گزیدهٔ اسناد روابط خارجی ایران و مصر

«جلد دوم»

به کوشش رقیه سادات عظیمی

اداره انتشار اسناد
دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی

وزارت امور خارجه

شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد

بسم الله الرحمن الرحیم

گزیدهٔ
اسناد روابط خارجی
ایران و مصر

«جلد دوم»

به کوشش رقیه‌سادات عظیمی

«اداره انتشار اسناد»

دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی
تهران - ۱۳۷۶

فهرستنویسی پیش از انتشار

عظیمی، رقیه سادات، ۱۳۴۸ـ گردآورنده
گزیده اسناد روابط خارجی ایران و مصر / به کوشش رقیه سادات عظیمی؛[برای] اداره انتشارات اسناد تاریخی دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی ــ تهران : وزارت امور خارجه، موسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۷۴.
ج.: نقشه، نمونه.ــ (مبحث اسناد؛ ۳۰، ۴۳، ۴۴)
بها: ۱۳۵۰۰ ریال (ج.۱)؛ بهای هر جلد متفاوت.

ISBN 964- 6056- 47- 4
ISBN 964- 6056- 50- 4

فهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیپا (فهرستنویسی پیش از انتشار)
ص.ع. به انگلیسی: A Selection of Political Documents on Iran and Egypt.
کتابنامه.
۱. ایران ــ روابط خارجی ــ مصر ــ اسناد و مدارک .۲.مصر ــ روابط خارجی ــ ایران ــ اسناد و مدارک .۳. ایران ــ روابط خارجی ــ قرن ۱۳ ق.ــ اسناد و مدارک .۴. ایران ــ روابط خارجی ــ قرن ۱۴ ــ اسناد و مدارک .۵. مصر ــ روابط خارجی ــ قرن ۱۹ ــ اسناد و مدارک .۶. مصر ــ روابط خارجی ــ قرن ۲۰ ــ اسناد و مدارک .الف. ایران. وزارت امور خارجه. دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی. اداره انتشار اسناد تاریخی .ب. ایران. وزارت امور خارجه . موسسه چاپ و انتشارات. ج. عنوان.
۶ع ۶م / DSR ۱۳۲۴ ۳۲۷/۵۵۰۶۲

کتابخانه ملی ایران ۱۴۳۲ـ۷۵م

گزیده اسناد روابط خارجی
ایران و مصر (جلد دوم)
اداره انتشار اسناد
به کوشش رقیه سادات عظیمی
چاپ اول: ۱۳۷۶
تعداد: ۱۰۰۰ جلد
حروفچینی، صفحه آرایی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

مجتمع بزرگ کتاب: تهران، خیابان آیت اله طالقانی بعد از تقاطع بهار، شمارهٔ ۵۱۷
صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۶۳۵۳ تلفن: ۷۶۸۵۸۲، ۳ـ۷۵۰۶۱۰۰، فاکس: ۷۵۰۶۰۴۴
دفتر مرکزی و فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان شهیدباهنر، خیابان شهیدآقایی
صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۴۷۴۶، تلفن: ۲۰ـ۲۵۷۷۰۱۹، ۲۵۷۷۰۱۹، فاکس: ۲۵۷۱۰۱۹
فروشگاه شماره ۳ و فروشگاه شمارهٔ ۵(شعبه فروش کتابهای خارجی): انتهای خیابان شهیدباهنر
میدان شهیدباهنر، تلفن: ۷۱ـ۲۲۹۲۲۷۰
فروشگاه شماره ۴: خیابان انقلاب، خیابان ۱۶ آذر، تلفن: ۶۴۱۸۹۳۵
فروشگاه شماره ۶ نمایندگی آذربایجان شرقی: تبریز، خیابان طالقانی، جنب مصلی تبریز، تلفن: ۶۷۳۷۷
فروشگاه شماره ۷: خیابان امام خمینی، ساختمان شمارهٔ ۲ وزارت امور خارجه
فروشگاه شماره ۸ نمایندگی اصفهان: اصفهان، روبروی هتل عباسی، مجتمع فرهنگی تجاری عباسی

فهرست مندرجات

فصل دوم ـ اسناد فرهنگی

فصل سوم ـ اسناد اقتصادی

پیشگفتار

بر محققان و ارباب قلم پوشیده نیست که ملل مترقی و پیشرفتهٔ جهان، رمز موفقیت در مبارزه با سختی‌ها و مشکلات را، از بررسی و کنکاش در تاریخ گذشتهٔ خویش گرفته و برای برخورداری از تجربهٔ گذشتگان، از تازه‌ترین روشهای تحقیقی تاریخ بهره جسته‌اند. نظر به اینکه هیچ پدیدهٔ اجتماعی زاییدهٔ یک عصر و زمان نمی‌باشد و سیر تحولات و افزایش قدرت و تکامل، امری تدریجی است، بنابراین تاریخ نمایانگر این تغییرات و آموزندهٔ تجربیات گذشته است.

در بررسی تاریخ بین‌المللی که ملّتها و اجتماعات مختلف در آن مشغولند، سیر حوادث است که صحنه‌ها را متحول و دگرگون ساخته و بالطبع سرنوشت افراد و مجامع در زمانها و مکانهای مختلف دستخوش این حوادث شده است و اطلاع از محاسن و معایب نیاکان و گذشتگان و دلایل عظمت و اقتدار و یا انحطاط و انقراض آنان سرمشقی است انکارناپذیر در جهت رشد و تعالی و شکوفایی استعدادهای نسل جوان و رسیدن به آزادی و استقلال و حفظ حراست از آرمانهای والای آن. لذا ملاحظه می‌شود که تاریخ از دو اصل کلّیِ جریان و پیوستگی امور تشکیل شده و انتقال آن از نسلی به نسل دیگر غیرقابل اجتناب می‌باشد، زیرا ترقی و تعالی و نیک و بد مسائل زندگی حال با تاریخ گذشته مرتبط و بهم پیوسته است و به بیانی دیگر هویت هر فرد و جامعه در گرو گذشتهٔ تاریخی آن است.

بنابراین، گذشته از اهمیت تاریخ، روش تحقیقی آن نیز مهّم و قابل توجه است، بدین معنی که مورّخ تحت تأثیر چه عامل یا عواملی آن را به رشتهٔ تحریر آورده است؟ آیا اصل بی‌طرفی و بی‌نظری در آن محفوظ و ملحوظ گردیده؟ دیگر اینکه از چه راه و روشی و متکی به چه اسناد و مدارک تاریخی‌ای به تنظیم آن مبادرت شده است؟

بطورکلی امروزه با توجه به روشهای جدید علمی و تکنولوژیکی در کسب اطلاعات و اخبار، اسناد و مدارک تاریخی یکی از مهمترین منابع تحقیق به شمار می‌آیند و از ارزش و اهمیت خاصّی برخوردارند. در این راستا خوشبختانه با فراهم‌شدن زمینهٔ

مطالعه اسناد تاریخی وزارت امور خارجه برای مورّخان و محققان، آنها می‌توانند موضوعات مورد علاقهٔ خود را متناسب با نیازهای کشورمان انتخاب کرده، به بررسی و تحقیق بپردازند و سپس نتایج آن را به یاری ادارهٔ انتشار اسناد دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی که زیرنظر شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد فعالیت دارد، انتشار دهند.

کتاب حاضر جلد دوم «گزیده اسناد روابط خارجی ایران و مصر» که نشانگر گوشه‌هایی از تاریخ روابط ایران و مصر از تاریخ ۱۳۰۰ الی ۱۳۲۶ هـ.ش [در دوره پهلوی اول] می‌باشد، اثری دیگر از مجموعهٔ فعالیتهای اداره انتشار اسناد در جهت تبیین و تبلور بیش از پیش تاریخ معاصر ایران است. امید که مورد توجه خوانندگان گرامی واقع شود.

در اینجا لازم است از زحمات و فعالیتهای صادقانهٔ شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد، جناب آقای مهندس عباس ملکی معاون محترم آموزش و پژوهش وزارت امورخارجه، جناب آقای محمدحسن کاووسی عراقی سرپرست ادارهٔ انتشار اسناد و خانم رقیه سادات عظیمی محقق و تهیه و تدوین‌کنندهٔ این مجموعه سپاسگزاری نموده و توفیق آنان را در راه خدمات به کشور اسلامی از خداوند متعال مسئلت نمایم.

علی‌اکبر ولایتی

وزیر امور خارجه

رئیس شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد

مقدمه

تاریخ کشور باستانی مصر با قدمتی شش هزار ساله به زمان فراعنه بازمی‌گردد. این کشور که همواره یکی از کشورهای متمدن جهان بوده، در دوره‌هایی از تاریخ خویش توسط قدرتهایی قویتر چون حبشه، ایران، روم، اعراب مسلمان، عثمانی اشغال گردید و از سال ۱۸۸۲ زیر سلطهٔ انگلستان قرار گرفت.

تاریخ جدید مصر بعد از خاتمهٔ جنگ جهانی اوّل و با آغاز اولین حکومت سلطنتی آغاز گردید، البته این مسئله نمی‌تواند دلیلی برای استقلال کشور باشد. سعدزغلول یکی از آزادیخواهان مصری بود که سعی زیادی جهت برسمیت شناختن مصر و لغو سرپرستی را نمود. ولی مبارزات علنی خود را از سال ۱۹۱۸ با گفتگو با یکی از نمایندگان بلندپایه بریتانیا آغاز کرد، امّا از آنجایی که کمیسر عالی انگلیس از همان ابتدا اعلام نمود که برای انجام چنین مذاکراتی فاقد صلاحیت است این مذاکره به هیچ نتیجه مثبتی دست نیافت. سعد زغلول در ادامه فعالیت استقلال‌طلبانه خود، حضور در لندن جهت برپایی گفتگو را درخواست نمود، امّا تقاضای مزبور از طرف لندن رد گردید. مردم که در کسب خواسته‌های بحق خود دچار مشکل شده بودند، با برپایی تظاهراتهای خیابانی و اعتصابات گسترده اعتراض خویش را به نمایش گذاردند تا بتوانند به حق خویش دست یابند. نخست وزیر در جهت همکاری با مردم استعفا داد، بریتانیا که وضع را بحرانی دید، بناچار سعدزغلول و سه تن دیگر از رهبران حزب وفد را به مالت تبعید کرد، امّا این مسئله هم به یک شورش عمومی مبدّل گردید، تا سال ۱۹۲۱ م کشور همچنان در تب و تاب مبارزات و اعتراضات مردم بسر می‌برد که لردمیلنر در رأس یک کمیسیون تحقیق جهت پایان دادن به رژیم تحت‌الحمایگی و انعقاد یک معاهده دوجانبه برای حفظ منافع بریتانیا به مصر فرستاده شد، وی بدون توجه به اوضاع نامساعد مصر و ناآرامیهای موجود سعی نمود تا قرارداد هم‌پیمانی را بر مصر تحمیل نماید که به موجب آن چیرگی بریتانیا بر سیاستهای مصر، ماندن مستشاران انگلیسی در دستگاه دولتی، اشغال نظامی قاهره و اسکندریه و همچنین حفظ سرپرستی انگلیس بر سودان را به

ادامه‌یافتن رسمیت می‌شناخت. این قرارداد خشم مصر را شعله‌ورتر نمود، بریتانیا که مبارزه با این جنبش را در رهبران آن می‌جست، مجدداً سعدزغلول و دیگر سران وفد را به جزایر سیشل در اقیانوس هند تبعید کرد، تا شاید موضع دولت مصر را استوار سازد.

خشم مردم دیگر بار خاموش شدنی نبود، کشور بمانند انبار باروتی بود که منتظر جرقه می‌باشد. در ۲۸ فوریه ۱۹۲۲ بریتانیا در طی اعلامیه‌ای یک جانبه سرپرستی خود را به مصر الغاء و استقلال ظاهری کشور را به رسمیت شناخت، امّا این مسئله ظاهر امر را دربرمی‌گرفت، چرا که در عوض حق خود را به ادامهٔ سلطهٔ بر سودان، دفاع از مصر در برابر حملهٔ احتمالی یا دخالت خارجی و حفاظت از راههای ارتباطی بریتانیا در مصر را نیز در سرلوحه اعلامیه منظور داشت.

مصر بعد از کسب استقلال ظاهری اولین قانون اساسی خود را در سال ۱۹۲۳ به تصویب رسانید که به موجب آن درکشور دو پارلمان به‌کار پرداختند. یکی پارلمان سنا که دوپنجم اعضای آن توسط شاه و بقیه نمایندگان با آراء عمومی به مدت ۱۰ سال انتخاب می‌شدند و دیگری مجلس نمایندگان که بوسیله انتخابات عمومی و به مدت پنج سال برگزیده می‌گردیدند، همچنین پادشاه می‌توانست قانونهای تصویب شده پارلمان را نپذیرد و مجلس را منحل نماید.

در انتخابات ژانویه ۱۹۲۴ حزب وفد با کسب ۱۷۶ کرسی از ۲۱۴ کرسی موجود، توانست برگ برنده را در دست گیرد و اینگونه زغلول که در سال ۱۹۲۲ م از تبعید بازگشته بود مأمور تشکیل نخستین کابینه ملی در مصر گشت، حکومت سعد زغلول نتوانست از بحران اجتماعی بکاهد، ولی سعی نمود در طی این مدت با گفتگو در لندن به مسائلی که اعلامیه ۱۹۲۱ بوجود آورده بود سر و سامان بدهد که به نتیجه‌ای نرسید. سرانجام دولت زغلول در دسامبر ۱۹۲۴ استعفا داد و مجلس منحل گردید. بعد از استعفای وی احمدزیورپاشا، عدلی‌پاشا و ثروت پاشا هر کدام به ترتیب تشکیل کابینه دادند، که موفقیت چندانی را کسب نکرده و مصطفی‌نحاس[1] تشکیل کابینه داد، وی نیز نتوانست از شدت بحران بوجود آمده بکاهد و بناچار از شغل خویش کناره‌گیری کرد.

---

۱. وی بعد از مرگ سعد زغلول رهبری حزب وفد را بعهده گرفت.

در سال ۱۹۳۰ شاه در مقابل خواسته‌های مردم، محمد محمود پاشا را که مورد تأیید خویش و انگلیس بود بر سر کار آورد. محمدمحمود با کسب قدرت، سعی در سرکوب‌نمودن هر صدای مخالفی برآمد و چندین پیمان خفت‌بار با انگلیس به امضاء رسانید. مصطفی‌نحاس پاشا و اسماعیل صدقی‌پاشا هر کدام توانستند بعد از محمدمحمود تشکیل کابینه دهند. حکومت صدقی‌پاشا و اقدامات وی خشم مردم را برانگیخت. چرا که این کابینه و اقدامات آنان بهیچوجه مورد تأیید مردم نبود، و آنان با اعتصابات سراسری و با فلج نمودن کارهای کشور سعی در عقب‌راندن صدقی نمودند که جواب آنان جز آتش چیز دیگری نبود. صدقی در مقابل خواسته‌های مردم قانون اساسی ۱۹۲۳ را لغو و یک قانون اساسی دیگر در سال ۱۹۳۰ اعلام نمود و همچنین از تعداد نمایندگان مجلس کاسته و بر تعداد نمایندگان منصوبی افزود و نتیجتاً بر تعداد اشراف بر داخل پارلمان افزوده گشت، انتخابات را غیرمستقیم اعلام کرد. این اعمال و رفتار مورد اعتراض مردم قرار گرفت، صدقی در سال ۱۹۳۳ مجبور به استعفا گردید و مجدداً در سال ۱۹۳۵ قانون اساسی ۱۹۲۳ برقرار و آیین انتخابات مستقیم برگزار گشت.

با درگذشت فؤاد، فاروق پسرش به جانشینی وی رسید و نحاس‌پاشا با کسب پیروزی در انتخابات به نخست‌وزیری دست یافت، ولی با مقامات انگلیسی به مذاکره پرداخت و توانست یک قرارداد همبستگی و اتحاد به تاریخ ۲۶ اوت ۱۹۳۶ را به امضاء برساند. با امضاء این قرارداد، انگلیس حق نگهداری نظامیان خود را در منطقه کانال سوئز و سینا، اشغال مجدد کشور در صورت بروز جنگ و استفاده از تمامی امکانات مصر، استفاده از فضای هوایی کشور و بندر اسکندریه را حفظ نمود ولی فرماندهی انگلیسی ارتش مصر حذف گردید. که البته لازمه امر هم این بود که یک هیئت از افسران مصری به انگلستان رفته و تحت نظر افسران بریتانیایی به کارآموزی مشغول شوند. به موجب این پیمان مصر باید درباره مسائل سیاست خارجی خود با انگلیس به مشورت بنشیند و با هیچ کشور دیگر قرارداد سیاسی امضاء ننماید. انگلیس نیز در مقابل این امتیازات تعهد نمود که مصر را به عضویت جامعه ملل درآورد و همچنین تعهد نمود که نظام امتیازها را لغو نماید. که به موجب همین تعهد در آوریل و مه ۱۹۳۷ در مونترو[1] کنفرانسی برپا گشت

---

1. Montreua

و یک قرارداد بین‌المللی به امضاء رسید که به موجب آن مصر از اکتبر همان سال از زیر یوغ حق کاپیتولاسیون آزاد و به قانون حقوقی ناشی از کاپیتولاسیون پایان داد[1] و در همین سال مصر وارد جامعه ملل شد.

امّا قرارداد ۱۹۳۶ با اعتراض مردم روبرو گشت و مردم با به نمایش گزاردن راهپیمایی عظیمی در شهر قاهره با این قطعنامه به مخالفت برخاستند. در این میان کابینه نحاس‌پاشا به دستور پادشاه در سال ۱۹۳۷ مجبور به استعفا گردید و پارلمان منحل گشت و محمدمحمودپاشا بر سر کار آمد.

با آغاز جنگ جهانی دوم کشور مصر برطبق پیمان ۱۹۳۶ باید تمامی امکانات خود را در اختیار انگلیس قرار می‌داد، در این زمان علی‌ماهرپاشا نخست‌وزیر کشور گردیده بود، وی در اثر فشار انگلیس مجبور به قطع رابطه سیاسی با آلمان گردید و با ورود ایتالیا به صحنه جنگ، مصر بنابه خواسته کشور متبوع خویش علیرغم میل مردم قطع رابطه سیاسی خود را با آن کشور اعلام نمود.

با دور شدن نیروهای متحدین از مصر، انگلیس با درپیش گرفتن سیاستی جدید سعی در یکپارچه نمودن کشور عربی گرفت که این طرح مورد قبول دولت مصر و نوری‌السعید نخست‌وزیر عراق بود. امّا پیمان ۱۹۳۶ همچنان بر دوش مردم مصر سنگینی می‌نمود، در سال ۱۹۴۴ جنبشهای رهایی‌بخش میهنی مصر خواهان لغو این پیمان و بیرون رفتن نیروهای انگلیسی از کشور شدند و نحاس‌پاشا نیز با ایراد سخنرانی از این خواسته بحق مردم مصر پشتیبانی نمود، وی مدت زمان زیادی در پست نخست‌وزیری باقی نماند.

در ۲۶ فوریه ۱۹۴۵ مصر به اعلام جنگ در برابر آلمان و ژاپن پرداخت، چه اینکه لازمه حضور در کنفرانس سانفرانسیسکو و شرکت در آن به عنوان عضوی بنیادگذار سازمان جهانی جانشین سازمان ملل اعلام جنگ در برابر نیروهای متحدین بود.

در ۲۲ مارس ۱۹۴۵ در قاهره نمایندگان کشورهای مستقل عربی یعنی عراق، مصر، سوریه، اردن، لبنان و عربستان سعودی اساسنامه اتحادیه عرب را امضاء کردند و

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، اسناد شماره ۲۷-۲۹.

در ماه مه و ژوئن همان سال گروه نمایندگی مصر در کنفرانس سان‌فرانسیسکو[1] حاضر و اساسنامه سازمان ملتهای متحد را امضاء کرد.

روابط ایران و مصر

بعد از استقلال مصر به سال ۱۹۲۲ [۱۲۹۹ هـ. ش] سرکنسولگری ایران در مصر به سفارت تبدیل گشت و فتح‌اله پاکروان که قبلاً سمت سرکنسول را داشت با عنوان اولین وزیر مختار ایران در مصر و آکرودیته در حبشه تعیین گشت. در مقابل دولت مصر نیز در فوریه ۱۹۲۵ اقدام به تأسیس سفارت در ایران نمود، بعد از اتمام سفارت فتح‌اله پاکروان سفرای ایران در قاهره بدین ترتیب بوده‌اند:

علی‌اکبر بهمن	از آذرماه ۱۳۰۲ تا خرداد ۱۳۰۴
غفارجلال علاء	از مرداد ماه ۱۳۰۵ تا تیر ۱۳۰۷
امیرسهام‌الدین غفاری	از مرداد ماه ۱۳۰۷ تا اسفند ۱۳۰۹
احمد راد	از فروردین ۱۳۱۲ تا بهمن ۱۳۱۵
جوادسینکی	۱۳۱۶ تا مهر ۱۳۱۷
علی‌اکبر بهمن	از بهمن ماه ۱۳۱۷ تا اسفند ۱۳۲۰

در سال ۱۳۱۷ سفارت در قاهره به سفارت کبری ارتقاء یافت که علی‌اکبر بهمن به سفارت این دوره منصوب گشت و سپس

محمود جم	از اسفند ماه ۱۳۲۰ تا خرداد ۱۳۲۶
قاسم غنی	از مهرماه ۱۳۲۶ تا آبان ۱۳۲۷
علی دشتی	از آذر ۱۳۲۷ تا اردیبهشت ۱۳۳۰
سعود معاضد	از بهمن ۱۳۳۰ تا فروردین ۱۳۳۲
انوشیروان سپهبدی	از فروردین ۱۳۳۲ تا دی ۱۳۳۷

جمشید قریب‌ازدی ۱۳۳۷ تا شهریور ۱۳۳۹ و از این تاریخ روابط سیاسی بین دو کشور قطع گردید و در تاریخ هفتم شهریور ماه ۱۳۴۹ طی اعلامیه‌ای مجدداً برقرار و امیرمحمداسفندیاری رایزن درجه یک به عنوان کاردار تعیین گردید.

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، اسناد شماره ۳۱-۳۲-۳۳.

خسرو خسروانی	از دی ۱۳۴۹ تا دی ۱۳۵۴
بهرام بهرامی	از دی ۱۳۵۴ تا اسفند ۱۳۵۶
عباس نیری	از اسفند ۱۳۵۶ تا آغاز انقلاب اسلامی[1]

در سال ۱۹۲۸ م [۱۳۰۷ هـ.ش] یک قرارداد مودت و اقامت بین دو کشور ایران و مصر منعقد گردید[2] و با عقد قرارداد بازرگانی ۱۹۳۰ م[3] [۱۳۰۸ هـ.ش] روابط سیاسی و بازرگانی دو کشور توسعه بیشتری یافت. این گسترش روابط خارجی با وصلتی که بین خانواده شاهان دو کشور [محمدرضا ولیعهد وقت و فوزیه] صورت گرفت بیش از پیش مستحکم گشت.

کتاب «گزیده اسناد روابط خارجی ایران و مصر» که اینک جلد دوم آن در اختیار خوانندگان گرامی قرار گرفته است حاوی ۱۱۸ سند از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۶ هـ.ش است که ادارهٔ انتشار اسناد دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امورخارجه انتشار آن را به عهده داشته است.

این کتاب به انضمام مقدمه در سه فصل تهیه و تدوین شده است:

۱. اسناد روابط سیاسی ایران و مصر

۲. اسناد روابط فرهنگی

۳. اسناد روابط اقتصادی

این کتاب نتیجه کوشش و فعالیت صمیمانه اشخاص زیر است:

۱. آقای محمدحسن کاووسی عضو شورای عالی نظارت بر تدوین نشر اسناد و سرپرست اداره مربوط که کار سرپرستی و راهنمایی کتاب را عهده‌دار بودند.

۲. جناب آقای لواء فیلی رودباری که در ترجمه اسناد عربی صمیمانه همکاری لازم را نمودند.

رقیه سادات عظیمی

ادارهٔ انتشار اسناد

---

۱. سیاستگذاران و رجال سیاسی در روابط خارجی ایران، ص ۶۹ و ۷۰، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.

۲. اسناد وزارت امورخارجه، سند شماره ۲۱.

۳. اسناد وزارت امور خارجه، سند شماره ۲۵.

فصل اول ـ اسناد سیاسی

شماره سند: ۱

موضوع: جغرافیای سیاسی مصر[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۲۸۱.

فهرست

جغرافیای سیاسی

کشور جمهوری متحد عربی

****

وجه تمایز کشور مصر از نظر تمدن این است که به اتفاق تمام پژوهشگران اگر این کشور قدیم ترین مهد تمدن بشری نباشد از قدیم ترین آنهاست . تمدن سرزمین مصر که در بسیاری از انواع مدنیت تمدنی بزرگ به شمار میآید علیرغم دوره های رکود که متعرض آن شده ادامه داشته است وعلل ادامه آنرا در وضع طبیعی در نیل علیا و وسطی باید جستجو کرد . زیرا دره مذکور به دو بیابان وسیع محاط است واین دو بیابان همانند یک عامل حمایت کننده موجب شده است که کشور مصر از عوامل خارجی از قبیل جنگ و خرابیهای ناشی از آن برکنار و مصون بماند و تطور و پیشرفت خود را ادامه دهد . از طرفی بیابانهای مذکور موجب شده است که نسمت آباد مصر به دره نیل منحصر باشد واین قسمت آباد از ۳۰٪ مساحت سرزمین این کشور تجاوز نمیکند و از همین جهت مصر با ۲ مشکل جغرافیائی و حیاتی رو بروست :

مشکل جغرافیائی از اینرواست که مساحت زمینهای قابل کشاورزی براثر محاط بودن به صحراهای طرفین دره نیل کم و ناچیزاست . ومشکل حیاتی ازآن جهت است کــــه اضافه شدن به جمعیت سرزمین مصر به تناسب مساحت زمین های قابل کشت زیاد تر است.

(۲)

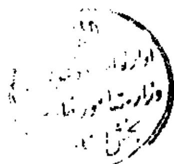

طول مرز مصر از سمت باختر به ۱۱۰۰ کیلومتر میرسد که از ۱۰ کیلومتری شمال نقطه ای به نام "سلوم" در ساحل دریای مدیترانه آغاز میگردد و در یک خط مارپیچی پیش رونده واحه هائی را پشت سر میگذارد و در محاذی خط طول ۲۵° شرقی پایان مییابد .
از سمت جنوب حدود مصر تا برخورد با خط طول ۲۵° شمالی پیش میرود .

در سال ۱۹۲۵ میلادی قراردادی بین مصر و لیبی درمورد مرزهای بین دو کشور به امضاء رسید . حدودی که به موجب این قرارداد تعیین شده به استثناء بخش شمالی ساحل مدیترانه ونوارهای باریک سبزه وواحه جغبوب تمام بیابان لم یزرع است وچون این بیابانهای خشک از ریگزارهای وسیع وتپه های شنی بزرگ تشکیل یافته مرزهای رخنه ناپذیری به شمار میآید .

مرزهای مصر در سمت شمال از ساحل دریای مدیترانه ودر شرق از ساحل دریای احمر تشکیل یافته است . وحدود شمال شرقی آن درامتداد فلسطین از رفح تا طابا درخلیج عقبه تاریخ ادامه دارد . پس از ایجاد این کشور اسرائیل که غزه از جهت اداری به مصر واگذار شد حدود شمال شرقی این کشور تا شمال غزه پیش میرود .

(در جنگ اعراب با اسرائیل در ژوئن ۱۹۶۷ غزه وصحرای سینا وسیله اسرائیل اشغال شده وتاکنون این ناحیه دراشغال ارتش اسرائیل است .)

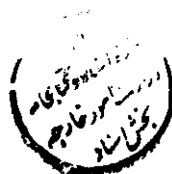
حدود مصر از ناحیه جنوب عبارت از مرزهای مصر و سودان میباشد که در خط عرض ۲۲ شمالی قرار دارد . مصر و سودان در تحدید مرزهای مذکور سهمی نداشته و حکومت انگلستان در زمان سلطه خود بر دو کشور به موجب عهدنامه ۱۸۹۱ حدود مذکور را تعیین نموده است . مرزهای مذکور که نخست حدود اداری به شمار میآمده با گذشت زمان به مرزهای سیاسی تبدیل شده است و طول آن ۱۲۳۰ کیلومتر میباشد که از ساحل دریای احمر تا کوه عوینات امتداد دارد .

مناسبات مصر و کشور جمهوری سودان چه از نظر سیاسی و چه از نظر دینی و چه از حیث فرهنگ عمیق و ریشه دار است . زیرا نژاد و دین و مدنیت و زبان از راه مصر در سودان نفوذ کرده است و در طول زمان روابطی بین مصر و سودان به وجود آمده که تقریبا بین هیچ دو کشور دیگری چنین روابطی دیده نمیشود .

موقعیت و مساحت مصر

کشور مصر موقعیت ممتازی را در شمال شرقی افریقا که در میان سه قاره اروپا و آسیا و افریقا حائز است زیرا محل تلاقی راههای سه قاره مذکور بوده و بر دریای احمر و دریای مدیترانه مشرف است و در میان دنیای عرب و جهان اسلام قرار دارد . پس از گشایش کانال سوئز که شاهراه بازرگانی بین المللی از جهت نظر بازرگانی دریائی

(٤)

است موقعیت مصر روبه ازدیاد شماده واهمیت زیادی درقلمرو بازرگانی وحمل ونقـــل بین المللی به دست آورد . بایبد اینرنفت به مقدارفراوان درخاورمیانه وحمل مواد نفتی این منطقه ازراه کانال سوئزبه اروپای باختری تاآنجاکه نصف محمولاتی که از کانال میگذرد مواد نفتی میباشد مصرموقعیت ممتردی راکسب نمود . پس ازجنگ ژوئـن سال ۱۹٦٧ اعراب واسرائیل که کناره شرقی کانال دراشغال ارتش اسرائیل قـرار گرفت این راه آبی مسدود شدوهمچنان بلا استفاده است . ابپیشرفت خطوط هوائی بین المللی واستفاده خطوط مذکورازفرودگاههای مصربه مناسبت آسمان صاف این سرزمین وواقع شدن آن درمیان شرق وغرب ازعوامل کسب موقعیت واهمیت برای مصر به شماربیآید .

سرزمین مصربین دوخط عرض ۲۲ ـ ۳۱/۱۵ شمالی ودوخط طول ۲٤ ـ ۳٦/٥٥ واقع است ومساحت آن به ۳۸٦ هزارمیل مربع یادرحدود یک میلیون کیلومترمربـــع میرسدوفقط ۳ ٪ مساحت این کشوریعنی ۳۰ هزارکیلومتر مربع آن قابل زراعت است .

بطورکلی سرزمین مصررابه چهاربخش میتوان تقسیم برد :

صحرای غربی به مساحت ٦٨۰ هزارکیلومترمربع ـ شبه جزیره سینابه مساحت ٦۰ هزارکیلومترمربع ـ صحرای شرقی به مساحت ۲۲۳ هزارکیلومترمربع ـ قلمــرو رود نیل ودلتابه مساحت ۳۰ هزارکیلومترمربع .

سطح و ساختمان طبیعی سرزمین مصر

ازاین نظرکه قسمت اعظم سرزمین مصر را به استثنای دره نیل و دلتا [illegible] صحرای [illegible] شرقی وغربی قرار داردسرزمین مصر قسمتی ازفلات آفریقای شمالی به شمار میآید .

درسرزمین مصر بیشتر [illegible] شنی و [illegible] [illegible] ومحدود [illegible] بمرتفعات [illegible] از دوره کرتاسی مساحت وسیعی ازسرزمین مصر راپوشانده است که پوسته خارجی آن ازسنگهای گچی وسنگهای [illegible] تشکیل یافته است . در [illegible] صحرای غربی وشرقی ومرتفعات " العتبه " درشبه جزیره سینا بمرتفعاتی که ازسنگهای [illegible] به وجود آمده دیده میشود که مربوط به دوره ائوسن میباشد [illegible] دوره [illegible] دراین ناحیه سنگهای رسوبی شنی وماسه ای نیز به وجود آمده است [illegible] دوره [illegible] [illegible] سطح [illegible] دریا [illegible] بالا [illegible] آن بوده [illegible] این دریا تا پهلوی قاهره [illegible] است . [illegible] آبهای [illegible] قدیم ترین قسمت دره نیل راکه درامتداد قاهره بوده پرکرده است . در دوره [illegible] هارتی ولای طغیان آب [illegible] نیل ودلتا [illegible] را به وجود آورده است [illegible] تپه های شنی صحرای غربی وغرب شبه جزیره سینا را ایجاد کرده است .

بطورکلی سطح مصر را میتوان به چهار [illegible] تقسیم کرد :

۱ـ [illegible] دره نیل ودلتا

قلمرو نیل و دلتا ۱۵۰۰ کیلومتر امتداد دارد و از دو سو به توده‌های نسبتاً مرتفع محاط میباشد . عرض قلمرو دره نیل در برخی از نواحی جنوب به حدی کم است که از عرض خود رود نیل تجاوز نمیکند . رود نیل در حقیقت از ارتفاع ۲۶۵ متری سرازیر میگردد و نسبت این ارتفاع در جهت شمال بتدریج کاهش میگذارد تا اینکه در اسوان به ۹۲ متر و در قاهره به ۱۷ متر میرسد . حد اکثر عرض دره نیل در بنی سویف به ۳۰ کیلومتر میرسد . رود نیل پس از گذشتن از قاهره به فاصله ۲۵ کیلومتری به دو شاخه تقسیم میشود و در بین دو شاخه نیل و اطراف آن در اراضی سرسبزی به وجود آمده است . فیوم که قبلاً به صورت دریاچه بوده و بعداً خشکیده است در گذشته به وسیله شاخه ای از شاخه های نیل به نام بحر یوسف آبیاری میشده و اکنون از طریق کانال ابراهیمیه آبیاری میشود .

ب ـ فلات غربی :

فلات غربی از سمت شرق به دره نیل و از سمت غرب به حدود مصر و لیبی و از شمال به دریای مدیترانه و از جنوب به حدود جنوبی مصر محدود است و مساحت آن بیش از دو سوم کل مساحت مصر است و معدل ارتفاع آن از سطح دریا ۵۰۰ متر میباشد . در این فلات فرورفتگیها و نشیبهای زیادی مانند واحه خارجه وجود دارد وادی جدید نیز در همین قسمت واقع میباشد . در همین وادی جدید است که به منظور از بین زمینهای حاصلخیز چاههای عمیق حفر شده است و عامل اصلی

بمانی اصلی بید اینروان ن الجدید است . (۱)

فرورفتگیهای فلات غربی براثر روش باد به وجود آمده درحالیکه فرورفتگیهای فیوم دراثر جریان آب ایجاد شده است .

سطح واحه خارجه ازسطح نقاط همواره فلات غربی درحدود ۲۰۰ متر پائینتر است . این واحه وسیله یک راه جدید اسفالته به " الواد ی الجدید " دراسیوط مربوط میشود . واحه خارجه به شکل مستطیل است وطول آن ازشمال تاجنوب به ۱۸۵ کیلومتر میرسد .

نشیبهای واحه داخله درشمال غربی واحه خارجه قراردارد ودارای واحه هائی است که واحه فرافره یکی ازآنهاست ودرشمال شرقی آن واحه های ساحلی واقع شده است .

یکی ازمناطق فرورفته این صحرانیز وادی ریان میباشد که درجنوب فیوم میباشد و۴۲ مترازسطح دریاپائین تراست .

سطح مناطق شمالی فلات یاصحرای غربی ۲۰۰ متربلند ترازسطح دریاست وفرورفتگیهای مانند وادی النطرون ومنوبه که ۲۱ مترازسطح دریاپائین تراست درهمین منطقه قراردارد ودریاچه های نمک درآن واقع است .

درغرب این فلات فرورفتگی عظیم القطاره واقع شده که مساحت آن درحدود

(۸)

۲۰ هزارکیلومترمربع است . ترانه های شمال غربی القطاره از دو سمت شرقی وجنوبی بازاست وسطح قسمت اعظم آن پائین ترازسطح دریاوحد متوسط آن ۶۰ مترپائین تر ازسطح دریاست . زمین القطاره ازریگزارها وشنزارها وسنگزارهاپوشیده شده است ودرازای آن درنقطه صفرازشمال شرقی تاجنوب غربی ۳۰۰ کیلومتراست . درایـن اجراء برنامه ای مورد نظراست وقرارداد آن نیزبه امضاء رسیده که به موجب آن کانالی به طول ۷۰ کیلومترازدریای مدیترانه تاالقطاره حفرشودوآب دریابه این منطقه آورده شود که درنتیجه دریاچه ای به طول ۳۰۰ کیلومتر وعرض ۱۴۵ کیلومتربه وجود خواهد آمد گودی القطاره به نسبت سطح دریاازعمیق ترین گود های افریقابه شمارمیآید . درناحیه غربی این منطقه فرورفتگی واحه سیوه قراردارد که سطح آن درحدود ۱۷ مترازسطح دریا پائین تراست . سیوه درخط مرزلیبیم واقع شده است . دراین مناطق تپه های شنی وجود دارد که واحه ها رآنرامورد حمله قرارمیدهد وخطربزرگی برای آنها به شمارمیآید (۲)

۳ ـ فلات شرقی :

فلات شرقی ازسمت شرق به دریای احمروازسمت غرب به رود نیل محدود اسـت وبین این فلات بافلات غرب تفاوت زیادی وجود دارد . درناحیه سطح این فلات تدریجاروبه کاهش میگذارد تااینکه به نیل میرسد . دره های متعدد این فلات کـــه

شیب آنها به طرف رود نیل است براثر بارانهای روزگاران پیشین به وجود آمده رخنه بی آب وعلف است وبسیار خلا نی میباشد، درحالیکه دره هائی که شیب آنها به طرف دریای احمرواقع شده بسیار کوتاه است . قسمت اعظم پشته زمین فلات شرقی از سنگهای آتشفشانی وسخت گرانیت تشکیل یافته وبلندی بعضی ازقله ها آن به ۲۰۰۰ مترمیرسد . کوه علبه که درنزدیکی دریای احمرواقع است درمنتهی الیه جنوب شرقی مصرقرارداردومنطقه مذکورمنطقه ایست که درآن باران میباردوگیاه می روید علاوه برآنکه معادن ویه خصوص منگنز درآن یافت میشود. درزمینهای واقع درنزد یکی مرزهای سودان ومصر واطراف کوه علبه بمقدارکافی باران میباردوپرده سبزی ازدرخت وگیاه درآن وجود داردودامنه وسیعی رادرامتداد ساحل تا شمال منطقه علبه ایجاد کرده است .

۴ـ شبه جزیره سینا :

شبه جزیره سینافلات مثلث شکلی است که به وسیله خلیج وکانال سوئز از فلات شرقی جدا میشود . مساحت شبه جزیره سینا ۶۰ هزارکیلومتراست ومیتوان آنرا به سه قسمت تقسیم کرد :

الف . بخش جنوبی که منطقه ای کوهستانی وپوشیده ازسنگهای سخت آتشفشانی وبلوری است . دراین قسمت کوههای بلندی مانند کوه کاترینا وجود دارد که ارتفاع آن

به ۲۶۳۷ متر میرسد و بلندترین کوههای منطقه بشمار میآید کوه مذکور مانند کوههای بحر احمر دارای شکستگیهائی است و نیز ذخیره ها و معادن بسیاری در این منطقه وجود دارد . بارانهائیکه براین منطقه فرومیریزد رودخانه هائی را به وجود میآورد که به سوی خلیج عقبه وخلیج سوئز جاریست .

ب . بخش میانه که در وسط شبه جزیره سینا قرار دارد و به نام فلات التیه خوانده میشود و مساحت آن درحدود دو سوم مساحت شبه جزیره سینا میباشد . حد متوسط ارتفاع این قسمت به ۸۰۰ متر بالاتر از سطح دریا میرسد وارتفاع قسمت هائی ازآن بالغ بر ۱۰۰۰ متر است . سنگهای ته نشینی سطح آنرا تشکیل میدهد ودر وسط این منطقه سنگهای ته نشینی مربوط به دوره ایوسین یافته میشود . باران رگبارهای این منطقه از منطقه جنوبی کمتر میباشد وجهت آبهای حاصل ازباران در این ناحیه از جنوب به شمال است و به دریای مدیترانه میریزد .

ج . بخش شمالی که آخرین بخش از منتهی الیه شمال شبه جزیره سینا میباشد به نام دامنه های شمالی نیز نامیده میشود . دامنه های شمالی تدریجا در جهت دریای مدیترانه به سراشیبی میگراید و از طبقات شنی به وجود آمده که قسمت اعظم آن مربوط به دوران چهارم است . در دامنه های شمالی تپه هائی از شن وجود دارد واین تپه های شنی که درمجرای سیلهای این منطقه قرار دارد برای ساکنان این منطقه بسیار سودمند است زیرا بارانهائی راکه درفصل زمستان میبارد فرومیبرد وسپس به صورت

چشمه بیرون میدهد همچنانکه منبع آب چاههائیکه در این منطقه حفر شده میباشد . اما
منشاء این تپه ها این استکه طبیعی ارتفاعاتی بین فلسطین و مصر بشمار میآید .

درمیان دامنه های مذکور تپه ها و کوههای پوشیده شده از سنگهای آهکی مربوط
به دوره ژوراسیک وجود دارد که قاعده آنها بر سنگهای مربوط به دوره تریاسی استوار است
در بین همین دامنه ها و کوههای اطراف آن سنگهای دوره پرمین دیده میشود که
سطح آن پوشیده از سنگهای دوره پالئوسین است . در این دامنه ها چاههای
متعدد و واحه هائی مانند واحه نخل وجود دارد که واحه مذکور در گذشته مرکز شبه
جزیره سینا بوده و اکنون مرکز شبه جزیره مذکور به العریش منتقل شده است .

آب وهوای مصر

موقعیت و نشیب و فرازهای سطح آن و بادهای مختلفی که در سطح آن میوزد عوامل
موثری در چگونگی آب و هوای این سرزمین بشمار میآید . مهمترین این عوامل موقعیت
مصر میباشد . مصر از نظر موقعیت در منطقه مدار خشک واقع شده و به استثناء مناطق شمالی
آن که میتوان آنرا منطقه معتدله حاره نامید منطقه مداری خشک و بی آب و علف است .

از آنجائیکه دریای واقع در اطراف مصر در داخل این کشور رخنه نکرده است تاثیر آن در
آب و هوای این کشور بسیار ناچیز است . دریای مدیترانه و آب و هوای آن فقط تا چهل کیلو،

مثل داخل مصر اثر میگذارد . تاثیر آب و هوای دریای احمر نیز در سرزمین مذکور بسیار کم است زیرا کوهستانهای واقع در سواحل این دریا که بموازات این دریا و مصر کشیده شده مانع از آنستند دریا در داخله این کشور پیشروی نموده و اثر آن تنها منحصر به کوهستان ساحلی این دریاست .

درجه حرارت مصر معتدل میباشد و حد متوسط آن در روز ۲۰ درجه بالای صفر و در شب ۷ درجه بالای صفر در سال است . در مناطق دور دست جنوب حداقل معدل گرمای سالیانه ۱۷ درجه بالای صفر و بالاترین حد متوسط آن ۲۵ درجه بالای صفر میباشد .

در زمستان مرکز بالاترین فشار هوا خط عرض ۳۰ درجه شمالی است و در تابستان در خط عرض ۳۵ درجه شمالی میباشد . قلمرو جنوب شرقی مدیترانه در زمستان درون هوائی قرار میگیرد که درجه فشار آن پائین است و از ناحیه اتلانتیک از راه شمال غربی افریقا و اسپانیا به این منطقه رو میآورد و موجب ریزش بارانهای جزئی در نیمه شمالی مناطق ساحلی میگردد و بطور متوسط در زمستان ماهیانه چهار بار باران ناشی از این هوای کم فشار در این منطقه میبارد .

در تابستان درجه حرارت در مصر بالا میرود و حد متوسط آن در سواحل ۲۵ درجه بالای صفر و معدل بالاترین درجه حرارت به ۳۴ درجه بالای صفر و معدل پائین ترین

آن به ۲۰ درجه بالای صفرمیرسد . درمناطق شرقی مصر بالاترین درجه حرارت ۴۱ درجه بالای صفرومصر پائین ترین آن ۲۶ درجه بالای صفرمیباشد . هوای سرزمین مصرارماه مه هرسال تحت تاثیرفشارهای پائین آسیائی قرارمیگیرد وچون فشار هوادرسطح مدیترانه بالاست بادهای شمالی خشکی ازطرف شمال میوزد ودرمقابل باد های لطیف ومرطوب ازروی دریای مدیترانه برمی خیزد که گرمای منطقه راتقلیل میدهد ولطافت خاصی درهواایجاد میکند .

باد های خشک وگرم صحرائی به نام باد های خماسینی نیزازباد هائی است که در سرزمین مصرمیوزد وعامل اصلی آن پائین آمدن فشارهوادرشمال مصردراپاییز بوجود میاید . درهنگام وزش باد های خماسینی درجه گرمابه آخرین حد ارتفاع خود میرسد رطوبت درسواحل درایام تابستان ودرمناطق دورازسواحل درزمستان به آخرین حد خود میرسد . هرچه ازمناطق ساحلی دورشویم وبه طرف جنوب روآوریم ابرهائی که آسمان راپوشانده باشد کمترمشاهده میکنیم .

دراین کشور سرعت باد درزمستان به اوج شدت خود میرسد وبخصوص درسواحل شمالی سرعت باد شدید ترمیگردد .

دراسکندریه بیشترازهمه مناطق مصرباران میبارد وچون زیاد به طرف شمال پیش

رفته وسواحل آن درجریان باد وطوفان قرار دارد باران درآن زیاد میبارد ومقدار ریزش باران درآن بین ۱۲۵ تا ۲۰۰ میلیمتر میباشد وهرچه به سوی شرق وجنوب پیشتر برویم مقدار باران کمتر خواهد بود .

آب وهوای مصر متغیر است وعناصر مختلف در قسمتهای متعدد آن دخالت دارد مع الوصف میتوان سرزمین مصر را بطور تقریبی به قسمتهای مشروح در زیر تقسیم کرد : ملاک این تقسیم بندی براساس باران است.

۱ ـ منطقه شبه مدیترانه ای :

دراین منطقه گردابهای زمستانی وجود دارد ودر زمستان بخصوص در ماههای دسامبر وژانویه ریزش باران دراین ناحیه فراوان است . حدود این منطقه خط ۱۰۰ میلیمتر باران سالیانه میباشد که از شمال دلتا وسط دریاچه های شمالی میگذرد . معدل باران این منطقه بطور کلی کمتر از معدل باران در منطقه مدیترانه است .

۲ ـ منطقه تقریبا خشک :

این منطقه منحصر به مناطقی است که ریزش باران در آن بین ۲۵ و ۱۰۰ میلیمتر میباشد ومنطقه ایست که به نحو متوسط دارای خصوصیتهای مدیترانه در شمال وآثار صحرا در جنوب میباشد وبه عبارت دیگر منطقه انتقالی بین خصوصیات منطقه مدیترانه ای وصحرا است . حرارت این منطقه بیشتر از مناطق دیگر است واکثر در معرض طوفانها

وزش باد دائما ازجانب شمال [illegible] دارد . این منطقه درحد بین قاهره و[illegible] قرار دارد .

۳ ـ منطقه شبه صحرائی :

این ازجنوب به سوئز ودریاچه قارون وازشمال به استان جیزه محدود است و "منیا" درحد جنوبی آن قرار دارد . ریزش باران دراین منطقه [illegible] درآن بادهای شمالی بطورمنظم میوزد .

۴ . منطقه صحرائی :

منطقه صحرائی ازمنیا تاحدود جنوبی مصرامتداد دارد وهمه خصوصیات آب وهوای صحرا ازجمله تفاوت زیاد بین درجه حرارت زمستان وتابستان وشب وروز ازمختصات این منطقه است . سالهای پیاپی میگذرد ویک قطره باران درمنطقه مذکور نمیبارد .

حد متوسط ریزش باران دربرخی ازشهرهای مصربدین شرح است :

نام شهر	معدل سالیانه	نام شهر	معدل سالیانه
اسکندریه	۲۰۰ میلیمتر	دمنهور	۱۰۰ میلیمتر
پورت سعید	۷۶ "	طنطا	۶۰ "
سوئز	۲۳ "	البلس	۲۰۰ "
قاهره	۳۴ "	دمیاط	۱۲۵ "
العریش	۱۰۰ "	اسیوط	۵ "
اسوان	صفر		

شماره سند: ۲

تاریخ: خرداد ماه ۱۳۰۱ [۱۰ ژوئن ۱۹۲۲]

فرستنده: سرکنسول ایران در دمنهور

گیرنده: سفیر ایران در مصر

موضوع: رفتار با اتباع ایرانی در کشور مصر

نمره: ۱۸۳

دمنهور ۱۰ ژوئن ۱۹۲۲

حضرت دولتیار شاهزاده سفیر دولت علیه ایران در کشور مصر

پس از تقدیم احترامات لازمه، در سال ۱۹۱۹ در روزنامهٔ الاهرام اطلاع یافته‌ایم که دستورات وزارت خارجه و داخله [کشور] صادر شده است مبنی بر اینکه کارمندان کنسولگری دولت علیه ایران مانند سایر کشورهای بزرگ دارای امتیازات باشند و در خلافکاریها، جرمها و جنایتها در برابر دادگاههای محلی محاکمه نمی‌شوند و این دستور جهت اجرا به دادستانی‌ها ابلاغ گردیده است، اعتقاد ما همین بود.

(ولی) امروز من در ساختمان فرمانداری در دمنهور بودم و از دبیرخانهٔ آن به ما ابلاغ گردید که هیچگونه امتیازی نداریم و در همه چیز مانند افراد مصری با ما رفتار می‌شود، از این امر شگفت‌زده شدیم و فکر کردیم شاید به موضوع بی‌توجهی شده است و به دادستانی و فرمانداری ابلاغ نشده است. از شما خواهشمندم در این باره ما را مطلع سازید و با وزارت خارجه تماس بگیرید تا موضوع را به فرمانداری ابلاغ نماید، تا نظر شما چه باشد. احترامات فائقه ما را پذیرا باشید.

سرکنسول دولت علیه ایران در دمنهور[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۱.

توكيل قنصلاتو دولة علية ايرانه
بدمنهور

نمرة ١٨٤ ......
دمنهور في ١٠ يوليو سنة ١٩٢٢

حضرة صاحب الدولة الامير سفير دولة عليه ايران بالقطر المصري

بعد تقديم واجبات الاحترام في سنة ١٩١٩ اطلعنا في جريدة الاهرام على أنه صدر امر وزارتي الخارجية والداخلية ان موظفي قنصليه دولة عليه ايران يكون لهم امتياز كباقي الدول العظمى ولا يحاكموا في المخالفات والجنح والجنايات امام المحاكم الاهلية وان هذا الامر تبلغ للنيابات للعمل به وكان هذا اعتقادنا

فاليوم كنت بديوان المديرية بدمنهور وبلغنا من قلم الضبط بها ان لا يكون لنا امتياز مطلقة وانما نعامل كمعاملة افراد المصريين في كل شي فاستغربنا من ذلك وافكرنا انه ربما يكون الامر الاصل لم يبلغ للنيابة ولا للمديرية

فارجوكم افادتنا عن ذلك ومخابرة وزارة الخارجية تبليغ ذلك الامر للمديرية والراي لسعادتكم واقبلوا منا فائق الاحترام

وكيل قنصل دولة عليه
ايران بدمنهور

شماره سند: ۳

تاریخ: ۳ ثور ۱۳۰۳

فرستنده: وکالت سیاسی دولت ایران

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: ارسال اشکال بیرقهای جدید مصر

نمره: ۳۷

مقام منیع وزارت جلیله امورخارجه

دولت جدید مستقل مصر بیرق خود را تغییر داده و رنگ بیرق ملّی سبز است. اینکه برای استحضار آن وزارت جلیله و اشعار به دوایر مربوطه مخصوصاً وزارت جلیه جنگ و بنادر جنوبی ایران و غیره نمونه از شکل بیرقهای جدید تلوا تقدیم می‌شود و در روی هر ورقه تعلیمات لازمه بزبان فرانسه، انگلیسی و عربی تحرر شده و نمونه‌ها چون برنگ خود عین بیرق چاپ و طبع شده به توضیحات دیگری محتاج نیست.

محل امضاء: فدوی عین‌الدین[۱]

حاشیه:

ـ ضمیمه سه ورقه نمونه شکل بیرق مصر و علامت سلطنتی

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۶.

وکالت سیاسی و جنرال قونسولگری دولت علیه ایران

مصر

بتاریخ ...... شهر ...... سنه ۱۳

۳ ثور ۱۳۰۳

~~[illegible]~~

نمره ۳۷

ضمیمه یک ورقه نمونه شکل بیرق معمول و علامت سلطنتی

مقام منیع وزارت جلیله امور خارجه

دولت جدیده مصر بیرق خود را تغییر داده و رنگ بیرق ملی ایران

اینک برای استحضار آن وزارت جلیله و اشعار به ادارات مربوطه مخصوصاً

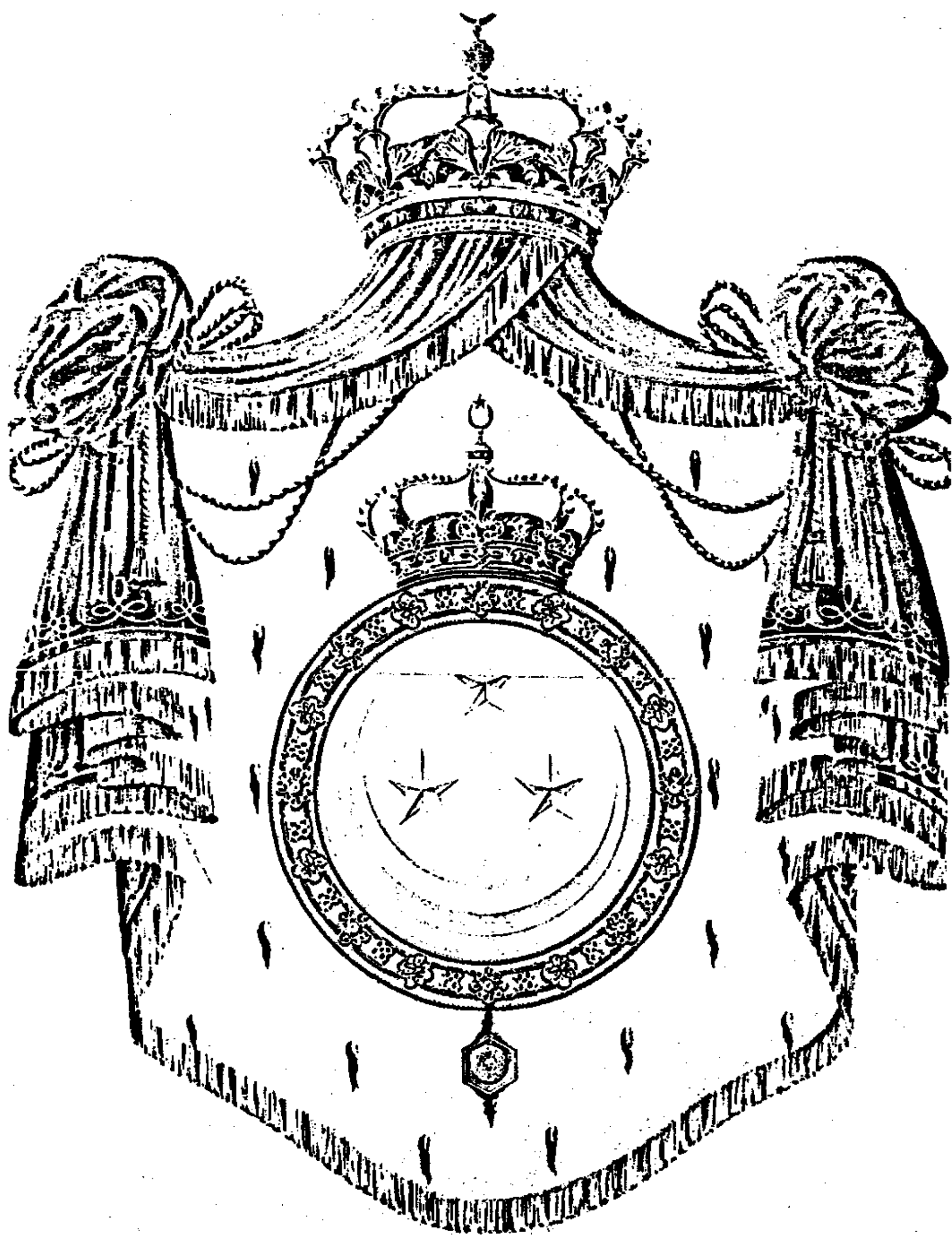
وزارت جلیله جنگ و بنادر جنوب ایران و غیره نمونه از شکل بیرق جدید

تلواً تقدیم می‌شود در روی آن ورقه تعلیمات لازمه به زبان فرانسه

انگلیسی و عربی تحریر رفته و نمونه هم جداگانه رنگ خود همین بیرق با پارچه

و طبع شده توضیحات دیگر لازم نیست

[illegible]

اطلاعات مربوط به پرچم ملی

الف) عرض پرچم با $\frac{۱}{۳}$ طول آن برابر است.

ب) مراکز ستاره‌های پنج شاخه یک مثلث متساوی‌الاضلاع می‌باشد که هر ضلع آن به $\frac{۱}{۷}$ طول پرچم برابر است.

ج) خط فاصل بین دو مرکز دو ستارهٔ نزدیک به چوب پرچم به فاصله‌ای برابر با $\frac{۱}{۳}$ عرض پرچم قرار می‌گیرد.

د) قطر ستاره‌ها با $\frac{۱}{۸}$ عرض پرچم برابر است.

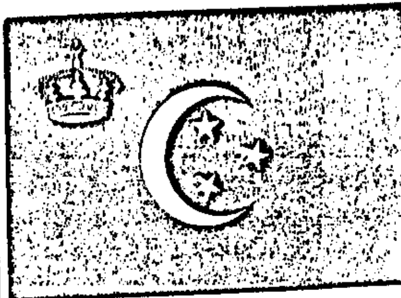
ه) مرکز هلال روی خط مرکزی دو ستارهٔ نزدیک به چوب پرچم قرار دارد.

و) نیم قطر خارجی هلال با $\frac{۱}{۴}$ عرض پرچم برابر است.

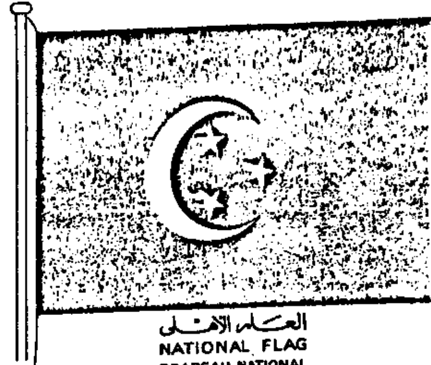
ز) میانهٔ عرض پرچم با $\frac{۳}{۴}$ قطر ستاره‌ها برابر است.

المملكة المصرية

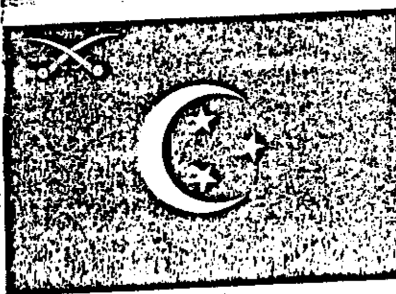
KINGDOM OF EGYPT
ROYAUME D'EGYPTE

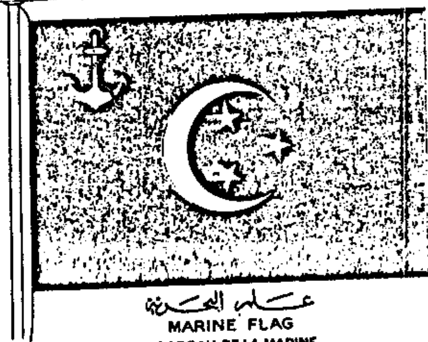
علم الملك
ROYAL FLAG
DRAPEAU ROYAL

العلم الأهلي
NATIONAL FLAG
DRAPEAU NATIONAL

علم الجيش
MILITARY FLAG
DRAPEAU DE L'ARMÉE

علم البحرية
MARINE FLAG
DRAPEAU DE LA MARINE

اللواء البحري
PENDANT
FLAMME

SPECIAL INSTRUCTIONS FOR THE NATIONAL FLAG

A. The width of the flag is equal to two thirds of its length.

B. The lines joining the centres of the stars, which have five points, form an equilateral triangle, one of the sides of which equals one seventh of the length of the flag.

C. The line which connects the centre of the stars near the flagstaff is distant from it two thirds of the width of the flag.

D. The diameter of the stars equals one eighth of the width of the flag.

E. The centre of the crescent is on the line joining the centres of the two stars towards the flagstaff.

F. The exterior radius of the crescent is equal to one quarter of the width of the flag.

G. The width of the crescent at the centre is equal to three quarters of the diameter of the stars.

INDICATIONS SPÉCIALES POUR LE DRAPEAU NATIONAL

A. La largeur du drapeau sera égale aux deux tiers de sa longueur.

B. Les centres des étoiles qui sont à cinq pointes, forment un triangle équilatéral dont le côté est égal à un septième de la longueur du drapeau.

C. La ligne qui relie le centre des étoiles près du guindant en est éloignée d'une longueur égale aux deux tiers de la largeur du drapeau.

D. Le diamètre des étoiles est égal à un huitième de la largeur du drapeau.

E. Le centre du croissant est sur la ligne des centres des deux étoiles près du guindant.

F. Le rayon extérieur du croissant est égal à un quart de la largeur du drapeau.

G. La largeur du croissant au centre est égale aux trois quarts du diamètre des étoiles.

بيانات خاصة بالعلم الأهلي

أ عرض العلم يساوي ثلثي طوله

ب تكون مراكز النجوم ذات الخمس شعب مثلثاً متساوي الأضلاع كل ضلع منه يعادل سبع طول العلم

ج الخط الموصل بين مركزي النجمتين القريبتين من عود العلم يبعد عن العود مسافة تعادل ثلثي عرض العلم

د قطر النجوم يعادل ثمن عرض العلم

هـ يقع مركز الهلال على خط مركزي النجمتين القريبتين من عود العلم

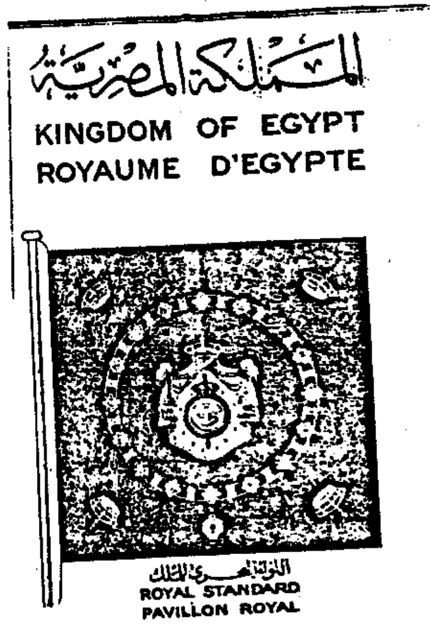
و نصف القطر الخارجي للهلال يعادل ربع عرض العلم

ز عرض الهلال في وسطه يعادل ثلاثة أرباع قطر النجوم

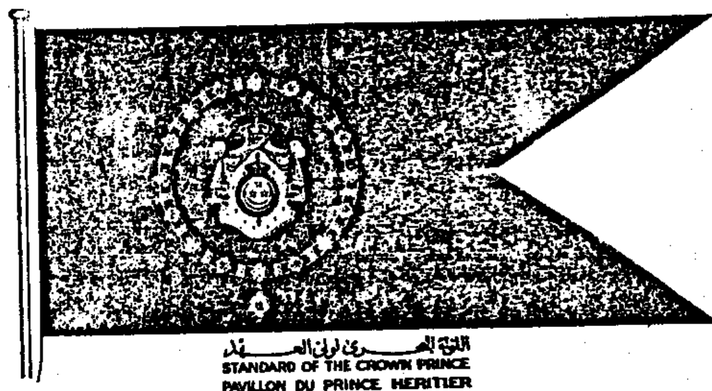
دستورالعملهای ویژه

پرچم دریایی پادشاه، آبی رنگ (آبی پاریسی) به شکل مربع و در وسط آن شعار بزرگ دولت و گرداگرد آن قلاده نشان (مدال) محمدعلی می‌باشد و در هر گوشه (زاویه) از گوشه‌های (زاویه‌های) پرچم تاج پادشاهی طبق نمونه (خواهد بود).

پرچم دریایی ولیعهد همانند پرچم پادشاه می‌باشد جز اینکه شکل آن مستطیل منهای دو دندانه از سمت، دور از چوب پرچم بدون تاجها در گوشه و طبق نمونه.

اللواء المصري الملكي
ROYAL STANDARD
PAVILLON ROYAL

اللواء المصري لولي العهد
STANDARD OF THE CROWN PRINCE
PAVILLON DU PRINCE HERITIER

INSTRUCTIONS.

The Royal Standard will be blue in colour (Bleu de Paris) and square in shape. It will bear at its centre the Grand Coat of Arms of the State; encircled by the Grand Collar of the Order of Mohammed Ali, and at each corner a royal crown, according to the model.

The Standard of the Crown Prince will be similar to the Royal Standard except that its shape will be a swallow tailed pennon and will not bear crowns at its corners, according to the model.

INDICATIONS.

Le pavillon royal sera de couleur bleue (bleu de Paris) et de forme carrée. Il portera au centre la Grande Armoirie de l'Etat; entouré, le Grand Collier de l'Ordre de Mohammed Ali et, à chaque angle, une couronne royale, suivant le modèle.

Le pavillon du Prince Héritier sera semblable au pavillon royal, sauf qu'il aura la forme de guidon à deux pointes et ne portera pas de couronne aux angles, suivant le modèle.

تعليمات خاصة

يكون اللواء المصري الملكي أزرق اللون (أزرق باريس) مربع الشكل وفي وسطه شعار الدولة الأكبر تحيط به قلادة نيشان محمد علي وفي كل زاوية من زوايا اللواء تاج ملكي طبقا للنموذج

يكون اللواء المصري لولي العهد مشابها للواء الملكي غير أن شكله مستطيل ذو سنين من الجهة البعيدة عن عمود العلم من غير تيجان في زواياه طبقا للنموذج

شماره سند: ۴

تاریخ: ۱۳۰۴ هـ. ش

فرستنده: قونسول دولت ایران در دمنهور

گیرنده: سفیر ایران در مصر

موضوع: رفتار با اتباع ایرانی در کشور مصر

نمره: ۲۹۴

حضرت دولتمدار سفیر دولت علیه ایران در کشور مصر

پس از تقدیم احترامات بایسته: به استحضار می‌رساند در تاریخ ۲ مه ۱۹۲۵ و ۱۲ مه ۱۹۲۵ و ۶ ژوئن۱۹۲۵ درخصوص نامه‌های وارده از دبیرخانه حکومت مصر به دادستانی [کل] دمنهور مبنی بر رفتار با ما همانند رفتار با اتباع مصر، زیرا ما را به عنوان مأمور اداره کنسولگری دولت علیه ایران در دمنهور دانسته است و هرکس مأمور یک اداره باشد، مانند اتباع مصر با او رفتار می‌شود.

امروز در ضمیمهٔ روزنامهٔ البصیر مورخ ۱۱ ژوئن ۱۹۲۵ اطلاعیه‌ای دربارهٔ رفتار با اتباع ایرانی در کشور مصر مطالعه نمودیم که از وزارت خارجهٔ مصر خطاب به دادستانی کل صادر شده است و به پیوست ضمیمهٔ مذکور با مهر قرمز جهت اطلاع حضرتعالی ارسال می‌گردد. در این اطلاعیه آمده است که کارمندان هیئت سیاسی و کنسولگری وابسته به دولت ایران شامل وزرای اعزامی، دبیران سیاسی، کنسولها و جانشینان مترجمان کنسولگریها از همان مزایای مندرج در مواد کیفری کارمندان سیاسی و کنسولگریهای خارجی دیگر برخوردار می‌باشند، ثانیاً مأموران کارپردازی کنسولگریهای دولت ایران و مترجمان این مأموران بطورکلی به همان صورتی که با اتباع ایرانی رفتار می‌شود با آنان رفتار می‌شود به این معنا که مفاد قضایی مردمی [معمولی] بر آنان جاری است با این شرط که مقامات کنسولی ایران در جریان امر قرار داده شوند.

از آنجا که برگه‌های رسمی موجود نزد ما که انتصاب ما به موجب آن صورت گرفته،

مستقیماً از دولت علیه عثمانی نه از وزارت خارجهٔ مصر صادر شده است و در برگه‌های مذکور ذکر شده که ما کنسول هستیم و با توجه به اینکه به اقتضای اطلاعیهٔ مذکور وزارت خارجهٔ مصر در این مورد، ما دارای حقوق امتیاز مانند سایر کنسولهای کشورهای دیگر طبق برگه‌های موجود در دسترس هستیم و با عنایت به اینکه نامه‌های دبیرخانه حکومت مصر به دادستانی دمنهور ما را مأموران کنسولگری دولت علیه ایران در دمنهور دانسته و خواستار رفتار با ما همانند اتباع مصر شده است این امر اشتباه است زیرا [دبیرخانه] از برگه‌هایی که در دست ماست اطلاعی ندارد و چون نمی‌پذیریم که به دلیل اینکه مأموران کنسولگری دولت علیه ایران در دمنهور مانند اتباع مصر با ما رفتار شود، زیرا در برگه‌های صادره از دولت علیه عثمانی ثبت شده که ما کنسول دولت علیهٔ ایران در دمنهور هستیم. اگر مایل باشید برگه‌های اصلی مذکور را به حضورتان ارسال نماییم ما آمادگی داریم به حضرتعالی تقدیم کنیم تا از آن اطلاع یافته و به دلخواه ترجمه فرمایید تا به وزارت خارجهٔ مصر اطلاع دهید که برگه‌های در دست ما به سمت کنسول دولت علیه ایران در دمنهور است و ما دارای حق امتیاز اعطایی به سایر کنسولهای کشورهای دیگر هستیم تا دستور لازم را به دادستانی کل و به عموم دادستانیها و دادگاههای فرمانداری بحیره که مرکز کار ما است صادر نمایند تا چگونگی رفتار با ما طبق امتیازات پیش گفته [روشن شود]. از آنجا که پرونده دعوی خلافکاری در دادگاه دمنهور که راجع به آن حضرتعالی مکاتبه کرده‌ایم چندان اهمیتی ندارد، [آنچه مهم است] اینکه رفتار با ما به عنوان کارمند مأمور کنسولگری ایران در دمنهور همانند رفتار با اتباع مصر طبق مفاد قضایی مردمی [عادی] باشد از نظر ما به هیچوجه پذیرفته نیست زیرا این امر برای عموم کارهای ما قید و بند ایجاد می‌کند که [مسلماً] حضرتعالی آن را نمی‌پذیرد، بنابراین، این مرقومه را قلمی کردیم و تقاضا داریم دربارهٔ توضیحات پیش گفته با وزارت خارجهٔ مصر مکاتبه فرمایید و [نتیجه] را به ما اطلاع دهید، احترامات فائقه ما را بپذیرید.

کنسول دولت علیه ایران

در دمنهور

AGENCE CONSULAIRE DE PERSE
A
DAMANHOUR

توكيل قنصلاتو دولة عليه ايران
بدمنهور

نمرة ٢٩٤

دمنهور في ١٤ سبتمبر ١٩٢٠

حضرة صاحب الدولة سفير دولة عليه ايران بالقطر المصري

بعد تقديم واجب الاحترام : نخبركم انه بتاريخ ٩ يناير ١٩٢٠ نمرة ٤٥ و ٢٢ مارس ١٩٢٠ نمرة ٩٦ و ٩ يونيو ١٩٢٠ نمرة ٢٩٤ تحرر منا لدولتكم بخصوص المكاتبة الواردة من قلم قضايا الحكومة المصرية بالنيابة بدمنهور بانا نعامل معاملة الرعايا المصريين كونها معتبرة انا بصفة مأمور ادارة قنصلية دولة ايران العلية بدمنهور : وان من يكون مأمور ادارة فانه يعامل معاملة الرعايا المصريين :

واليوم اللفت بملحق جريدة البصير الصادرة بتاريخ ١١ سبتمبر ١٩٢٠ على منشور بشأن معاملة الرعايا الايرانيين في القطر المصري صادر من وزارة الخارجية المصرية الى النيابة العمومية ومرسول طيه الملحق المذكور وعليه علامة حمراء لاجل الاطلاع ودقتكم عليه : ومذكوراً فيه ان موظفو الهيئة السياسية والقنصلية التابعون لدولة ايران وهم الوزراء المفوضون والسكرتاريون السياسيون والقناصل ووكلاؤهم وتراجمة القنصليات يتمتعون بنفس ما يتمتع به موظفوا الهيئات السياسية والقنصليات الاجنبية الاخرى من الامتيازات في مواد العقوبات : اما مأمورو اشغال قنصليات دولة ايران وتراجمة هذه المأموريات فيعاملون بصفة عامة بنفس ما يعامل به الرعايا الايرانيون يعني انهم خاضعون لقضاء الاهلي بشرط ان تعلم السلطات القنصلية الايرانية :

وحيث ان الاوراق الرسمية الموجودة معنا الذي صار تعيننا بمقتضاها هي صادرة من الدولة العلية الشاهانية مباشرة وليست صادرة من وزارة الخارجية المصرية وانه مذكور باوراقنا المذكورة انا قنصل

وحيث ان منشور وزارة الخارجية المصرية المذكور بهذا يقتضي ان لنا حقوق امتياز مثل باقي قناصل الدول الاخرى وذلك حسب الاوراق التي بيدنا

وحيث ان مكاتبة قلم قضايا الحكومة المصرية بنيابة دمنهور باعتبار انه مأموري قنصلية ايران بدمنهور وتطلب معاملتنا مثل الرعايا المصريين اخذاً خطأ منها لانها لم تعرف الاوراق التي بيدنا

وحيث انا لا نقبل معاملتنا مثل الرعايا المصريين باعتبار انا مأمور قنصلية [illegible] بدمنهور حال كون ان اوراقنا الصادرة من الدولة العلية الشاهانية شيئت فيها انا قنصل لدولة ايران العلية بدمنهور

فاذا ترغبوا ان نرسل لدولتكم الاوراق الرسمية المذكورة فانا مستعدين لتقديمها لدولتكم لاجل الاطلاع عليها ونرجو من دولتكم مخابرة وزارة الخارجية المصرية بان اوراقنا التي بيدنا هي بوظيفة قنصل لدولة ايران العلية بدمنهور ولنا حق الامتياز الممنوح لسائر قناصل الدول الاخرى حتى انها تصدر اوامرها للنيابة العمومية والى عموم النيابات والمحاكم بعدم المحاورة التي هي مركز اشغالنا من جهة معاملتنا بغير الامتيازات كما ذكر

وحيث ان دعوى المخالفة المذكورة امام محكمة دمنهور الذي تحرر منا لدولتكم عنها [illegible] وانما ابلغتنا النيابة معاملة بوظيفة مأمور قنصلية ايران بدمنهور مثل معاملة الرعايا المصريين الخاضعين للقضاء الاهلي

[illegible]

AGENCE CONSULAIRE DE PERSE
A
DAMANHOUR

وكيل قنصلاتو دولة علية ايران
بدمنهور

نمرة ٢٩٤ تابع نمرة

No.

نمرة

تابع ما قبله

فان زمت ارتفعاله بالكلية لانه رأيت جوبه جيدا بعموم اشتغاله وفضلا عنها لا ترضوه دولتكم به
بالنسبة لمزيد توليه بعدم لياقتكم وبه ترجوكم مخاطبة نظارة الخارجية المصرية بشأن ما ترى وافادتنا
بالنتيجة واقبلوا منا فائق الاحترام به

قنصل دولة علية
ايران بدمنهور

شماره سند: ۵

تاریخ: ۱۳۰۴ [۱۱ ژوئن ۱۹۲۵]

فرستنده: ــ

گیرنده: ــ

موضوع: رفتار با اتباع ایرانی در کشور مصر

رفتار با اتباع ایرانی در کشور مصر

وزارت خارجه اطلاعیه زیر را به دادستانی کل ارسال نموده است:

مفتخرم که به اطلاع حضرتعالی برسانم درخصوص دادگاههای ویژهٔ اتباع دولت ایران در مصر وزارت حقانیت [دادگستری] نظر کمیتهٔ مسائل حکومتی در این موضوع را ارسال نموده که خلاصهٔ آن ذیلاً می‌آید:

اولاً ـ کارمندان هیئت سیاسی و کنسولگری وابسته به دولت ایران شامل وزرای اعزامی، دبیران سیاسی، کنسول‌ها و جانشینان آنها و مترجمان کنسولگریها از همان مزایای مندرج در مواد کیفری کارمندان سیاسی کنسولگریهای خارجی دیگر برخوردار می‌باشند.

ثانیاً ـ مأموران کارپردازی کنسولگریهای دولت ایران و مترجمان این مأموران بطورکلی به همان صورتی که با اتباع ایرانی رفتار می‌شود با آنان رفتار می‌شود، به این معنا که مفاد قضایی مردمی [معمولی] بر آنان جاری است با این شرط که مقامات کنسولی ایران در جریان امر قرار داده شوند.

از حضرتعالی استدعا داریم مراتب را به مراجع ذیربط ابلاغ فرمایند تا در آینده به موجب آن عمل کنند ما همین دستورالعملهای جدید را به وزارت کشور فرستادیم تا از این بعد طبق آن عمل شود.

معاملة الرعايا الايرانيين

في القطر المصري

ارسلت وزارة الخارجية الى النيابة العمومية المنشور الآتي :

اتشرف باحاطة سعادتكم علماً بشأن السلطات المختصة بمحاكمة رعايا دولة ايران بمصر — ان وزارة الحقانية بعثت الينا برأي لجنة قضايا الحكومة في هذا الموضوع ويتلخص فيما يأتي

اولا — موظفو الهيئة السياسية والقنصلية التابعون لدولة ايران وهم الوزراء المفوضون والسكرتاريون السياسيون والقناصل ووكلاؤهم وتراجمة القنصليات يتمتعون بنفس ما يتمتع به موظفو الهيئات السياسية والقنصليات الاجنبية الاخرى من الامتيازات في مواد العقوبات

ثانياً — مأمورو اشغال قنصليات دولة ايران وتراجمة هذه المأموريات يعاملون بصفة عامة بنفس ما يعامل به الرعايا الايرانيون يعني انهم خاضعون للقضاء الاهلي بشرط ان تخطر السلطات القنصلية الايرانية

نرجو سعادتكم التكرم بتبليغ ذلك للجهات المختصة للعمل بموجبه في المستقبل وقد بعثنا الى وزارة الداخلية بنفس هذه التعليمات الجديدة للسير عليها من الآن فصاعداً

شماره سند: ۶

تاریخ: ۱۳۰۴ هـ. ش [۱۶ صفر ۱۳۴۴]

فرستنده: ابراهیم بن محمد بن معمرالنجدی

گیرنده: سفیر ایران در مصر

موضوع: درباب حمله به حرم نبوی

بسم الله الرحمن الرحیم

در ۱۶ صفر ۱۳۴۴ در قاهره به رشته تحریر درآمده است.

خدمت مستطاب عالیجناب سفیر دولت علیه ایران در مصر ایّده الله

مفتخرم که همواره والاترین درودها را تقدیم نمایم و از آسایش (حضرتعالی) جویا شوم وفور نعمت بر شما مستدام باد. سرورم، انگیزهٔ تحریر این مرقومهٔ مودت‌آمیز و تقدیم آن به حضرتعالی این است که در پاره‌ای روزنامه‌های قاهره مشاهده کرده‌ایم که حکومت علیهٔ ایران نسبت به حمله به حرم نبوی اعتراض نموده است، قبلاً روتر [رویتر] خبر عزای عمومی ایران هنگام پخش این خبر اندوهبار را نقل کرده بود.

طبق خبری که به این حقیر رسیده این است که این شایعات دروغین که از سوی دشمنان ما پخش می‌شود تکذیب می‌گردد، دشمن ذلیل و پست [به پخش این قبیل شایعات] می‌پردازد.

ما به عموم روزنامه‌های عربی و فرنگی و شرکتهای اخبار تلگرافی [خبرگزاریها] و پاره‌ای مطبوعات در خارج و انجمن خلاف در هندوستان دستور داده‌ایم این تکذیب را [منتشر کنند]. ما اطلاعیه‌ای صادر نموده‌ایم و در آن حقیقت اوضاع در مدینهٔ منوره که والاترین درودها بر ساکن آن باد بازگو نموده‌ایم که پاره‌ای از مطبوعات مصر آن را چاپ کرده‌اند و آن را در بین برخی روزنامه‌های اسلامی و خارج توزیع نموده‌ایم که چند نسخه جهت استحضار (بدست‌تان) خواهد رسید، خواهشمندیم چند نسخه از آن را به مطبوعات ایران بفرستید تا برادران مسلمان در آنجا اطمینان حاصل کنند.

سرورم، استحضار دارید که اعلیحضرت سلطان نجد و عموم اهالی نجد به اصل دین حنیف و مبین پایبندند و جانشان را فدای پیامبر (ص) و یارانش می‌کنند، هرآنچه خلاف این، شایع می‌شود تزویر محض است دروغی است که دشمنان ما و دشمنان مسلمانان پخش می‌کنند. به عرض حضرتعالی می‌رساند که ما حرمین شریفین، اماکن مقدسه و ضریحهای اهل بیت و یاران (پیامبر) را بزرگ می‌شماریم و راضی نمی‌شویم کسی به آنها تعدی کند و با جان و مال و فرزندانمان از آنها دفاع می‌کنیم.

در خطهٔ (احساء و قطیف) وابسته به حکومت نجد دهها هزار عرب شیعه وجود دارند، آنان در عبادات و عاداتشان از آزادی برخوردارند، آنان به اعلیحضرت سلطان عبدالعزیز به شدت مهر می‌ورزند آنان در دادگری و امنیت و آزادی اشخاص در عادات و عبادات بسر می‌برند و هم اکنون به عتبات [عالیات] و به مشهد سرورمان (امام) رضا می‌روند و به همراه خویش سفارشهای لازم به حکومتهای خارجی درخصوص خوشرفتاری، حفظ کرامت و حقوق آنان در اختیار دارند.

برادرانمان مردم ایران اطمینان داشته باشند که با قصد تعدی به یک مسلمان خواه از آنان یا دیگران باشد با هر عقیده و مذهبی که داشته باشد نداریم و راضی نمی‌شویم که عتبات [عالیات] در عراق مورد تعدی قرار گیرد. آنچه دربارهٔ شبیخونهای پیشین علیه عراق به گوشتان می‌رسد اینها نتیجه مقاصد (ملک) فیصل و اعمال وی بر ضد نجد و مردم نجد است، ولی در مورد عراقیها ما قصد آزار آنان را نداریم ولی هستند پاره‌ای که فیصل آنان را نسبت به تعدی بر رعایای نجد اغوا کرده است، آنچه روی داده است برای سرکوب آنان بوده است لا غیر.

از جنابعالی استدعا داریم به وزارت خارجه ایران و افراد ذیربط دربارهٔ حقیقت مقاصد اعلیحضرت سلطان عبدالعزیزبن سعود نسبت به اسلام و مسلمانان بنویسید و اینکه از آنچه حسین و پسرانش و یارانشان دشمنان اسلام و مسلمانان پخش می‌کنند، تأثیر نپذیرند.

بر حضرتعالی پوشیده نیست که نقشه حسین و پسرانش و سیاستشان در بلاد مقدسه چیست و با چه کسی سر ستیز دارند.

امیدواریم دسیسه‌های پلید در بین برادران مسلمان ما بویژه حکومت فخیمهٔ ایران جایی پیدا نکند. من در فرست (مناسب) به دیدار شما شرفیاب خواهم شد.

مقام عالی حضرتعالی متعالی باد. خدا حفظتان کند. والسلام علیکم و رحمةالله و برکاته

دوستدار حقیر شما

ابراهیم‌بن‌محمدبن معمرنجدی[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۸.

سكرتير عظمة سلطان نجد
عبد العزيز بن سعود
ابراهيم بن محمد بن معمر النجدي
الحلمية خط المرج الشرقي
مصر

Secretary of His Highness
The Sultan of Nagd
ABD EL AZIZ BEN SEOUD
IBRAHIM BEN M. BEN
MOAMMAR ENNAJDI
Helmiah Road of Marg
Cairo

- ١ -

بسم الله الرحمن الرحيم

تحريراً في ١٦ صفر سنة ١٣٤٤ الى القاهرة

يحضرنا شرفاً بطلع جناب الوجيه المحترم صاحب الفخامة سفير دولة فارس العلية بمصر ادام الله
اتشرف بتقديم ازكى السلام التام عليكم ورحمة الله وبركاته على الدوام مع السؤال عن رفاهيتكم
وتمتعكم بوفور النعم

سيدي الباعث لتحرير رسالة الوداد وتقديرا لمقامكم السامي هو ما رأينا منشورا
في بعض صحف القاهرة اليومية وهو احتجاج حكومة فارس العلية على ضرب الحرم
النبوي وساءنا نقل روتر خبر حداد فارس عند سماعها هذا الخبر المكدر
وحيث ان داعيكم الحقير ورد اليه خبراً يكذب هذه الاشاعات الكاذبة التي
يذيعها اعداؤنا وهذا شأن العدو الحسود الذليل الدنيء

وقد اوعزنا بهذا التكذيب الى عموم صحف مصر عربية وافرنجية والى شركات الاخبار
التلغرافية والى بعض الصحف في الخارج والى جمعية الخلافة في الهند

وقد وزعنا بلاغا فيه حقيقة الحالة في المدينة المنورة على ساكنها افضل
الصلاة والسلام ونشرته بعض صحف مصر ووزعناه على بعض الجرائد
الاسلامية في الخارج ويصلكم منه كم نسخة تطلعون عليها ورجاؤنا تبعثون
منها الى صحف فارس ليطمئن اخواننا المسلمين هناك

سيدي تعلمون ان عظمة سلطان نجد وعموم اهل نجد متمسكين باصول الدين الحنيف
المبين ويفدون الرسول صلى الله عليه وسلم وآله واصحابه بارواحهم وانفسهم
وكلما شاع عنه هذا فهو محض اختلاق وافك يذيعه اعداؤنا

Secretary of His Highness
The Sultan of Nagd
ABD EL AZIZ BEN SEOUD
IBRAHIM BEN M. BEN
MOAMMAR ENNAJDI
Helmiah Road of Marg
Cairo

سكرتير عظمة سلطان نجد
عبد العزيز بن سعود
ابراهيم بن محمد بن معمر النجدي
الحلمية خط المرج الضواحي
مصر

بسم الله الرحمن الرحيم

تحريراً في .... سنة ١٣٤

واعداء المسلمين
فيكون معلوما عند فخامتكم اننا نجل الحرمين الشريفين والمقامات المقدسة واضرحة
آل البيت والصحابة ولا نرضى ان يمسهم احد بسوء وندافع عنهم بانفسنا
واموالنا واولادنا
في جهة في مقاطعة (الاحساء . والقطيف) التابعتين لحكومة نجد عشرات الالوف
من العرب الشيعية هم يتمتعون بحريتهم في عباداتهم وعاداتهم وهم الذين يحبون
عظمة السلطان عبد العزيز حبا جما لما هم من العدل والامن وحرية الاشخاص
والعادات والعبادات وهاهم يفدون الى العتبات والى مشهد سيدنا الرضى
مزودين بالتوصيات اللازمة للحكومات الاجنبية بخصوص حسن معاملتهم وصون
كرامتهم وحفظ حقوقهم
وليطمئن اخواننا اهل فارس اننا لا نقصد سوء بمسلم سواهم او غيرهم
كيفما كانت عقيدته ومذهبه واننا لا نرضى ان تمس العتبات في العراق
باذى
واما ما تسمعونه من الغارات السابقة على العراق فتلك نتيجة نوايا فيصل
واعماله ضد نجد واهلها واما العراقيين فلسنا نقصدهم باذى ولكن يوجد
بعض القبائل اغراهم فيصل على التعدي على رعايا نجد ولكل اجراء

سكرتير عظمة سلطان نجد
عبد العزيز بن سعود
ابراهيم بن محمد بن معمر النجدي
الحلميه خط المرج الضواحي
مصر

Secretary of His Higtness
The Sultan of Nagd
ABD EL AZIZ BEN SEOUD
IBRAHIM BEN M. BEN
MOAMMAR ENNAJDI
Helmiah Road of Marg
Cairo

بسم الله الرحمن الرحيم

تحريراً في .... سنة ١٣٤

نهدي تشكراتنا وتحياتي
والمرجو من سعادتكم ان تكتبوا الى وزارة الخارجية في فارس وإلى ذوي الشأن
فيها حقيقة ما ينويه عظمة السلطان عبد العزيز بن سعود للاسلام والمسلمين
وانهم يتأثرون بما يذيعه الحسين واولاده واعوانهم اعداء الاسلام
والمسلمين
وليس يخفى على سعادتكم ما هي خطة الحسين واولاده وسياستهم في البلاد
المقدسة وعلى من يشدون ازرهم
ونرجو ان لا ينخدع بالدسائس الخبيثة احد من اخواننا المسلمين خصوصاً
حكومة فارس الفخيمة
واني سأتشرف بزيارتكم عند الفرصة
هذا ولكم رفيع احتراماتي الساميه والله يحفظكم والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

عبدكم الحقير
ابراهيم بن محمد بن معمر النجدي

شماره سند: ۷

تاریخ: ۲۸ اسفند ۱۳۰۴

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: استاندار اسکندریه

موضوع: حمله اعراب به ایرانیهای مقیم اسکندریه

نمره: ۷۳۲۶

جناب آقای استاندار اسکندریه

عرض حال پیوست این نامه از سوی بعضی از ایرانیان مقیم در حومهٔ شهر به ما تقدیم شده است، امیدواریم پس از ملاحظه لطف نموده ما را از اطلاعات استانداری دربارهٔ مندرجات آن مطلع نمایید و دستور فرمایند احتیاطات لازم جهت حفظ مال و جان نامبردگان اتخاذ نمایند تا جلو تکرار تجاوز به آنان گرفته شود. احترامات فائقه ما را پذیرا باشید.

سفیر دولت علیه ایران و سرپرست

کنسولگری اسکندریه[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۴۲.

مقوی ۹	**سفارت دولت علیه ایران**	نوع مسوده
لفافه ۵	در مصر	موضوع
۷۳۲ ع		ضمیمه

تاریخ ۲۸ اسفند ۱۳۰۴ مطابق ۱۹ مارس ۱۹۲۶

حضرة صاحب السعادة محافظ الاسكندرية

العريضة المرسل لسعادتكم طي هذا صورة منها قدمت لنا من بعض الايرانيين المقيمين بضواحي المدينة نأمل بعد الاطلاع عليها التكرم بافادتنا عن معلومات المحافظة نحو ما جاء فيها وصدور الامر باتخاذ الاحتياطات اللازمة لصيانة اموال المذكورين وارواحهم منعاً من تكرار التعدي عليهم وتفضلوا بقبول التكريم فائق الاحترام

سفير دولة ايران العلية بمصر
المكلف بادارة قنصلية الاسكندرية

شماره سند: ۸

تاریخ: ۲۰ اسفند ۱۳۰۴ / [۱۱ مارس ۱۹۲۶]

فرستنده: شش تن از تاجران ایرانی

گیرنده: سفیر دولت ایران در مصر

موضوع: حمله اعراب به ایرانیهای مقیم اسکندریه

نمره: ۷۱۶

عالیجناب سفیر دولت علیه ایران

پس از تقدیم درودها و احترام درخور و بایسته، تقدیم کنندگان [این عرضحال] حسن‌مصطفی، علی‌ابوزید، مصطفی جمعه، اسماعیل علی و مصطفی اسماعیل، دارندگان کارتهای [گذرنامه‌های] ایرانی از منطقه همدان به همراه خانواده‌هایمان شامل بیست و دو شخص، زنان و فرزندان برای تجارت به کشور مصر آمدیم و در روز ۳ مارس ۱۹۲۶ به خاک اسکندریه رسیدیم و چادرهایمان را در مجاورت چادرهای عرب مذکور قرار دادیم، ما چارپایان و اشیای دیگری داشتیم که برای تجارت آورده بودیم در ساعت ۳ [فرنگی] بامداد روز ۴ مارس جاری سه نفر از عربهایی که در مجاورت آنان اقامت کردیم به ما حمله کردند و یک خورجین حاوی ۶۰ لیره ترک و ۶ لیره مصری اسکناس یک لیره‌ای و مبلغ ۵۰ قرش خالص و لباسهایی به ارزش بیست لیره مصری از ما بردند، یکی از ما بنام محمدحسن مصطفی با آنان درگیر شد و می‌خواست خورجین را از دست آنان بگیرد که یکی از عربها به او حمله کرد و سه گلوله از یک هفت تیر که در دستش بود به وی شلیک کرد، گلوله به ران وی اصابت کرد، وقتی این سه عرب دیدند که محمد مذکور بر زمین افتاده است خورجین را که توشه راه و پول ما در آن بود با خود برده و پا به فرار گذاشتند.

بی‌درنگ به کلانتری پلیس الرمل رفتیم و در تحقیق شماری از مردم را به ما نشان دادند که متهمان در بین آنان نبودند. شخص زخمی به بیمارستان امیری اعزام گردید که همچنان در آن

اقامت دارد. سپس از آن منطقه که به ما تجاوز شده بود بلند شدیم [بار سفر بستیم] و رحل اقامت در [نامفهوم] سیدبک مرسی ۶ منطقه محرم بک افکندیم.

بدین دلایل

و چون ما از اتباع دولت علیه ایران هستیم این [عرضحال] را به حضرتعالی تقدیم نمودیم و تقاضا داریم برای تکفّل ما اقدامات لازم اتخاذ فرمایند. زیرا پول نقد به همراه نداریم تا برای مخارج فرزندانمان بپردازیم، همچنین [تقاضا داریم] برای یافتن عاملان، تحقیقات قانونی را انجام نمایند، ضمناً به استحضار می‌رساند شخص زخمی تاکنون در بیمارستان امیری است. ما همچنان دعاگوی حضرت عالی هستیم که نعمت و بقا بر شما مستدام باد.

تحریراً در ۱۱ مارس ۱۹۲۶

مهر به همراه نداریم، نمی‌نویسیم [سواد نداریم] و انگشت زدیم

حسن مصطفی: دارندهٔ کارت شمارهٔ عمومی ۴۵۶۱ (اثر انگشت)

علی ابوزید: دارندهٔ کارت شمارهٔ عمومی ۴۵۶۳ (اثر انگشت)

مصطفی جمعه: دارندهٔ کارت شمارهٔ عمومی ۴۵۰۹ (اثر انگشت)

اسماعیل علی: دارندهٔ کارت شمارهٔ عمومی ۴۵۸۰ (اثر انگشت)

مصطفی اسماعیل: کارت وی مفقود شده است (اثر انگشت)

محمود شعبان: دارنده کارت شمارهٔ عمومی ۱۴۵۶۲ (اثر انگشت)[1]

حاشیه:

- نمره ۷۱۶
- ۱۳۰۴/۱۲/۲۲
- ۱۹۲۶/۳/۱۳

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۴۲.

٧١٤
١٣٠٤/١٢/٢٢
١٩٢٦/٣/١٤

حضرة صاحب المعالي سفير دولة ايران العليه

بعد تقديم ما يليق لمعاليكم من واجبات التحيه والاحترام

مقدمين هذا حسن مصطفى رجبي البزير ومصطفى جمعه واسماعيل علي ومصطفى وكربشباه اسماعيل ٪ الحامليه تذاكر ايرانيه من ناحيه مراغه وقد حضرنا للقطر المصرى

مع عائلاتنا المكونه من اثنين وعشرين نفسا سياحة وايضاً حضرنا للتجارة وصلنا الى ثغر الاسكندرية يوم ٧ مارس ١٩٢٦ ووضعنا خيامنا

بجوار خيام عرب الجهه المذكوره وكان معنا دواب واشياء أخرى احضرناها للتجارة . وفى الساعه ٢ ارتكي صباح يوم ٤ مارس الجارى هجم علينا ثلاثة أنفار

من العرب الذين تركنا بجوارهم واخذوا منا خرجا داخله نقديه ٦٠ ستون جنيها تركيا وسته جنيهات مصريه وبعض بنكنوت من فئه الجنيه ومبلغ

خمسه قروشا صاغا وملبوسات فتماثل من القيمه مبلغ وقدره عشرين جنيها مصريا فتعرض لهم احدنا المدعو محمد حسن مصطفى واراد أن يخلص

الخرج منهم فتعدى عليه أحد هؤلاء العرب ورماه بثلاث رصاصات من مسدس كان فى يده اصابته فى فخذه ولما نظر الثلاثة الاعراب أن

محمد المذكور سقط على الارض اخذوا الخرج الذى فيه فلوسنا وما لدينا وفروا هاربين .

فى الحال توجهنا الى قسم البوليس الثانى وفى التحقيق عرضوا علينا جمله أناس ليس بينهم المتهمين . والمصاب ارسل للمستشفى الاميرى وللآن لم يزل به .

وبعد ذلك خفنا من تلك الجهه التى حصل فيها التعدى علينا رحلنا ووضعنا رحالنا بجهة السيدى كرم ؟ بناحيه محرم بك

لهذه الاسباب

ولاننا من رعايا دولة ايران العليه قدمنا هذا لمعاليكم للتنبيه

اجراء ما يلزم لرعايتنا فليس معنا نقدية قطعيا للصرف منها على أولادنا كذا اجراء التشبيه القانوني للظهور لنا عليه مع الاحاطة بأن المصاب محمد العوه في المستشفى الاميري ومنازلنا البراهيه لسعادتكم مع دوام العز والبقاء افندم تحريرا في ١١ مارس ١٩٢٦

محمد ...

ليس معنا اختام ولا نكتب وبصمنا بابهامنا

حسن مصطفى
حامل تذكرة نمرة ٤٥٦١

علي البرزيد
حامل تذكرة نمرة ٤٥٦٢

مصطفى جمعة
حامل تذكرة نمرة ٤٥٠٩

اسماعيل علي
حامل تذكرة نمرة ٤٥٨٠

مصطفى اسماعيل
فقدت تذكرته

محمود شبانه
حامل تذكرة نمرة ٤٥٤٦

شماره سند: ۹

تاریخ: ۱۳۰۵

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: ارسال دو صورت از نشانها و مدالهای مصری

نمره: ۱۵۵۶/۱۴۴۹

به وزارت امورخارجه

از وزارت امورخارجه به دولت مصر یادداشتی به انضمام سه ورقه صورت نشانها و مدالهای مصری به سفارت دولت علیه رسیده و خواسته‌اند صورت و نشانها و مدالهای ایرانی فرستاده شود اینک سواد یادداشت مذکوره را به انضمام دو نسخه از صورت نشانها لفاً تقدیم داشته مستدعی است بطوریکه خواسته‌اند مقرر نمائید صورت نشانها و مدالهای ایرانی را هرچه زودتر تهیه و به سفارت ارسال دارند که سه نسخه از آن به وزارت خارجه مشارالیها فرستاده شد.[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۰

مقوی	سفارت دولت علیه ایران	نوع مسوده
لفافه	در مصر	موضوع
۱۵۵۲ / ۴۴۹		ضمیمه

تاریخ ۲۲ اسفند ۵ ۱۳ مطابق ۱۷ مارس ۷ ۱۹

طهران

وزارت امور خارجه

از وزارت امور خارجه دولت مصر [illegible] اعلام شد [illegible] صورت نشان‌ها و مدال‌های

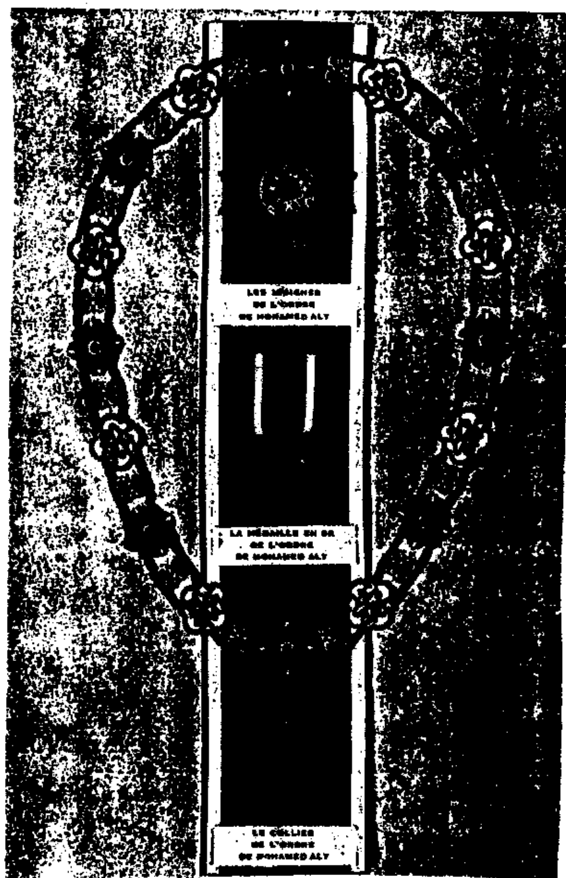
متعلق به سفارت دولت علیه رسیده و خواسته‌اند صورت نشان‌ها و مدال‌های [illegible] مصری

[illegible] گذارده [illegible] اعلام [illegible] صورت نشان‌ها [illegible]

تقدیم داشته [illegible] خواسته‌اند [illegible] تمام صورت نشان‌ها و مدال‌های [illegible]

[illegible] به سفارت ارسال دارند [illegible] نسخه از آن به وزارت [illegible]

LES DÉCORATIONS ÉGYPTIENNES

LES DÉCORATIONS ÉGYPTIENNES

شماره سند: ۱۰

تاریخ: فروردین ۱۳۰۵ [۳۱ مارس ۱۹۲۶]

فرستنده: استاندار مصر محمود صدقی

گیرنده: سرکنسول ایران در مصر

موضوع: حمله اعراب به ایرانیان مقیم اسکندریه [پیوست نامه]

نمره ۴۲۴۲/۲۱۹

استانداری مصر (قاهره)

دفتر معاون فرمانده گروه

جناب آقای سرکنسول دولت ایران در مصر

به پیوست تصویرنامهٔ واصله از استانداری اسکندریه به تاریخ ۲۵ ماه جاری به شماره ۳۷۵ جهت اطلاع حضرتعالی ارسال می‌گردد. احترامات فائقه ما را بپذیرید.

تحریراً ۳۱ مارس سنه ۱۹۲۶

استاندار مصر

محمود صدقی[1]

حاشیه:

- نمره ۳۵
- ۱۳۰۵/۱/۱۷
- ۱۹۲۶/۴/۶

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۶.

(أورنيك نمرة ١٠ «فرق»)

محافظة مصر

مكتب مساعد حكمدار فرقة (—)

(قسم —)

قلم التحرير أفرنكى

نمرة القيد ......

عدد المرفقات ١

مطلوب الرد

الموضوع :

الأوراق المقتضى تسديدها

نمرة	جهة ورودها

حضرة صاحب السعادة قنصل جنرال دولة إيران بمصر

المرافق طيه صورة ما ورد من محافظة الاسكندرية بتاريخ ٢٥ الجارى نمرة ٣٧٥ مرسل لسعادتكم للاحاطة —

وتفضلوا بقبول فائق الاحترام !!

تحريراً فى ٣١ مارس سنة ٩٢٦

محافظ مصر

١/م

شماره سند: ۱۱

تاریخ: فروردین ۱۳۰۵ [۲۵ مارس ۱۹۲۶]

فرستنده: استانداری اسکندریه

گیرنده: استانداری قاهره

موضوع: حمله اعراب به ایرانیان مقیم اسکندریه

نمره: ۳۷۵

بخش بایگانی

قلم ۱

جناب آقای استاندار قاهره [مصر]

سفارت ایران طی نامهٔ شماره ۷۳۲ مورخ ۱۹ مارس ۱۹۲۶ شکایت‌نامهٔ تقدیمی از سوی بعضی ایرانیان مقیم در حومهٔ اسکندریه ارسال نموده است که در آن از بعضی عربها بخاطر تجاوز به آنان و سرقت پاره‌ای اشیاء از آنان شکایت کرده‌اند. از آنجا که موضوع این شکایت در پروندهٔ جنایی ثبت شده به شماره ۲۷۷ در دست بررسی و بسیاری از متهمان بر شاکیان عرضه شده‌اند که نتوانستند کسی از آنان را شناسایی کنند و جستجو جهت شناسایی عاملان همچنان ادامه دارد، از این رو خواهشمند است لطف نموده موضوع را به سفارت مشارالیها ابلاغ فرمایید، احترامات فائقه ما را بپذیرید.

۲۵ مارس ۱۹۲۶

مهر: از استاندار اسکندریه[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۶.

قسم الضبط
قلم ١
نمرة القيد ٣٧٥

حضرة صاحب السعادة محافظ مصر

ارسلت الينا سفارة ايران العليه بمصر بكتابها نمرة ٧٣٢ الرقيم ١٩ مارس سنة ٩٢٦ شكوى قدمت اليها من بعض الايرانيين المقيمين بضواحي الاسكندريه يشكون بعض الاعراب لتعديهم عليهم واغتصابهم بعض اشياء منهم وحيث ان موضوع هذه الشكوى ضبطت له واقعه جنائيه سيدت تحت نمرة ٢٧٧ رمل وعرض كشفوا من المتهمين على المجني عليهم ولم يستعرفوا على احد منهم والبحث ما زال مستمرا لمعرفة الفاعلين لذلك نرجو التكرم بابلاغ ذلك للسفاره المشار اليها وتفضلوا بقبول فائق الاحترام ؛

٢٥ مارس سنة ٩٢٦

عن محافظ الاسكندريه

شماره سند: ۱۲

تاریخ: ۱۷ فروردین ۱۳۰۵ [۵ آوریل ۱۹۲۶]

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: استاندار مصر [قاهره]

موضوع: حمله اعراب به ایرانیان مقیم اسکندریه

نمره: ۳۵

جناب آقای استاندار مصر [قاهره]

از مندرجات نامهٔ استانداری اسکندریه که با نامهٔ مورخ ۳۱ مارس گذشته به شمارهٔ ۴۲۴۲/۲۱۹ حضرتعالی پیوست شده بود اطلاع یافتیم، خواهشمند است سپاس ما را به استانداری ابلاغ فرمایید و لطف نموده اطلاع دهید که برای جلوگیری از تکرار تجاوز موضوع شکایتنامه اقدامات مناسب را اتخاذ نمائید. احترامات فائقه ما را پذیرا باشید.

سفیر دولت علیه ایران

از (طرف) سرکنسول[۱]

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۶.

سفارت دولت علیه ایران
در مصر

نوع مسوده
موضوع
ضمیمه

نمره
لفافه ۳۵

تاریخ ۱۷ فروردین ۱۳۰۵ مطابق ۵ ابریل ۱۹۲۶

حضرة صاحب السعادة محافظ [illegible]

علماً بما جاء بكتاب محافظة الاسكندرية المرفق صورته
مع [illegible] بتاريخ ٢١ مارس الماضي ق ٢١٩/
٤٢ [illegible] شاكراً للمحافظة [illegible]
لاتخاذ ما تراه من الاجراءات لمنع تكرار التعدي
موضوع الشكوى السابق الابلاغ اليكم وتفضلوا
بقبول فائق الاحترام

سفير دولة ايران العلية [illegible]
عن القنصل الجنرال

شماره سند: ۱۳

تاریخ: مهر ۱۳۰۵ [۲۰ اکتبر ۱۹۲۶]

فرستنده: فرج‌اله زکی الکردی

گیرنده: سفارت دولت علیه ایران

موضوع: کسب اجازه جهت ورود به مصر

نمره: ۸۵۵

مقام منیع سفارت دولت علیّه ایران

اعلی الله مقامه

معروض می‌دارم که جناب شیخ محمدناطق یکی از افاضل علماء ایران بعزم زیارت مصر بحیفا آمده‌اند و بنده از هر جهت ضامن و متکفل جمیع لوازم ایشان هستم که در مصر یک ماه استقامت نمایند و بعد از مدت مذکوره به ایران مراجعت فرمایند لهذا امیدوارم حسب‌الامر آت قانونیه بحکومت مصر مرقوم فرمایند که اذن ایشانرا از حیفا به مصر اجراء نمایند تا که بنده از حیفا همراه خود به مصر بیارم والسلام ختام

الداعی فرج‌الله زکی‌الکردی

تحریراً فی ۲۰ اکتوبر سنه ۱۹۲۶[۱]

حاشیه:

- نمره ۸۵۵. ۱۳۰۵/۸/۳۰، ۱۹۲۶/۱۰/۲۵.

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۴۹.

مقام منیع سفارت دولت علیه ایران

اعلی الله مقامه

معروض میدارم که جناب شیخ محمد ناطق یکی از
افاضل علماء ایران بعزم زیارت مصر بحیفا آمده‌اند
و بنده از هر جهت ضامن و متکفل جمیع لوازم
ایشان هستم که در مصر یک ماه استقامت
نمایند و بعد از مدت مذکوره بایران مراجعت
فرمایند لهذا امیدوارم حسب الاجراآت قانونیه
بحکومت مصر مرقوم فرمایند که اذن ایشانرا از حیفا
بمصر اجراء نمایند تا که بنده از حیفا همراه خود بمصر
بیارم والسلام ختام

تحریراً فی ۷ اکتوبر سنه ۱۹۲۶

الداعی
فرج الله زکی
الکردی

۲۵/۱۰/۱۹۲۶

شماره سند: ۱۴

تاریخ: ۸ آذر ۱۳۰۵

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت دولت علیه ایران

موضوع: ارسال تصویر پرچمهای دولتی و تجاری

نمره: ۱۴۶۴۹/۸۰۲

سفارت دولت علیّه ایران

چون به موجب قانون علامات صنعتی و تجارتی علامات ذیل را نمی‌توان بجای علامت صنعتی و تجارتی استعمال نمود: بیرقهای ایران و خارجه ـ علامت مملکتی ـ انواع نشانها و مدالهای دولتی ایران و خارجه ـ نقشه‌های ترکیبی شبیه به بیرقهای مختلفه ایران و خارجه و رنگهای دولتی.

و از اوّل بهمن ماه هذه‌السنه برطبق مقررات قانون شروع به ثبت علامات صنعتی و تجارتی خواهد شد لازم است تصاویر جامعی از کلیه بیرقها و رنگهای مخصوص دولتی و نشانها و مدالهای مملکتی متوقف فیها (یا دولی که مربوط به حوزهٔ مأموریتی ....) از هر یک پنج نسخه در صورت امکان تهیه و ارسال داشته چنانچه توضیحات و نظاماتی هم راجع به آنها ضمیمه نمائید که در عمل مشکلاتی تولید نشود.

محل مهر: وزارت امورخارجه[1]

حاشیه:

ـ مصر

ـ نمره ۱۱۲۱، ۱۳۰۵/۱۰/۶ ، ۱۹۲۶/۱۲/۲۸.

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۰.

وزارت امور خارجه

اداره: [illegible]

دایره:

نمونه ۱۱

بتاریخ ۸ ماه آذر سنه ئیل ۱۳۰۵

نمره ۱۴۶۴۹ ضمیمه
۸۰۲

سفارت دولت علیه ایران — مصر

چون بموجب قانون علامات صنعتی و تجارتی علامات ذیل را متقاضیان برای [illegible] صنعتی و تجارتی [illegible] نموده: بیرقهای ایران و خارجه – [illegible] – انواع نشانها و نشانهای دولتی ایران و خارجه – نقشه و ترکیبی شبیه به بیرقهای مختلفه ایران و خارجه و نشانهای دولتی

[illegible] بعلاوه نظر بمقررات قانون شروع [illegible] علامات صنعتی و تجارتی [illegible]

[illegible]

[illegible]

نسخه [illegible]

رجاء آنکه [illegible]

شماره سند: ۱۵

تاریخ: ۷ مرداد ۱۳۰۶

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت دولت ایران در مصر

موضوع: قانون تابعیت مصر

نمره: ۱۰۶۴/۳۵۰

سفارت دولت علیّه ایران

مراسله نمره ۱۱ مورخهٔ ۲۳ فروردین ۱۳۰۶ آن سفارت راجع به تشخیص و تفکیک تابعیت اشخاص که مدّعی تابعیت ایرانیه هستند با ضمائم مرسوله واصل و از مندرجات آن مستحضر شده جواباً اشعار می‌دارد به موجب قرارداد مخصوصیکه در موضوع تابعیت بین ایران و عثمانی موجود و مدلول آن در مصر هم باید اجرا شود در موقع بروز اختلاف نسبت به تابعیت اتباع ایران بایستی بوسیله تشکیل کمیسیون مختلط و رسیدگیهای لازمه تفکیک تابعیت آنها بشود، درموقعیکه این جانب در مصر بودم مکرر این مطلب را به وزارت خارجه مصر نوشته‌ام و بعد هم بین این جانب و مستر کریک مدیرکل وزارت خارجه وقت مصر در موضوع تابعیت اشخاصیکه تابعیت ایرانیه آنها قبلاً از طرف مأمورین محلّی شناخته شده مکاتباتی شده است که دوسیه آن در سفارت مصر موجود و لازم است به دوسیه‌های مزبور مراجعه و مطالعات عمیقه در این باب بنمایند، بدیهی است اشخاصی که اصلاً تبعه ایران بوده و یا کسانیکه با اسناد و مدارک صحیح تابعیت ایرانیه شناخته گردیده و از طرف مأمورین محلی مصر هم نسبت به آنها معامله تبعه ایران شده نمی‌توان تابعیت ایرانیه آنها را مورد گفتگو و بحث قرار داد نسبت به اشخاصی که محقق شود مصری‌الاصل بوده و بوسایلی تذکره تبعیت ایرانیه گرفته یا مشکوک‌التابعیه بوده‌اند و در خصوص تبعیت آنها قبلاً از طرف دولت مصر اعتراض و اشکال شده است دولت ایران در نظر ندارد اینگونه اشخاص را تبعه ایران محسوب دارد لهذا با مراجعه

به سوابق امر و مذاکرات لازمه با وزارت خارجه مصر و تحقیقات مقتضیه اشخاص راکه تبعیت ایرانیه آنها مسلم و تصدیق شده است معین و رفع اشکال وزارت خارجه مصر را نسبت به تابعیت آنها خواهد نمود، اشخاصی که مصری‌الاصل و معلوم شود به پارهٔ تشبثات، تذکره ایرانی گرفته‌اند باید صورت مجلس ترتیب داده تذاکر مزبوره ضبط و اسامی آنها از دفاتر تابعیت خارج شود. لازم است هرچه زودتر به این اختلافات خاتمه داده راپرت جامعی تهیه و به وزارت خارجه ارسال دارید که کاملاً از جزئیات امر استحضار حاصل آید.

محل امضاء:[1]

حاشیه:

- نمره ۸۱۷
- ۱۳۰۶/۶/۲۵
- ۱۹۲۷/۹/۱۷

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۶.

نمونه (۱۰)

بتاریخ ۷ [illegible] سنه ۱۳۰۶

نمره ۳۵۰/[illegible]

وزارت امور خارجه

اداره [illegible]

دایره [illegible]

قاهره

سفارت [illegible] ایران

در جواب مراسله نمره ۹۱ مورخه ۲۳ فروردین ۱۳۰۶ آن سفارت راجع به [illegible]

[illegible]

[illegible] ایران [illegible]

[illegible] آن [illegible]

[illegible]

[illegible] وزارت خارجه [illegible]

[illegible] وزارت خارجه [illegible]

[illegible]

[illegible] آن [illegible]

[illegible] ایران [illegible]

۸۱۷

۱۳۰۶/۲/۲۵

۱۹۲۷/۵/۱۷

٤ نمونه (۱۰)

بتاریخ .... سنه ۱۳۰

نمره .... ضمیمه ....

وزارت امور خارجه

اداره ....

دایره ....

صفحه ۲

و یک نفر دیگر با اینکه اوراق صحیح تابعیت ایرانیت ارائه نموده و از طرف ایران

... مقامات مصر هم تبعیت آنها را به تبعه ایران شناخته‌اند تابعیت ایرانی آنها را در رد

کمیسیون مختلط قرار دادند با اینکه محقق شد مصری الاصل نبوده و در تاریخ که

تبعیت ایرانی گرفته یا شرکت تمام نموده‌اند در خصوص تبعیت آنها هم لدی الاقتضا

دولت مصر اعتراض و اشکال نموده دولت ایران در نظر دارد که دیگر این اشخاص را تبعه

ایران بشناسد لهذا هر چه اوراق ابرازی را قبول نکنند، وزارت خارجه

مصر در مراسلات مقتضیه اشخاص را به تبعیت ایران از آنها اسم و تصدیق شده

مبنی بر رفع اشکال وزارت خارجه مصر را اشخاص از تبعه آنها خارج نمود

اشخاص مصری الاصل و مسلم شدند، باری تعلیمات تذکره ایرانی گرفته‌اند

مدت بیشتری تابعیت داده نه اکثر روی جزئیات دعاوی آنها از دولت تابعیت را نمود

لازم است هر چه زودتر اینجا اشخاص که ماده را به پارتی در وزارت خارجه

ایران ملاحظه و کامله از جزئیات امر اقتضا و حاصل کنید

ل - ۳۸۲

شماره سند: ۱۶

تاریخ: ۲۰ فروردین ۱۳۰۶

فرستنده: وزیر امور خارجه مصر

گیرنده: وزیر امور خارجه ایران

موضوع: تابعیت ایرانیان مقیم مصر

نمره: (۷۰۱۳) ۱۰۰۱۴/۳۷۸

آقای وزیر

در نامهٔ مورخ ۲۵ ژانویه گذشته و در مکاتبهٔ غیررسمی مورخ ۲۸ همان ماه، مختصراً بیان داشتید:

۱) که مقامات کنسولی ایران در بازجویی‌های انجام شده توسط مقامات محلی در مورد ملیت ایرانی برخی از ایرانیان که مورد سؤال قرار می‌گیرد همکاری نشان دهند.

۲) کلیه افرادی که بیش از بیست سال است در یکی از کنسولگریهای ایران ثبت‌نام کرده‌اند، بدون تحقیق، کاملاً مانند یک ایرانی شناخته شوند.

آقای وزیر، در پاسخ، مفتخرم به استحضار رسانم، در مورد دخالت مقامات کنسولی ایران در بازجویی‌هایی که توسط مقامات محلّی انجام می‌گیرد، به عقیدهٔ اینجانب بهتر است بازجوییهای مذکور بطور مجزا توسط هر یک از مقامات دو کشور که اطلاعات خود را در آزادی کامل کسب می‌کنند، صورت گیرد. در صورت بروز اختلاف در نتایج حاصله از بازجویی‌های مربوطه، اینجانب با کمال میل موضوع نشستی دوستانه به منظور رفع مشکلات از طریق مذاکره‌ای درست را می‌پذیرم.

درخصوص نکات مطروحه در مکاتبهٔ ۲۸ ژانویه جاری، بدون هیچگونه انکاری در مورد اهمیت بحث روی ثبت‌نام طویل‌المدت، متأسفم از اینکه نمی‌توانم بعنوان اصلی اجتناب‌ناپذیر بپذیرم که این ثبت‌نام که سالها به این صورت اجراء شده، قابل استناد قرار گرفته باشد. مطمئناً

جنابعالی درک خواهند کرد که ممکن است فردی کنسولگری را به اشتباه انداخته باشد بی‌آنکه دولت مصر از آن واقف شده باشد، در صورت عدم بروز اتفاقی دیگر می‌توان دولت مصر را متوجه این مسئله کرد.

بعلاوه، در قانون، تنها یک ثبت‌نام که مبنی بر مدارک رسمی سجلات کشور ذینفع نباشد برای تعیین تابعیت کافی نیست، یک گذرنامه حتی یک جواز اقامت با اسناد سجلات قابل مقایسه نیست.

آقای وزیر، احترامات فائقه مرا بپذیرید.

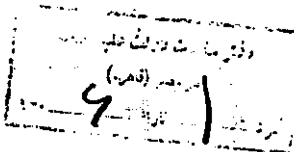
وزیر امورخارجه [1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۴۲.

DIRECTION DES NATIONALITÉS.

N°10.14/378 (7013)

Monsieur le Ministre,

Par lettre en date du 25 Janvier dernier et par une communication officieuse du 28 du même mois vous exprimies, en substance, le désir:

1°) que les Autorités consulaires persanes prennent part aux enquêtes effectuées par les Autorités locales dans les cas où la nationalité persane de certaines personnes seraient contestée;

2°) de reconnaître définitivement comme persanes, sans avoir recours à des investigations, toutes les personnes qui seraient inscrites dans un Consulat de Perse depuis plus de vingt ans.

En réponse, j'ai l'honneur de porter à votre connaissance, Monsieur le Ministre, qu'en ce qui concerne la participation des Autorités consulaires persanes aux enquêtes faites par les Autorités locales, il serait préférable, à mon avis, que les enquêtes proprement dites soient menées séparément par chacune des autorités des deux pays, lesquelles recueilleront ainsi leurs renseignements en toute liberté. En cas de désaccord survenant aux résultats des enquêtes respectives, j'admettrais volontiers le principe d'une réunion amicale en vue d'aplanir la difficulté au moyen d'une franche discussion.

Quant à la suggestion faite dans votre communication du 28 Janvier écoulé je regrette que, sans nullement méconnaître l'importance qu'une inscription de longue date

Son Excellence

AFFAIRES ETRANGÈRES.

DIRECTION DES NATIONALITÉS.

N°

pourrait avoir pour la discussion, je ne peux pas accepter comme principe inéluctable qu'une inscription opérée depuis tel ou tel nombre d'années soit acceptée comme preuve. Votre Excellence comprendra certainement qu'il peut très bien se produire qu'un individu ait induit le Consulat en erreur sans que le Gouvernement Egyptien ait jamais eu la possibilité de s'en rendre compte, en l'absence d'incidents ayant pu attirer son attention sur le fait.

D'ailleurs, en droit, l'inscription seule dans un Consulat n'est pas suffisante pour établir une nationalité si cette inscription n'est basée sur des documents officiels d'état civil émanant du pays d'origine de l'intéressé. Un passeport, encore moins un permis de séjour ne sauraient être assimilés aux pièces d'état civil.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES,

A. Lanoh

شماره سند: ۱۷

تاریخ: ۱۳۰۶ هـ.ش [۱۴ جمادی‌الاول ۱۳۴۶ هـ.ق]

فرستنده: جنرال قونسولگری ایران در جده

گیرنده: سفارت دولت ایران

موضوع: برگزاری کنفرانس تعیین حدود ممالک عربی

نمره: ۵

حضور منیع سفارت سنیه دولت علیّه ایران

معاون نائب جلالت الملک آقا شیخ حافظ وهبه روز ششم ماه نومبر سنه ۱۹۲۷ با کشتی خدیوی منصوره از راه پور سودان و خرطوم عازم و روانهٔ قاهرهٔ مصر شده‌اند که از آنجا با طیارهٔ مخصوص بطرف کویت حرکت نمایند که در مؤتمری که در خود کویت از امراء عرب منعقد خواهد شد حاضر شوند و از قراریکه مسموع است گویا این مؤتمر مقرر شده بجهت تحدید حدود فیمابین همجوار مانند مملکت عراق عرب و کویت و غیره و نیز از برای معین‌نمودن معاملات گمرکات و گرفتن رسومات گمرکیه خواهد بود. بجهت استحضار خاطر حضرت اجل عالی بعرض ورزید.

وکیل جنرال قونسولگری جده

محمد علی خان رحمت[۱]

حاشیه:

- نمره ۱۱۶۷
- ۱۳۰۶/۸/۲۷
- ۱۹۲۷/۱۱/۱۹

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۲.

جنرال قونسولگری دولت علیهٔ ایران
در جده

۱۲۰۶/۸/۲۷
۱۹۲۷/۷/۱۹

بتاریخ ۱۴ شهر جمادی الاولی سنه ۱۳۴۶
نمره ۵

حضور منیع سفارت سنیه دولت علیه ایران

معاون نایب جلالت الملک [illegible] شیخ حافظ وهبه روز هشتم ماه نوامبر ۱۹۲۷ با کشتی خدیوی

منوره از راه پورسودان [illegible] وارد [illegible] شده نیز که از آنجا

با طیاره مخصوص بطرف کویت حرکت نمایند که در توقف در حدود کویت از

امراء عرب [illegible] خواهد شد حاضر شوند و از قراریکه مسموع است گویا این نوبت

مقرر شده بجهت تحدید حدود ما بین الجوار اراضی مملکت عراق و عرب

و کویت وغیره و نیز از برای معین نمودن معاهدات [illegible]

[illegible] خواهد بود. بجهت اطلاع حضرت اجل عالی [illegible]

وکیل جنرال قونسولگری جده
[illegible]

شماره سند: ۱۸

تاریخ: تیر ۱۳۰۶

فرستنده: جعفر تبریزی تاجر قالی

گیرنده: سفارتخانه دولت ایران در مصر

موضوع: اجازه آزادی در ایاب و ذهاب به مصر و ترکیه

نمره: ۴۵۹

مقام منیع سفارتخانه جلیله دولت علیه ایران مقیم مصر دام اقباله العالی

بحضور مبارک حضرت عالی معروض می‌دارد این جانب جعفر ولد محمدعلی تبریزی که بنده در تجارت قالی از چهار سال به این طرف شریک هستم با محمدعلی‌بک قللی که بنده در استانبول و ایشان در مصر باشند و به تازگی عقد شراکت نامه خودمان را به امضای اطاق تجارتی ایرانیان مصر هم رسانیدیم و از طرفی هم به موجب عهدنامه عقد شرکت بنده مجبور می‌باشم که سالی یکدفعه به مصر بیایم چون آمدن به مصر از بیرون قدری معطلی و اشکال دارد لهذا از حضرت سفیر کبیر مستدعی هستم که یک شهادتنامه به من بدهید که بنده تاجر و تجارت‌خانه ما هم در مصر و هم استانبول مرکز دارد و بنده همیشه در میان این دو مرکز در ایاب و ذهاب می‌باشم مأمورین دولتین مصر و ترکیه در ایاب و ذهاب بنده اشکال‌تراشی ننمایند. زیاده دوام و عمر و عزت حضرت عالی را طالبم. بتاریخ ۳۰ یونیو سنه ۱۹۲۷

محل امضاء: جعفر محمدعلی تبریزی [۱]

حاشیه:

- نمره ۴۵۹
- ۱۳۰۶/۴/۸
- ۱۹۲۷/۶/۳۰

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۲

مقام منیع سفارتخانه جلیله دولت علیه ایران مقیم مصر — دام اقباله العالی

بحضور مبارک حضرتعالی معروض میدارد این جانب جعفر ولد محمدعلی تبریزی
که بنده در تجارت قالی از چهار سال باین طرف شریک هستم با محمدعلی بک قلیچ
که بنده در استانبول و ایشان در مصر باشند و بتازگی عقد شراکت نامه
خودمان را بامضای اطاق تجارتی ایرانیان مصر هم رسانیدیم و از طرفی هم
بموجب عهدنامه عقد شرکت بنده مجبور میباشم که سالی یکدفعه بمصر بیایم
چون آمدن بمصر از بیرون قدری معطلی و اشکال دارد لهذا از حضرت
سفیر کبیر مستدعی هستم که یک شهادتنامه بمن بدهید که بنده تاجر و تجارت
خانه ما هم در مصر و هم استانبول مرکز دارد و بنده همیشه درمیان این
دو مرکز در ایاب و ذهاب میباشم مأمورین دولتین مصر و ترکیه در ایاب و ذهاب
بنده اشکال تراشی ننمایند زیاده دوام و عمر و عزت حضرتعالی را طالبم

تاریخ ۳۰ یونیو ۱۹۲۷

[signature]
تبریزی

شماره سند: ۱۹

تاریخ: ۳۰ تیرماه ۱۳۰۷

فرستنده: چهار تن از بهائیان ایرانی مقیم مصر

گیرنده: میرزاغفارخان جلال وزیر مختار ایران در مصر

موضوع: در جواب عدم عضویت بهائیان در محاکم قونسولی

حضرت اجل عالی آقای میرزا غفارخان جلال وزیر مختار دولت علیّه ایران در مصر

پس از تقدیم مراسم احترام معروض می‌دارد امروز برحسب دعوت سفارت جلیله به سفارتخانه دولت علیه ایران در حضور حضرت اجل عالی شرفیاب شدیم (و نمیدانستیم برای چه کاری احضار شده‌ایم) چنانچه جمعی دیگر از سایر طوایف و مذاهب ایرانی نیز حضور بهمرسانیدند سپس مدیر چهره‌نما در حضور حضرت اجل و حاضرین خطابهٔ خواند و معلوم شد اجتماع برای انتخاب نمودن محلفین محاکم سفارت و مجلس حسبی است و ضمناً اظهار داشت فقط مسلمانان شیعه حق انتخاب دارند و بهائیان ایرانی را از حقوق ملّی مسلوب داشت و از کثرت کلام و عدم انتظام جلوگیری از این حرف بیجا و توهین خودسرانه او بعمل نیامد لهذا ایرانیان بهایی که بدولتخواهی و ایران دوستی هشتاد سال است امتحان عملی داده‌اند و مشهور افاقند در این دوره سلطنت و عدالت و رعیت‌پروری اعلیحضرت پهلوی تحمل چنین توهین و سلب حقوق خود را ننموده مأیوسانه از مجلس خارج شدند و بذریعه این عریضه عدم اعتماد خود را به این انتخاب (پیش از آنکه اسامی منتخبین معلوم شود) اعلان می‌نمایند و خاطر عالی را مستحضر می‌دارند که هرگاه خدای نخواسته قضیهٔ برای آنها در سفارتخانه پیش آید خود را ملزوم بحضور در چنین محکمه یا مجلسی که بعضویت آنها تشکیل شود نمی‌دانند و حکمش را واجب‌الاطاعه نمی‌شمرند. بر حضرت اجل مخفی و پوشیده نیست که فدویان در مواقع انقلاب و اختلافها همیشه بی‌طرف و خیرخواه عموم بوده و مراتب اخلاص و صداقت و درستکاری هر

یک در این مدت معلوم و واضح شده و حال متأسفانه ناچاریم وقایع را بخاکپای اعلیحضرت همایونی معروض و تکلیف حقوق ملی خود را استدعا نمائیم. اجرکم علی مطاع.

فی ۳ تیرماه ۱۳۰۷

۲۴ یونیو ۱۹۲۸

(از طرفی بهائیان ایرانی مصر)

محل امضاء: چهارتن از بهائیان ایرانی مقیم مصر[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۹.

۷ حضرت اجل عالی آقای میرزا غفارخان جلال وزیر مختار دولت علیه ایران در مصر

پس از تقدیم مراسم احترام معروض میدارد امروز حسب دعوت سفارت جلیله سفارتخانه دولت علیه

در حضور حضرت اجل عالی شرفیاب شدیم (و نمیدانستیم برای چه کاری احضار شده‌ایم) چنانچه جمعی دیگر از سایر

طوایف و مذاهب ایرانی نیز حضور بهم رسانیدند سپس مدیر چهره نما در حضور حضرت اجل دو فقره

نظامنامه خواندند و معلوم شد اجتماع برای انتخاب نمودن ملتفین محاکم سفارت و مجلس مشورت است و ضمنا اظهار

داشتند فقط مسلمانان شیعه حق انتخاب دارند و بهائیان ایرانی را از حقوق ملی مسلوب داشت

و از کثرت کلام و عدم انتظام جلوگیری از این حرف بیجا و توهین خودسرانه او نتوانستیم بنمائیم لهذا

ایرانیان بهائی که به دولتخواهی و ایران پرستی هشتاد سال است امتحان عملی داده‌اند و مشهور آفاق‌اند

در این دوره سلطنت و عدالت و رعیت پروری اعلیحضرت پهلوی تحمل چنین توهین و سلب حقوق

خود را ننموده مأیوسانه از مجلس خارج شدند و بوسیله این عریضه عدم اعتماد خود را باین انتخاب

(پیش از آنکه اسامی منتخبین معلوم شود) اعلان مینمایند و خاطر عالی را مستحضر میدارند که هرگاه

خدای نخواسته قضیه‌ای برای ایشان در سفارتخانه پیش آید خود را ملزوم بحضور در چنین محکمه

یا مجلسی که عضویت آن تشکیل شود نمیدانند و حکمش را واجب الاطاعه نمیشمرند

بر حضرت اجل مخفی و پوشیده نیست که فرقه بهائی در مواقع انقلاب و اختلافها همیشه بیطرف

و خیرخواه عموم بوده و مراتب اخلاص و صداقت و درستکاری بهائیها در اینمدت معلوم

و واضح شده و حال متأسفانه ناچاریم وقایع را بخاکپای اعلیحضرت همایونی معروض

و تضییع حقوق ملی خود را استدعا نمائیم امرکم عالی مطاع

۴ تیرماه ۱۳۰۷
۲۴ یونیو ۱۹۲۸

(از طرف بهائیان ایرانی مصر)

محمد تقی اصفهانی — علی اکبر [illegible] — میرزا ابوالقاسم [illegible] شیرازی — حسن [illegible]

شماره سند: ۲۰

تاریخ: تیرماه ۱۳۰۷

فرستنده: تنی چند از کلیمیان ایرانی مقیم مصر

گیرنده: میرزاغفارخان جلال وزیر مختار ایران در مصر

موضوع: درخواست تعیین یک نفر از کلیمیان برای محکمهٔ قونسولی

نمره: ۵۲۰

حضور مبارک حضرت مستطاب اجل عالی آقای میرزا غفارخان جلال وزیر مختار دولت علیّه ایران در مصر

با کمال احترام خاطر مبارک را مسبوق می‌داریم که در مصر عدهٔ کثیری از کلیمیان اتباع ایران موجود است که تمام قضایای حقوق مدنی و مرافعاتشان بایست در قونسولگری دولت علیه خاتمه یابد. عموم اسرائیلیان نهایت مسرور شدند که در ۲۴ ژون از طرف سفارت رسماً دعوت گردیدند تا در انتخاب اعضای محکمه قونسولی شرکت جویند ولی متأسفانه واقعهٔ پیش‌آمد و شخصی صحبتی کرد که اکثری از کلیمیان رنجیده از سفارت خارج شدند. لذا محض حفظ حقوق این ملت که از جان و دل ایران دوست و وطن‌پرستند و همه نسبت به شخص حضرت اجل اخلاص و ارادت دارند متمنی است لطف فرموده اجازه دهید که کلیمیان از طرف خود یک نفر عضو برای محکمهٔ قونسولی انتخاب نمایند تا همه شاکر الطاف آن حضرت گردند.

محل امضاء: ۱۳ تن از کلیمیان ایرانی مقیم مصر [1]

حاشیه:

- نمره ۵۲۰
- ۱۳۰۷/۴/۱۰
- اول / ژوئیه /۱۹۲۸

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۹.

۱۹۲۸
۲۹

۷ ۳

۲۵/۱

اول ۱۳۰۷

حضور مبارک حضرت مستطاب اجل عالی آقای میرزا غفار خان جلال وزیر مختار دولت علیه ایران در مصر

با کمال احترام خاطر مبارک را مسبوق میداریم که در مصر عده کثیری از کلیمیان اتباع ایران موجودات که تمام قضایای حقوق مدنی و مرافعات‌شان بایست در قونسولگری دولت علیه خاتمه یابد. عموم اسرائیلیان نهایت مسرور شدند که در باب بودن از طرف سفارت رسماً دعوت گردیدند تا در انتخاب اعضای محکمه قونسولی شرکت جویند ولی متأسفانه واقعه پیش آمد و شخصی صحبتی کرد که اکثری از کلیمیان رنجیده از سفارت خارج شدند. لذا محض حفظ حقوق این ملت که از جان و دل ایران دولت و وطن پرستند و همه نسبت به شخص حضرت اجل اخلاص و ارادت دارند متمنی است لطف فرموده اجازه دهید که کلیمیان از طرف خود یک نفر عضو برای محکمه قونسولی انتخاب نمایند تا همه شاکر الطاف آنحضرت گردند.

رئیس ... موسکوویچ

... رمضان اف

R. [illegible]

یوسف ... شمعون کهن

... مزراحی

[illegible]

سینا ... طهرانی

الیاهو حسین خیاط

ابراهیم الیاهو

مراد اشراف

شماره سند: ۲۱

تاریخ: ۳ مرداد ۱۳۰۷

موضوع: سوگندنامه و امضاء اعضاء محاکمات و مجلس حبسی جنرال قونسولگری

ما امضاءکنندگان ذیل که در تاریخ ۲۴ ژوئن ۱۹۲۸ = ۳ تیر ۱۳۰۷ در سفارت دولت علیه ایران در مصر حاضر شده و به موجب صورت مجلس مورخه ۳ تیرماه ۱۳۰۷ بعضویت محاکمات و مجلس حسبی جنرال قونسولگری انتخاب شده‌ایم به وحدانیت خدا و به تمام شعائر دینی خودمان و به شرف و وجدان سوگند یاد می‌کنیم که در تمام امور محوله و مرجوعه به ما با نهایت بی‌طرفی و بی‌غرضی رفتار کرده بهیچوجه حقانیت و عدالت را از جلو نظر دور نداریم. تاریخ ۳ مرداد ۱۳۰۷ = ۲۵ ژوئیه ۱۹۲۱

۱. آقامیرزا احمدبک الحسینی	محل امضاء
۷. آقاحسن بک طهرانی	محل امضاء
۴. آقاحسن‌بک یزدی	محل امضاء
۳. آقااسماعیل بک علی	محل امضاء
۵. آقامحمدرضابک قزوینی	
۲. آقااحمدبک عبدالرسول شیرازی	
۹. آقامحمودبک عبدالرسول شیرازی	
۸. آقا مصطفی عبدالرسول شیرازی	
۶. آقامحمدجعفر بیات شیرازی	محل امضاء
۱۰. آقامیرزاابوطالب جهرمی[۱]	

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۹.

سفارت شاهنشاهی ایران در مصر

نمره ——————

ضمیمه ——————

بتاریخ ——— شهر ——— سنة ——— ۱۳

اینجانبان امضاکنندگان ذیل که در تاریخ ۲۴ ژوئن ۱۹۲۸ = ۳ تیر ۱۳۰۷ در سفارت [illegible] ایران در مصر حاضر شده و بموجب [illegible] مورخه ۱۰ تیر ۱۳۰۷ سفارت [illegible] [illegible] انتخاب شده‌ایم به تابعیت دولت و تمام [illegible] [illegible] [illegible] در تمام امور [illegible] [illegible] رفتار کرده [illegible] [illegible] تاریخ ۳ مرداد ۱۳۰۷ = ۲۵ ژوئیه ۱۹۲۸

۱- میرزا احمد بیگ [illegible] (امضاء)
۲- « حسن بیگ [illegible] (امضاء)
۳- « حسن بیگ یزدی — محمد حسن یزدی
۴- « اسماعیل بیگ علی (امضاء)
۵- « محمد رضا بیگ یزدی
۶- « [illegible] بیگ عبدالرزاق یزدی
۷- « محمود بیگ « «
۸- « مصطفی « «
۹- « محمد حسن [illegible] یزدی (امضاء)
۱۰- « میرزا [illegible]

شماره سند: ۲۲

تاریخ: آذرماه ۱۳۰۷

موضوع: عهدنامه مودّت و اقامت بین ایران و مصر

عهدنامهٔ مودّت و اقامت بین ایران و مصر

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و اعلیحضرت پادشاه مصر

نظر به اینکه صمیمانه مایل هستند که دوستی موجودهٔ بین مملکتین را محکمتر نمایند تصمیم نمودند که به انعقاد قراردادهای قونسولی و گمرکی و تجارتی عهدنامهٔ برای تنظیم روابط دوستانه خود منعقد سازند و برای این مقصود اختیارداران خود را معیّن نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

جناب فتح‌اله خان پاک‌روان کفیل وزارت امورخارجه

اعلیحضرت پادشاه مصر

جناب حسن نشئت پاشا وزیر مختار و ایلچی مخصوص دولت مصر در طهران

مشارالیها پس از مبادلهٔ اختیارنامه‌های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مقررات ذیل موفقیت حاصل نمودند:

مادهٔ اوّل ـ بین ایران و مصر و اتباع مملکتین صلح بادوام و دوستی کامل برقرار خواهد بود.

مادهٔ دویّم ـ نمایندگان سیاسی هر یک از طرفین معظّمین متعاهدین و کلیّهٔ اعضاء هیئت نمایندگی آنها که جزو مأمورین سیاسی باشند در خاک طرف متعاهد دیگر شرط معاملهٔ متقابله از امتیازات و احترامات و معافیّتهای نمایندگان و مأمورین سیاسی دول دیگر بهره‌مند می‌گردند.

مادهٔ سوّم ـ هر یک از طرفین معظّمین متعاهدین حق خواهد داشت که در مملکت متعاهد دیگر ژنرال قونسول و قونسول و ویس قونسول‌های کاریری تعیین نمایند مشارالیهم در پایتخت و در شهرهای عمده که معمولاً این قبیل مأمورین مجاز به اقامت هستند توقف خواهد

نمود بعلاوه هر یک از طرفین معظّمین متعاهدین پس از اینکه قبلاً جلب موافقت طرف دیگر را نمود حق خواهد داشت که خارج از مأمورین کاریری قونسول و ویس قونسول یا نمایندگان قونسولی افتخاری که در شهرهای مذکوره در فوق اقامت خواهند نمود معیّن نماید مأمورین مزبور را بهیچوجه نمی‌توان از اهالی مملکت متوقّف فیها انتخاب نمود. نمایندگان کاریری و افتخاری هر یک از طرفین که موافق ترتیب دارای اگزکواتور باشند به شرط معاملهٔ متقابلهٔ کامله از مزایای افتخاری و معافیّتهایی که به موجب حقوق عمومی بین‌المللی مقرّر است بهره‌مند خواهند گردید.

مادهٔ چهارم ـ اتباع هر یک از طرفین معظّمین متعاهدین برای دخول و اقامت در خاک طرف متعاهد دیگر آزادی تام خواهند داشت و بالنتیجه می‌توانند در مملکت طرف متعاهد دیگر با رعایت قوانین و نظامات جاریهٔ آن رفت و آمد و مسافرت و توقّف و اقامت نمایند.

اتباع هر یک از طرفین معاهدین مثل اتباع داخله راجع به شخص و اموال و حقوق و منافع خود برطبق حقوق عمومی بین‌المللی از حمایت و امنیّت کامل بهره‌مند خواهند گردید ولی این مسئله مانع حق و مخارج که برطبق قواعد و معمول حقوق عمومی بین‌المللی بطور انفرادی مجری گردد نخواهد بود.

مادهٔ پنجم ـ اتباع هر یک از طرفین معظّمین متعاهدین حق خواهند داشت در خاک طرف متعاهد دیگر بهر قسم صنعت یا تجارت و بهر نوع کسب و حرفه اشتغال ورزند سوای حِرَف و مشاغلی که به موجب قوانین مملکتی مختصّ اتباع داخله است و کلیّه اتباع خارجه از آن مستثنی هستند و سوای کسب یا تجارتی که مشمول انحصار دولتی یا انحصاری است که از طرف دولت داده شده. اتباع هر یک از دولتین حق خواهند داشت با رعایت قوانین و نظامات مملکت متوقّف فیها و بهمان شرایطی که برای اتباع دولت کاملةالوداد معمول است موادی منقول یا غیرمنقول خریداری و تملّک و تصرّف نمایند. اموال اتباع مزبور را نمی‌توان مثل اموال اتباع داخله از تصرّف آنها خارج یا آنها را از تمتّع از اموال خود حتّی بطور موقّت محروم نمودمگربه علّتی‌که‌قانوناً مربوط به مصالح عمومی باشد ودرصورتیکه غرامت اموال تأدیه گردد.

مادهٔ ششم ـ اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مثل اتباع داخله در امور جزائی و حقوقی و تجارتی و اداری و مالیاتی و غیره تابع قوانین و احکام و مقرّرات و نظامات مملکتی و همچنین تابع مقامات قضایی هستند که مختصّ اتباع داخله است.

در موضوع احوال شخصیه چنانچه یکی از طرفین دعوی به مقامات قضایی که قانوناً ذی‌صلاحیّت باشند رجوع نمایند مقامات قضایی مزبوره به موجب قواعد حقوق بین‌المللی قوانین ملّی طرف متعاهد دیگر را مجری خواهند داشت مقرّرات فوق به وظایفی که به موجب رسوم بین‌المللی معمولاً در قسمت سجّل احوال برای قونسولها شناخته شده و نیز بحقّ حکمیّت دوستانه آنها لطمه وارد نمی‌سازد.

مادهٔ هفتم ـ اتباع هر یک از طرفین معظّمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر از هرگونه تکلیف شخصی بیگاری یا تحمیلات نظامی و همچنین از ادای هر قسمی هدایای ملّی و قرضه‌های اجباری و مالیاتهای استثنایی که بواسطهٔ احتیاجات نظامی تحمیل شده باشد معاف می‌باشند.

مادهٔ هشتم ـ طرفین معظّمین متعاهدین موافقت می‌نمایند که در اسرع اوقات قراردادهای قونسولی و گمرکی و تجارتی که مبنی بر تساوی کامل حقوق طرفین باشد منعقد نمایند.

مادهٔ نهم ـ این قرارداد در مدّت پنج سال مجری خواهد بود. چنانچه یکی از طرفین معظّمین متعاهدین شش ماه قبل از انقضای پنج سال فسخ آنرا به طرف متعاهد دیگر اعلام نماید پس از انقضای پنج سال در هر موقع فسخ آن ممکن خواهد بود بشرط آنکه شش ماه قبل از وقت اعلام شود.

مادهٔ دهم ـ این قرارداد به تصویب خواهد رسید و نسخ مصوّبه در اسرع اوقات ممکنه در طهران مبادله خواهد شد.

مادهٔ یازدهم ـ این قرارداد از تاریخ مبادلهٔ نسخ مصوّبه بهموقع اجری گذارده خواهد شد.

مادهٔ دوازدهم ـ این قرارداد در دو نسخه به فارسی و عربی و فرانسه تحریر می‌شود در صورت بروز اختلاف متن فرانسه معتبر خواهد بود.

بناء علیهذا اختیارداران طرفین معظّمین متعاهدین این عهدنامه را امضاء و به مهر خود ممهور نمودند.

در طهران در تاریخ ۲۸ نوامبر ۱۹۲۸ ـ ۷ آذرماه ۱۳۰۷ تحریر شد

پروتکل الحاقیّه

۱. این عهدنامه بهیچوجه به مقرّرات قرارداد موقّتی که بین طرفین معظمین متعاهدین در تاریخ دوازدهم مه ۱۹۲۳ منعقد گردیده خللی وارد نمی‌سازد.

۲. راجع به کارهائیکه قبل از اجرای این عهدنامه برطبق قواعد جاریه مقامات قضایی ارجاع گردیده فقط مقامات مزبوره صلاحیّت رسیدگی و صدور حکم را خواهند داشت.

در طهران ـ بتاریخ ۲۸ نوامبر ۱۹۲۸ ـ ۷ آذرماه ۱۳۰۷[۱]

محل امضاء:

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۶۴.

عهدنامه مودت و دوستی بین ایران و مصر

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و اعلیحضرت پادشاه مصر

نظر بعلاقه صمیمانه‌ای که بین دو ملت برادر موجود است و نظر باینکه مایلند که این علاقه را تحکیم نمایند [illegible]

و بدین جهت عهدنامه برای تنظیم روابط دوستانه خودشان منعقد نمایند و برای این مقصود نمایندگان مختار خود را معین نمودند

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

جناب [illegible] وزیر مختار دولت [illegible]

اعلیحضرت پادشاه مصر

جناب [illegible] پاشا وزیر امور خارجه دولت مصر

نمایندگان پس از ارائه اختیارنامه‌های خود که در نهایت صحت و ترتیب بود در مقررات ذیل موافقت نمودند:

ماده اول — بین ایران و مصر و اتباع مملکتین صلح پایدار و دوستی کامل برقرار خواهد بود

ماده دوم — نمایندگان سیاسی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف دیگر [illegible] از همان رفتاری که با نمایندگان سیاسی [illegible] رفتار میشود و از امتیازات و مصونیتهای [illegible]

نمایندگان سیاسی دول دیگر بهره‌مند خواهند گردید

ماده سوم — هر یک از طرفین متعاهدین حق خواهد داشت که [illegible] در نقاطی از خاک طرف دیگر [illegible] قنسول

[illegible] مأمورین قنسولی [illegible]

[illegible] هر یک از طرفین متعاهدین [illegible] طرف دیگر [illegible]

نمایند که باید [illegible] ترتیبات و قوانین [illegible] با [illegible] که [illegible] در [illegible] مجری [illegible]
[illegible] تبعه [illegible] در حکومت [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ترتیب [illegible] گذارده باشند شرط [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] خواهند گردید

ماده چهارم — اتباع هر یک از طرفین معظمتین متعاهدتین برای تجارت یا کار دیگر به [illegible]
[illegible] تذکره [illegible] [illegible] طرف [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] خواهند

اتباع هر یک از طرفین [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] خواهند گردید [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] خواهد بود

ماده پنجم — اتباع هر یک از طرفین معظمتین [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] تجارت [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] اتباع [illegible] اتباع [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] که [illegible] [illegible] . . اتباع هر یک [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اتباع [illegible] [illegible] دو طرف

از تصرف آن ممنوع [illegible] مگر در مواقع [illegible] که قانون [illegible] [illegible] [illegible]

و در صورت [illegible] [illegible]

ماده بیستم — آحاد هر یک [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

قضائیه [illegible] [illegible] [illegible]

در صورت [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] محاکم قضائیه [illegible] [illegible] [illegible]

محاکمات قضائیه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

ماده [illegible] — آحاد هر یک از [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] .

ماده [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

ماده [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ممکن خواهد بود بشرط [illegible] قبلاً [illegible] اعلام شد.

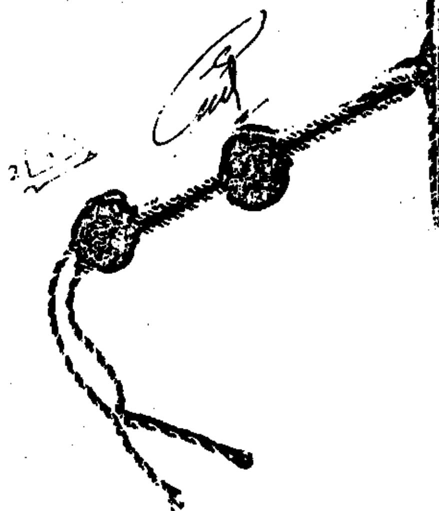
مادهٔ دوازدهم — این قرارداد بتصویب خواهد رسید و نسخ مصدقه در اسرع اوقات ممکنه در [illegible] مبادله خواهد شد.

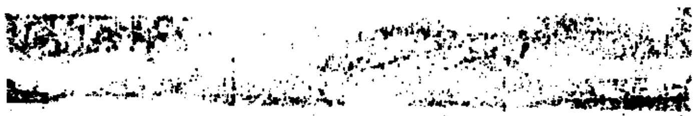
مادهٔ سیزدهم — این قرارداد از تاریخ مبادلهٔ نسخ مصدقه بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

مادهٔ چهاردهم — این قرارداد در دو نسخه بفارسی [illegible] تحریر شد [illegible]

بنا علیه [illegible] امضا [illegible]

در طهران بتاریخ ۲۸ نوامبر ۱۹۲۹ – ۷ آذرماه ۱۳۰۸ تحریر شد

پروتکل الحاقیه

۱) این معاهده به هیچوجه مقررات قرارداد ترکی که بین طرفین متعاهدتین در تاریخ ۱۹۲۲ منعقد گردیده [illegible] نقض و ملغی نمی‌سازد.

۲) نظر باینکه [illegible] این معاهده در [illegible] بمقامات قضائی [illegible] مقامات [illegible] رعیت [illegible] محکمه را خواهند داشت.

طهران – بتاریخ ۲۸ ژوئن ۱۹۲۸ – ۷ تیر ۱۳۰۷

[illegible]

معاهدة الصداقة وحقوق الاقامة
بين الامبراطورية الفارسية والمملكة المصرية

حضرة صاحب الجلالة الامبراطورية شاه الفرس

و

حضرة صاحب الجلالة ملك مصر

نظراً لما لدى جلالتيهما من خالص الرغبة في زيادة توثيق عرى الصداقة الكائنة بين دولتيهما قد اتفقا على عقد معاهدة تثبت فيها قواعد علاقاتهما الودية وذلك الى ان تعقد اتفاقات قنصلية وجمركية وتجارية بينهما لهذا الغرض مندوبيهما المفوضين :—

من لدن حضرة صاحب الجلالة الامبراطورية شاه الفرس

حضرة صاحب السعادة فتح الله خان بكرڤان القائم بادارة وزارة خارجيته

ومن لدن حضرة صاحب الجلالة ملك مصر

حضرة صاحب السعادة حسن نشأت باشا مندوبه فوق العادة ووزيره المفوض بطهران

اللذين بعد ان تبادلا وثائق تفويضهما وتبينا صحتها ومطابقتها للاصول المرعية اتفقا على الاحكام الآتية

المادة الاولى

يكون بين الامبراطورية الفارسية والمملكة المصرية وبين رعاياهما سلام دائم وصداقة خالصة

المادة الثانية

يتمتع الممثلون السياسيون لكل من الطرفين المتعاقدين وجميع افراد بعثاتهم المشتركين من هيئة التمثيل السياسي في بلاد الطرف الآخر بنفس الامتيازات والتعظيمات والحصانات التي يتمتع بها ممثلو الدول الاخرى ووكلاؤهم السياسيون وذلك على اساس التبادل

المادة الثالثة

يجوز لكل من الطرفين المتعاقدين ان يعين لدى الدولة الاخرى قناصل عامين وقناصل ووكلاء قناصل من طائفة الموظفين يقيمون في العاصمة او في المدن المهمة التي يسمح عادة للوكلاء الاجانب بالاقامة فيها

ويجوز كذلك لكل من الطرفين المتعاقدين ان يعين بعد الحصول مقدما على موافقة الدولة الاخرى قناصل ووكلاء قناصل ووكلاء فخريين من غير طائفة الموظفين يقيمون في المدن السابق ذكرها انما لا يجوز ان يتخذهم من بين رعايا الدولة التي يقيمون فيها ويتمتع افراد الطائفتين بعد حصولهم على الاجازة اللازمة لقيامهم باعمالهم بالامتيازات الشرفية والحصانات المتفق عليها لكل منهما في القانون الدولي العام وذلك على اساس التبادل

المادة الرابعة

تكون لرعايا كل من الطرفين المتعاقدين الحرية التامة في دخول بلاد الطرف الآخر والاقامة فيها فلهم فيها حرية الذهاب والاياب والطواف والاقامة والتوطن مع مراعاة القوانين واللوائح المعمول بها في البلاد

ويتمتعون مثلهم مثل الوطنيين بالحماية المستمرة التامة وبالامن بالنسبة لاشخاصهم واملاكهم وحقوقهم ومصالحهم طبقا لقواعد القانون الدولي العام

ولا تمنع احكام هذه المادة من حق الابعاد المستعمل في الحالات الفردية وفقا لما يجري العمل عليه في القانون الدولي العام ولقواعد القانون المذكور

المادة الخامسة

يجوز لرعايا كل من الطرفين المتعاقدين ان يباشروا في بلاد الطرف الآخر كافة انواع الصناعة والتجارة وكل حرفة

او مهنة مهما كانت الا ما خص منها بقوانين البلاد للوطنيين دون الاجانب وما كان منها موضوع احتكارات قانونية

او احتكار محض الدولة

ويكون لهم حق امتلاك وحيازة المنقولات والعقارات والتصرف فيها مع مراعاة القوانين واللوائح المعمول بها

في البلاد التي يقيمون فيها وتكون معاملتهم في ذلك كافة كمعاملة رعايا اكثر الدول امتيازا لديها . ولا يجوز اسوة بالوطنيين

نزع املاكهم ولا حرمانهم من الانتفاع بها او توقيفها الا لسبب يعتبر قانونا من المنافع العامة وفي مقابل تعويض

المادة السادسة

يخضع رعايا كل من الطرفين المتعاقدين في بلاد الطرف الآخر اسوة بالوطنيين للتشريع المحلي من قوانين ومراسيم (كلمة زائدة)

وقرارات ولوائح في المسائل الجنائية والمدنية والتجارية والادارية والمالية وغيرها كما يخضعون لجهات

الاختصاص المختصة للوطنيين

وتطبق الجهات المختصة قانونها في مسائل الاحوال الشخصية من جهات الاختصاص السابقة الذكر التشريع الاهلي

الخاص بالمتقاضين طبقا لقواعد القانون الدولي وذلك في حالة التجاء احد الخصوم في الدعوى اليها

لا تخل الاحكام السابقة بالاختصاصات المعترف بها عموما للقناصل بمقتضى العادات الدولية في مسائل

الاحوال المدنية ولا بحقهم في الاختصاص العرفي

المادة السابعة

يعفى رعايا كل من الطرفين المتعاقدين في بلاد الطرف الآخر من جميع الالتزامات الشخصية او النقدية او العينية

ذات الصبغة العسكرية وكذلك يعفون من كل اعانة اهلية او قرض جبري او ضريبة استثنائية فرضت

لحاجات حربية

المادة الثامنة

يوافق الطرفان المتعاقدان على ان يعقدا بينهما في اقرب فرصة اتفاقات قنصلية وجمركية وتجارية مبنية

على المساواة التامة في الحقوق بين الدولتين

المادة التاسعة

يعمل بهذه المعاهدة لمدة خمس سنوات فاذا لم يبطلها احد الطرفين المتعاقدين في ظرف سنة شهور سابقة

على انتهاء السنوات الخمسة الاولى جاز ابطالها بعد مضى السنوات الخمسة فى اى وقت باخطار يسبق تاريخ الابطال بستة شهور

المادة العاشرة

يصدق على هذه المعاهدة ويتبادل التصديقان فى طهران باسرع ما يمكن

المادة الحادية عشرة

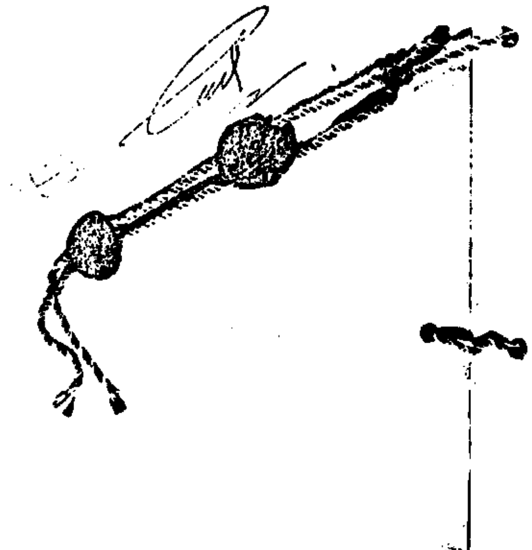
يعمل بهذه المعاهدة ابتداء من تاريخ تبادل وثائق التصديق عليها

المادة الثانية عشرة

وضعت هذه المعاهدة من صورتين باللغات الفارسية والعربية والفرنسية وفى حالة حدوث خلاف يعتمد النص الفرنسى

وتأييدا لما تقدم قد وقع المندوبان المفوضان هذه المعاهدة ووضعا عليها ختميهما

طهران فى ١٥ جمادى الثانية سنة ١٣٤٧ هجرية (٢٨ نوفمبر سنة ١٩٢٨ ميلادية)

پروتوکول اضافی

١ـــ لا تؤثر هذه المعاهدة فی شئ علی احکام الاتفاق الموقت المعقود بین الطرفین المتعاقدین فی ١٢ مایو سنة ١٩٢٣

٢ـــ تبقی الدعاوی التی رفعت الی جهات اختصاص بمقتضی القواعد المعمول بها قبل العمل بهذه المعاهدة من اختصاص هذه الجهات دون غیرها الی حین صدور حکم نهائی فیها

طهران فی ١٥ جمادی الثانیة سنة ١٣٤٧ هجریة (٢٨ نوفمبر سنة ١٩٢٨ میلادیة)

TRAITÉ D'AMITIÉ ET D'ÉTABLISSEMENT.

ENTRE

L'EMPIRE DE PERSE ET LE ROYAUME D'EGYPTE.

Sa Majesté Impériale le Schah de Perse

et

Sa Majesté le Roi d'Egypte.

Egalement animés du désir sincère de fortifier encore d'avantage l'amitié existant entre leurs deux Etats se sont résolus, en attendant la conclusion de Conventions consulaire, douanière et commerciale, à conclure un Traité tendant à consacrer les modalités de leurs relations amicales et ont, à cet effet, désigné comme leurs Plénipotentiaires,

d'une part,

Sa Majesté Impériale le Schah de Perse;

Son Excellence Fatoullah Khan Pakrevan,

Gérant de son Ministère des Affaires Etrangères;

d'autre part,

Sa Majesté le Roi d'Egypte:

Son Excellence Hassan Nachat Pacha,

Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Téhéran;

LESQUELS, après s'être communiqué leur pleins-pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Article I.

Il y aura paix durable et amitié profonde entre l'Empire de Perse et le Royaume d'Egypte, ainsi qu'entre les citoyens des deux Etats.

Article II.

Les représentants diplomatiques de chacune des Hautes Parties Contractantes, ainsi que tout le personnel de leur mission faisant partie du Corps Diplomatique, jouiront à charge de réciprocité sur le territoire de l'autre Partie, des mêmes privilèges, honneurs et immunités que les représentants et agents diplomatiques des autres Puissances.

Article III.

Chacune des Hautes Parties Contractantes aura le droit de nommer auprès de l'autre Etat des Consuls généraux, Consuls et Vice-Con-

pales villes où de pareils agents étrangers sont généralement admis à résider.

Chacune des Hautes Parties Contractantes aura, en outre, après avoir obtenu au préalable l'agrément de l'autre Pays, le droit de nommer, en dehors des fonctionnaires de carrière, des consuls, vice-consuls ou agents consulaires honoraires, qui résideront dans les susdites villes et qui ne pourront en aucun cas être choisi parmi les ressortissants de l'Etat où ils résident.

Les agents des deux catégories, régulièrement munis de l'exéquatur, jouiront respectivement, sous condition d'une parfaite réciprocité, des privilèges honorifiques et immunités consacrés par le droit commun international.

Article IV.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes auront entière liberté d'accès et d'établissement sur le territoire de l'autre Partie. Ils pourront en conséquence y aller, venir et circuler librement, y séjourner et s'y établir, en se conformant aux lois et règlements en vigueur dans le pays.

Ils jouiront, à l'égal des nationaux, de la plus constante protection et sécurité quant à leurs personnes, biens, droits et intérêts, conformément au droit commun international.

La présente disposition ne fait pas obstacle au droit d'expulsion, exercé par mesure individuelle, suivant les règles et la pratique du droit commun international.

Article V

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes auront le droit d'exercer sur le territoire de l'autre Partie, toute espèce d'industrie ou de commerce, ainsi que tous métiers ou professions quelconques, qui ne sont pas réservés par les lois du pays aux seuls nationaux à l'exclusion de tous autres étrangers, ou qui ne sont pas l'objet d'un monople d'Etat ou d'un monople concédé par l'Etat.

Ils aurpnt le droit, en se conformant aux lois et règlements en vigueur dans le pays de leur résidence, d'y acqérir des biens meubles et immeubles, de les posséder et d'en disposer, le tout dans les mêmes conditions que les ressortissants de la nation la plus favorisée. Ils ne pourront, à l'égal des nationaux, être expropriés de leurs biens, ou privés même temporairement de la jouissance de leur biens, que pour cause légalement reconnue d'utilité publique, et moyennant indemnité.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes sur le territoire de l'autre seront soumis, dans les mêmes conditions que les nationaux, à la législation territoriale: lois, decrets, arrêtés et règlements, en matière criminelle, civile, commerciale, administrative, fiscale, ou autres ainsi qu'aux juridictions réservées aux nationaux.

En matière de statut personnel, celles des dites juridictions légalement compétentes appliqueront, d'après les règles du droit international, la législation nationale des parties, dans le cas où elles seraient saisies par l'une des parties en litige.

Les dispositions qui précèdent ne portent pas atteinte aux attributions généralement reconnues aux consuls par les usages internationaux en matière d'état civil ainsi qu'à leur droit de juridiction gracieuse.

Article VII

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes seront exemptés sur le territoire de l'autre Partie de toute obligation personnelle, corvée ou prestation d'ordre militaire, ainsi que de tous dons nationaux, emprunts forcés et contributions exceptionnelles imposés par des besoins militaires.

Article VIII

Les deux Hautes Parties Contractantes sont d'accord pour conclure dans le plus bref délai des conventions consulaire, douanière et commerciale basées sur la parfaite égalité des droits entre les deux Pays.

Article IX

Le présent Traité restera en vigueur pour une durée de cinq ans. S'il n'est pas dénoncé par l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes six mois avant l'expiration de la première période de cinq ans, il pourra, les cinq ans écoulés, être dénoncé en tout temps avec un préavis de six mois.

Article X

Le présent Traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Téhéran le plus tôt que faire se pourra.

Article XI

Le présent Traité entrera en vigueur à partir de l'échange des instruments de ratification.

Article XII

Le présent Traité est rédigé en deux exemplaires, en persan,

NOTE ADRESSÉE PAR LE MINISTÈRE DES AFFAIRES ETRANGÈRES D'EGYPTE A LA LÉGATION DE PERSE AU CAIRE.

No. 1.14.1 (866)

En se référant au mémorandum présenté par l'Agence Diplomatique de Perse en date du 26 Novembre 1919, No 497, le Ministère des Affaires Etrangères a l'honneur d'informer la Légation Impériale que le Gouvernement Egyptien a décidé d'appliquer provisoirement à tous les produits persans, y compris le tombac et le tabac, le traitement de la nation la plus favorisée.

Il est entendu, d'autre part, que le traitement accordé par le Gouvernement Égyptien aux produits Soudanais n'entre pas en ligne de compte. Par réciprocité, le Gouvernement Persan devera s'engager à agir de même en ce qui concerne tous les produits Egyptiens en Perse.

Cet arrangement provisoire pourra être dénoncé, soit par le Gouvernement Egyptien, soit par le Gouvernement Persan, par un préavis de six mois.

Le Caire, le 12 Mai 1923.

Le Ministre des Affaires Etrangères,

Signé: A. Hechmat.

A LA LÉGATION DE PERSE.

NOTE ADRESSÉE PAR LA LÉGATION DE PERSE AU CAIRE AU MINISTÈRE DES AFFAIRES ETRANGÈRES D'EGYPTE

No 51

La Légation Impériale de Perse a l'honneur d'accuser réception au Ministère Royal des Affaires Etrangères de sa note en date de ce jour l'informant que le Gouvernement Egyptien a bien voulu décider que, provisoirement, tous les produits persans, y compris le tombac et le tabac, jouiront en Egypte du traitement de la nation la plus favorisée, sous réserve du traitement accordé aux produits Soudanais, et que, par réciprocité, le même traitement devra être appliqué en Perse aux produits Egyptiens, et que cet arrangement provisoire pourra être dénoncé, soit par le Gouvernement Persan, soit par le Gouvernement Egyptien, par un préavis de six mois.

La Légation Impériale de Perse remercie beaucoup le Gouvernement Egyptien pour cette communication amicale et a l'honneur de l'informer qu'elle est entièrement d'accord avec lui sur cet arrangement.

Le Caire, le 12 Mai 1923.

Le Ministre Plénipotentiaire de Perse,

(Signé): Fatoullah E. A.

MINISTÈRE ROYAL DES AFFAIRES ETRANGÈRES.

arabe et français. En cas de différend, le texte français fait foi.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires des deux Hautes Parties Contractantes ont signé le présent Traité et y ont apposé leur sceau.

Fait à Téhéran, le 28 Novembre 1928.

S: F. Pakrevan. S: Hassan Nachat.

PROTOCOLE ADDITIONNEL.

I.

Le présent Traité n'affecte en rien les dispositions de l'accord provisoire conclu entre les Hautes Parties Contractantes le 12 Mai 1923.

II

Les affaires dont ont été régulièrement saisies des juridictions d'après les règles en force avant la mise en vigueur du présent Traité resteront de leur compétence exclusive jusqu'au jugement définitif.

Fait à Téhéran, le 28 Novembre 1928.

S: F. Pakrevan. S: Hassan Nachat.

LETTRES ÉCHANGÉES ENTRE SON EXCELLENCE LE GÉRANT DU MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES ET SON EXCELLENCE LE MINISTRE D'EGYPTE EN PERSE.

Téhéran, le 28 Novembre 1928.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de porter à la connaissance de votre Excellence que dans l'application de l'article 6 du traité entre l'Empire de Perse et le Royaume d'Egypte en date de ce jour, il reste entendu que:

1. Les dispositions du dit traité ne portent pas atteinte au droit des tribunaux des pays respectifs de requérir et recevoir les preuves relatives aux questions de statut personnel.

2. Au cas où, en Egypte, les tribunaux ayant ordinairement compétence pour appliquer aux ressortissants persans leur législation nationale en matière de statut personnel, telle qu'elle est appliquée en Perse, ne seraient pas en état de le faire, les différends de l'espèce seraient confiés à d'autres tribunaux, par exception à leur compétence générale.

De même, les tribunaux laïques, en Perse, appelés à juger des ressortissants égyptiens, appliqueront à ceux-ci, en matière de statut personnel, conformément aux principes du droit international, les règles Charii, telles qu'elles sont appliquées en Egypte.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

Pakrévan.

Son Excellence Hassan Nachat Pacha.
Envoyé Extraordinaire et Ministre
Plénipotentiaire de Sa Majesté le Roi D'Egypte en Perse.

RÉPONSE

№ 4 - 2/1 (507)

Téhéran, le 28 Novembre 1928.

Monsieur le Gérant,

J'ai l'honneur de porter à la connaissance de votre Excellence que dans l'application de l'article 6 du traité entre le Royaume d'Egypte et l'Empire de Perse en date de ce jour, il reste entendu que:

1. Les dispositions du dit traité ne portent pas atteinte au droit des tribunaux des pays respectifs de requérir et recevoir les preuves relatives aux questions de statut personnel.

2. Au cas où, en Egypte, les tribunaux ayant ordinairement compétence pour appliquer aux ressortissants persans leur législation nationale en matière de statut personnel, telle qu'elle est appliquée en Perse, ne seraient pas en état de le faire, les différends de l'espèce seraient confiés à d'autres tribunaux, par exception à leur compétence générale

De même, les tribunaux laïcs en Perse appelés à juger des ressortissants égyptiens, appliqueront à ceux-ci en matière de statut personnel conformément aux principes du droit international, les règles Charii, telles qu'elles sont appliquées en Egypte.

Veuillez agréer, Monsieur le Gérant, l'assurance de ma haute considération.

Le Ministre d'Egypte
Hassan Nachat.

Son Excellence
Mirza Fathoullah Khan Pakravan,
Gérant du Ministère des Affaires Etrangères.
Téhéran.

شماره سند: ۲۳

تاریخ: ۱۳۰۷ [۲۸ نوامبر ۱۹۲۸]

فرستنده: کفیل وزارت امورخارجه ـ پاکروان

گیرنده: حسن نشئت پاشا وزیر مختار

موضوع: پیرامون عهدنامه مودت و اقامت

جناب آقای وزیر:

مفتخرم به اطلاع جنابعالی برسانم که در اجرای مادهٔ ۶ عهدنامهٔ فیمابین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی مصر مورخ امروز، موافقت حاصل است که:

۱. ترتیبات عهدنامهٔ فوق‌الذکر به حقوق محاکم کشورهای مربوطه جهت درخواست و دریافت شواهد مربوط به مسائل احوال شخصیه، زیانی وارد نمی‌سازد.

۲. در صورتیکه در مصر محاکمی که معمولاً حق اجرای قوانین ملّی در زمینهٔ احوال شخصیه برای اتباع ایرانی را دارند ـ همچنانکه این قوانین در ایران اجرا می‌شود ـ و شرایط مناسب جهت اجرای آن نباشند، موارد مختلف به سایر محاکم علاوه بر حق کلی آنان واگذار می‌شود.

همچنین محاکم غیرمذهبی در ایران که مسئول محاکمه اتباع مصر می‌باشند، در مورد آنان، در زمینهٔ احوال شخصیه بنابر اصول حقوق بین‌الملل، دستورات شرعی را همانطور که در مصر مجری است، اجرا خواهند کرد. جناب آقای وزیر، احترامات فائقه مرا بپذیرید.

پاکروان

جناب آقای حسن نشئت پاشا

فرستاده فوق‌العاده و وزیر تام‌الاختیار اعلیحضرت شاه مصر در ایران

— 5 —

LETTRES ÉCHANGÉES ENTRE SON EXCELLENCE LE GÉRANT DU MINISTÈRE DES AFFAIRES ETRANGÈRES ET SON EXCELLENCE LE MINISTRE D'EGYPTE EN PERSE.

Téhéran, le 28 Novembre 1928.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de porter à la connaissance de votre Excellence que dans l'application de l'article 6 du traité entre l'Empire de Perse et le Royaume d'Egypte en date de ce jour, il reste entendu que:

1. Les dispositions du dit traité ne portent pas atteinte au droit des tribunaux des pays respectifs de requérir et recevoir les preuves relatives aux questions de statut personnel.

2. Au cas où, en Egypte, les tribunaux ayant ordinairement compétence pour appliquer aux ressortissants persans leur législation nationale en matière de statut personnel, telle qu'elle est appliquée en Perse, ne seraient pas en état de le faire, les différends de l'espèce seraient confiés à d'autres tribunaux, par exception à leur compétence générale.

De même, les tribunaux laïques, en Perse, appelés à juger des ressortissants égyptiens, ap[illegible]nt à ceux-ci, en matière de statut personnel, conformément aux p[illegible]es du droit international, les règles Charii, telles qu'elles sont appliquées en Egypte.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

Pakrévan.

Son Excellence Hassan Nachat Pacha.

Envoyé Extraordinaire et Ministre

Plénipotentiaire de Sa Majesté le Roi D'Egypte en Perse.

شماره سند: ۲۴

تاریخ: ۱۳۱۲ هـ.ش

فرستنده: جمعی از تجار اتباع ایران مقیم مصر

گیرنده: وزیر خارجه ایران

موضوع: اعتراض به معاهده ایران و مصر و درخواست لغو آن

نمره: ـــ

حضرت دولتمدار وزیر خارجهٔ دولت علیه ایران در تهران

احتراماً، امضاء کنندگان ذیل اتباع دولت علیهٔ ایران در شهرهای منصوره و بیت عمر در کشور مصر مفتخرند که موارد ذیل را به عرض برسانند:

قبلاً در مورخهٔ ۲۵ اکتبر ۱۹۲۸ و ۱۹ ژانویه ۱۹۳۱ و ۱۷ دسامبر ۱۹۳۱ یکی از ما (امضاءکنندگان) (بنام) محمدرضا اصفهانی تاجر منصوره عرضحال‌هایی تقدیم و زیانهایی را که اتباع ایران بر اثر انعقاد معاهدهٔ ایران و مصر متحمل شده‌اند بیان نمود. در این معاهده آمده است که ایرانیها در دادگاههای محلی (اهلی) مصر دادخواهی کنند و دادخواهی آنان در محاکم مختلط را ممنوع کرد درحالی که آنان از اولین روز تأسیس محاکم مختلط در کشور مصر در آنها دادخواهی می‌کردند. ولی در عرضحال همچنین تبیین نمود که اقدامات محاکم مختلط که ایرانیها را از دادخواهی در آن منع کرده‌اند سریعاً انجام می‌شود و حقوق بیگانگان در آنها طبق قانون بر حقوق اهالی ارجحیت دارد درحالی که اقدامات دادگاههای اهلی، درست برعکس، به کندی انجام می‌گیرد و حقوق را بر باد می‌دهد. درحالی که در محاکم مختلط طی چند هفته به پرونده‌ها رسیدگی می‌شود در دادگاههای اهلی چند ماه بلکه سالهای متعدد به درازا می‌کشد. از آنجا که اغلب اتباع ایران در کشور مصر از تجار و مالکان می‌باشند و از اقامهٔ دعوی برای استحصال حقوق بی‌نیاز نیستند، مراجعه آنان به دادگاههای اهلی طبق نص معاهده به منافع آنان زیان وارد می‌سازد و حقوقشان را بر باد می‌دهد، زیرا دادگاههای مختلط در کشور مصر جزو دادگاههای

ممتاز و دارای تسلط و نفوذ می‌باشند و مردم از آنها بیم می‌دارند و حکومت از آنها حساب می‌برند و مصالح بیگانگان در آنها رعایت می‌شود، بیگانگان در اینجا نسبت به چشم‌پوشی از کوچکترین امتیازات خویش رضایت نمی‌دهند بلکه از آنها افزونتر می‌خواهند، آنچه این مطلب را تأیید می‌نماید اینکه حکومت ترکیه در حال مذاکره با حکومت مصر است تا با اتباع آن در کشور مصر همانند کشورهای ممتاز رفتار شود از جمله در دادگاههای مختلط دادخواهی کنند. برای دولت گرامی ما خوشایند نیست که همهٔ کشورها امتیازات خویش را حفظ کنند و ما آن را از دست دهیم و خوار زندگی کنیم و در پیش روی ما حقوقمان از دست رود و یاوری پیدا نکنیم. ایرانیها آنگاه ـ به دلخواه ـ از امتیازات خویش چشم‌پوشی می‌کنند که سایر کشورها از امتیازاتشان چشم‌پوشی کنند و حکم در مورد همگان یکی شود و همانند ایران فرقی میان بیگانه و دیگری نباشد. ولی مادام که محاکم مختلط در کشور مصر برپاست و بیگانگان به آن پناه می‌جویند و این دادگاهها همانگونه که عرض کردم، ممتاز است، روا نیست که ایرانیها از آن محروم گردند.

از آنجا که معاهدهٔ ایران و مصر در روز ۲۱ جولای ۱۹۳۴ پایان می‌پذیرد اگر ایران به مصر اخطار نماید شش ماه قبل به آن اطلاع می‌دهند، از این رو این (عرضحال) را به آن دولتمدار تقدیم نمودیم و تقاضای عدم تجدید معاهدهٔ مذکور را داریم و بنابه دلایلی که توضیح دادیم لغو گردد، آن دولتمدار راضی نمی‌شوند که حقوقمان بر باد رود و اموالمان در معرض خطر قرار گیرد درحالی که حضرت عالی در قید حیات باشید، امید وافر داریم که این تقاضای ما را اجابت فرمایند، خداوند شما را حفظ فرماید و احترامات فائقه ما را پذیرا باشید.

امضاء و مهر چند تن از تجار ایرانی مقیم مصر

(١)

حضرة صاحب الدولة وزير خارجية دولة عليه ايران بطهران.

بعد الاحترام - يتشرف الموقعون على هذا رعايا دولة عليه ايران بمدينتى المنصوره وميت غمر دقهليه بالقطر المصرى، برفع ما يأتى لدولتكم :-

سبق بتاريخ ٢٥ اكتوبر سنة ١٩٢٨ و ١٩ يناير سنة ١٩٢٩ و ١٧ ديسمبر سنة ١٩٢٩ رفع أحدنا محمد رضا الصفرانى التاجر بالمنصوره عرائض بين فيها الضرر الذى أصاب الرعايا الايرانيين من عقد المعاهده الايرانيه المصريه، اذ نصت هذه المعاهده على تقاضى الايرانيين بالمحاكم الاهليه المصريه ومنعتهم من التقاضى أمام المحاكم المختلطه التى كانوا يتقاضون امامها منذ يوم ان انشئت المحاكم المختلطه فى القطر المصرى. وبين فى العرائض ايضاً ان المحاكم المختلطه التى منع الايرانيون منها سريعة الاجراءآت وحقوق الاجانب فيها تفصل عن حقوق الاهالى حسب قانون بينما المحاكم الاهليه على العكس بطيئة الاجراءآت مضيعه للحقوق. فبينما يفصل فى القضية فى المحاكم المختلطه فى اسابيع قليله تستمر فى الاخرى وهى المحاكم الاهليه شهور عديده بل سنوات كثيره ولما كان معظم الرعايا الايرانيين بالديار المصرية هم تجار ومنهم ارباب الاملاك ولا يستغنى الحال عن رفعهم قضايا لاستخلاص حقوقهم فالتجاؤهم الى المحاكم الاهليه حسب نص المعاهده مضر بمصالحهم ومضيع لحقوقهم لان المحاكم المختلطه هى المحاكم الممتازه صاحبة السيطره - والبطش فى الديار المصريه وهى التى ترهب الاهالى وتخشاها الحكومه وفيها اصبحوا مصالح الاجانب ـــ والاجانب هنا لا يرضون التنازل عن قيد شعره من امتيازاتهم. بل يطلبون المزيد منها ومما يؤيد ذلك ان حكومة تركيا تتفاوض مع الحكومه المصريه على أن تعامل رعاياها فى القطر المصرى معاملة الدول الممتازه. وأورد - التقاضى بالمحاكم المختلطه. ولا يرضى دولتنا العزيزه ان تكون الدول كلها محافظة على امتيازاتها. ونحن نفقدها ونعيش ذليلين محتقرين تضيع اموالنا ولا نجد معين. والايرانيون يتنازلون

بعدى

(٢)

عن امتيازاتهم عن طيب خاطر. متى تنازلت باقي الدول
عن امتيازاتهم، وأصبح الحكم واحد لا فرق بين أجنبي وآخر كما هو
الحال في إيران . ولكن ما دامت المحاكم المختلطة قائمة في الديار المصرية
والأجانب يلجأون إليها وهي كما قلنا ممتازة فليس من العدل أن
يحرم الإيرانيون منها

وبما أن المعاهدة الإيرانية المصرية تنتهي في يوم ١١ يوليه سنة ١٩٢٤م
[illegible] مصر بلغوها قبل ذلك بستة أشهر لذلك رفعنا
هذا لدولتكم ملتمسين عدم تجديد المعاهدة المذكورة وإلغائها للأسباب
التي أوضحناها هنا إلى دولتكم، إذ لا يمكن أن تضيع حقوقنا وتعرض أموالنا
للزوال ودولتكم موجودين. وكلنا أمل في إجابة ملتمسنا [illegible]
وتفضلوا بقبول فائق التحية والاحترام [illegible]

تحريرا في [illegible] سبتمبر سنة ١٩٢٣م [illegible]

M. HESSEIN EL ESFAHANI
محمد حسين الأصفهاني بالمنصورة

محمد رضا أصفهاني

حسن إسماعيل سليمان
[illegible] بالمنصورة

Amin Cohen

Barclays Bank

Elie Ec. Cicinouni

ELIE J. WAHBE
Téléph.: BUR. 70 Dce 118
MIT-GHAMR

(٣)

شماره سند: ۲۵

تاریخ: ۱۸ شهریور ۱۳۱۲

فرستنده: محمدحسین اصفهانی

گیرنده: سفیر ایران در مصر

موضوع: درخواست عدم تجدید معاهده ایران و مصر

نمره: ۷۴۵-۱-۱۶

حضرت عالیجناب سفیر دولت علیه ایران در مصر

احتراماً، اینجانب محمدحسین اصفهانی از اتباع دولت ایران در منصوره مفتخرم که موارد ذیل را بعرض برسانم. بر حضرت عالی پوشیده نیست که مدت معاهدهٔ ایران و مصر امروز ۲۰ ژوئن ۱۹۳۴ پایان می‌پذیرد، از آنجا که معاهدهٔ مزبور برای منافع ایرانیها مخصوصاً تجار و مالکان زیان‌آور است، همگی ما امید رجا (واثق) داریم که دولت گرامی‌مان این معاهده را لغو می‌نماید که این معاهده جز زیان چیزی برای ما ندارد از این رو عرضحالی برای دولتمدار وزیر خارجه ایران به امضاء ما و تجار زیانکار که از این معاهده زیان دیده و ساکن منصوره و بیت عمر می‌باشند قلمی کرده‌ایم، از حضرت عالی استدعا داریم که گوشهٔ چشمی به آن انداخته و آن را قرین با همت عالیه فرمائید و به همراه مساعدت خویش دولتمدار وزیر خارجه ارسال فرمائید که حضرت عالی همواره حافظ حقوق اتباع ایران بوده‌اید. امیدواریم این تقاضای ما را با انجام اقدامات لازم برای عدم تجدید آن اجابت فرمائید و استدعا داریم نتیجه را اطلاع دهید. از خداوند متعال مسئلت داریم حضرت عالی را حفظ فرمایید.

۷ سپتامبر ۱۹۲۲

محل مهر: محمدحسین اصفهانی بالمنصوره

حاشیه:

- نمره ۷۴۵-۱-۱۶
- ۱۸ شهریور ۱۳۱۲

[illegible]

حضرة صاحب المعالي سفير دولة علية ايران جنرال معظم

بعد اللثم والتقبيل . مقدمه محمد حسين الاصفهاني من رعايا دولة ايران بالمنصورة وتشرفه

بعرض الآتي . لا يخفى على معاليكم ان المعاهدة الايرانية المصرية تنتهي في تاريخ ٢٩

يوليو سنة ١٩٢٤ وبانتهاء المعاهدة المذكورة تبقى مصالح الايرانيين خصوصاً التجار

وأصحاب الاملاك ولكننا املين ورجاء لدى رئيسنا المعظم بانه تلغي هذه المعاهدة

[illegible] وصلنا الى الآن لم نعلم ذلك حررنا عريضة لصاحب الجلالة وزير الخارجية ايران

بطهران ومضى شهرين ومنه لحد الآن اشتغلنا المتضررين من هذه المعاهدة في المدينة

المنصورة ونستميح الجناب من معاليكم انه تشملوها بانظاركم

الكريمة وهمتكم العالية وتحرروا تلغرافاً لدولة وزير الخارجية مستعينة بمساعدتكم

وما عودتمونا من عطفكم الله بالمحافظة على حقوق الرعايا الايرانيين بامل الاجابة

لملتمسنا هذا باجراء اللازم نحو عدم تجديدها ورجوا التفضل بالافادة بما يلزم

نسأل الله انه يحفظ لنا معاليكم ٢٧ سبتمبر ١٩٢٤

ن ۷۴۵-۱-۱۹

١٨ مهر ١٣١٢

شماره سند: ۲۶

تاریخ: ۱۳۱۶

فرستنده: ژنرال قونسولگری ایران

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: ترجمه روزنامه الیوم چاپ بیروت درباره ازدواج محمدرضا پهلوی و فوزیه[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۱۶.

ژنرال قونسولگری شاهنشاهی ایران
بیروت

ترجمه از روزنامه الیوم چاپ بیروت
شماره ۲۵۵ مورخه ۳۱ مه ۱۹۳۸

چگونه مواصلت مابین مصر وایران حاصل شد .

جواد سینکي وزیر مختار ایران در قاهره باب مذاکرات را باز نموده

ومادام قطاوی پاشا یکي از خانمهای محترم دربار تمثال ولیعهد راپسندید

ژنرال قونسولگری ایران ساعت پنج بعد از ظهر روز جمعه جشن باشکوه مجللي برپا کرده رجال دولتین فرانسه ولبنان وارباب جراید را بدان دعوت کردند . ودر حقیقت این جشن یکي از جشنهای عالي وخوبي بود که ژنرال قونسولگری ایران همیشه درگاه مناسبات متعدد ومختلف برپا میکرد .

دراین جشن باشکوه جناب آقای میرفندرسکي ژنرال قونسول ایران مضمون تلگرافي را که از وزارت امور خارجه شاهنشاهي دایر به نامزدی والا حضرت اقدس همایون ولایتعهد ایران با علیا حضرت امیره فوزیه خواهر اعلیحضرت ملک فاروق دریافت داشته اعلام فرموده وبالقرینه چنین معلوم شد که این جشن بافتخار این مژده فرح بخش ومسرت آمیز بوده است .

چگونه نامزدی شروع شد .

بلا شک خوانندگان بدین مناسبت مایلند که بر تفصیلات نامزدی دو خانواده ملوکانه مصر و ایران اطلاع حاصل کنند . حتمي است که در اینگونه موارد کلیه انظار متوجه شخص ذی علاقه در اینموضوع که مایه وصلت دو کشور شده بشود واوهم جناب آقای جواد سینکي وزیر مختار ایران در مصر میباشد ....

دریکي از جشنهای عمومي راجع باین قسمت از معظم له سئوال شد ولي جز تبسم که از لبهای سیاسیون خارج میشود پاسخي دیگر نداده . بدین مناسبت قدری رو بعقب برگشته میگوئیم پس از اینکه یک ماموریت عالي بجناب آقای جواد سینکي در وزارت امور خارجه ایران داده شده بود ایشان را مجدداً –

ژنرال قونسولگری شاهنشاهی ایران

بیروت

صفحه۲

قبل از هفت ماه بست وزیر مختاری ایران در مصر تعیین نمودند . در آنموقع گفتند که برگرداندن معظم له بمصر برای این میباشد کنزد اولیاء امور مصر سعی نموده از نمایش یکی از فیلمهای مصری که مربوط بتاریخ حیات پادشاهان قدیم ایران است جلوگیری نماید . ولی بعدا معلوم شد که این علت جزو امور ثانوی بوده وعلت اصلی مراجعت ایشان بمصر شروع در مذاکرات مقدماتی برای وصلت نمودن دو خانواد ملوکانه که از بزرگترین خانواده های ملوکانه اسلام هستند میباشد .

تمثال والا حضرت .

سفارت ایران در قاهره در سال ۱۹۳۱ یک قطعه تمثال زیبای والا حضرت همایون شاهپور محمد رضا ولیعهد را که با لباس افسر دریائی در نیروی دریائی ایران بوده بدست آورده آنرا دریکی از بهترین نقاط سالون پذیرائی سفارت جای داد . سپس چنین پیش آمد کرد که سفارت جشن شایانی برپانمود که حضرت علیه عالیه مادام تطایی پاشا از خانمهای محترم دربار در آن جشن حضور داشت واظهار شگفت وتعجب آزآن تمثال نموده گفت " این جوان خوش منظر وزیبا کیست ؟ " در آنموقع بخاطر جناب وزیر این فکر عظیم خطور کرد که دو خانواده ملوکانه مصر وایران همانطوریکه مابین خانوادههای ملوکا اروپا مجری است با یکدیگر از راه نامزدی [illegible] ومتصل سازد .

این نظریه بمرور ایام جای گیر شد اخباری را که وزیر مختار راجع بعلیا حضرت امیره فوزیه از حیث جمال وزیبائی وتحصیلات عالی وتربیت ملوکانه سبب تقویت این نظریه گردید بعلاوه والا حضرت همایون ولایتعهد شاهپور محمد رضا هم شروع کرده بود پا بسن جوانی ورشد میگذاشت وعلوم وتحصیلات او هم نزدیک به پایان بود .

جناب آقای وزیر همینطور مشغول اقدامات بودند تا که نظر موافق اعلیحضرت همایون شاهنشاه رضا شاه پهلوی را جلب کرده وروزی همین اساس معظم له را بمأموریت خود در مصر برگرداندند وایشانهم شروع باقدامات نمودند تا که نتیجه بخش شد . وجناب آقای وزیر مختار خود را درمقابل ۸ ملیون مصری مسئول سعادت امیره آنها قرار داد .

ژنرال قونسولگری شاهنشاهی ایران

بیروت

صفحه ۲

ابلاغیه رسمی .

- ازقرار معلوم فعلا درصدد هستند کهایکی ازخانمهای خاندانهای بزرک وعالی اتفاق حاصل کرده تا علیا حضرت امیره فوزیه را زبان فارسی بیاموزد .

نیزانتظارمیرود فرمان ملوکانه دایربراهدای نشان " قلادة فواد الاول " به والا حضرت همایون ولایتعهد ایران صادرشود . وبدین ترتیب والا حضرت اوّلین امیرشرقی خواهد بود که این نشان را حائزخواهند شد . همچنین امید واراست که همین دو روز ابلاغیه صادرشده نامزدی اورا رسما اعلام نمایند .-

----

مصر في طهران

(القران الملكى السعيد)

تهنئه سنيه بخطبة صاحب السمو الملكى

الامير محمد شاه ولى عهد المملكه الايرانيه

على صاحبة السمو الملكى الاميره فوزيه

قرانكما باليمن لاح جلاله　　واشرقت الدنيا بطالعه النضر

فلا زلتما بدرى سعود وبهجة　　يحفكما نصر الاله مدى الدهر

م١٠٠ الصفا بالسكة الجديدة بمصر ت ٤٠٣٣٦

شماره سند: ۲۷

تاریخ: ۵ تیر ماه ۱۳۱۶

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: کنفرانس مونترو

نمره: ۹۷۳

حاشیه:

- ۳۷/۷/۱۲[1]

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۱۰.

وزارت امور خارجه

اداره یکم سیاسی
شماره ۱۴۹۱۵/۲۷۱۶
تاریخ ۱۶/۴/۸
ضمیمه ///

سفارت دولت شاهنشاهی ایران
در مصر (قاهره)
۹۷۳ تاریخ ۲۷/۴/۱۷
۲۷/۷/۱۲

قاهره

سفارت شاهنشاهی ایران

هرچند در ضمن گزارشهای ماهیانه خلاصه جریان کنفرانس مونترو و نتایج حاصله را ذکر کرده اید ولی تاکنون از آن سفارت شاهنشاهی راپورت جامعی که متضمن سوابق امر یعنی ترتیب قضاوت اتباع خارجه در مصر قبل از الغاء کاپی تولاسیون و ترتیب فعلی و تقاضاهای مصریها و نظریات دول ذیعلاقه وغیره باشد نرسیده و معلوم نیست دولت مصر در پیشرفت منظور تا چه اندازه موفقیت حاصل کرده و چه مسائلی باقی است و در کنفرانس مونترو تمایلات و احساسات دول مختلفه نسبت به مصر چگونه بوده است. در هر حال در این موضوع شرحی در روزنامه براود ا چاپ مسکو منتشر شده که رونوشت آن تلواً فرستاده میشود. مقتضی است با مطالعه آن گزارش جامعی در خصوص مطالبی که در بالا اشاره شد بفرستید ضمناً معلوم کنید طبقات مختلفه در مصر نتایج کنفرانس مونترو را چگونه تلقی کرده اند.

وزیر امور خارجه

[امضا]

شماره سند: ۲۸

تاریخ: ۱۳۱۶

فرستنده: سفیر کبیر ایران در قاهره

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: جریان کنفرانس مونترو

وزارت امور خارجه

روزنامه(براودا) درشماره ۱۱۰/۷۰۷۶ مورخه ۲۱ آوریل هذه السنه مقاله تحت عنوان (مصر واختلافات بین انگلیس وایطالیا) درج نموده که خلاصه مطالب مهم آن ذیلا بعرض میرسد

د ربه موافقتی که درقرارداد بین انگلیس ومصر که پارسال منعقد گردیده حاصل شده کنفرانس مرکب ازنمایندگان دولت مصرودوازده دول دیگردرتاریخ ۱۲ ــ آوریل هذه السنه درمونترو (سویس) تشکیل یافت این کنفرانس مسائل مربوطه به کاپیتولاسیون را مطالعه خواهند نمود .

امتیازات خارجیان درمصر به سه طبقه تقسیم می شوند

۱ ــ اتباع دول خارجه که با مصر قرارداد بسته اند حق دارند که درصورت جلب آنها بمسئولیت قضائی درشعبه محاکمات قونسولگریها طبق قوانین مملکت خود شان محاکمه شوند

۲ ــ غیرازشعبه محاکمات قونسولگریها دوائر عدلیه مختلط نیز درمصروجود دارند که مرکب ازقضات مصر ودول خارجه بوده وازسال ۱۸۷۷ دائر شده است

۳ ــ شعبه استیناف ادارات عدلیه مزبور شامل این اختیار هم شده که مثل ــ دیوان تمیز احکامی صادرنماید اگر قوانین موضوعه مصرا ستنکاک با منافع اتباع خارجه نماید فورا حکمی صادر وقوانین مزبور را لغونماید بدون موافقت شعبه

ص ۲

استینافی مزبور قوانین مصر شامل حال اتباع خارجه مقیمین مصر نمی گردد ـ بعلاوه دوائر مصر مجاز نبوده بدون موافقت نمایندگان سیاسی با تباع خارجه مالیات تحمیل کنند

روزنامه (مانچستر گاردین) ضمن مقاله راجع به وضع وطرز کاپیتولاسیون درمصر خاطرنشان می نماید اززمانیکه مصر جزو لا یتجزای امپراطوری عثمانی بوده کاپیتولاسیون وضع شده ولی پس از خاتمه جنگ بین المللی اصول کاپیتولاسیونی درتمام قطعات امپراطوری عثمانی بغیر از مصر لغو گردیده واین مسئله اسباب عدم رضایت مصریها را فراهم نموده فعلا در مصر ۲۰۰ هزار نفر اتباع خارجه سکونت می نمایند ودارای املاك ومنافع مهم میباشند ودر صورت الغــــای کاپیتولاسیون خسارات مادی به آنها وارد خواهــد شد ۰

موضوعی که فعلا در کنفرانس مطرح می شود انحلال شعبات محاکمات ــــــ قونسولها است ودر نظر گرفته شده که صلاحیت دوائر عدلیه مختلفه را توسعه بدهند این ترتیب تا زمانی ادامه خواهــد داشت که ادارات محاکماتی محلی تعداد قضات مصری را زیاد بکنند که بطور تدریج ادارات قضائی جدید مصری دائر گردیده ودرآتیه جانشین دوائر عدلیه مختلفه باشند ۰

فعلا مشاجره در کنفرانس تولید شده که آیا برای چه مدتی دوائر عــــد لیه مختلفه دائرخواهند بود مصریها مدت ۱۲ سال را پیشنهاد می نمایند ـ انگلیسها ازاین پیشنهاد تقویت می کنند ولی هیئت اعزامیه ایطالیا وچند هیئت دول دیگر تعیین ۱۸ سال را تقاضا می نمایند

ص ۳

از قراریکه روزنامه (مانچستر گاردین) مینگارد نهضت مصریها بر شدت خود
می افزاید عدم رضایت مصریها از اوضاع کاپیتولاسیون بیشتر محسوس میگردد
و اگر احیاناً نمایندگان مصر در کنفرانس بشرایط زیان آور دول خارجه موافقت
نمایند پس از مراجعت به مصر مورد سرزنش هموطنان خود واقع خواهند شد .

امپریالیستهای انگلیس جدیت می کنند که قسمتی از امتیازات خارجیان را در
مصر حذف نمایند تا بتوانند موقعیت خود را نسبت به رقبای امپریالیستهای
ایتالی تحکیم نمایند وضعیت مشکل دولت انگلیس در دریای مدیترانه و دریای
احمر آن دولت را به پذیرفتن این اصل وادار می نماید موضوع دفاع ترعه
سوئز و حفاظت راه بحر پیمائی از انگلستان به هندوستان به وخامت خود
می افزاید تصرف حبشه از طرف ایتالیها موضوع را بمراتب مشکلتر نموده —
امپریالیستهای ایتالیا نه فقط راه بحر پیمائی انگلیس را در دریای مدیترانه
ودریای احمر تهدید می نمایند بلکه موقعیت انگلیس را از استفاده از آبیاری
نهر نیل بخطر انداخته اند حبشه بتدریج بمرکز تهیه حمله به سودان و ازآنجا
نیز به مصر تبدیل می گردد .

ایتالیها سعی می نمایندکه بهرنحوی هست به نفوذ خود در ممالک اسلام —
توسعه بدهند و باین ترتیب لطمه به نفوذ انگلیسها در آن ممالک وارد
نمایند ومسافرت اخیر موسولینی به لیبیا ن این اصل را تعقیب می نمود
و برای نیل باین مقصود جراید ایتالیا تا افتتاح کنفرانس در مونترو و —
مقاله هائی درج وخاطرنشان می نمودند که دولت ایتالیا آمال وآرزوهای

د.۱

دولت قاهره را حسن استقبال نموده و حاضر است در کنفرانس از دعاوی حقه مصریها تقویت کنند ولی برعکس هیئت اعزامیه ایطالیا و همچنین هیئت های دول دیگر در کنفرانس تمایل کمتری در الغای کاپیتولاسیون نمایش دارند .

این است که کنفرانس مونترو یکمرتبه دیگر وجود اختلافات مهم بین انگلیس و ایطالیا را ظاهر نمود و از این نقطه نظر جریان مذاکرات کنفرانس مزبور قابل بسی توجه میباشد) .

سفیر کبیر

شماره سند: ۲۹

تاریخ: ۱۳۱۶

فرستنده: ـ

گیرنده: ـ

موضوع: پیمان شرق [سعدآباد]

پایان اختلافات میان ایران و عراق، پیمان شرق در شرف انعقاد است

وزرای کشورهای چهارگانه پیمان را در تهران امضاء می‌کنند.

از دو سال پیش حکومت ایران انعقاد پیمان آسیایی را جهت گردهمایی حکومتهای سه‌گانهٔ برادر ایران، ترکیه و عراق پیشنهاد کرد. این پیشنهاد مورد قبول دولتهای ذیربط واقع شد و وزرای کشورهای سه گانه پیش‌نویس آن را در ژنو به امضاء رساندند و ابرام نهایی آن را به (اجلاس) تهران موکول کردند. سپس افغانستان به پیمان پیوست. ولی ابرام نهایی پیمان به دلیل اختلاف ایران و عراق در مورد مرزها و شط‌العرب به تعویق افتاد این اختلاف به درازا کشید و در جامعهٔ ملل مطرح شد، آنگاه دو همسایهٔ برادر صلاح دیدند که اختلاف را به طور دوستانه و مستقیم حل نمایند از این رو شکایت از جامعهٔ ملل پس گرفته شد، سپس مذاکرات میان وزیر خارجهٔ عراق و وزیر تام‌الاختیار ایران در جوی آکنده از دوستی و حسن تفاهم در بغداد آغاز شد.

شرق همچنان بی‌صبرانه در انتظار حل و فصل و یکسره‌کردن مسئله باقی ماند و این انتظار به طول کشید تا اینکه خبرهای نویدبخش دربارهٔ پایان اختلاف و امضاء پیش‌نویس معاهده در بغداد و دعوت وزیر خارجه عراق به تهران جهت امضاء نهایی آن از راه رسید. این امر در آستانهٔ سفر دکتر رشدی آرای وزیر خارجهٔ ترکیه به بغداد صورت گرفت. تلگرافهای واصلهٔ امروز خبر از امضاء نهایی آن در بغداد داده‌اند. بدین ترتیب مانعی که بر سر راه انعقاد پیمان شرق در طول این مدت بود از سر راه برداشته شد. وزرای خارجهٔ ترکیه و عراق رهسپار تهران شدند. پایتخت کشور پیشنهاددهندهٔ انعقاد پیمان ـ و ظرف دو روز وزیر خارجهٔ افغانستان جهت ابرام توافق به آنان خواهند پیوست. این ابتکار عمل خیرخواهانه امید به بیداری شرق و اعادهٔ عظمت آن را برانگیختهٔ است.

خوشا بحال شرق با این ابتکار و چشم آن با اتحاد و هم پیمانی روشن باد.

انتهاء الخلاف بين ايران والعراق وقرب عقد الميثاق الشرقي
وزراء الدول الاربع يوقعون الميثاق في طهران

منذ عامين اثنين اقترحت الحكومة الايرانية عقد ميثاق آسيوي يجمع الحكومات الثلاث الشقيقة ايران وتركية والعراق وقد لقي الاقتراح قبولاً من الدول صاحبة الشأن ووقعه في جنيف وزراء الدول الثلاث بالأحرف الاولى وترك ابرامه النهائي ليتم في طهران. ثم انضمت افغانستان الى الميثاق. لكن ابرام الميثاق نهائياً قد تأخر نظراً الى الخلاف الايراني العراقي بشأن الحدود وشط العرب وقد طال الخلاف وعرض على عصبة الامم ثم رأت الحكومتان الشقيقتان ان حل الخلاف بصورة ودية مباشرة فسحبت الشكوى من العصبة ثم ابتدأت المفاوضات في بغداد بين وزير الخارجية العراقية ووزير ايران المفوض في جو مشبع بالصداقة وحسن التفاهم ولبث الشرق ينتظر تسوية المسألة وحل الخلاف بفروغ صبر وقد طال انتظاره حتى جاءت الانباء مبشرة بانتهاء الخلاف وتوقيع المعاهدة بالأحرف الاولى في بغداد ودعوة وزير الخارجية العراقية الى طهران للتوقيع عليها نهائياً. وذلك قبيل وصول الدكتور رشدي آراس وزير الخارجية التركية الى بغداد - وقد ذكرت برقيات اليوم التوقيع النهائي عليها في طهران - وقد زالت بذلك العقبة التي وقفت في سبيل عقد الميثاق الشرقي طوال هذه المدة. وقد سافر وزيرا الخارجية التركية والعراقية الى طهران - عاصمة الدولة صاحبة الاقتراح في عقد الميثاق - وسينضم اليهما في هذين اليومين وزير خارجية افغانستان لابرام الميثاق. وهذه بادرة طيبة تبعث في النفس الأمل بيقظة الشرق واعادة مجده. فليهنأ الشرق بهذه البادرة وليقر عيناً باتحاده وتحالفه.

شماره سند: ۳۰

تاریخ: اول آبان ۱۳۱۶

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: ریاست دفتر مخصوص [شاهنشاهی]

موضوع: الحاق مصر به پیمان سعدآباد

نمره: ۳۲۸۶۸/۶۱۶۵

حاشیه:

ـ سابقه ضمیمه شود.[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۱۴.

اداره یکم سیاسی
شماره ۶۱۹۵/۸۴۸/۴
تاریخ ۱۶/۸/۱
ضمیمه

وزارت امور خارجه

سفارت دولت علیه ایران در مصر (قاهره)
۱۹۱۸ تاریخ ۱۵/۸/۹۰
۲۷/۱۱/۶

ریاست دفتر مخصوص شاهنشاهی

بطوریکه درنامه شماره ۳۲۱۲۲/۵۹۱۲ بتاریخ ۲۷/ ۷/ ۱۶ ملاحظه فرمودند درخصوص دعوت مصر بشرکت درپیمان سعدآباد ازآقای وزیرامورخارجه تلگرافا توضیح خواسته شد جوابی که رسیده حاکی است که وزیرامورخارجه عراق تقاضای دعوت مصر را از ایشان و وزیرامورخارجه ترکیه نموده جواب داده اند باید نصر دولت شاهنشاهی رابخواهند وقرار شد پس ازمراجعت بطهران وتحصیل اجازه دولت انوقت وزیرامور خارجه عراق شخصا از وزیرامورخارجه مصر بخواهد که خود رسما تقاضای شرکت در پیمان سعداباد رابکند ٠

رونوشت برای آگاهی سفارت شاهنشاهی درقاهره فرستاده میشود ٠

ازطرف وزیرامورخارجه
[امضا]

[امضا]

شماره سند: ۳۱

تاریخ: ۷ مهر ۱۳۱۶

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: ریاست دفتر مخصوص [شاهنشاهی]

موضوع: الحاق مصر به پیمان سعدآباد

نمره: ۳۲۱۲۳/۵۹۹۲

حاشیه:

- نمره ۳۱۶۵۹

- ۱۶/۷/۲۷

اداره یکم سیاسی
شماره ۵۹۹۲۰ ۶۲۱۲۴
تاریخ
ضمیمه

وزارت امور خارجه

نفر سفارت دولت علیه ایران
در مصر (قاهره)
نمره ۹۹۱۵ تاریخ ۲۸/۸/۱۶
۲۷/۱۱/۹

ریاست دفتر مخصوص شاهنشاهی

رونوشت گزارش سفارت شاهنشاهی در قاهره متضمن نظریات یکی از جراید مصر راجع به الحاق احتمالی آن کشور به پیمان سعدآباد تلوا برای آگاهی دفتر مخصوص شاهنشاهی فرستاده میشود . ضمنا معروض میدارد که قبل از امضای پیمان سعدآباد کابینه اسبق عراق نظر دولت شاهنشاهی را نسبت بعضویت دولت عربی سعودی به پیمان مذکور خواستار شده بود در همان موقع جواب داده شد که دولت شاهنشاهی نظر مخالفی ندارد وبسته بموافقت وقبول ترکیه وافغانستان است . دو دولت مزبور نیز در همین زمینه اظهار نظر کردند .

ولی موقعی که آقای توفیق رشدی اراس برای امضای پیمان سعدآباد بطهران آمده بود در مذاکرات خصوصی که بامشار الیه بعمل آمد اینطور اظهار نظر شد که فعلا عضویت پیمان سعدآباد منحصر به چهار کشور امضاء کننده بوده وباعضویت ممالک دیگری که خواهان الحاق به پیمان باشند بدون آنکه صریحا جواب رد داده شود موافقت بعمل نیاید .

در موقعی هم که بپیمان نامه بامضای نمایندگان چهار کشور رسید آقای دکتر ناجی الاصیل وزیرامور خارجه عراق پیشنهاد کرد ماده علاوه شود مبنی براینکه پیمان سعدآباد برای امضای کشورهای دیگر نیز باز خواهد بود . بمشار الیه خاطرنشان گردید که قید این ماده ضرورتی ندارد زیرا بدون چنین ماده نیز متوان دول جدید را با موافقت چهار کشور بعضویت پذیرفت وحال آنکه قید آن ما را ملزم خواهد ساخت که هر دولتی را که تقاضای عضویت نمود بپذیریم واین ترتیب ممکن است ما را مواجه با مشکلاتی بسازد .

وزارت امور خارجه

ــ ۲ ــ

اداره
شماره
تاریخ
ضمیمه

وزیرامورخارجه عراق بااین توضیح منافات کردید ۰

بنابراین تصور میرود درزنو پیشنهادی بدولت مصر برای شرکت دربیمارستان سعد آباد شده باشد ومحتمل است روزنامه های مصری برای جلب توجه عامه نسبت بدولت خود این اشتهارات را داده باشند ۰ بهمین جهت مطلب تلگرافا ازآقای وزیرامورخارجه استعلام گردید ونتیجه رابعرض خواهد رسانید تاچنانچه واقعیت نداشته باشد ودرصورتیکه تصویب بفرمایند موضوع بطورمقتضی بوسیله مامورین درخارجه تکذیب شود ۰

رونوشت درپاسخ گزارش ۱۱۷/ ۱۶۶۵ سفارت شاهنشاهی درقاهره فرستاده میشود ۰

وزیرامورخارجه

۲۱۶۵۹
۱۶/۱/۲۷

شماره سند: ۳۲

تاریخ: ۸ اردیبهشت ۱۳۲۴

فرستنده: سفیر کبیر

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: برگزاری کنفرانس سان‌فرانسیسکو

نمره: ۳۲۴/۲۶۴

حاشیه:

- مینوت

شماره وزارت — [illegible]
تاریخ — ۸/۲/۲۴
پیوست — ././.

مینوت

وزارت امورخارجـــــه

درجراید مصرمتن نظریات هیئت اعزامی بکنفرانس سان فرانسیسکو باصلاحاتی که نمایندگان مصر نسبت بمقررات کنفرانس دمبارتن اکس پیشنهادنموده اند درج شده است.

نکات برجسته بیانیه مذکورعبارت ازاینسکه اولا اساس تشکیل امنیت بین المللـــی باید برمقررات شارت اتلانتیک گذارده شودثانیا برای دول متوسط وکوچک حق بیشتری قائـــل ودرشورای امنیت مقام زیادتری داده شودثالثا اعضاء شورای امنیت طوری انتخاب شودکـــه اقطاع ونواحی مهم دنیا دران نماینده داشته باشندواساس انتخاب اعضاء روی اراضی جهان قرارداده شودتابااین ترتیب چنددولت کدریک قطعه ازدنیا وجود دارندبتوانندجمعا نماینده خودرا درشورا معین نمایندرابعا برعکس شورای امنیت که ممکن است بنابرمصالح ونظریاتـــــی توسعه زیادان مضرباشدشورای اقتصادی واجتماعی باید توسعه یابد.

یک نسخه متن بیانیه هیئت نمایندگان مصر درکنفرانس سان فرانسیسکو کــــه ازوزارت امورخارجه باین سفارت فرستاده اندویک قطعه روزنامه ژورنال دژیپت مورخ ۲۳ اوریل ۴۵ متضمن خلاصه بیانیه برای مزید استحضار به پیوست ارسال میگردد.

سفیر کبیر

شماره سند: ۳۳

تاریخ: ۲۵ فروردین ۱۳۲۴

فرستنده: سفیر کبیر محمود جم

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: برگزاری کنفرانس سان‌فرانسیسکو

نمره: ۲۴۸/۲۶۴

وزارت امورخارجه

کنفرانس سان‌فرانسکو در میان دول عالم عموماً و شرق نزدیک خصوصاً تولید امیدواریهایی نموده جوش و خروش غریبی برپا نموده است. هر کشوری امید دارد در این کنفرانس آرمانهای ملی او برآورده شده و دردهای او دوا شود، همه با نهایت جدّت مشغول تهیه نقشه‌ها و تقاضاهای خود می‌باشد غافل از اینکه این کنفرانس مأمور انجام وظیفه محدودی است برای اینکه این نیک‌بینی تولید ناامیدی و سوء تفاهماتی در آینده نکند امروز در روزنامه ژورنال وژست شرحی در این باب نوشته و حدود اختیارات کنفرانس را به شرح ذیل توضیح داده است: برطبق دعوت‌نامه‌هائیکه زمینه آن در یالتا تهیه شده صریحاً ذکر شده است که منظور از تشکیل این کنفرانس تهیه اساسنامه یک تشکیلات بین‌المللی است که وظیفه آن حفظ صلح بین دولتهای جهان خواهد بود، اساس این تشکیلات روی پایه پیشنهادهای دمبارتون اوکه می‌باشد با رعایت تصمیماتیکه در (یالتا) راجع به طرز اظهار رأی در شورای امنیت Conseil de Securite اتخاذ شده است بنابراین وظیفه کنفرانس ریختن شالوده طرح تشکیلات بین‌المللی بوده و هدف آن بدست‌آوردن مؤافقت تمام ملل در تنظیم این منظور که قانون اساسی روابط ملل در آینده خواهد بود می‌باشد، همچنین کنفرانس می‌تواند (قبل از امضاء سه دولت بزرگ) عهدنامه‌ها را مطالعه و اصلاحی در بعضی از مواد آن پیشنهاد نماید پس معلوم شد کنفرانس سانفرانسیسکو، کنفرانس صلح نیست به مسائل نظامی، مالی و اقتصادی و سیاسی جاریه دنیا و همچنین به مسائل دیگری که از جنگ کنونی بین دولتها تولید شده و از وظایف کنفرانس صلح است دخالت خواهد نمود (موضوع سرحدات، غرامت ـ کنترل کشورهای دشمن) بعبارة اخری

وظیفه این کنفرانس طرح تأسیسات جدید و طرز اجرای تشکیلات جدید امنیّت بین ملل خواهد بود، درحقیقت می‌توان وظیفه کنفرانس سان‌فرانسیسکو را این طور بیان نمود:

کنفرانسی مرکب از نمایندگان ملل متفق به منظور تصویب جزئیات (امنیت جهان) بعد از جنگ دورهم گردآمده و طرح آنرا تهیه خواهند به این طریق:

الف ـ شورای اقتصادی Conseil economique برای تهیه طرح تشکیلات و بسط امور اقتصادی که متضمن عدالت بین ملل و به نفع صلح جهان

ب ـ تهیه اساسنامه دیوان داوری بین ملل

ج ـ تهیهٔ نقشهٔ اداره کردن مستملکات و اراضی تحت قیمومت دول دشمن

بطوریکه ملاحظه می‌فرمایند در این کنفرانس راجع به دعاوی ملل و تقاضاهایی که دارند صحبت نخواهد شد بنابراین کسانیکه از طرف دولتها به این کنفرانس خواهند رفت باید متخصصینی مالی و حقوق‌دان و از سیاست کشور خود مطلع و مجرّب باشند. دولت مصر علاوه بر نمایندگان مطلع و برجسته که از طرف خود برای شرکت در این کنفرانس انتخاب نموده، سه نفر هم برای شرکت در تهیهٔ اساسنامه دیوان داوری دعوت شده است که در تهیه طرح قوانین آن شرکت نمایند دولت مصر رئیس محاکم مختلط مصر و دو نفر از مستشارهای دیوان تمیز مصر را معین نموده است که دیروز حرکت کردند البته دولت شاهنشاهی هم از سوابق امر و مذاکرات دومبارتون اوک و یالتا که اساس کار کنفرانس خواهد بود مطلع شده رسیده‌گیهای [رسیدگیها] لازمه طرح نقشه و مذاکرات خود را تهیه کرده است از قراریکه تحقیق شده است مسائل مالی و غرامت و جبران دول متفق باید جداگانه با متفقین مذاکره و حل شود.سفیر کبیر محمود جم[1]

حاشیه:

ـ محرمانه است

ـ ۲۵ فروردین ۱۹۲۴

ـ ۲۴۸/۲۶۴

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۴۷.

۱۳۲۴

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

نمره:

وزارت امور خارجه

کنفرانس سانفرانسیسکو در میان دول عالم عموماً و در ملل کوچک خصوصاً تولید امیدواری‌ها نموده [illegible]

هر کشوری امید دارد در این کنفرانس [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Conseil de Securité [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

برن

طبق تعلیمات صادره [illegible] اهمیت امر [illegible] و جلسات [illegible] [illegible]

این موضوع را بیان نمود:

کنفرانسی مرکب از نمایندگان ملل متفق [illegible] (اهمیت دارد) [illegible]

تهیه خواهند بود طریق:

الف — شورای اقتصادی Conseil économique برای تهیه طرح [illegible]

تشکیل عدالت بین‌الملل در زمان صلح [illegible]

ب — تهیه اساسنامه دیوان داوری بین‌الملل

ج — تهیه نقشه اداره کردن مستعمرات و اراضی تحت قیمومت دول دشمن

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

محمود جم

شماره سند: ۳۴

تاریخ: ۴ اردیبهشت ۱۳۲۴

فرستنده: آزرمی

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: برگزاری کنفرانس سان فرانسیسکو

نمره: ۳۰۴/۲۶۴

وزارت امورخارجه

چنانکه ضمن تلگراف شماره ۴۹۲ مورخ ۱۳۲۳/۱۲/۲۴ اشعار گردید پس از وصول دعوتنامه به دولت مصر برای حضور در کنفرانس سان‌فرانسیسکو هیئت وزیران مصر پس از مشاوره با هیئت مخصوصی که برای مشاوره راجع به امور سیاسی مهم کشور تشکیل شده است مقرر داشت هیئتی مرکب از دکتر محمدحسین هیکل پاشا رئیس مجلس سنا (رئیس حزب احرار دستوریون) و اسماعیل صدقی پاشا و عبدالفتاح یحیی پاشا (از نخست وزیران سابق) و مکرم عبدپاشا وزیر دارایی (رئیس حزب الکتلته الوفدیه) و حافظ رمضان پاشا وزیر دادگستری (رئیس حزب وطنی) و عبدالحمید بدوی پاشا وزیر امورخارجه و واصف غالی پاشا (وزیر امورخارجه اسبق) و علی‌الشمس پاشا (از وزیران سابق و رئیس فعلی هیئت مدیره بانک ناسیونال مصر) و حافظ عفیفی پاشا (سفیر کبیر اسبق مصر در لندن و رئیس فعلی بانک مصر) بریاست جناب محمود فهمی النقراشی پاشا نخست وزیر (رئیس حزب سعدی) به نمایندگی دولت مصر به سان‌فرانسیسکو مسافرت نمایند و منظورشان این بود که رؤسای تمام احزاب مصر (به استثنای حزب وفد که از همکاری با دولت فعلی خودداری می‌کند و حزب الاتحاد الشعبی که دارای اهمیتی نیست) و چند نفر از رجال سیاسی و اقتصادی و قانون‌دان مصر جزو این هیئت باشند ولی بعد به این ملاحظه که هیچیک از دول، نخست وزیر خود را به کنفرانس نامبرده نفرستاده‌اند، بعنوان اینکه در غیبت نخست وزیر و سه نفر از وزیران برجسته کابینه و رؤسای

احزاب ممکن است جنگ به پایان رسد و متارکه اعلام گردد و دولت مصر به مشکلاتی برخورد، بعلاوه قریباً بودجه کشور در پارلمان مطرح خواهد شد و بدین مناسبت راجع به سیاست عمومی کابینه مذاکراتی بعمل خواهد آمد که مستلزم وجود نخست وزیر و وزیران است و بهتر است میسیون مزبور برای اتخاذ تصمیمات مهم به مرکز مراجعه نماید و در قاهره اشخاص صلاحیت‌داری وجود داشته باشند که در اینباب تصمیمات مقتضی را اتخاذ و به هیئت نمایندگی مصر نتیجه را دستور دهند، از اعزام هیئت نمایندگی به شکل سابق منصرف شدند و چون عده‌ای از نمایندگان مانند صدقی‌پاشا و عبدالفتاح یحیی پاشا و واصف غالی پاشا و علی‌الشمس پاشا هم بعنوان کسالت معذرت خواستند بالاخره تصمیم بر این گرفته شد که هیئت نمایندگی مصر مرکب از بدوی پاشا وزیر امورخارجه و ابراهیم عبدالهادی وزیر بهداری (نایب رئیس حزب سعدی) و محمودحسن پاشا وزیر مختار مصر در واشنگتن باشد و عده‌ای هم بعنوان رایزن و کارشناس فنی و منشی همراه هیئت مزبور باشد و بدین ترتیب هیئت جدید روز ۴۵/۴/۲۱ قبل از حرکت شرفیاب حضور اعلیحضرت شده و بعد از ظهر همان روز با هواپیمای امریکایی حرکت نمودند.

هیئت نمایندگان دولت عربی سعودی هم دو روز پیش و هیئت نمایندگی سوریه و لبنان نیز در همان روز حرکت کردند و بقراریکه نخست وزیر سوریه به مخبرین جراید اظهار نموده هیئتهای نمایندگی دول عربی در سان‌فرانسیسکو راجع به تصمیماتی که در آن کنفرانس اتخاذ خواهد شد، قبلاً تبادل نظر خواهند نمود و یک جبهه متحدی تشکیل خواهند داد و بقراریکه جراید نوشته‌اند امیر فیصل وزیر خارجه دولت عربی سعودی برای این منظور با سیاستمداران و نمایندگان دولتهای عربی خاورنزدیک چندین جلسه مشورتی تشکیل داده است.

هیئت نمایندگی ترکیه هم بامداد روز ۹ آوریل به قاهره رسیدند از طرف هیئت دولت مصر صمیمانه پذیرایی شدند و جناب آقای حسن سقا وزیر امورخارجه رئیس میسیون باتفاق وزیر مختار ترکیه در مصر نخست وزیر مصر و وزیر امورخارجه را ملاقات نمودند و شب همان روز وزیر امورخارجه مصر دعوت شام مجللی به افتخار آنها داد.

نخست وزیر مصر در جلسه روز ۹ آوریل بیانیه‌ای راجع به مأموریت میسیون در مجلسین ایراد نموده گفت: آقایان نمایندگان در نظر دارند که بتاریخ ۵ مارس گذشته دعوتنامه‌ای بنام دولت مصر رسید که به کنفرانس سان‌فرانسیسکو نمایندگانی اعزام دارد، برنامه کنفرانس مذاکره راجع به پیشنهادهائی است که در (دومبارتن اوکس) تهیه شده است. آقایان آگهی دارند که دنیا از سال ۱۹۱۹ تاکنون احتیاج مبرمی به وجود یک هیئت بین‌المللی نیرومندی برای حفظ صلح و آرامش و جلوگیری از تجاوزات دارد و همه می‌دانند که جامعهٔ ملل در تأمین این منظور موفقیتی احراز نکرد و نتوانست از وقوع جنگ جلوگیری کند لذا در (دومبارتن اوکس) راجع به علت عدم موفقیت جامعه ملل و رفع نواقص آن مذاکراتی بعمل آمد و پیشنهادهایی تنظیم گردید که چون همه از آن آگهی دارید لازم نمی‌دانم پیشنهادهای مزبور را در اینجا تکرار کنم فقط می‌خواهم از اقداماتیکه دولت مصر راجع به این پیشنهادها نموده است شما را مستحضر نمایم.

دعوت دولتین سوریه و لبنان برای مصر حائز کمال اهمیت بود لذا باتفاق دولت عربی سعودی و عراق در اینباب اقدام شد و بالاخره جامعه دول عرب در اینباره موفقت [مؤفقیت] کامل احراز نمود و دولتین به کنفرانس سان‌فرانسیسکو دعوت شدند.

فقید ما دکتر احمدماهر پاشا از روز وصول دعوتنامه در فکر وضعیت مصر در کنفرانس بود و برای اینکه دراینباب بین تمام احزاب و رجال مصر اختلاف نظر وجود نداشته باشد هیئتی برای مشاوره راجع به امور سیاسی مهم کشور تشکیل داد و همه تصدیق دارید که کارمندان این هیئت سیاسی نخبه رجال کشور می‌باشند پس از فوت مرحوم دکتر ماهر پاشا، نیز بر همان نهج سیاسی سیر نمودیم و هیئت مشاوره‌ای سیاسی مزبور چندین جلسه تشکیل داد و پیشنهادهای دومبارتن اوکس را مورد مطالعه و بررسی دقیق قرار داد که وضعیت مصر را نسبت به پیشنهادهای نامبرده روشن نماید و برای این منظور از بررسی کامل تمام جهات سیاسی فروگذار ننمود و خیلی خوشبختم بعرض آقایان نمایندگان برسانم که این بررسی با دقت فوق‌العاده و دوراندیشی توأم بود.

بعضی از دول راجع به پیشنهادهای دومبارتن اوکس اعتراضهائی نمود و اعتراضهای

خود را پیش از تشکیل کنفرانس سان‌فرانسیسکو انتشار داده بودند. هیئت مشاوره‌ای مصر این اعتراضات را نیز مورد مطالعه و مداقه قرار داد که معین نماید رویه مصر نسبت به این اعتراضات در کنفرانس سان‌فرانسیسکو چه خواهد بود.

دولت مصر با درنظرگرفتن عللی که اساس و مبنای این پیشنهادها بود عقیده‌مند است که پیشنهادهای مزبور برای رسیدن به منظورهای غائی یعنی نظم آینده دنیا از حیث موازنه بین دول معظم و سایر دول کافی نیست، دولت مصر پس از بررسی کامل در هیئت مشاوره تصمیماتی اتخاد نموده است که امیدوارم بتوانیم در کنفرانس سان‌فرانسیسکو آنها را اعلام داشته عملی نمائیم.

دولت مصر که کاملاً به صلح و آرامش علاقمند است متذکر می‌باشد که برای احراز پیروزی در جنگ با دول دموکرات همکاری شایان نموده و فداکاریهای زیادی کرده است. ما یقین داریم که برقراری صلح و آرامش مستلزم مساعی و فداکاریهای زیادی است که شاید از فداکاریهائی که برای احراز پیروزی در جنگ شده است دست کمی ندارد و امیدواریم که دول معظم از این فداکاریها دریغ و مضایقه ننمایند.

دولت مصر به کنفرانس سان‌فرانسیسکو و اثرات آن در برقراری صلح و آرامش در عالم و وفای دول معظم به تعهداتی که برعهده گرفته‌اند اهمیت زیادی می‌دهد و امیدوار است که دول بزرگ بدول کوچک مساعدت نمایند که این آزمایش بخوبی انجام یابد.

دنیا پیش از هر چیز بوجود عدالت و همکاری بین ملل و تأسیس زندگی بین‌المللی روی اساس احترام، استقلال و حق حاکمیت دول نیازمند است ما هم برای عملی‌شدن این منظور با کمال صمیمیت خواهیم کوشید.

کنفرانس سان‌فرانسیسکو بوسیله اجتماعات و ملاقاتهای نمایندگان آن بهترین فرصتی برای تبادل نظر و حسن تفاهم می‌باشد.

دولت مصر راجع به تنظیم بین‌المللی آینده پیشنهادهای عملی دارد که در کنفرانس مطرح خواهد شد و نمایندگان مصر از دول صلح طلب تقاضا خواهند نمود پیشنهادهای مصر را تأیید

نمایند و امیدواریم مؤفق بپذیرفتن پیشنهادهای مزبور بشویم.

میسیون مصر عبارت از عده کمی از نمایندگان و کارشناسان و دبیران خواهد بود که اسامی آنان بدین قرار است: جناب عبدالحمید بدوی پاشا (رئیس) و جنابان ابراهیم عبدالهادی (وزیر بهداری) و علی‌الشمس پاشا (رئیس هیئت مدیر بانک ناسیونال) و محمودحسن پاشا (وزیر مختار مصر در امریکا) کارمندان این هیئت نمایندگی می‌باشند.

کارشناسان این هیئت هم عبارت از آقایان ممدوح ریاض و (طّه) سیدنصر و دکتر محمدعوض‌محمد و عدلی اندر .....[1] می‌باشد.

آقایان حسن مظهر و بکباش (سرهنگ دو) عبدالحمید غالب و سرهنگ نیروی هوایی محمدعبدالحلیم خلیفه وصاغ (سرگرد) عزالدین عاطف و ....[2] و علی‌الکریدلی و اسماعیل شیرین، منشیان این میسیون خواهند بود.

آقای فکری اباظه بک رئیس سندیکایی نامه‌نگاران نیز بنمایندگی مطبوعات مصر همراه میسیون خواهد بود پیش از حرکت این هیئت سه نفر دیگر نیز بنمایندگی مصر برای حضور در کمیسیون قانونگذاری که عهده‌دار تهیه پروژه آئین‌نامه دادگاه داوری است به امریکا رفته‌اند.

امیدواریم این میسیون که مورد توجه و عطف ملوکانه هم هستند در انجام مأموریت خود کاملاً موفق گردند. پس از اینکه نخست وزیر بیانیه مزبور را در مجلس شورای ملی ایراد نمود عده‌ای از نمایندگان در پیرامون بیانات نخست وزیر اظهاراتی نمودند از جمله آقای صوفانی بک از نمایندگان حزب وطنی اظهار داشت که تقاضاهای مصر تقاضاهای روشن و مشروعی است و تمام احزاب راجع به وجوب عملی‌شدن این درخواستها که عبارت از استقلال کامل و آزادی بدون شائبه مصر است اختلافی ندارند. حزب وطنی هم دعوت مصر را به کنفرانس سان‌فرانسیسکو با کمال خرسندی تلقی کرده امیدوار بودیم که در مقابل آن نتایج نیکوئی بدست آوریم ولی اظهارات اخیر دولتین انگلیس و امریکا دایر بر اینکه مأموریت این کنفرانس تنها مطالعه و بررسی پیشنهادهای دومبرتون اوکس است اسباب ناامیدی ما گردید.

---

۱. این اسم ناخوانا است.

۲. این اسم ناخوانا است.

امشب بیانات آقای نخست وزیر امیدواری ما را تجدید نمود این امیدواری نه از نقطه‌نظرهای کارهای کنفرانس است بلکه از این نقطه نظر است که اظهار نموده‌اند سعی خواهیم کرد به بحقوق حقه خود کاملاً نایل شویم والا شرکت ما در این قبیل کنفرانسها نتیجه‌ای نخواهد داشت و در خاتمه تقاضا نمود که هیئت دولت از تصمیمات خود کاملاً مجلس را مستحضر دارید.

پس از آن پرسش نمود شرکت مصر در کنفرانس چه صورتی خواهد داشت؟ آیا از وضعیت سیاسی موجود و عهدنامه‌ایکه سیاست خارجی آنرا مقیّد و محدود داشته است راضی است؟ برای برقراری صلح و آرامش همیشگی در عالم باید در نظر داشت که دول معظم دول کوچک را بقیود دیگر مقید ننمایند و اساس صلح و آرامش دائمی در دنیا احترام حقوق دول کوچک است و این خود تنها فرصتی است که باید از آن استفاده نمائید.

آقای محمود جلال بک نماینده دیگر حزب وطنی اظهار نمود که کنفرانس سان‌فرانسیسکو ارتباطی به تقاضای ملل ندارد و حال آنکه لازم بود هر یک از دول وضعیت خود را به آگهی نمایندگان کنفرانس مزبور برساند و در خاتمه از نمایندگان مصر تقاضا کرد بهر وسیله شده است وضعیت مصر را به آگهی نمایندگان کنفرانس مزبور برسانند.

یکی از نمایندگان بی‌طرف از نخست وزیر پرسش نمود که آیا راجع به تعدیل عهدنامه مصر و انگلیس با رجال دولت انگلیس وارد مذاکره شده‌اند و پیشنهاد نمود که این موقع بهترین وقت اینکار است. نخست وزیر در پاسخ این پرسش گفت [:] پاسخ تمام این پرسشها در بیانیه اینجانب ذکر شده است در مجلس سنا هم پس از بیانیه نخست وزیر عده‌ای از سناتورها اظهاراتی نمودند از جمله صبری ابوعلم پاشا وزیر دادگستری کابینه نحاس پاشا رئیس دسته مخالف در مجلس سنا نطق مفصلی در اینباره نموده گفت:

قبل از این از نخست وزیر تقاضا نمودم راجع به نظریات و تصمیمات دولت نسبت به پیشنهادهای دومپارتن اوکس بیانیه‌ای در مجلسین ایراد نمایند که پیش از مسافرت هیئت نمایندگی مصر نمایندگان مجلسین مدت کافی داشته باشند که در اطراف این موضوع اظهارنظر نمایند.

رئیس مجلس اظهار نمود که بالاخره موضوع به آگهی پارلمان خواهد رسید صبری پاشا در پاسخ اظهار داشت: البته نتیجه کنفرانس سان‌فرانسیسکو بـه اطـلاع پـارلمانهای تـمام دول مشترک در کنفرانس خواهد رسید ولی چون آقای نخست وزیر در پایان بیانیه خـود مـوفقیت هیئت نمایندگی مصر را خواسته و تأئید ما را تـقاضا نـموده و تأئـید بـه مـعنی تـوکیل است می‌خواهم بدانم موضوع توکیل چیست لذا مقتضی است بدانیم مأموریت هیئت نمایندگی مصر در این کنفرانس چیست زیرا که هیچیک از مجالس نمی‌توانند در قرارداد جرح و تعدیلی اجراء کنند و مجبور خواهند بود یا قرارداد را کلاً قبول کنند یا رد نمایند لذا خواستم قبلاً مجلس سنا از موضوع مستحضر باشد.

آقای نخست وزیر میگویند دولت مصر پیشنهادئی دارد که در کنفرانس سان‌فرانسیسکو مطرح خواهد شد ولی از این پیشنهادها اطلاعی نداریم. آری فـرمودند کـه در ایـنباب هـیئت مشورتی سیاسی مطالعات کافی نموده است ولی تصدیق خواهند داشت با کمال احترامی که نسبت به کارمندان هیئت مشورتی سیاسی نامبرده داریم باید بگوئیم که این هیئت بـهیچوجه ممکن نیست جای پارلمان را بگیرد. این بود که بوسیله نامه از جناب نخست‌وزیر تقاضا کردم که عین پیشنهادهایی را که هیئت نمایندگی مصر در کنفرانس سان‌فرانسیسکو مطرح خواهند نمود در دبیرخانه مجلس بگذارند تا نمایندگان از آن پیشنهاد استحضار بهم رسانند.

نخست وزیر در پاسخ اظهار نمود که متأسفانه نمی‌تواند تقاضای آقای صبری پـاشا را انجام دهد، صبری پاشا در دنباله اظهارات خود گـفت: دولت فـرانسـه راجـع بـه پـیشنهادهای دومبارتن اوکس اعتراضهائی داشت و تقاضا نموده بود که در این پیشنهادها تغییراتی دهـند و پروژه تغییرات پیشنهادی را چاپ و توزیع نمودند که یک نسخه آنهم نزد اینجانب است و این خود نشان می‌دهد که دولت فرانسه اینطور تشخیص داده است که ایجاد طرفدارانی جهة [جهت] خود مقرون به مصلحت می‌باشد.

تأیید مجلس سنا از هیئت نمایندگی مصر برای هیئت نامبرده قیمت دارد ولی این تأئید باید پس از مطالعه و فهم و قبول باشد نه کورکورانه من که عقیده خـود را مـحترم مـی‌شمارم

نمی‌توانم بدون اینکه از پیشنهادهای میسیون مصر به کنفرانس سانفرانسیسکو آگهی بهم رسانم آنرا تأئید کنم یا هیچیک از نمایندگان که خود را محترم می‌شمارند نمی‌توانند چنین کاری را بکنند.

اظهارات من تاکنون راجع به بیانیهٔ نخست وزیر بود، اینک می‌خواهم راجع به اموریکه در بیانیه مزبور بدان اشاره‌ای نشده است اظهاراتی کنم.

در بیانیه نخست وزیر اشاره‌ای به سیاست دولت مصر راجع به پیمان دوستی مصر و انگلیس نیست. مرحوم دکتر ماهرپاشا در بیانیه خود وعده داده بود که پس از اعلان جنگ برای تجدیدنظر راجع به اموریکه بین دولتین مورد اختلاف نظر می‌باشد با اولیای امور دولت انگلیس وارد مذاکره شود ولی آقای نخست وزیر در بیانیه اخیر خود بدین موضوع اشاره‌ای نکرده‌اند، نمی‌دانم در اینباب اقدامی نموده‌اند یا خیر؟

نخست وزیر در پاسخ اظهار داشت که فعلاً نمی‌تواند در اینباب پاسخی دهد. صبری پاشا در پیرو بیانات خود راجع به وضعیت آتیه کانال سوئز و فرودگاه‌های مصر و مسافرت وزیر هواپیمائی انگلستان به قاهره و راجع به فلسطین و کشورهای عربی شمال افریقا و سیاست دولت مصر نسبت به آنها از نخست وزیر پرسشهائی نمود.

عده‌ای دیگر از نمایندگان از جمله عبدالرحمن الرافعی نماینده حزب وطنی اظهار نمودند که راجع به تقاضاهای ملی مصر در بیانیه نخست وزیر ذکری نیست تنها اظهار شده است که پیشنهادهائی تهیه نموده‌اند که در کنفرانس مطرح کنند و حاضر نیستند ما را از آن مستحضر دارند و این خود مخالف رسمی است که همواره میسیونهای مصر داشته، چه همیشه میسیونهائی که به نمایندگی مصر بخارجه مسافرت می‌کرد ملت را از برنامه خود آگاه می‌نمود.

عده‌ای دیگر از نمایندگان در پاسخ رافعی‌بک گفتند که از سال ۱۹۲۴ تاکنون که مصر پارلمان دارد رسم و عادت چنین نبود که پارلمان از برنامه میسیونهائی که بنمایندگی مصر مسافرت می‌کردند آگهی بهم رساند.

رافعی‌بک در دنباله بیانات خود از نخست‌وزیر پرسید آیا دولت راجع به موضوع وحدت

مصر و سودان سیاست و نقشه خود را آماده نموده است؟ بعضیها می‌گویند مأموریت کنفرانس سان‌فرانسیسکو فقط برقرارکردن صلح و آرامش عمومی دنیاست و به موضع عهدنامه‌های دوگانه مداخله نخواهد کرد. لذا عهدنامه مصر و انگلیس فقط مربوط به ما و انگلیسیهاست. ولی عقیده شخصی اینجانب اینست که صلح و آرامش عمومی وقتی می‌تواند برقرار شود که تمام ملل چه بزرگ و چه کوچک از آزادی و استقلال کامل برخوردار باشند و جز با این ترتیب ممکن نیست که صلح و آرامشی در دنیا برقرار و پایدار باشد کنفرانس سان‌فرانسیسکو هم اگر حق ما را در استقلال و آزادی و جلای ارتش های خارجه از مصر و وحدت وادی نیل (مصر و سودان) تأئید ننماید بهتر است در آن کنفرانس شرکت ننمائیم والاّ نمی‌توانیم نسبت به تصمیماتی که مخالف منافع و مصالح مصر اتخاذ می‌شود اقدامی نمائیم.

رئیس مجلس سنا تذکر داد که دعوت مصر به کنفرانس مزبور برای منظور معیّن و محدودی بوده است.

عده‌ای دیگر از نمایندگان سنا در این زمینه سخنهائی گفتند که بالاخره نخست وزیر پشت میز خطابه رفته جملاتی چند از بیانیه سابق خود تکرار نمود. در پاسخ اظهارات سناتورهای مخالف خاطرنشان نمود که در بیانیه سابق خود گفته بود که هیئت سیاسی مشورتی در چندین جلسه پیشنهادهای دومبارتن اوکس را دقیقاً مورد مطالعه و بررسی قرار داده راجع به وضعیت مصر از هر حیث مداقه کامل بعمل آوردند.

همچنین در بیانیه مزبور گفته شد که دولت مصر پس از مطالعه دقیق و مشورت با هیئت سیاسی نامبرده پیشنهادهائی تهیه نموده است که در کنفرانس مطرح خواهد شد و تنها اختلاف بین من (نخست وزیر) و عده‌ای از آقایان نمایندگان راجع به این است که چرا دولت این پیشنهادها را به آگهی همگان نمی‌رساند، من نمی‌خواهم بی‌جهة امری بر آقایان نمایندگان مخفی بدارم بلکه همواره ملاحظات و راهنمائیهای آقایان نمایندگان باکمال مسرت تلقی نموده از آن استفاده می‌کنم. همیشه این نکته را در نظر می‌گیرم که کدام راه برای وصول به منظور نزدیکتر است و چه ترتیبی برای عملی نمودن پیشنهادهای دولت مصر عملی‌تر، البته تصدیق

می‌فرمائید که برای عملی‌شدن پیشنهادهای دولت مصر بهتر است که قبلاً با نمایندگان دول دیگر تبادل نظر بعمل آوریم، با نمایندگان دول عرب مشورت کنیم که راجع به پیشنهادها توافق نظر داشته باشیم، همچنین مقتضی است با دولتهائیکه وضعیتشان شبیه به ماست نیز تبادل نظر کنیم و نظریات آنها را بدانیم، اینستکه تصور می‌کنم عدم اعلام این پیشنهادها و تأمل در اینباب بهتر باشد تا بتوانیم تأئید نمایندگان دول دیگر را بدست آوریم و در موقع مناسب این پیشنهادها را بعرض آقایان نمایندگان خواهم رسانید و از راهنمائیهای ایشان استفاده خواهم نمود.

به این ترتیب بنابه پیشنهاد عده‌ای از نمایندگان به مذاکره در این موضوع خاتمه داده شد.

آزرمی

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران
شماره ۳۶۴/۲۰۴
تاریخ ۳۴/۲/۴
[illegible]

مینوت

وزارت امور خارجه

چنانکه ضمن تلگراف شماره ۳۹۲ مورخ ۱۳۳۳/۰۲/۱۲ اشعار گردید پس از [illegible] دولت مصر برای حضور
[illegible] در [illegible] هیئت وزیران مصر [illegible] هیئت [illegible] که [illegible] واقع [illegible]
تشکیل شد [illegible] هیئت [illegible] از [illegible] پاشا رئیس [illegible] ([illegible])
[illegible] پاشا و عبدالفتاح [illegible] پاشا (از هیئت وزیران سابق) [illegible] پاشا وزیر [illegible] ([illegible])
و حافظ [illegible] پاشا وزیر دادگستری ([illegible]) و [illegible] پاشا وزیر [illegible] و [illegible] پاشا
(وزیر امور خارجه اسبق) [illegible] پاشا (از وزیران سابق [illegible] هیئت [illegible] مصر)
و حافظ [illegible] پاشا ([illegible] مصر در لندن و [illegible] مصر) [illegible] محمود [illegible] پاشا
[illegible] وزیر [illegible] که حکومت مصر [illegible] سعادت [illegible]
[illegible] از [illegible] مصر ([illegible] که از [illegible] با دولت [illegible] می‌کند [illegible]
[illegible] که [illegible]) [illegible] از رجال سیاسی و اقتصادی [illegible] مصر [illegible]
هیئت [illegible] که [illegible] از [illegible] هیئت وزیر [illegible] کنفرانس [illegible]
[illegible] بعنوان [illegible] هیئت وزیر
[illegible] از وزیران [illegible] کابینه [illegible] ممکن است [illegible]
دولت مصر به [illegible] توجه [illegible] در [illegible] سطح [illegible]
[illegible] سیاست [illegible] کابینه [illegible] که [illegible] هیئت وزیر و وزیران [illegible]
[illegible] بعنوان [illegible] تقویت [illegible] و [illegible]
[illegible] وزیر [illegible] که در [illegible] تغییرات [illegible] را [illegible] هیئت [illegible]
[illegible] مصر [illegible] از [illegible] هیئت [illegible] سابق [illegible]
و چون [illegible] از [illegible] مانند [illegible] پاشا و عبدالفتاح [illegible] و [illegible] پاشا و
[illegible] پاشا [illegible] معذرت خواستند [illegible] که هیئت [illegible]
مصر [illegible] وزیر امور خارجه و ابراهیم عبدالهادی وزیر [illegible] ([illegible]) [illegible]
[illegible] مصر [illegible] و [illegible] بعنوان [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] هیئت [illegible] از [illegible] امور خارجه [illegible]
از [illegible] به امریکا [illegible] .

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

شماره

تاریخ ۲

مینوت

نمایندگان دولت عربستان سعودی و عراق پیش [illegible] سوریه و لبنان [illegible] روز [illegible] کرده‌اند [illegible] دیروز به
نخست وزیر مصر [illegible] اطلاع داده [illegible] نمایندگان [illegible] همراه [illegible] در سان فرانسیسکو راجع به قضیه
که در آن کنفرانس آغاز خواهد شد [illegible] تبادل نظر خواهند نمود و یک جبهه متحد تشکیل خواهند داد.
روزنامه‌ها [illegible] نوشته‌اند امیر [illegible] وزیر خارجه [illegible] سعودی برای [illegible] و نمایندگان
[illegible] هیئت مشورتی تشکیل داده است.

هیئت نمایندگی ترکیه [illegible] روز ۹ آوریل به قاهره رسیده [illegible] دولت مصر [illegible]
شده و [illegible] وزیر امور خارجه [illegible] وزیر [illegible] در مصر [illegible] وزیر
وزیر امور خارجه [illegible] روز [illegible] وزیر امور خارجه مصر دولت [illegible]
[illegible] را [illegible] داده.

نخست وزیر مصر در جلسه روز ۹ آوریل [illegible] راجع به [illegible] شرکت در کنفرانس [illegible] گفت:
«[illegible] نمایندگان در نظر دارند که به تاریخ ۵ [illegible] گذشته دعوتنامه‌ای به نام دولت مصر رسید که [illegible] کنفرانس
سان فرانسیسکو نمایندگانی اعزام دارد [illegible] کنفرانس مذاکره راجع به پیشنهادهایی است
که در (دمبارتن اوکس) تهیه شده است. [illegible] که [illegible] از سال ۱۹۱۹ تاکنون
احتیاج مبرمی به وجود یک جامعه بین‌المللی نیرومندی برای حفظ صلح و آرامش و جلوگیری از تجاوز است
[illegible] که جامعه ملل [illegible] موفقیتی احراز نکرد
و نتوانست [illegible] از وقوع جنگ جلوگیری کند. لذا در (دمبارتن اوکس) [illegible] راجع به علت عدم
موفقیت جامعه ملل و رفع نواقص آن مذاکرات به عمل آمده و پیشنهادهایی تنظیم [illegible] چون
[illegible] لازم [illegible] پیشنهادهای [illegible] فقط [illegible]
دولت مصر راجع به این پیشنهادها [illegible] است شما را مستحضر [illegible]»

دولت [illegible] سوریه و لبنان با مصر [illegible] اتفاق دولت عربستان سعودی
و عراق در [illegible] اقدام [illegible] موفقیت [illegible]
[illegible] کنفرانس سان فرانسیسکو دعوت شده‌اند.

عقیده [illegible] از روز وصول دعوتنامه [illegible] وضعیت مصر در کنفرانس [illegible]
[illegible] بین تمام احزاب و رجال مصر [illegible] نظر [illegible] بسیار [illegible]

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

شماره

تاریخ

مینوت

۳

راجع به دومین سئوالی که ... تشکیل داد ... تصدیق دارید که کارمندان این هیئت سیاسی ... جهانی ... [illegible] ... ما نیز ... [illegible] ... هیئت ... مجلس شورای ملی ... جلسه تشکیل داد و پیشنهادهای دومبارتن اوکس را مورد مطالعه و بررسی دقیق قرار داد ... که وضعیت مصر را نسبت به پیشنهاد آن ... روشن خواهد ... [illegible] ... بررسی کامل ... هیئت سیاسی ... برگزار نمود و خیلی خوشبختم ... اطمینان بدهم که این بررسی با دقت فوق‌العاده و همراه‌اندیشی توأم بود.

بعضی از دول راجع به پیشنهادهای دومبارتن اوکس اقدام ... کرده ... و اعتراضاتی ... کنفرانس سانفرانسیسکو ... هیئت شورای ... مصر این اعتراضات را نیز مورد مطالعه و مداقه قرار داد که معین خواهد ... مصر نسبت به این اعتراضات در کنفرانس سانفرانسیسکو چه خواهد بود.

دولت مصر با در نظر گرفتن ... و مبنای ... این پیشنهادها ... عقیده دارد که ... پیشنهادها ... به مسائل ... نظم آینده دنیا از حیث ... دول معظم ... دولت مصر پس از بررسی ... در هیئت شورای ... که امید دارم بتوانیم در کنفرانس سانفرانسیسکو ... اعلام داشته ... نمائیم.

دولت مصر که ... به صلح و آرامش علاقمند است متذکر می‌باشد که ... دول دموکرات ... دنیا ... تعیین داریم که برقراری صلح و آرامش مستلزم ... فداکاری ... از فداکاریها ... و امید داریم ... از این فداکاریها ... دریغ ... نخواهند.

دولت مصر ... کنفرانس سانفرانسیسکو و اثرات آن در برقراری صلح و آرامش در دنیا ... دول معظم ... که ... دول بزرگ ... دول کوچک مساعدت خواهند ... این آزمایش ... تجربه ... دنیا بیش از هر چیز ... [illegible] ... بر اساس احترام استقلال و حق حاکمیت دول ... [illegible] ... برای صلح شرافتمندانه

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

شماره

تاریخ

مینوت

[illegible] حال [illegible] خواهم رسید

[illegible] آ [illegible] نمایندگان [illegible]

[illegible] خواهد رفت [illegible]

[illegible] مصر [illegible] پیشنهاد [illegible] دارد [illegible]

[illegible] طلب [illegible] خواهد [illegible] مصر [illegible] موفق به پذیرفتن این

[illegible] قرار [illegible]

میسیون [illegible] عبارت از عده‌ای از نمایندگان [illegible] ایران [illegible]

[illegible] قرار [illegible]

[illegible] عبدالحمید [illegible] (وزیر [illegible]) [illegible] ابراهیم عبدالله (وزیر [illegible]) [illegible]

[illegible] (وزیر [illegible] مصر [illegible]) [illegible]

[illegible] این هیئت [illegible] عبارت از آقایان [illegible] دکتر محمد [illegible]

آقایان حسن مظهر [illegible] عبدالحمید [illegible] دکتر [illegible] عبدالحلیم [illegible]

[illegible] ترین [illegible] این میسیون خواهند بود

[illegible] این هیئت [illegible] مصر [illegible] میسیون خواهد [illegible]

[illegible] مصر [illegible]

[illegible] این میسیون [illegible] ترحیب و عطوفت [illegible] در [illegible]

[illegible] گردند [illegible]

پس از [illegible] وزیر [illegible]

[illegible] وزیر [illegible] نمایندگان [illegible]

که [illegible] مصر [illegible] حزب وطنی [illegible]

این [illegible] عبارت از [illegible] احزاب [illegible]

حزب وطنی [illegible] آزادی [illegible] مصر [illegible]

[illegible] کرده

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

شماره

تاریخ

مینوت

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ امیدواریم که در تماس‌های [illegible] [illegible] آوریم [illegible] ترکیب [illegible] این [illegible] [illegible] پیشنهادات [illegible] [illegible] [illegible]

وزیر امیدواری ما را تکرار نمود این امیدواری ما از نقطه نظر کشور ایران است [illegible] از این نقطه نظرات که [illegible] روزنامه‌ها [illegible] می‌خواهم کرد که به حقوق [illegible] [illegible] و [illegible] در این [illegible] نتیجه نخواهد داشت و [illegible] که [illegible] حقوق [illegible] را [illegible] دارند.

پس از آن پرسش نمود [illegible] آیا از [illegible] [illegible] سیاست خارجی [illegible] [illegible] صلح و آرامش [illegible] در عالم [illegible] نظر [illegible] صلح و آرامش دائمی در دنیا احترام حقوق ملل کوچک است و [illegible] از آن استفاده نمائید.

آقای محمود [illegible] [illegible] وزیر [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] از [illegible] وزیر [illegible] راجع به [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] پرسش گفت [illegible] این پرسش‌ها در [illegible] [illegible] [illegible] وزیر [illegible] از [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] گفت:

پس از این از گفت وزیر [illegible] راجع به نظریات [illegible] نسبت به پیشنهادات

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

شماره

تاریخ

مینوت

۶

ماچوتن اوکس بیانیه‌ای در [illegible] اراده نمود که پیش از مسافرت هیئت نمایندگی مصر [illegible] داشته باشند که در اطراف این موضوع اظهار نظر نماید

پس بعد اظهار نمود که [illegible] موضوع [illegible] خواهد رسید [illegible] در تاریخ اظهار داشت : [illegible] نتیجه کنفرانس سان فرانسیسکو [illegible] مشترک در کنفرانس خواهد رسید ولی

چون آقای نخست وزیر در پارلمان بیانیه خود [illegible] هیئت نمایندگی مصر را خواسته و [illegible] تقاضا نموده و [illegible] ترکیه است [illegible] میخواهم بدانم [illegible] ترکیه چیست لذا مقتضی است بدانم [illegible] هیئت نمایندگی مصر در این کنفرانس چیست زیرا که [illegible] قرارداد [illegible] تقدیم [illegible] خواهد [illegible] قرارداد را [illegible] قبول [illegible] لذا خواهشمندم [illegible] از موضوع مستحضر بشوم

آقای نخست وزیر [illegible] مصر پیشنهادی دارد که به کنفرانس سان فرانسیسکو مطرح خواهد [illegible] از این پیشنهاد اطلاع ندارم [illegible]

[illegible]

نخست وزیر [illegible]

[illegible]

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

شماره

تاریخ ۷

مینوت

تأیید نمیرساند از نشست نمایندگان مصر برای بحث ناحیه [illegible] دارد و این تأیید [illegible] پس از مطالعه واهم و قبول باشد نگوئی کرده‌اند [illegible] عقیده خود را محترم میشمارم [illegible] بدون [illegible] از [illegible] میسوئی مصر [illegible] سان فرانسیسکو اگر هم [illegible] آنها تأیید کنم [illegible] از نمایندگان هم که خود را محترم [illegible] میخواهند چنین کاری را [illegible].

اظهارات [illegible] راجع به جانشینی جناب وزیر [illegible] راجع به [illegible] در جانشینی [illegible] بیان [illegible] اظهارات [illegible].

در جانشینی جناب وزیر [illegible] به سیاست دولت مصر راجع به [illegible] مصر و انگلیس [illegible]. [illegible] در جانشینی خود [illegible] که پس از اعلان جنگ [illegible] تجدید نظر راجع [illegible] مورد اختلاف نظر میباشد با اولیای امور دولت انگلیس وارد مذاکره شود ولی [illegible] جناب وزیر در جانشینی [illegible] موضوع [illegible] نمیدانم در این باب اقدامی نموده‌اند یا خیر.

جناب وزیر [illegible] اظهار داشت که [illegible] در این باب [illegible]. [illegible] در [illegible] خود راجع به [illegible] ورود [illegible] مصر و [illegible] وزیر [illegible] انگلستان [illegible] ~~[illegible]~~ و راجع به [illegible] و [illegible] شمال افریقا [illegible] سیاست دولت مصر [illegible] از جناب وزیر پرسش‌هائی نمود.

عده‌ای دیگر از نمایندگان از جمله عبدالرحمن [illegible] [illegible] اظهار نمودند که راجع به [illegible] مصر در جانشینی جناب وزیر [illegible] اظهارات [illegible] [illegible] که در [illegible] مطلع کنند [illegible] از آن [illegible]. [illegible] [illegible] که [illegible] همراه [illegible] مصر [illegible] [illegible] مصر [illegible] به سفارت [illegible] را از برنامه خود [illegible].

عده‌ای دیگر از نمایندگان [illegible] راجع [illegible] گفته که از سال ۱۹۲۲ تاکنون [illegible] مصر [illegible] وارد [illegible] ~~[illegible]~~ چنین [illegible] که [illegible] از برنامه [illegible] که نمایندگان مصر [illegible] سفارت [illegible] اگر هم [illegible] [illegible].

[illegible] در دنباله بیانات خود از جناب وزیر [illegible] آیا دولت راجع به [illegible] مصر [illegible] سیاست [illegible] و نقشه خود را آیا در [illegible]؟ [illegible] سان فرانسیسکو [illegible] برقرار کردن صلح و آرامش [illegible] [illegible] لذا [illegible] مصر و انگلیس [illegible] [illegible] صلح و آرامش [illegible] وقتی میتوانند برقرار [illegible] که [illegible] [illegible]

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

شماره

تاریخ ۸

مینوت

از آزادی و استقلال کامل برخوردار باشند و نیز با این ترتیب ممکن نیست که صلح و آرامش در دنیا برقرار و پایدار باشد [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] که دولت مصر [illegible] برای [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

با این ترتیب [illegible]

آذر [illegible]

شماره سند: ۳۵

تاریخ: ۱۲ مهرماه ۱۳۲۴

فرستنده: سفیر کبیر

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: معرفی نماینده مصری به دیوان دادرسی بین‌المللی

نمره: ۳۳۸

وزارت خارجه ۱۳۲۸ گزارش سفارت بغداد صحیح است. کشورهای عرب هر یک علیحده داوطلبانی معرفی خواهند کرد، عقیده وزیر خارجه مصر این است که از ممالک اسلامی بیش از دو نفر انتخاب نشود، برای اینکه آراء ضایع نشود قرار است با نمایندگان اتحاد عرب که در این موقع همه در قاهره جمع هستند تاکتیک خود را معین نمایند. جناب آقای عبدالحمید بدوی پاشا وزیر امورخارجه به اینجانب وعده داد تصمیمی که در این باب گرفته شود به من اطلاع بدهد که دولت ایران هم از آن مطلع باشد شاید نماینده مصر و ایران که از ممالک اسلامی از حیث تشکیلات از همه جلوتر هستند انتخاب شود، البته باید اهتمام بشود که سایر کشورهای عرب هم اسم نماینده ایران را بنویسند.

سفیر کبیر

محل امضاء: محمود جم

حاشیه:

- 2044

- ۲۴/۸/۱۲

[illegible]

وزارت خارجه ۱۳۲۸ [illegible]

[illegible]

[illegible]

فرستاده [illegible]

[illegible]

[illegible]

شد [illegible]

هم [illegible]

از حیث [illegible]

البته باید [illegible]

[illegible]

شماره سند: ۳۶

تاریخ: ۲۸ مهرماه ۱۳۲۴

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارتکبرای ایران در قاهره

موضوع: معرفی نماینده مصری به دیوان دادرسی بین‌المللی

نمره: ۴۴۰۶

حاشیه:

ـ آقای کنعانی

تلگرافاً جواب داده شد کشورهای اتحاد عرب منفرداً رأی خواهند داد.

ـ محرمانه ـ قاهره

ـ ۲۱۶۹

ـ ۲۴/۸/۵

نمره ۸

اداره ... دفتر محرمانه
شماره ...
تاریخ ...
پیوست ...

وزارت امور خارجه

محرمانه — قاهره

9 NOV 1945

سفارتکبرای شاهنشاهی

بطوریکه استحضار دارند سابقا برای تعیین داورهای دیوان داوری بین المللی لاهه کلیـهٔ دولی که در قراردادهای لاهه (۱۸۹۹ و ۱۹۰۷) شرکت داشتند هریك منتها چهار نفـر از اتباع خود را که بحسن شهرت معروف و بمسائل بین المللی بصیر بودند معرفی مینمودند . این اشخاص را دستهٔ ملی Groupe National می نامیدند .

در دیوان دادرسی بین المللی Cour permanente de justice Internationale که بعدا طبق اساسنامه جامعهٔ ملل تشکیل گردید دستجات ملی گذشته از وظیفهٔ که بعنـوان حکم احتمالی داشتند وظیفهٔ دیگری هم دارا بودند و آن عبارت از این بود که درموقع انتخـاب قضات دیوان دادرسی دستجات ملی پس از استشاره از دانشکده حقوق و سایر مؤسســات حقوق بین المللی داوطلبان را برای عضویت دیوان دادرسی بدارالانشاء جامعهٔ ملل معـرفی مینمودند . دارالانشاء هم مجموع اسامی این داوطلبان را قبل از اینکه مجمع عمومی و شـورای جامعهٔ ملل تشکیل شود منتشرنموده و هیچکس که اسم او در این فهرست نبود نمیتوانســت بعضویت دیوان دادرسی بین المللی انتخاب شود . طرز انتخاب از این قرار بود که مجمع عمومی و شورای جامعهٔ ملل درآن واحد تشکیل شده و بعضویت داوطلبان رای میدادند و برای اینکه کسی بعضویت دیوان دادرسی منتخب گردد باید درمجمع عمومی و شورای جامعهٔ ملل هـر دو تحصیل اکثریت مطلق کرده باشد .

پس از مقدمهٔ فوق که منظور از ذکر آن روشن شدن معنای دستهٔ ملی بود اشعارمیدارد که چون در کمیتهٔ اجرائیه کمیسیون مقدماتی ملل متحده تصمیم گرفته شده است که انتخاب قضات دیـوان دادرسی بین المللی در یکی از اولین جلسات مجمع عمومی و شورای امنیت صورت گیرد و طبـق بند (هـ) مادهٔ ٤ قرارداد موقتی مورخ ۱٦ ژوئن انتخاب قضات بر اساس معرفی دستجـات ملی خواهد بود علیهذا خواهشمند است با مقامات مربوطهٔ مصری بطور خصوصی مذاکره فرمائید برای معرفی اعضاء دیوان دادرسی بین المللی در صورتیکه دول اتحاد عرب مصمم هستند که یك عضو مشترك معرفی نمایند دولت ایران حاضراست از شخصی که آنها میخواهند معرفی کنند پشتیبانی نماید مشروط براینکه دول اتحاد عرب نیز حاضر شوند داوطلب ایران را در فهرست اسامی که پیشنهاد خواهند نمود معرفی نمایند .

نمونه ۸

وزارت امور خارجه

اداره ....
شماره ....
تاریخ ....
پیوست ....

— ۲ —

انتظار دارد نتیجهٔ مذاکرات و اقدامات معموله را تلگراف فرمایند تا صورت اساسی دستهٔ ملی ایران معرفی گردد .

وزیرامورخارجه

شماره سند: ۳۷

تاریخ: ۱۹ آذر ماه ۱۳۲۴

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: معرفی نماینده مصری به دیوان دادرسی بین‌المللی

نمره: ۴۴۴

وزارت خارجه نمره ۱۷۶۱ با نخست وزیر که کفیل امور وزارت خارجه هم مـی‌باشند مذاکره نمودم قبول نکردند می‌گویند مدتی است بین دول عرب قطع [قطعی] شده است کـه نماینده مصر انتخاب شود برای تغییر تصمیم و تهیه زمینه انتخاب نماینده ایران فرصتی باقی نیست آنچه اصرار و استدلال کردم فایده نه بخشید [نبخشید] نمره ۴۴۴

مؤافقت سوریه و لبنان را که به آن اشاره فرموده‌اند متذکر شدم جم پاسخ دادند چنین چیزی ممکن نیست.

۲۴/۱۰/۱۹

حاشیه: رمز شود.

سفارت کبری شاهنشاهی ایران

قاهره

وزارت خارجه   نمره ۱۷۶۱   با نخست وزیر که کفیل وزارت خارجه هم [illegible]

مذاکره نمودم قبول کردند [illegible]

[illegible]

[illegible] نمره ۴۴۴ [illegible]

[illegible]

۱۹ / ۱۰ / ۴۲

[illegible]

شماره سند: ۳۸

تاریخ: ۲۷ آذرماه ۱۳۲۴

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت کبری ایران در قاهره

موضوع: انتخاب ایران برای عضویت در شورای امنیت

نمره: ۶۴۱۱

حاشیه:

ـ تلگرافی هم امروز رسیده بود، جواب داده شد. با جناب نخست وزیر مصر مذاکره نمودم جواب دادند مدتی است موضوع بین دول عربی مذاکره و تصمیم گرفته شده است نماینده مصر انتخاب شود، برای تغییر تصمیم و تهیه زمینه برای انتخاب نماینده ایران فرصتی باقی نیست آنچه استدلال و اصرار کردم قبول نکردند.

۸ ژانویه ۴۶

ـ محرمانه

ـ قاهره

نمونه ۸

اداره دفتر محرمانه
شماره ۴۶۱۱
تاریخ ۲۳/۹/۱۳۴۰
پیوست

وزارت امور خارجه

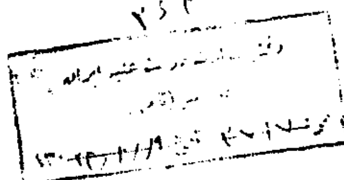
محرمانه — قاهره

سفارتکبرای شاهنشاهی

طبق منشور ملل متحد شورای امنیت شش عضو غیر دائم خواهد داشت و در انتخاب این شش عضو تقسیمات جغرافیائی و خدماتیکه ممکن است برای حفظ صلح انجام دهند در نظر گرفته میشود دولت ایران در میان کشورهای خاورمیانه و موقعیت مهم جغرافیائی برای حفظ امنیت جهان داشته و شایستگی عضویت در اولین دورهٔ شورای امنیت را دارد بعلاوه دول عربی باوضع کنونی جهان و نظری که بعضی از دول معظم نسبت باتحادیهٔ اعراب دارند نمیتوانند انتخاب شوند بنابراین بطور مقتضی با مقامات مربوطه مذاکره نمائید تا آنها با ما موافقت نمایند در عوض دولت ایران حاضر است بداوطلبان اتحادیهٔ عرب برای شورای اقتصادی و شورای قیمومت رای بدهد .

شاید عراق و مصر خیال کنند ممکن است آنها انتخاب شوند بنابراین باید مذاکرات را با احتیاط با این دول تعقیب کرد و طوری زمینه سازی بجا آورد تا بلکه قانع شوند اگر هم خیال میفرمائید نتیجه ندارد شاید بهتر باشد که اصلا صحبتی نفرمائید .

وزیر امور خارجه

شماره سند: ۳۹

تاریخ: ششم دی ماه ۱۳۲۴

فرستنده: جم

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: معرفی نماینده مصری به دیوان دادرسی بین‌المللی

نمره: ۴۲۹

وزارت امورخارجه ۱۶۵۹ نامه 6211 وزارت خارجه هنوز نرسیده معهذا با نخست‌وزیر مذاکره، جواب داد چهار دولت عربی تصمیم گرفته نماینده مصر را در این دوره انتخاب نمایند، از این کشورها پیشنهاد نمود خوبست ایران هم با انتخاب نمایندهٔ مصر مؤافقت نماید مصر حاضر است از منافع ایران جداً دفاع نماید بهرحال اظهار کرد نظر دولت ایران را به وزیر خارجه مصر که در لندن است تلگراف خواهد کرد خوبست به جناب آقای تقی‌زاده هم دستور داده شود در لندن با وزیر خارجه مصر صحبت کند با مطالب بسیار مهمی که مصر و ممالک عربی دارند تصور می‌کنم با نظریه دولت مؤافقت نمایند.

نمره ۴۲۹ جم

حاشیه:

- رمز شود

- ۲۴/۱۰/۶

۲۶۴

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران
قاهره

وزارت امور خارجه – ۱۶۵۹ نمره ۶۲۱۱ وزارت خارجه هنوز نرسیده

معروض [illegible] با صحبت وزیر [illegible] که جواب داده [illegible] تقسیم [illegible] نماینده مصر در ایران

انتخاب نمایند ~~با مطالب [illegible] تصور [illegible]~~ [illegible]

[illegible] حرکت ایران هم با انتخاب نماینده مصر [illegible] نماینده مصر [illegible]

در [illegible] باید [illegible] نظر دولت ایران را به وزیر خارجه مصر

تفهیم [illegible] دولت [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

تلفنی [illegible] دستور [illegible] با وزیر خارجه مصر صحبت کند ۴۲۹

با ملاحظه [illegible] مصر [illegible] دارند تصور [illegible] با نظر به [illegible]

۴۲/۱۰/۶

[illegible]

شماره سند: ۴۰

تاریخ: ۱۲ دی ۱۳۲۴

فرستنده: سهیلی

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: معرفی نماینده مصری به دیوان دادرسی بین‌المللی

نمره: ۱۷۳۳

وزارت خارجه جناب آقای وزیر امورخارجه اگر تصور می‌فرمائید کمک فکری بنده ممکن است مفید واقع شود، حاضرم بدون داشتن سمت عضویت کمیسیون یا هر سمت دیگر، لندن رفته با جناب آقای تقی‌زاده تشریک مساعی نمایم، اگر به این ترتیب مؤافقت دارید تلگراف فرمائید حرکت کنم.

سهیلی

حاشیه:

- نمره 434
- ۲۴/۱۰/۱۲ جم
- رمز شود.

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

قاهره

۱۷۶۳۴

وزارت خارجه جناب آقای وزیر امور خارجه [illegible] گزارش [illegible]

بنده [illegible] سفید [illegible] شد حاضرم بدون درنگ به سمت [illegible]

کمسیون یا هر سمت دیگر لندن رفته [illegible] تعیین [illegible]

[illegible] اگر [illegible] ترتیب [illegible] توقع دارم [illegible]

حرکت کنم [illegible]

434

۱۲/۱۰/۳۴

فصل دوم ـ اسناد فرهنگی

شماره سند: ۴۱

تاریخ: ۱۳۰۰ هـ.ش [غره شوال ۱۳۴۰ هـ.ق]

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: کنگره جغرافیایی قاهره و حضور نمایندگان ایرانی در آن

نمره: ۱۲۱

مقام منیع وزارت جلیله امورخارجه

از سوسیته جغرافیایی مصر شرحی به این سفارت رسیده که سوادش تلواً از نظر مبارک خواهد گذشت. به موجب نظرات کنگره جغرافیایی پاریس یک کنگره بین‌المللی عمومی جغرافی و اتنوگرافی[1] در سنه ۱۹۲۵ در قاهره در تحت حمایت اعلیحضرت ملک مصر منعقد خواهد یافت که به آن تمام ملل دعوت خواهند شد و چنانچه در مشروحهٔ مزبور سوسیته اشعار داشته‌اند، نمایندگان هیئت‌های فنی ایرانی چون به کنگره مزبور دعوت خواهند شد و عجالةً تقاضا کرده‌اند که از تشکیل این کنگره هیئت‌های فعلی را ایران مطلع نماید. اگر بخواهند از حالا بتوانند لوایحی راجع به جغرافیا و اتنوگرافی حاضر نمایند که در موقع به کنگره پیشنهاد کنند و برای اطلاع از تشکیلات سوسیته جغرافی مصر پروگرام و کتب دیگر راجع به سوسیته مزبور در بسته جداگانه به پست امروزی تقدیم گردید.[2]

---

۱. Ethnographie نژادشناسی.

۲. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۱.

١٢١

غرۀ شوال ١٣٣٤

[illegible]

... ١٣٢٥ ...

[illegible]

شماره سند: ۴۲

تاریخ: ۲۴ اسد ۱۳۰۱

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت دولت ایران در مصر

موضوع: کنگرهٔ جغرافیایی قاهره و حضور نمایندگان ایرانی در آن

نمره: ۱۸۸۲۹۲۲۴۹

سفارت دولت علیّه ایران

مشروحه سوسیته جغرافیائی مصر را در ضمن راپرت نمره ۱۲۱، ارسال و اشعار داشته بودید، برحسب مقرّرات کنگره جغرافیائی پاریس کنگره در سال ۱۹۲۵ در قاهره انعقاد خواهد یافت، اطّلاع حاصل گردید. اگرچه دولت ایران در کنگره بین‌المللی جغرافیائی پاریس شرکتی ندارد لکن مراتب، وزارت جلیله معارف اعلام شد که اگر مقتضی ندانند هیئت‌های فنّی جغرافیایی ایران را در این مسئله مطلع سازند.

محل امضاء: اعطاءالملک [1]

حاشیه:

ـ قاهره

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۱.

قاهره

وزارت امور خارجه

اداره سیاسی دائره

مورخه ۲۴ ج ۱ ۱۳۰۱

نمره ۲۲۴۹۰ / ۱۸۸۲۹

ضمیمه

سفارت کبرای دولت علیه ایران

مرقومه مؤسسه جغرافیائی مصر و ضمیمه راپرت نمره ۱۲۱ آن سفارت ... واصل ...

چون مقرر است کنگره جغرافیائی بین‌المللی در ۱۹۲۵ در قاهره ... در کنگره

انعقاد ... اجتماع ... گردد. اگر چه دولت ایران ...

... جغرافیائی بین‌المللی شرکتی ندارد ...

... آنکه در ... جغرافیائی ...

concernant le Congrès Géographique égyptien

شماره سند: ۴۳

تاریخ: ۱۳۰۴ هـ. ش

فرستنده: وزیر امورخارجه

گیرنده: آقای میرزافتح‌خان، امیرارفعی

موضوع: برگزاری یازدهمین کنگرهٔ بین‌المللی جغرافی و نژادشناسی

بخشنامه

جناب آقای وزیر:

مفتخرم به استحضار رسانم، اینجانب موظفم دعوت دولت مصر از دولت شاهنشاهی را، به منظور شرکت در یازدهمین کنگرهٔ بین‌المللی جغرافی و نژادشناسی که در قاهره تحت حمایت اعلیحضرت همایونی شاه فوآد اول در سال جاری ۱۹۲۵ برگزار می‌شود، ابلاغ دارم.

مقارن، باید اشتیاق وافر دولت مصر را از قبول شرکت شما در کنگره با ارسال نماینده‌ای رسمی، ابراز دارم.

به پیوست یک نسخه از برنامه‌ای در همین رابطه، ارسال می‌دارم و پیشاپیش از اقدامات شما در این زمینه تشکر می‌کنم؛ جناب آقای وزیر، اینجانب فرصت را مغتنم شمرده، احترامات فائقهٔ خود را ابراز می‌دارم.

وزیر امورخارجه[۱]

جناب آقای میرزا فتح ا... خان، امیرارفعی،

فرستادهٔ فوق‌العاده و وزیر تام‌الاختیار ایران

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۱.

CIRCULAIRE.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de vous informer que je suis chargé de vous transmettre une invitation adressée par le Gouvernement Egyptien au Gouvernement Impérial à l'effet de se faire représenter au XIème Congrès International de Géographie et d'Ethnologie qui se réunira au Caire, sous le haut patronage de Sa Majesté le Roi Fouad Ier, dans le courant de l'année 1925.

Je dois, en même temps, vous exprimer le vif désir du Gouvernement Egyptien de voir votre Gouvernement accepter de participer au Congrès dont il s'agit par l'envoi de délégués officiels.

En vous remettant ci-joint un exemplaire du Programme y-relatif, je vous remercie à l'avance des démarches que vous voudrez bien faire à ce sujet, et je saisis l'occasion de vous renouveler, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES,

[signature]

Son Excellence
Mirza Fatoullah Khan, Emire Arfae,
Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire
de Perse.

شماره سند: ۴۴

تاریخ: ۱۳۰۴

موضوع: کنگره بین‌المللی جغرافی و نژادشناسی

کنگرهٔ بین‌المللی جغرافی و نژادشناسی

یازدهمین جلسه ـ قاهره ۱۹۲۵

کمیتهٔ سازماندهی

بخشنامهٔ شمارهٔ ۱

جناب آقای ...

مفتخریم به استحضار رسانیم، به موجب تصمیم اتخاد شده در ۳۰ آوریل ۱۹۲۲، توسط کمیسیون اجرایی دهمین کنگرهٔ بین‌المللی جغرافی برگزار شده در رُم، یازدهمین کنگره در شهر قاهره تحت عنوان کنگرهٔ بین‌المللی جغرافی و نژادپرستی در سال جاری ۱۹۲۵ برگزار خواهد شد، تاریخ کنگره با تاریخ جشن ۵۰ سالهٔ شرکت سلطنتی جغرافیای مصر که توسط اعلیحضرت همایونی خدیو اسماعیل در ۱۸۷۵ بنیان‌گذارده شده، مصادف خواهد بود.

اعلیحضرت همایونی فوآد، اولین شاه مصر، این دو جشن را در خور حمایت شاهانهٔ خود دانست و متعاقب آن، کمیتهٔ سازماندهی کنگره را به ریاست جناب آقای عدلی یقان‌پاشا، رئیس اسبق شورای وزیران، انتخاب کرد:

مصطفی ماهرپاشا وزیر آموزش عمومی، یحیی ابراهیم پاشا وزیر اسبق آموزش عمومی، محمودفخری پاشا وزیر مالیه سابق، جرج فوکار رئیس شرکت سلطنتی جغرافیای مصر، رئیس مؤسسهٔ فرانسوی باستان‌شناسی شرق، پیرلاکو معاون رئیس شرکت سلطنتی جغرافیای مصر، مدیرکل ادارهٔ باستان شناسی، آدولف کاتاوی‌بی دبیرکل شرکت سلطنتی جغرافیای مصر، کاستن ژنده سر مهندس امور دریایی مصر، عضو کمیتهٔ شرکت سلطنتی جغرافیای مصر، جرج‌دارسی دبیرکل ادارهٔ باستان‌شناسی، عضو کمیتهٔ شرکت سلطنتی

جغرافیای مصر، هنری‌گویته سربازرس ادارهٔ باستان‌شناسی، عضو کمیتهٔ شرکت سلطنتی جغرافیای مصر، جناب آقای والی قاهره. لطفی بی‌السید رئیس کتابخانهٔ سلطنتی، علی‌بی‌بقا محافظ موزهٔ یونان ـ رم، استاد پشندالی رئیس مؤسسهٔ سلطنتی هیدروبیولوژی، دکتر گریفین کتابدار اعلیحضرت همایونی شاه، ولدون رئیس خدمات سیاحتی، هاسول مدیرکل سرویس تنظیم[1] قاهره، ریموندی سرمهندس سرویس پل‌ها ـ وزارت ارتباطات ـ دکتر والتراین‌بی عضو مؤسسهٔ مصر، دکتر هارست بازبین دپارتمان فیزیک، دکترای .ژ.لوی بازبین دپارتمان آمار کلّی دولت، دکتر هیوم رئیس ادارهٔ زمین‌شناسی خدمات سیاحتی، ژ ـ دوان ناوبان یک ناو، بازبین کشتیرانی در کمپانی جهانی کانال دریایی سوئز، محمّد طلعت بی‌هارب مدیر اداری بانک مصر، نوس‌بی مدیرکل شرکت عمومی کارخانجات قندسازی و پالایشگاههای مصر، روبرت رولو مدیر اعتبار مالی مصر و رئیس بانک ملّی مصر، محمّد فهیم اِف بازرس وزارت آموزش عمومی، حسین کامل سلیم اِف مدرس مدرسهٔ خدیویه.

دبیرکلی که از شما خواهشمندیم تمام مکاتبات را برای ایشان ارسال فرمائید، با سپاس، هر پیشنهادی را برای تضمین موفقیّت کنگره پذیرا خواهد بود.

جناب آقای ....، احترامات فائقه ما را بپذیرید.

برای کمیتهٔ سازماندهی

دبیرکل

امضاء: الف ـ کاتاوی

آدرس: خیابان شیخ یوسف ـ شمارهٔ ۴۵ ـ قاهره.

ـ یادداشت: در بخشنامه‌های بعدی، تاریخ دقیق کنگره مشخص خواهد شد ـ احتمالاً تاریخ آن ۱۰ مارس ۱۹۲۵ خواهد بود ـ همچنین تنظیم برنامه باکمپانی‌های راه‌آهن و دریانوردی جهت سهولت سفر اعضاء کنگره و اقامت آنان در مصر، مشخص می‌گردد.[2]

---

1. Tanzim

۲. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۱.

CONGRES INTERNATIONAL DE GEOGRAPHIE ET D'ETHNOGRAPHIE

XIe Session - Le Caire L925 .

Comité d'Organisation.

Circulaire No 1

M.

Nous avons l'honneur de vous annoncer qu'en vertu de la décision prise le 30 avril 1922 par la Commission exécutive du Xe Congrès International de Géographie siègeant à Rome, le XIe Congrès tiendra ses assises au Caire, sous la dénomination de Congrès International de Géographie et d'Ethnographie, dans le courant de 1925, cette même date coincidant avec la célébration du Cinquantenaire de la Société Royale de Géographie d'Egypte, fondée par S.A. le Khédive Ismail en 1875.

Sa Majesté Fouad 1er, Roi d'Egypte, a daigné accorder à cette double solennité Ses augustes auspices et désigner comme suit le Comité d'organ isation du Congrès, sous la Présidence de S.E. Adly Yeghen Pacha, ancien Président du Conseil des Ministres:

LL.EE. Moustapha Maher Pacha, Ministre de l'Instruct ion Publique,
Yahia Ibrahim Pacha, Ancien Ministre de l'Instruction Publique,
Mahmoud Fakhry Pacha, Ancien Ministre des Finances,

MM. Georges Foucart, Président de la Société Royale de Géographie d'Egypte, Directeur de l'Institut Français d'Archéologie orientale,
Pierre Lacau, Vice-Président de la Société Royale de Géographie d'Egypte, Directeur Général du Service des Antiquités,
Adolphe Cattaoui Bey, Secrétaire Général de la Société Royale de Géographie d'Egypte,
Gaston Jondet, Ingénieur en Chef des Travaux Maritimes d'Egypte, Membre du Comité de la Société Royale de Géographie d'Egypte,
Georges Daressy, Secrétaire Général du Service des Antiquités, Membre du Comité de la Société Royale de Géographie d'Egypte,
Henri Gauthier, Inspecteur en Chef du Service des Antiquités, Membre du Comité de la Société Royale de Géographie d'Egypte,

S.E. Le Gouverneur du Caire.

MM. Loutfi Bey El Sayed, Directeur de la Bibliothèque Royale,
Aly Bey Bahgat, Conservateur du Musée Arabe,
Dr. Breccia, conservateur du Musée gréco-romain,
Prof. Pachundaki, Directeur de l'Institut Royal d'Hydrobiologie,
Dr. Griffini, Bibliothécaire de Sa Majesté le Roi,
Weldon, Directeur du service de l'Arpentage,
Haswell, Directeur Général du Service du Tanzim du Caire,
Raimondi, Ingénieur en Chef du Service des Ponts- Ministère des Communications -
Dr. Walter Innes Bey, Membre de l'institut d'Egypte,
Dr. Hurst, Contrôleur du Physical Department,
Dr. I.G. Lévi, Contrôleur du Département de la Statistique Générale de l'Etat,
Dr. Hume, Directeur du Département Géologique du Service de l'Arpentage,
G.Douin, Lieutenant de vaisseau, Contrôleur de la Navigation à la Compagnie Universelle du Canal Maritime de Suez,
Mohamed Talaat Bey Harb, Administrateur-délégué de la Banque Misr,
Naus Bey, Directeur Général de la Société générale des Sucreries et de la Raffinerie d'Egypte,
Robert Rolo, Administrateur du Crédit Foncier Egyptien et de la National Bank of Egypt,
Mohamed Fahim Eff. Inspecteur au Ministère de l'Instruct ion Publique,
Hussein Kamal Sélim Eff. professeur à l'Ecole Khédivieh.

Le Secrétaire Général, auquel vous êtes prié d'adresser toute communication ou adhésion, accueillera avec gratitude toute suggestion de nature à assurer le succès de ce Congrès.

Veuillez agréer, M , les assurances de notre parfaite considération.

Pour le Comité d'Organisation,
Le Secrétaire Général,
signé: A. Cattaoui.

Adresse: Rue Cheikh Youssef No 45.- Le Caire.

NOTA BENE.- Des circulaires ultérieures vous indiqueront la date précise du Congrès - probablement vers le 10 mars 1925 - ainsi que les arrangements avec les compagnies de chemin de fer et de navigation qui rendront particulièrement aisé le voyage des Congressistes et leur séjour en Egypte.

شماره سند: ۴۵

تاریخ: ۱۳۰۱ هـ.ش [۸ محرم ۱۳۴۱]

فرستنده: وکالت سیاسی ایران در مصر

گیرنده: وزارت فلاحت و تجارت و فواید عامه

موضوع: گزارشی از اقدامات انجام شده در مصر

نمره: ۲۵۱

وزارت جلیله فلاحت و تجارت و فواید عامه

دو جلد کتاب راجع به ترتیب زراعت در مصر و یک جلد احصائیه گمرک مصر در سال گذشته و دو جلد احصائیه دایر به تجارت مصر در دو ماه هذالسنه در سه [۳] بسته جداگانه به توسط پست امروزی به آن وزارت جلیله ارسال می‌شود و در این موقع که مأموریت این بنده نظر به قانون رسیده به مجلس شورای ملی در این مملکت به اخر رسیده و عنقریب سفارت مصر را ترک خواهم کرد، لازم می‌دانم به عرض برسانم که اولاً کمال مسرت و خوشوقتی را دارم از اینکه در مدت مأموریت سه ساله خود در مصر حتی‌الامکان در ترویج و ترقی تجارت ایرانی در اینجا کوشیده و در تشکیل یک اطاق تجارتی ایرانی در قاهره مؤفقیت حاصل نموده و همچنین به دادن راپورت‌ها و اطلاعات مفید تجارتی و فلاحتی و به فرستادن عدهٔ زیاد کتب راجع به زراعت و تجارت توام وظیفه خود را ادا، توجه آن وزارت جلیله بخود جلب نمایم و امیدوارم خلف بنده هم همین رویه را تعقیب خواهد کرد و ثانیاً اطاق [اتاق] تجارتی ایرانی قاهره یک مؤسسه جوانی است که احتیاج به راهنمائی [راهنمائی] و مساعدت آن وزارت جلیله دارد و هرقدر از طرف دولت علیهٔ اطاق مزبور و رئیس محترم آن آقای میرزامهدی‌بیک امین‌التجار را که یکی از تجار درجه اول و شرافتمند و وطن‌دوست ایرانی است تشویق نمایند همانقدر در پیشرفت تجارت ایران در این مملکت مساعی لازم بعمل آورده است.[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۱.

وکالت سیاسی دولت علیه ایران درمصر

سواد مراسله [illegible]

مورخه [illegible] ۱۳۴۱ [illegible]

نمرهٔ دفتر نماینده	۲۵۱
مقوا	لفافه
نمره های قبل	
ضمیمه	

[illegible]

شماره سند: ۴۶

تاریخ: ۱۳۰۳ هـ. ش [۲۹ ژوئیه ۱۹۲۴]

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت ایران

موضوع: انجام تسهیلات در ایران برای محصلین مصری و آموزش زبان فارسی

نمره: ۳۵۹

یادداشت

وزیر آموزش عمومی مایل است بداند چه تسهیلاتی می‌تواند در ایران برای دانش‌آموزان مصری دیپلمه یا غیر دیپلم، جهت آموزش زبان فارسی، مورد توافق قرار گیرد، خصوصاً اینکه در چه دانشگاههایی آنها می‌توانند پذیرفته شوند و هزینه و تشریفات لازم‌الاجرا جهت پذیرش آنان چیست؟

وزیر امورخارجه، از سفارت ایران بسیار سپاسگزار می‌شود از اینکه این اطلاعات را در اختیار وی قرار دهند و فرصت را جهت تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

برای سفارت ایران

(Modèle No. 1 A.)

MINISTÈRE
DES
AFFAIRES ETRANGÈRES.

No. 21-14/2 (359) Le Caire, le 2[illegible] Juillet 1924.

N O T E.

Le Ministère de l'Instruction Publique a exprimé le désir de savoir quelles facilités pourraient etre accordées en Perse à des étudiants égyptiens, diplômés ou non-diplômés pour l'étude de la langue persane, notamment dans quelles Universités ils seraient admis, quels seraient les frais et quelles formalités devraient être remplies pour obtenir leur admission.

Le Ministère des Affaires Etrangères serait très reconnaissant à la Légation de Perse de vouloir bien lui fournir ces renseignements et il saisit l'occasion de lui renouveler les assurances de sa haute considération.

شماره سند: ۴۷

تاریخ: ۳۰ فروردین ۱۳۰۵

فرستنده: سفارت دولت ایران در مصر

گیرنده: اطاق تجارتی ایرانیان در مصر

موضوع: ازدواج ایرانیان با زنان مصری

نمره: ۸۶

تجارت خانه ایران و حمل و نقل

اطاق تجارتی ایرانیان

نظر به اینکه از چندی به این طرف در پارهٔ موارد مواصلت بین ایرانیان مقیمین مصر با نسوان مصری بدون استحضار سفارت دولت علیّه تولید زحمات و مشگلات [مشکلات] نموده و لازم است از نتایج سوء این اقدام جلوگیری بشود لهذا بنا به مذاکرات و مکاتباتی که در سند ۱۹۱۷ فرنگی بین آژان دیپلوماتیک ایران در مصر و وزارت امورخارجه مصر تعاطی یافته است باید هر یک از ایرانیان که بخیال مواصلت با نسوان مصری برمی‌آیند بلادرنگ در طی عریضه به امضای خود و امضای عیالی که می‌خواهند اختیار کنند مراتب را به سفارت دولت علیه اطلاع داده بعد از اخذ اجازه رسمی از سفارت و وزارت عدلیه مصر به اینکار مبادرت نمایند تا هم رای آنها در آتیه پیش‌آمدهای سوئی نکند و هم سفارت و اولیاء دولت علیه در زخمت نباشد (مقتضی است مراتب را به ایرانیانی که در آن تجارت خانه کار می‌کنند ابلاغ نمائید) (مقتضی است مراتب از طرف اطاق تجارتی ایرانیان بهرطور صلاح است به ایرانیان ابلاغ نمائید).[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۲۵.

سفارت دولت علیه ایران

در مصر

مقوی ۲

لفافه [illegible]

نوع مسوده [illegible]

موضوع

ضمیمه

تاریخ [illegible] ۱۳۰۶ مطابق ۹ [illegible] ۱۹۲۷

تجارتخانه‌های ایرانی در مصر — اطاق تجارت ایرانیان

نظر باینکه از چندی باینطرف در باره مواد مودت بین ایرانیان و تبعه مصر [illegible]

[illegible] مصری [illegible] سفارت دولت علیه [illegible]

[illegible] ۱۹۲۷

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

شماره سند: ۴۸

تاریخ: ۱۵ تیر ۱۳۰۵

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: مأمورین دولت ایران در ممالک خارجه

موضوع: ارسال اسامی و آدرس مدارس ایرانی در خارج

نمره: ۴۲۳۳/۳۵۰

متحدالمال

مأمورین دولت علیّه در ممالک خارجه

لازم است درصورتیکه در حوزهٔ مأموریت آن مدرسه یا مدارس ایرانی وجود دارد صورت آنها را هرچه زودتر با تعیین آدرس و اسم مدیر مسئول و معلمین و پرگرام و فهرست کتب تدریس و محل خرج مدرسه و عدّه اطفال ایرانی و بومی که در هر یک از آنها تحصیل می‌کنند به وزارت خارجه ارسال دارید.

محل مهر: وزارت خارجه [1]

حاشیه:

- نمره ۶۰۰

- ۱۳۰۵/۵/۲۹

- ۱۹۲۶/۸/۲۱

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۲۹.

نمونه ۱۱

وزارت امور خارجه

بتاریخ ۱۵ ماه تیر سنه ... ایل ۱۳۰۵

نمره ۴۵۰۰/۴۴۴۴ ضمیمه

اداره: کابینه

دایره:

متحدالمآل

مأمورین دولت علیه در ممالک خارجه

لازم است در صورتیکه در حوزه مأموریت آن ... مدرسه یا مدارس ایرانی وجود دارد صورت آنها را هرچه زودتر با تعیین آدرس و اسم مدیر مسئول و معلمین هر کدام و فهرست کتب تدریس و طرز خرج مدرسه و عده اطفال ایرانی و غیر ایرانی که در هر یک از آنها تحصیل میکنند بوزارت متبوعه ارسال دارند

۵/۳۵

۱۳۰۵/۱۰/۲۹

۱۹۲۶/۸/۲۱

دفتر ... دولت علیه ایران

نمره ۷۰

شماره سند: ۴۹

تاریخ: ۱۱ شهریور ماه ۱۳۰۵

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: میرزامحمدعلی‌بک رئیس مدرسه خیریه

موضوع: اسامی مدارس ایرانی در مصر

نمره: ۶۷۴

به میرزامحمدعلی‌بک

از وزارت جلیله امورخارجه مرقومه به سفارت دولت علیّه رسیده و امر شده است هرچه زودتر صورت اسامی مدارس ایرانی با تعیین آدرس و اسم مدیر مسئول و معلمین و پرگرام و فهرست کتب تدریس و محلّ خرج مدرسه وعدهٔ اطفال ایرانی و بومی به وزارت معزی‌الیها فرستاده شود چون در مصر فقط یک مدرسه ایرانی بنام خیریه وجود دارد که سرپرستی آن با جنابعالی است و این توضیحی که وزارت جلیله امورخارجه خواسته‌اند در دفتر سفارت موجود نیست لهذا مقتضی است قدغن نمائید زودتر تکلیف جوابی که باید به وزارت معزی‌الیها داده شود معین و راپورت جامع‌الاطراف به سفارت دولت علیه بدهند که برطبق آن مراتب به وزارت جلیله امورخارجه عرض شد.

محل امضاء: حسن پیرنظر شارژدافر[۱]

حاشیه:

- برطبق مرقومه نمره ۴۲۳۳ که در دفتر نمره ۳۱۰۶۰۰ ثبت شده است صادر گردد.

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۲۹.

مقوی ۲۵ لفافه ۶۷۴	**سفارت دولت علیه ایران** در مصر	نوع مسوده [illegible] موضوع ضمیمه

تاریخ ۱۱ شهریور ۱۳۰۵ مطابق ۳ سپتامبر ۱۹۲۵

[illegible]

از وزارت جلیله [illegible] سفارت دولت علیه [illegible]

صورت [illegible] مدارس [illegible] و پروگرام و فهرست

کتب [illegible] اطفال [illegible] به وزارت [illegible]

چون در مصر فقط یک مدرسه بنام [illegible] وجود دارد [illegible]

وزارت جلیله [illegible] سفارت [illegible]

[illegible]

سفارت دولت علیه [illegible] به وزارت جلیله [illegible]

[illegible]

[illegible] ۴۲۲۳
[illegible] ۶۰۰
[illegible]

شماره سند: ۵۰

تاریخ: ۶ مهر ۱۳۰۵ هـ. ش

فرستنده: نایب اوّل سفارت

گیرنده: آقای میرزامحمدعلی‌بیک رئیس شرکت التوریدات و التصدیرات

موضوع: مدرسه ایرانیان در مصر

جناب آقای میرزامحمدعلی‌بیک رئیس شرکت التوریدات و التصدیرات

در تعقیب مشروحه مورخه ۱۱ شهریور ماه ۱۳۰۵ = ۳ سپتامبر ۱۹۲۶ نمره ۶۷۴ اشعار می‌دارد نظر به اینکه حسب‌الامر وزارت جلیله امورخارجه بایست جواب سئوالاتی که راجع به مدرسهٔ ایرانیان شده است زودتر داد لهذا مقتضی است قدغن نمائید راپورت امر را مشروحاً و جامعاً به سفارت دولت علیه بفرستند که تأخیری در این باب نشود.

امضاء: نایب اوّل سفارت

حسن پیرنظر[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۲۹.

مقوی ۵۲ لفافه ۵۱ ۷۶۶	سفارت دولت علیه ایران در مصر	نوع مسوده موضوع ضمیمه

تاریخ ۶ مهر ۱۳۰۵ مطابق ۲۹ سپتامبر ۱۹۲۶

جناب آقای میرزا محمد علی بیک مدیر شرکت التوریدات و التعهدات

در تعقیب مراسله مورخه ۱۱ شهریور ماه ۱۳۰۵ = ۳ سپتامبر ۱۹۲۶ نمره ۶۷۴ اشعار میدارد

نظر باینکه حسب الامر وزارت جلیله امور خارجه بایست جواب سؤالاتی که راجع بمدرسه

ایرانیان شده است زودتر داد لهذا مستدعی است قدغن نمائید راپورت امر را مشروحاً و جامعاً

بسفارت دولت علیه بنویسند که تأخیری در این باب نشود

امضا

نایب اول سفارت

[illegible]

شماره سند: ۵۱

تاریخ: ۱۳۰۶ [۱۳ مارس ۱۹۲۷]

فرستنده: وزارت امورخارجه مصر

گیرنده: وزیر معارف

موضوع: اعطا یک نسخه از فرهنگ اصطلاحات پزشکی به دولت ایران

قاهره ۱۳ مارس ۱۹۲۷

جناب وزیر عزیز:

آقای دکتر محمد شرف به چاپ فرهنگ مجموع اصطلاحات پزشکی مبادرت ورزیده و مایل است نسخه‌ای از آن را به دولت ایران اعطا نماید. در مشورت با من جهت طریق اجرای این امر، اینجانب به ایشان طریق تشریفاتی آن را مبتنی بر اعطای نسخهٔ فوق‌الذکر به سفارت، توصیه کردم.

جناب وزیر عزیز، عالی‌ترین مراتب صمیمیت مرا بپذیرید.

MINISTÈRE
DES
AFFAIRES ÉTRANGÈRES.

CABINET DU MINISTRE.

Caire, le 13 Mars 1927.

Mon cher Ministre,

Monsieur le Docteur Mohamed Charaf vient de publier un dictionnaire de terminologie médicale dont il désire offrir un exemplaire au Gouvernement de Perse. M'ayant consulté sur le moyen de réaliser ce désir, je lui ai conseillé de suivre la voie protocolaire qui consiste à remettre le dit exemplaire à la Légation. Aussi, lui ai-je remis ce mot d'introduction auprès de vous.

Croyez, mon cher Ministre, à mes sentiments les meilleurs.

A Sarwat

٤ / ١

شماره سند: ۵۲

تاریخ: ۱۳۰۶ هـ.ش [۱۶ مارس ۱۹۲۷]

فرستنده: سفارت ایران

گیرنده: وزارت امورخارجه مصر

موضوع: اعطا یک نسخه از فرهنگ اصطلاحات پزشکی به دولت ایران

قاهره ۱۶ مارس ۱۹۲۷

آقای عزیز:

آقای دکتر محمد شرف که شما در نامهٔ مورخ ۱۳ مارس، ایشان را به من معرفی کردید، روز گذشته یک نسخه از فرهنگ مجموع اصطلاحات پزشکی خود را به اینجانب اعطا کرد که من با کمال میل آن را برای دولتم ارسال خواهم داشت.

آقای عزیز، با تشکر مجدد، مراتب صمیمیت مرا بپذیرید.

Le Caire, le 16 mars 1927.

Chère Excellence,

Monsieur le Docteur Mohamed Charaf, que vous avez bien voulu me présenter par votre lettre du 13 mars, m'a remis en effet hier un exemplaire de son dictionnaire de terminologie médicale, que je m'empresserai de transmettre à mon Gouvernement avec plaisir.

Veuillez agréer, Chère Excellence, avec mes remerciements, l'expression de mes sentiments les plus dévoués.

G. Djelal

شماره سند: ۵۳

تاریخ: ۱۳۰۶ [۲۷ آوریل ۱۹۲۷]

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: رئیس اطلاعات

موضوع: ارسال کتاب لغت‌نامه طبی دکتر محمدشرف به ایران

نمره: ۹۷

مقام منیع اطلاعات

مسیو دکتر محمدشرف که عضو دارالفنون جراحی لندن و دیپلوم از دارالفنون طبابت لندن دارد کتاب لغتی مشتمل بر ترجمه تمام اصطلاحات طبی جراحی و تشریح در زبان لاتین فرانسه و انگلیسی و یونانی بزبان عربی تألیف کرده و سالها در سر آن زحمت کشید و بعض اصطلاحات طبی که بفارسی است و عربی نداشت آنها را هم عیناً درج کرده و از هر حیث کتاب جامع مفیدی است و در شرق هم که این قبیل اصطلاحات تدریس نشده و غالب اصطلاحات به عربی است خیلی مفید و کمک در فهم اصطلاحات طبی خواهد گردید و یک جلد آنرا ثروت‌پاشا وزیر امورخارجه دولت مصر در ضمن معرفی دکتر مشارالیه نزد بنده فرستاده است که برای دولت علیه ارسال دارد.

اینک قاموس مذکور را بوسیله پست تقدیم داشته مستدعی است فصول آنرا اطلاع بدهند.[1]

حاشیه:

ـ طهران

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۴

بتاریخ ۶ شهریور سنة ۱۳۰۶

۲۸ اوت ۱۹۲۷

سفارت شاهنشاهی ایران در مصر

نمره ۹۷

ضمیمه

۶ ۳

۳ / ۱۴

مقام منیع [illegible]

[illegible]

ثروت پاشا [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

شماره سند: ۵۴

تاریخ: ۲۵ آبان ۱۳۰۶

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: ارسال لغت نامه طبی دکتر محمدشرف به ایران

نمره: ۱۱۴۳۸

سفارت دولت علیّه ایران

دو فقره راپورت نمره ۱۵/۲/۴۶۹ و نمره ۹۷ راجع به دکتر محمدشرف مصری واصل و بطوریکه تقاضا نموده بودید کتاب لغتی که مشارالیه تدوین کرده است ضمن مراسله به وزارت معارف فرستاده شد اینک جواباً از وزارت معزیٌالیها شرحی مشعر بر قدردانی از زحمات دکتر مزبور رسیده که سواد آن لفاً ایفاد می‌شود.

محل مهر: وزارت خارجه[1]

حاشیه:

- نمره ۱۶۸۷
- ۱۳۰۶/۱۱/۲۱
- ۱۹۲۸/۲/۱۱
- قاهره

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۴

وزارت امور خارجه

اداره کابینه

دایره

نمونه ۱۱

بتاریخ ۲۵ ماه ۸ سنه ۱۳۰۶

نمره ۱۴۴۳۸ ضمیمه

فوری

وزارت جلیله دربار

در فقره راپورت نمره ۱۵/۲/۴۴ (۹۲) راجع بکتب محمد شرف مصری

و حبیبی و سلطان که تقاضا نموده بود در کتب نسخ چاپ را که ترجمه کرده است حکم

در به وزارت معارف فرستاده شد جواباً از وزارت معارف الیها

شرحی رسید که قبلاً از جهات دیگر تقاضا رسیده در اراک تقاضا بپذیرند

۱۶۸۷

۲۱/۱۱/۱۳۰۶

۱۹۲۸/۲/۱۱

شماره سند: ۵۵

تاریخ: ۱۱ آبان ماه ۱۳۰۶

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: وزارت معارف

موضوع: ارسال لغت نامه طبی دکتر محمدشرف به ایران

نمره: ۹۵۶۳/۴۱۰۶

بعدالعنوان مرقومه شریفه نمره ۱۲۳۰۲ بضمیمه کتاب لغت طبّی تألیف دکتر محمدشرف مصری عضو دارالفنون جرّاحی لندن که بتوسط سفارت دولت علیّه در مصر ارسال شده بود زیب وصول داد. جای تردید نیست که از فرهنگ مزبور اطباء شرق استفاده بزرگ خواهند برد مقتضی است مراتب قدردانی وزارت معارف را به مشارالیه تبلیغ فرمایند.

سواد مطابق اصل است.

محل مهر: وزارت امورخارجه[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۴

ع نمونه (٦)

وزارت امور خارجه

سواد [illegible] نمره ۹۵۶۴/۲۱۰۶ مورخه ۱۱/۸/۱۳۲۶ وزارت/اداره که اصل آن بنمره ۱۳۰۷۷۱ ثبت شد

[illegible] محمد اشرف مصری عضو اداره [illegible] بنمره ۱۲۲۰۳ [illegible] لندن

[illegible] ارسال شد در باب [illegible] مربوط [illegible]

[illegible] وزارت [illegible] بزرگ [illegible] مشرق

[illegible]

وزارت امور خارجه — اداره کابینه — ۲۸ — ۱۳۲۶

سند شماره: ۵۶

تاریخ: ۲۶ خرداد ۱۳۰۶

فرستنده: میرزامهدی‌بک رفیع مشکی امین‌التجار

گیرنده: میرزاحسن‌خان پیرنظر نایب اول سفارت

موضوع: تکیه ایرانیان مقیم مصر

نمره: ۳۳۴

خدمت جناب مستطاب آقای آقامیرزاحسن‌خان پیرنظر نائب اول

سفارت علیه در مصر معروض می‌دارد. رقیمه شریفه راجع به مسئله تکیه و دعوت آقایان اقامت‌کنندگان آن زیارت و چون این دعوت از اختصاصات اطاق تجارتی و انجمن خیری خارج است کتباً از حضرت مستطاب آقای وزیرمختار معذرت خواستیم و خواهش نمودیم که سفارت مستقیماً از هر که بخواهد دعوت نماید البته در این حالت امر خواهید فرمود که این دعوت از طرف سفارت باشد و عذر بنده را قبول خواهید فرمود، زیاد با تأکید اخلاص ختم می‌نمایم.

محل امضاء بنده

محمدعلی[1]

حاشیه:

- نمره ۳۳۴
- ۱۳۰۶/۳/۲۶
- ۱۹۲۷/۶/۱۷

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۲.

M. M. RAFI MISHKI BEY

GHOURIEH P. O. B. No. 1

Téléphone No. 32·92

Telegraphic Add. "MISHKI"

CAIRO (Egypt)

میرزا محمد رفیع بک مشکی امین التجار

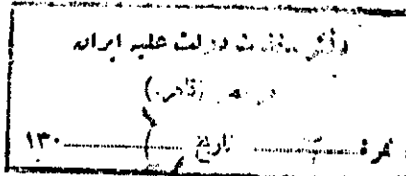
صندوق بوستة الغوریه نمرة (١)

تلیفون نمرة ٣٢٩٢

عنوان تلغرافي . مشکی

بمصر

ورود به سفارت دولت علیه ایران

(قاهره)

نمرة .... تاریخ ١٣٠

قاهرة فی ١٢ جون ١٩٢٧

Date ....

خدمت جناب مستطاب آقای آقا میرزا حسن خان [illegible] نایب اول سفارت علیه ایران

معروض میدارد . رقیمه شریفه راجع به مسئله [illegible] و دعوت آقایان [illegible] کنندگان [illegible]

و چون دعوت به جشن [illegible] اطاق تجارت و انجمن [illegible] خارج است [illegible] از حضور مستطاب

آقای وزیر [illegible] معذرت خواستم و خواهش نمودم که سفارت مستقیما [illegible] خواهد دعوت نامه

البته در این باب امر خواهید فرمود که این دعوت از طرف سفارت باشد [illegible]

خواهید فرمود زیاده [illegible] تأکید [illegible]

٢ / ١

٣٣٤١

١٣٠٦/٣/٢٥

١٩٢٧/٦/١٢

شماره سند: ۵۷

تاریخ: ۲۹ خرداد ۱۳۰۶

فرستنده: اطاق تجارتی ایرانیان

گیرنده: وزیرمختار ایران میرزاغفارخان

موضوع: تکیه ایرانیان مقیم مصر

نمره: ۴۰۲

حضور مبارک حضرت مستطاب اجل اکرم امجد عالی آقای آقا میرزاغفارخان جلال وزیر مختار دولت علیه در مصر

با کمال تجلیل معروض می‌دارد در جواب رقیمه شریفه مرقومه امروز راجع به دعوت اقامه‌کنندگان عزا برای اینکه روز دوشنبه ۲۰ جون حالی حاضر شدند در ساعت پنج‌ونیم بعدازظهر در سفارت عدلیه که مذاکرات لازمه بعمل نمایند چون ملاحظه شد که این دعوت از اختصاصات اطاق تجارتی و انجمن خیری خارج است و در اینحالت واجب است که از آقایان مذکور خود سفارت علیه مستقیماً دعوت بخواهد لهذا تمنا دارم که امر فرمائید از طرف سفارت از آن آقایانی که اسامیشان مرقومه فرموده بودند دعوت بشود. زیاده تقدیم احترام می‌کنم.[۱]

محل امضاء:

حاشیه:

- اقدام شد. مستقیماً دعوت بعمل آمده است.
- نمره ۴۰۲
- ۱۳۰۶/۳/۲۹
- ۱۹۲۷/۶/۲۰

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۲.

اطاق تجارتي ايرانيان

تليفون رقم ۳۲۹۲
بوستة الغوريه صندوق نمرة ۱

قاهره در ۱٦ ماه ... لسنة ۱۹۲۷ موافق ۱٦ ماه ذی‌حجه سنة ۱۳۴۵ نمرة

حضور مبارک حضرت مستطاب اجل اکرم افخم عالی آقای آقا میرزا غفارخان جلال وزیرمختار دولت علیه ایران

با کمال تجلیل معروض میدارد در جواب رقیمه شریفه مرقومه امروز راجع به دعوت اعاده کنندگان عزا برای اینکه روز دوشنبه ... حاضر شوند در ساعت پنج و نیم بعد از ظهر در سفارت علیه در مذاکرات لازمه شرکت نمایند چون ملاحظه شد که این دعوت از تشکیلات اطاق تجارت و از حیطه خارج است و در این حالت واجب است که از آقایان مذکور خود سفارت علیه مستقیماً دعوت بخواهد لهذا تمنا دارم که امر فرمایند از طرف سفارت از آن آقایانی که اسامی آن رقومه فرموده بودند دعوت شود زیاده تقدیم احترام میکند

مرکز اطاق تجارتی ایرانیان مصر ... الحاج میرزا محمد رفیع مشکی بالسکة الجدیدة بمصر

شماره سند: ۵۸

تاریخ: ۲۵ مرداد ۱۳۰۶

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: محمدنقی‌بک تاجر تبریزی

موضوع: تکیه ایرانیان مقیم مصر

محمدنقی‌بک تاجر تبریزی

چون برای تعمیرات تکیه ایرانیان محل اقامه عزای حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام در روز دوشنبه ۲۹ خرداد ۱۳۰۶ مطابق ۲۰ ژوئن ۱۹۲۷ مجلسی با حضور تمام اقامه‌کنندگان عزا و تبرعین و آقایانی که در امر مرقومات جهة عزاداری و صایت و یا نیابت دارند منعقد خواهد شد لذا شما را زحمت می‌دهم که روز مذکور در ساعت پنج و نیم بعدازظهر به سفارت شاهنشاهی [دولت علیه] رستم پاشا نمره ۸ قصرالروباره حضور بهمرساند تا مذاکرات لازمه بعمل آمد.

محل امضاء: نائب اول سفارت

حسن پیرنظر[۱]

حاشیه:

ـ اسکندریه

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۲.

مقوی ۴ لفافه ۳ ۱ ۲ ۳	**سفارت دولت علیه ایران** در مصر	نوع مسوده تلگراف موضوع ضمیمه

تاریخ ۲۵ فروردین ۱۳۰۶ مطابق ۱۴ آوریل ۱۹۲۷

اسکندریه

طهران [illegible]

چون [illegible] مسافرت [illegible] در [illegible] اعلیحضرت [illegible]
در روز دوشنبه ۲۹ فروردین ۱۳۰۶ مطابق ۲۰ آوریل ۱۹۲۷ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

شماره سند: ۵۹

تاریخ: ۱۳۰۶ [۱۵ ژوئیه ۱۹۲۷]

فرستنده: رژینال ونگات

گیرنده: میرزافتح‌اله‌خان سرکنسول ایران در مصر

موضوع: ازدواج ایرانیان با مصریان

رمله، ۱۵ ژوئیه ۱۹۲۷

جناب آقای مأمور و سرکنسول:

در سیر قرارداد اخیر و طی تلگرافی به تاریخ ۱۰ آوریل ۱۹۱۶، شمارهٔ ۲۰، یادآور شدید که این اداره از مأمور دیپلماتیک شما، ابلاغ متن مادهٔ ۶ قانون تابعیت ایران را مشروط بر اینکه «زنان خارجی که همسر ایرانی اختیار می‌کنند به تابعیت از همسر خود، تبعهٔ ایران می‌شوند»، دریافت کرده است. به اتکاء این متن، خواهان پاسخ به این سؤال شدید که آیا زنان مصری که همسر ایرانی اختیار کرده یا خواهند کرد، توسط مقامات محلّی به عنوان تبعهٔ ایران شناخته می‌شوند؟

در اصل و بطورکلّی، مانعی از طرف این اداره جهت اجازهٔ تغییر تابعیت، به شرط آنکه ازدواج از نظر قانون اسلامی درست انجام شده باشد، وجود ندارد.

در این رابطه، جای تذکر است که از نظر حکومت ترک، ازدواج زنان عثمانی با ایرانیان غیرسنّی ـ شیعه ـ بطورکلّی ممنوع است، ولی اخیراً وزارت عدلیه دستوراتی صادر کرده است که به موجب آن درخواست ازدواج یک زن مسلمان با یک مرد خارجی باید تحت شرایط همسر او باشد. این دستورات به زن ـ اجازهٔ اختیار ازدواج با مردی را اگرچه شیعه باشد می‌دهد، درصورتیکه شوهر به ـ فرقه‌ای که ازدواج با سنیان را طبق قانون اسلامی ممنوع می‌داند، تعلّق نداشته باشد. تنها تحت این شرط و بواسطهٔ اجازهٔ قبلی وزارت عدلیه با این ازدواج است که، زنان مصری مسلمانی که ازدواجشان از نظر اسلامی درست انجام گرفته، می‌توانند تبعهٔ ایران محسوب شوند. ولی علاوه بر این، باید موافقت حاصل شود که قبول تغییر تابعیت، اجباری

نخواهد بود مگر در شرایط فعلی، یعنی تا اعلان رسمی قانونی در مورد تابعیت مصر. آن زمان، مسئلهٔ تابعیت زنان مصری مزدوج با همسران خارجی، تنها با مطابقت با مقرّرات قانون جدید می‌تواند مورد بررسی و عمل قرار گیرد.

جناب آقای مأمور و سرکنسول احترامات فائقهٔ مرا بپذیرید.

امضاء: رژینال ونگات

جناب آقای میرزافتحا... خان مشیر حضور

مأمور و سرکنسول ایران

٢٠٩

COPIE.

MINISTERE
DES
AFFAIRES ETRANGERES.

No 306.-

Ramleh, le 15 juillet 1927

Monsieur l'Agent et Consul Général,

Au cours d'une récente conversation, vous avez rappelé que, par dépêche en date du 10 avril 1916 No 20, ce Département avait reçu de votre Agence Diplomatique communication du texte de l'article 6 dela loi sur la nationalité persane aux termes duquel: "Les femmes étrangères qui épousent des sujets persans deviennent, à cause même de la nationalité de leur mari, sujettes persanes." Vous appuyant sur ce texte, vous avez demandé que les femmes égyptiennes qui ont épousé, ou qui épouseront des sujets persans soient considérés par les autorités locales comme ayant acquis la nationalité persane.

En principe, et d'une manière générale, il n'y aurait pas d'objection de la part de ce Département à admettre ce changement de nationalité pourvu que le mariage soit valide au point de vue de la loi musulmane.

A cet effet, il y a lieu de remarquer que, sous le régime de la suzeraineté turque, le mariage des femmes ottoma-

./.

Son Excellence
Mirza Fatoullah Khan Mochire Hozour,
Agent et Consul Général de Perse.

nes avec les persans non sunnites - schiites - en général était interdit , mais récemment le Ministère de la Justice a donné des instructions en vertu desquelles toute demande de mariage d'une femme musulmane avec un étranger lui serait soumise. Ceci lui permet de pouvoir autoriser le mariage dans le cas où le mari, quoique schiite, n'appartient pas aux sectes dont le mariage avec les sunnites est strictement prohibé par le Droit musulman. Ce n'est que sous cette réserve et moyennant l'autorisation préalable donnée à leur mariage par le Ministère de la Justice que les femmes égyptien nes musulmanes, pour autant que leur mariage sera valide légalement au point de vue musulman, pourront être reconnues comme sujettes persanes. Mais il doit être bien entendu en outre que cette admission a u changement de nationalité n'aura d'effet obligatoire que dans l'état actuel des choses, c'est à dire jusqu'à la promulgation d'une loi sur la nationalité-égyptienne. A ce moment-là, la question de nationalité des femmes égyptiennes épousant des étrangers ne pourra naturellement être envisagée et réglée qu'en conformité des dispositions de la loi nouvelle.

Veuillez agréer, Monsieur l'Agent et Consul Général, les assurances de ma haute considération.

signé: Reginald Wingate.

شماره سند: ۶۰

تاریخ: مهرماه ۱۳۰۶

فرستنده: وزارت امُورخارجه

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: درباره احصائیهٔ مدارس ایرانی در خارج

نمره: ۱۵۱۰۰

سفارت دولت علیّه ایران

تعقیب متحدالمال نمره ۹۴۴۹ مجدداً شرحی از وزارت جلیله معارف راجع به احصائیه مدارس ایرانی در خارجه رسیده و تأکید نموده‌اند که در ارسال اوراق احصائیه مدارس مذکور تسریع شود لازم است هرچه زودتر اوراق مذکور را تهیه و ارسال دارید که به وزارت معزی‌الیها فرستاده شود.

امضاء:

محل مهر: وزارت امورخارجه [۱]

حاشیه:

- نمره ۱۰۸۵
- ۱۳۰۶/۸/۱۰
- ۱۹۲۷/۱۱/۲

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۷.

وزارت امور خارجه

اداره: کابینه مراسلات

دایره: ....

نمونه (۱۰)

بتاریخ ۱۱/۷ سنه ۱۳۰

نمره ۱۵۱ ضمیمه ....

مصر

سفارت دولت علیه ایران

تعقیب مراسله سابق ۹۶۲۹ بطوریکه شرحی از وزارت جلیله معارف راجع بچاپخانه مدارس ایرانیان در قاهره رسیده تأکید نموده‌اند که در ارسال اوراق چاپخانه مدارس مذکوره تسریع نمائید لازم است هر چه زودتر اوراق مذکوره را تهیه و ارسال دارید که بوزارت معزی‌الیها فرستاده شود.

۱۰۸۵

دفتر سفارت دولت علیه ایران

در (قاهره)

نمره .... تاریخ ۱۳۰

شماره سند: ۶۱

تاریخ: آذرماه ۱۳۰۶

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: وزارت معارف

موضوع: تخصیص مبلغی مخصوص مدارس ایرانیان در مصر

نمره: ۱۳۱۴۲/۶۱۹۱

مرقومه نمره ۱۴۲۱۲ به انضمام راپورت سفارت محترم ایران در مصر عزّ وصول بخشید. جواباً تصدیع می‌دهد پیشنهادی برای تقدیم مجلس شورای ملّی تهیه و در صورت تصویب آن بعضی از عواید تذکره تحصیل و تمام آن مخصوص مصارف مدارس ایرانیان در خارجه خواهد بود بنابراین وزارت معارف در نظر می‌گیرد که بعضی هم در موقع از محل فوق به مدرسه مصر تخصیص دهد ولی مقتضی است آن وزارت جلیله مقرر دارند وزیر مختار دولت علیه در مصر مقدمهٔ تحقیق کافی بعمل آورده بطور قطع معین نمایند که برای مصارف آن مدرسه تا چه مبلغ از خود محل تهیه و بچه وسیله مرتباً پرداخته خواهد شد کلیه مخارج یک باب مدرسه با چه مبلغ تأمین می‌شود تا وزارت معارف نیز پس از تصویب پیشنهاد مراجع به عوائد تذکره تصمیم مقتضی درخصوص مبلغی که برای آن مدرسه باید تخصیص بدهد اتخاذ نمایند.
سواد مطابق اصل است.

محل مهر: وزارت امورخارجه[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۷.

اداره ———— نمونهٔ (۹)

وزارت امور خارجه

سواد ... نمره ... مورخه ... که اصل آن بنمره ... ثبت شد

[illegible]

وزارت امور خارجه

سفارت دولت علیه ایران در مصر (قاهره)

نمره ... تاریخ ... ۱۳۰

شماره سند: ۶۲

تاریخ: ۱۳۰۶ هـ. ش [۱۴ جمادی‌الاول ۱۳۴۶]

فرستنده: جنرال قونسولگری ایران در جده، محدعلی خان رحمت

گیرنده: سفارت ایران

موضوع: بافت پیراهن کعبه توسط ایرانیان

نمره: ۳

حضور مقام منیع سفارت سنیه دولت علیّه ایران

چون پارسال حکومت مصر پیراهن کعبه را که معمول بود هر ساله می‌فرستادند ارسال نداشتند لهذا جلالت‌الملک در زمان حج فوراً امر فرموده بودند که در ظرف چند روز یک پیراهن از ماهوت دوخته‌اند و بعضی جاهای آن را با گلابتون کار کرده‌اند، و اراده صادر فرموده‌اند که از هندوستان کارگر با یکدستگاه قماش‌بافی به مکهٔ مشرفه استحضار شود و فعلاً همان روزیکه فدوی وارد مکه معظمه شده‌ام چهل و پنج [۴۵ نفر] نفر از استادهای قماش‌بافی وارد شده‌اند و یک عمارت از برای دستگاه قماش‌بافی در محلهٔ جیاد درکار مشغول بنائی می‌باشند که عنقریب به انجام خواهد رسید و در آن مشغول بافتن پیراهن کعبه مانند همان پیراهن‌های سابق که از مصر می‌فرستادند خواهد شد بجهت استحضار خاطر اجل عالی بعرض ورزند.

وکیل جنرال قونسولگری

محمدعلی‌خان رحمت[1]

حاشیه:

- نمره ۱۱۶۵
- ۱۳۰۶/۸/۲۷
- ۱۹۲۷/۱۲/۱۹

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۷

جنرال قونسولگری دولت علیهٔ ایران
در جده

بتاریخ ۱۴ شهر جمادی‌الاولی سنه ۱۳۴۶
نمره ۳۰

۱۱۶۵
۲۷/۸/۱۲
۱۹۲۷/۷۱۹

حضور مقام منیع سفارت سنیه دولت علیه ایران

چون پارسال حکومت مصر پیراهن کعبه که معمول بود هر ساله میفرستادند نفرستادند
لهذا جلالة الملک در زمان حج فوراً از روی پیراهن کهنه که در ظرف چند روز یک پیراهن
از ماهوت دوخته شد و بعضی جاهای آن با کلابتون کار کرده‌اند. و اراده فرمودند
که از هندوستان کارگر با یک دستگاه قماش بافی بجهة همین کار استخدام شود. چند
روز که قبلی وارد مکه معظمه شده‌اند چهل و پنج نفر از استادهای قماش باف وارد شده‌اند و یک
عمارت از برای دستگاه قماش بافی در مکه بنا و در کار مشغول ساختن میباشند که
عنقریب به انجام خواهد رسید و در آن مشغول بافتن پیراهن کعبه باشند و پیراهن‌های
سالیانه را از مصر نیاورده بافته خواهد شد بجهت استحضار خاطر اجل عالی معروض داشت

جنرال قونسول
[illegible]

شماره سند: ۶۳

تاریخ: ۳۰ دی ۱۳۰۶

فرستنده: کاردار سفارت ایران

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: درباب انعقاد کنگره بین‌المللی طب

نمره: ۱۵۳۱

وزارت خارجه ـ اداره اوّل سیاسی

از وزارت امورخارجه مصر یادداشتی به سفارت دولت علیّه راجع به انعقاد کنگره بین‌المللی طبّی در ۱۵ دسامبر ۱۹۲۸ در قاهره تحت ریاست عالیه اعلیحضرت پادشاه مصر و دعوت نمایندگان دولت علیّه ایران به سفارت رسیده است که اینکه سواد آنرا به انضمام پرگرام موقتی کنگره مذکوره تلواً برای مزید استفاده آن وزارت جلیله تقدیم داشته مستدعی است مقرّر نمایند مراتب بجاهای لازم ابلاغ نمایند.

محل امضاء: حسن پیرنظر[1]

حاشیه:

ـ سواد یادداشت نمره ۲۵/۸-۴ وزارت خارجه مصر در تحت نمره ۱۵۱۲ دفتر سفارت ثبت است فرستاده شد. امضاء

ـ به امضای آقای غفارخان معاون وزیر مختار فرستاده شد. امضاء

ـ طهران

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۴

مقوی ۱۴	**سفارت دولت علیه ایران**	نوع مسوده
لفافه ۱۱	در مصر	موضوع
نمره ۱۵۳۱		ضمیمه

تاریخ ۳۰ دی ۱۳۰۶ مطابق ۲۱ ژانویه ۱۹۲۸

طهران

وزارت جلیله مالیه — اداره کابینه [illegible]

از وزارت امور خارجه مصر یادداشتی به این سفارت دولت علیه [illegible] رسیده که [illegible] کنگره بین‌المللی در ۱۵ دسامبر ۱۹۲۸ در قاهره تحت ریاست عالیه اعلیحضرت پادشاه مصر و [illegible] دولت [illegible] سفارت [illegible] پروگرام [illegible] از وزارت جلیله تقدیم داشته [illegible] لازم اطلاع [illegible]

سواد یادداشت ۸/۵۳۰۳
وزارت مالیه [illegible] ۵۱۲
[illegible]

شماره سند: ۶۴

تاریخ: دی ۱۳۰۶ [۲۹ دسامبر ۱۹۲۷]

فرستنده: وزارت امورخارجه مصر

گیرنده: سفارت ایران

موضوع: برگزاری کنگره بین‌المللی طب

نمره: ۸/۲۵-۴

قاهره ۲۹ دسامبر ۱۹۲۷

یادداشت

وزارت امورخارجه مفتخر است به اطلاع رساند که بمناسبت جشن صدسالهٔ دانشکدهٔ طب، در ۱۵ دسامبر ۱۹۲۸، کنگرهٔ بین‌المللی طب منطقهٔ استوا و بهداشت تحت ریاست عالیه اعلیحضرت شاه فوآد اول، جهت معرفی دولت‌های کشورهای مختلف، در قاهره برگزار خواهد شد.

دولت مصر، خواهان شرکت دولت ایران در این کنگره بوده و وزیر مختار مصر در تهران مأمور ابلاغ این دعوت جهت معرفی ایران در این جشن مهّم علمی و مساعدت به کامیابی این کنگره با حضور نمایندگان رسمی ایران است.

دعوت از دانشگاهها، هیئت‌های علمی و دانشمندان، مستقیماً توسط کمیتهٔ برنامه‌ریزی به عمل خواهد آمد.

با ذکر موارد فوق جهت اطلاع سفارت ایران و ارسال موارد پیوست، تحت عنوان اطلاعات و برنامهٔ موقت کنگره، وزارت امورخارجه فرصت را جهت تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

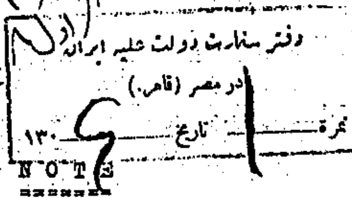
سفارت ایران

AFFAIRES ETRANGÈRES.

DIRECTION
DES
AFFAIRES ADMINISTRATIVES.

No. 4-26/8

Le Caire, le 17 Décembre 1928.

NOTE

Le Ministère des Affaires Etrangères a l'honneur de faire savoir qu'à l'occasion du centenaire de la Faculté de Médecine, se réunira au Caire, le 15 Décembre 1928, sous le Haut Patronnage de Sa Majesté le Roi Fouad 1er, un Congrès International de Médecine Tropicale et d'Hygiène, auquel seront représentés les Gouvernements des Puissances, ainsi que les Universités, Corps Scientifiques et Savants des divers pays.

Le Gouvernement Egyptien, désirant obtenir la participation du Gouvernement de Perse à ce Congrès, le Ministre d'Egypte à Téhéran a été chargé de lui faire part d'une invitation à se faire représenter à cette importante manifestation scientifique, et à contribuer ainsi à son succès par la présence de ses Délégués Officiels.

Les invitations aux Universités, Corps Scientifiques et Savants seront adressées directement par le Comité d'Organisation.

En portant ce qui précède à la connaissance de la Légation de Perse, et en lui transmettant ci-joint, à titre d'information, le programme provisoire du Congrès, le Ministère des Affaires Etrangères saisit l'occasion de lui renouveler les assurances de sa haute considération.

2 p./

A la Légation de Perse.

شماره سند: ۶۵

تاریخ: ۱۳۰۷ [۱۵ ژانویه ۱۹۲۸]

فرستنده: سفارت ایران

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: برگزاری کنگره بین‌المللی طب

۱۲ ژانویه

یادداشت

سفارت شاهنشاهی ایران مفتخر است، دریافت یادداشت وزارت پادشاهی امورخارجه، مورخ ۲۹ دسامبر ۱۹۲۷، به شمارهٔ ۲۵/۸-۴ را ابراز نماید و به یادداشت تاریخ برگزاری کنگرهٔ بین‌المللی طب منطقه استوا و بهداشت که در ۱۵ دسامبر ۱۹۲۸ در قاهره تحت ریاست عالیه اعلیحضرت شاه فوآد اول بمناسبت جشن صدسالهٔ دانشکدهٔ طب برگزار می‌شود، مبادرت ورزد؛ کنگره‌ای که جهت معرفی دولت‌های کشورهای مختلف، همچنین دانشگاهها، هیئت‌های علمی و دانشمندان کشورهای مختلف برگزار می‌شود.

وزارت نیز اضافه کرده است که جناب وزیر مختار مصر در تهران، مأمور ابلاغ این دعوت به دولت شاهنشاهی ایران به منظور شرکت نمایندگان رسمی آن در این کنگره است.

با تشکر از ارتباط دوستانه وزارت و ارسال برنامه‌های موقت به پیوست، سفارت فرصت را جهت تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

قاهره، ۱۵ ژانویه ۱۹۲۸

N. 1512 (12/14)

12 janvier 8

N O T E .

La Légation Impériale de Perse a l'honneur d'accuser réception au Ministère Royal des Affaires Etrangères de Sa Note en date du 29 décembre 1927, N° 4-25/8 et elle s'empresse de prendre note qu'un Congrès International de Médecine Tropicale et d'Hygiène sera réuni au Caire le 15 décembre 1928, sous le Haut Patronage de Sa Majesté le Roi Fouad Ier, à l'occasion de la célébration du Centenaire de la Faculté de Médecine, Congrès auquel ont été invités à se faire représenter les Gouvernements des Puissances, ainsi que les Universités, Corps Scientifiques et savants des divers Pays.

Le Ministère a bien voulu ajouter que Monsieur le Ministre d'Egypte à Téhéran a été chargé de faire part de cette invitation au Gouvernement Impérial de Perse à l'effet de se faire représenter à ce Congrès par des Délégués Officiels.

En remerciant le Ministère de Son aimable communication et des programmes provisoires y joints, la Légation saisit cette occasion pour lui renouveler les assurances de sa haute considération.

Le Caire, le 15 janvier [illegible]8.

شماره سند: ۶۶

تاریخ: ۴ آبان ۱۳۰۷

فرستنده: سفارت ایران در پاریس

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: تعیین دکتر جوادخان آشتیانی به نمایندگی درکنگره بین‌المللی طب

نمره: ۸۱۸

سفارت شاهنشاهی ایران در مصر

آقای دکتر جوادخان آشتیانی نماینده ایرانی در مجمع صحّی بین‌المللی پاریس برحسب تصویب هیئت محترم دولت بسمت نمایندگی دولت علیه در جشن صدساله مدرسهٔ طب و کنگره بین‌المللی طبی و صحی ممالک حارّه که در ۱۵ دسامبر ۱۹۲۸ در قاهره منعقد می‌شود تعیین شده‌اند. لهذا مراتب را به اطلاع آن سفارت محترمه می‌رساند که مشارالیه را به این سمت به مقامات مربوطه معرفی نموده وسایل انجام مأموریت‌شانرا فراهم و درصورتیکه مراسلاتی درباب کنگره مذکور بعنوان نماینده ایران به آن سفارت برسد فوراً به سفارت پاریس ارسال فرمایند بآن مشارالیه ابلاغ گردد.

محل امضاء:[۱]

حاشیه:

- نمره ۱۱۶۱
- ۲۶ آبان ۱۳۰۷
- ۱۷ نوامبر ۱۹۲۸

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۶۳.

LÉGATION IMPÉRIALE
DE PERSE

۸۱۸
۱۲/ آبان
۴/ نوامبر

سفارت شاهنشاهی ایران در مصر

آقای دکتر جوادخان آشتیانی نماینده ایران در مجمع طبی بین‌المللی پاریس حسب تصویب مقامات محترم [illegible]

دولت به سمت نمایندگی رسمیه در جشن صدساله مدرسه طب و کنگره بین‌المللی طب و جراحی که

حاره در حدود ۱۵ دسامبر ۱۹۲۸ در قاهره منعقد میشود معین شده‌اند . لهذا ایشان را

با اطلاع آن سفارت محترمه میرساند و مشارالیه را با این سمت به مقامات مربوطه معرفی نموده

وسایل انجام ماموریت ایشان را فراهم و در صورتیکه مراسلاتی در باب کنگره مذکور بعنوان

نماینده ایران با آن سفارت رسیده فوراً آن سفارت به پاریس ارسال فرمایند [illegible]

[illegible]

دفتر سفارت دولت علیه ایران
در مصر (قاهره)
نمره ۱ تاریخ ۷ ۱۲۰۶

۱۱۶۲
۱۳۰۷
۱۷ / [illegible] / ۱۹۲۸

شماره سند: ۶۷

تاریخ: ۴ آذر ۱۳۰۷

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: سفارت ایران در پاریس

موضوع: تعیین دکتر جوادخان آشتیانی به نمایندگی در کنگره بین‌المللی طب در مصر

نمره: ۱۲۰

سفارت ایران

در جواب مراسله آن سفارت محترمه مورخه ۱۲ آبان ۱۳۰۷ = ۳ نوامبر ۱۹۲۸ تصدیع می‌دهد که از وزارت جلیله امورخارجه نیز تلگرافاً تعیین آقای دکتر جوادخان آشتیانی را به این سفارت به سمت نمایندگی در جشن صدساله مدرسه طب و کنگره بین‌المللی صحی که در قاهره ۱۵ دسامبر ۱۹۲۸ منعقد خواهد شد اطلاع و دستور داده بودند که مشارالیه به این سمت معرفی شود سفارت هم حسب‌الامر وزارت جلیله و به موجب تقاضای آن سفارت محترمه فوراً آقای دکتر جوادخان آشتیانی را به این سمت به وزارت امورخارجه دولت مصر در جواب یادداشت سابق آن وزارت خانه داثر بدعوت دولت علیه در این کنگره معرفی و تقاضا نمود که مراتب را به مقامات مربوطه خبر داده و مراسلات بعنوان نماینده ایران در کنگره مذکور را به این سفارت ارسال دارند در جوابی که امروز از وزارت خارجه دولت مشارالیها رسید لفاً ایفاد می‌شود بدیهی است هرگونه مراسلاتی که بعنوان آقای دکتر جوادخان از کنگره مذکور به سفارت رسید فوراً به آن سفارت محترمه ارسال خواهد شد که به ایشان ابلاغ فرمایند.

محل امضاء: شارژ دافر حسن پیرنظر[1]

حاشیه:

ـ به امضای محمدحسن‌خان پیرنظر (منیع‌الدوله) شارژ دافر فرستاده شد. امضاء

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۶۳.

دفتر سفارت دولت علیه ایران
در مصر (قاهره)
نمره ۶ تاریخ ۷ ۱۳۰

سفارت دولت علیه ایران
در مصر

نوع مسوده
موضوع
ضمیمه

۱۱
۹
۱۲۰

تاریخ ۴ آذر ۱۳۰۷ مطابق ۲۷ نوامبر ۱۹۲۸

پاریس — سفارت ایران (۸۱۸)

در جواب مراسله آن سفارت محترمه مورخه ۱۲ آبان ۱۳۰۷ = ۳ نوامبر ۱۹۲۸
[illegible] از وزارت جلیله امور خارجه نیز تلگرافاً [illegible]
نسبت [illegible] در جشن صد ساله مدرسه طب و کنگره طبی مصر در تاریخ ۱۵ دسامبر ۱۹۲۸ منعقد [illegible]
[illegible] سفارت [illegible]
[illegible] آن سفارت محترمه [illegible]
[illegible] مصر در جواب [illegible] از وزارت [illegible]
این کنگره [illegible]
نمایند. [illegible] سفارت [illegible]
[illegible] آن سفارت [illegible]
[illegible] ایران [illegible]

[signature]

[illegible] از وزارت [illegible]

جناب [illegible] (امین الدوله)
[illegible]

(۱۱۷)

شماره سند: ۶۸

تاریخ: ۲۱ اسفند ۱۳۰۶

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: میرزامهدی‌بک بیگ رئیس اطاق تجارتی

موضوع: درباب انجمن خیریه

نمره: ۱۸۶۶

به میرزامهدی‌بک بیگی رئیس اطاق تجارتی

چون برای برقراری مدرسه جهة تعلیم اطفال ایرانی در مصر سابقاً با جنابعالی مذاکره و قرار شده بود اگر دولت علیه کمک مالی برای مدرسه بنماید قسمتی از وجوه خیریه را با وجوه موجوده از بابت وجوه خیریه کلینی جهة تأسیس مدرسه برای اطفال ایرانی تخصیص داده شود لهذا این قرار را سفارت سابقاً بتوسط وزارت جلیله امورخارجه به وزارت معارف ایران اطلاع داده بود اینک جوابی از وزارت امورخارجه به انضمام سواد جواب وزارت معارف در قبولی مساعدت مالی رسیده و تعیین مبلغ مساعدت از طرف دولت را منوط بدانستن مبلغی که برای مدرسه در اینجا موجود است و همچنین مبلغ مخارجی که برای مدرسه لازم است می‌نمایند. در این خصوص همچنین برای دادن نمایش‌ها و غیره تهیه نماید بر پایه خیریه چنانچه از طرف همه سفارتخانه‌ها اقدام می‌شود با آقای عبدالحمید بک کازرونی منشی انجمن خیریه و آقای اسماعیل بک‌علی قزوینی امین صندوق مذکور چندی قبل مذاکرات شفاهی بعمل آمده و قرار شده بود که از مراجعت شما از سفر، این دو مسئله هم در انجمن مذاکره شود و از نتیجه، سفارت را مطلع نمایند که تا دیر نشده جواب بوزارت معارف داده شود. در این باب محض یادآوری زحمت می‌دهم که اگر مذاکرات ثانوی هم لازم باشد خبر بدهید تا وقت معین شود مقصود عمده سفارت ازدیاد اعتبار و سرمایه انجمن خیریه و وسعت دائره اعمال خیریه است و بس.[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۷

نمره ۵

مقوی ۲۱	**سفارت دولت علیه ایران**	نوع مسوده
لفافه ۴۸	در مصر	موضوع
نمره ۱۸۴۶		ضمیمه

تاریخ ۱م شعبان ۱۳۰۶ — مطابق ۱۲ آوریل ۸ ۱۹

[illegible]

چون برای برقراری مدرسه جهت تعلیم اطفال ایرانی در مصر [illegible]

[illegible] برای مدرسه [illegible]

کلیه توجه [illegible] مدرسه برای اطفال [illegible]

مرتبط [illegible] وزارت معارف [illegible]

[illegible] وزارت معارف [illegible]

[illegible] مدرسه [illegible]

[illegible] مدرسه [illegible]

[illegible]

[illegible]

مقوی	سفارت دولة علیه ایران	نوع مسوده ....
لفافه	در مصر	موضوع ....
نمره		ضمیمه ....

تاریخ .... ۱۳ .... مطابق ۱۹

۲

[illegible]

شماره سند: ۶۹

تاریخ: ۱۸ بهمن ۱۳۰۹

فرستنده: وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: محصلین خارج ازکشور

نمره: ۲۶۸۸۱/۶۸۴۰

سفارت محترم شاهنشاهی ایران قاهره

چون بعضی از محصلین که در ممالک خارجه مشغول تحصیل هستند و سوابقی در وزارت معارف ندارند و همچنین باید مطابق مقررات تبعه ایران بوده و سجل احوال خود را ارائه دهند تا نسبت به انجام تقاضای آنها اقدام شود و برای اینکه اولیاء این قبیل محصلین در زحمت نباشند اجازه فروش اسناد خارجی داده می‌شود که توسط سفارت شاهنشاهی به محصلین تأدیه شود علیهذا متمنی است مقرر فرمائید در این قبیل موارد پس از ارائه سجل احوال، وجهیکه برات شده است به آنها داده شود سواد سجل احوال و تصدیق محصلی ایشان را نیز برای وزارت معارف سریعاً ارسال فرمایند.

محل امضاء

محل مهر: وزارت امورخارجه [1]

حاشیه:

- متحدالمآل

- آقای قریب اقدام خواهیم نمود و به وزارت خارجه نیز بنویسید و کسب اجازه و تکلیف نمایید. ۴ فروردین ۱۳۱۰ امضاء

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۸۱

۶ نمونه (۶)

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

اداره تفتیش ...... محصلین

دائره ....

بتاریخ ۱۸ / ۱۱ ماه سنه ۱۳۰۹

نمره ۲۶۸۸۱ / ۶۸۴۰ ضمیمه ....

سفارت محترم شاهنشاهی ایران ...

چون بعضی از محصلین مقیم ممالک خارجه مشغول تحصیل میشوند و بعضی در ورود تصرف دارند همچنین

بدون اطلاع سفارت تبعه ایران بوده و بعضی احوال خود را اطلاع نمیدهند [illegible]

اقدام شود و بعضی [illegible] و اقسامی محصلین در جهت نباشند اجازه و [illegible] داده میشود

که در نزد سفارت شاهنشاهی محصلین [illegible] تعهد کرده است [illegible]

پس از [illegible] احوال و جمعیکه [illegible] شده است [illegible] داده شود [illegible] احوال [illegible]

[illegible] سفارت [illegible] فرمائید

[illegible]

۱۳۱۰

ل-۱-۸۷۰

شماره سند: ۷۰

تاریخ: اردیبهشت ۱۳۱۰

فرستنده: دبیر اول سفارت ایران در مصر

گیرنده: مدیر کتابخانه ادبیه

موضوع: طلب کتابخانه فرهنگ خراسان از مکتب‌الادبیه

نمره: ۲۴۵

حضرت محترم محمد افندی محمود حجاج

مدیر کتابخانه ادبیه در کنار الازهر

خواهشمند است در سفارت (خیابان رستم پاشا ـ پلاک ۸ قصر الروبارة) حضور بهمرسانید تا مسئله مهمی را به اطلاعتان برسانیم و ملاحظات خویش را دربارهٔ آن بیان نمائید.

درود ما را بپذیرید.

دبیر اول [۱]

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۸۰.

م ٢٤٥٤

[illegible] ١٣١٠

مايو ١٩٣١

حضرة المحترم محمد افندي محمود حجاج

مدير المكتبة الادبية بجوار الازهر

الرجا التكرم بالحضور الى مقر السفارة (شارع رستم باشا)

الساعة ٨ قبل الظهر [illegible] لابلاغكم مسألة تهمكم

وابداء ملاحظاتكم عليها واقبلوا التحية

السكرتير الاول

[illegible]

٢٣ [illegible] ١٣١٠

Convocation à Moh. Eff. Mahmoud Haggag, directeur de la Librairie "El Adabia", pour lui communiquer une question qui l'intéresse et prendre ses observations

14. 5. 31 [illegible]

شماره سند: ۷۱

تاریخ: ۱۳۱۰

فرستنده: کتابخانه فرهنگ

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: طلب کتابخانه فرهنگ خراسان از مکتب‌الادبیه قاهره[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۸۰.

اداره..................   نمرهٔ (۶)

(وزارت امور خارجه)

سواد..................نمره..................مورخه.................. وزارت/اداره که اصل آن بنمرهٔ.................. ثبت شد

مقام منیع کارکنان وزارت جلیله امور خارجه دامت عظمته

با کمال توقیر واحترام معروض میدارد اینکه دوفقره بمبلغ ۲۰ لیره انگلیسی برات بانک محترم ملی تحت نمره ۰۷۱۸۰۱ ۲۴ ۵ سپتامبر ۲۹ ونمره ۰۷۱۸۰۳ ۱۱۴ ۲۰ سپتامبر ۲۹ چک خریده وجهت کتابخانه احمد علی ملیجی مقیم مصر(قاهره) که اکنون باسم کتابخانه الادبیه وصدیت بر محمد محمود حاج است فرستاده شده بموجب جوابیکه محمد محمود در ۲۴ جزایر ۳۰ فرستاده فقره اولی را بمبلغ ۱۰۰۰ قروش وفقره دومی را بمبلغ ۹۷۵ قروش تسعیر کرده که جمع دوفقره طلب کتابخانه ۱۹۷۵ قروش شده است بموجب فاکتوریکه در ۲۴ جزایر ۳۰ با انضمام ۵۰ بسته قرآن بتوسط پست [illegible] سفارشی فرستاده وقیمت آنها با مخارج بمبلغ ۹۲۵ قروش شده لاابا قی طلب کتابخانه بابت دوفقره برات ۱۰۵۰ قروش است آنچه متوالیا بتوسط پست هوائی وغیره تعقیب از بقیه طلب خود مینمایم ابدا جوابی از او نمی آید وچون روابط دیگری برای مطالبه حقوق خود در مصر برای فدوی فراهم نیست متمنی است مقرر فرمایند نماینده محترم مصر (قنسولگری) مشارالیه را امر بارسال قرآنهای درخواستی بفرمایند چنانچه قرآن موجود نداشته باشد بقیه طلب کتابخانه را (بکتابخانه جناب عبد الرحمن محمد) بپردازد ورسید اورا تحویل نماید در خاتمه موقعیت ومعاذ آن وزارتخانه محترمه را از ذاکر متمال خواستارم

ارادتمند فرهنگ

شماره سند: ۷۲

تاریخ: اردیبهشت ۱۳۱۰

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: طلب کتابخانه فرهنگ خراسان از مکتب‌الادبیه قاهره

نمره: $\frac{۴۸۷۳}{۳۱۰۱۰۴}$

سفارت شاهنشاهی ایران

مدیر کتابخانهٔ فرهنگ خراسان موسوم به حسین علی‌زاده شکایت می‌نماید که مبلغی از کتابخانه الادبیهٔ قاهره طلبکار است و تا حال در تأدیه آن مسامحه و به امرار وقت می‌گذراند سواد مشروحه مشارالیه را لفاً ارسال می‌دارد که بوسایل ممکنه اقدامات مقتضی در احقاق حق شاکی بعمل آورده نتیجه را اشعار فرمائید که به مشارالیه اعلام گردد.

محل امضاء:

محل مهر: وزارت امورخارجه[۱]

حاشیه:

ـ قاهره

ـ نمره ۲۲۲

ـ ۱۰/۲/۲۰

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۸۰.

وزارت امور خارجه

اداره کل ....
اداره ..... [illegible]
نمره ۴۰۸۷۴
تاریخ ۳۱۰/۱۰۳۴ — ۱۰/۲/۱۱
ضمیمه ۱

قاهره

سفارت شاهنشاهی ایران

مدیر کتابخانهٔ فرهنگ [illegible] شکایت نموده که بعضی از کتابخانه‌های [illegible] قاهره مطبوعات

و آثار [illegible] در دنبال [illegible]

اقدامات [illegible] در احقاق حق [illegible] به عمل آورده نتیجه را [illegible] اعلام گردد

[illegible]

[illegible]

شماره سند: ۷۳

تاریخ: ۱۰ خرداد ۱۳۱۰

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: طلب کتابخانه فرهنگ خراسان از مکتب‌الادبیه قاهره

نمره: ۱۲۲

وزارت جلیله امور خارجه

در جواب مرقومه نمره $\frac{۴۸۷۳}{۳۱۰۱۰۴}$ مورخه یازدهم اردی‌بهشت ۱۳۱۰ متضمن مواد شکایت‌نامهٔ کتابخانهٔ فرهنگ خراسان دایر به مبلغی که از مکتب‌الادبیة قاهره مطالبه می‌نماید معروض می‌دارد. صاحب کتابخانه مذکور محمدافندی محمود حجاج در سفارت حاضر و اظهار داشت مبلغ مأخوذه از کتابخانه فرهنگ به طلب بیعانه و در مقابل سفارش طبع عدهٔ قرآن است و قرآنها فعلاً حاضر و به مشارالیه نوشته است که بقیه قیمت را بفرستد تا قرآنها ارسال شود ولی کتابخانه مذکور بعنوان اشکال خرید اسناد خارجی در فرستادن بقیه وجه تأخیر و پیشنهاد نموده است که در مقابل اجناس ایرانی بفرستد و کتابخانه ادبیه هم بهیچوجه حاضر قبول این پیشنهاد نیست به مدیر کتابخانه تکلیف شد فعلاً معادل وجهی که گرفته از قرانهای طبع شده بفرستد جواب می‌دهد چون بنابر سفارش کتابخانه فرهنگ اسم کتابخانه مذکور را در جلد قرانها طبع نموده فروش آن به اشخاص دیگر مشکل است ترجمه مکتوب محمدافندی را هم تلواً برای اعلام متظلم ایفاد می‌نماید.

محل امضاء:[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۸۰.

بتاریخ ۱ شهر ... سنة ۱۳۱۰

سفارت شاهنشاهی ایران در مصر

وزارت جلیله امور خارجه

نمره ... ۱

ضمیمه ... در جواب مرقومه ۴۸۱۴۳ (۲۱۰۱۰۴) رقیمه یازدهم اردیبهشت ۱۳۱۰ [illegible]

کتابخانه و [illegible] قرآن [illegible] مکتب ۱۵ [illegible]

معروض میدارد [illegible]

صاحب کتابخانه [illegible] محمد [illegible] [illegible]

کتابخانه [illegible] قرآن است و قرآن [illegible]

[illegible]

کتابخانه [illegible]

[illegible]

قول این [illegible]

[illegible] قرآن [illegible] طبع [illegible]

اسم کتابخانه [illegible] قرآن [illegible] طبع [illegible]

[illegible]

[signature]

شماره سند: ۷۴

تاریخ: ۷ دی ۱۳۱۰

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: محصلین بی‌بضاعت ایرانی در مصر

نمره: ۲۰۲۵۸ / ۸۱۰۹۱۱۴۱

سفارت شاهنشاهی ایران

از مفاد راپورت نمره ۷۹۴ راجع به تقاضای اعطای کمک خرج به محصلین ایرانی در مصر وزارت جلیله معارف را مستحضر داشته جواباً می‌نویسند به موجب قانون مصوّب ششم تیرماه ۱۳۰۸ اجازه داده شده است که صدی بیست از محصلین اعزامی فقط از بین محصلین بی‌بضاعت ایرانی مقیم اروپا انتخاب شود به این لحاظ فعلاً نمی‌توان هیچگونه کمکی به محصلین ایرانی مقیم مصر نمود و چون در قانون مزبور هم صریحاً «محصلین بی‌بضاعت ایرانی مقیم اروپا» درج شده دیگر نمی‌توان نسبت به مدلول آن هم تغییراتی قائل گردید.

محل امضاء:

محل مهر: وزارت امورخارجه[1]

حاشیه:

- راپرت سفارت را ضمیمه نمائید. امضاء ۱۶ دیماه ۱۳۱۰

- نمره ۹-۱۲، ۱۰/۱۰/۱۶

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۸۱.

اداره کل
اداره
نمره
تاریخ

وزارت امور خارجه

[illegible]

شماره سند: ۷۵

تاریخ: ۲۱ اسفند ماه ۱۳۱۰

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت ایران

موضوع: اسناد تحصیلی

نمره: ۴۲۰۱۱

حاشیه:

ـ مصر[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۸۱.

وزارت امور خارجه

اداره تذکره و تابعیت و سجلات

مورخه ۲۱-۱۲-۱۳۱۰

نمره ۴۲۰۱۱

متحد المال

درتعقیب متحد المال نمره ۱۹۴۶۲/۸۱۰۹۹۰۳ مورخه ۱۰ شهریور ۱۳۱۰ راجع بتصدیق دیپلمهای اشخاصیکه عازم ایران هستند لزوماً اشعار میگردد

غالباً مشاهده میشود محصلین ایرانی که درممالک خارجه تحصیلات خود را بپایان رسانیده و وارد ایران گردیده اند اسناد تحصیلی خود را که میخواهند در ایران مورد استفاده قرار دهند متصدیق نمایندگی شاهنشاهی نرسانیده اند و سفارتخانهای دول خارجه مقیمین طهران هم باستناد اینکه از اسناد بتصدیق وزارت امور خارجه دولت خودشان نرسیده از تصدیق آنها امتناع دارند این است که جریان تصدیق دارندگان چنین اوراق دچار بطء و اشکال میشود لذا لازم است

۱ــ بوسائل مقتضی با اعلان درجراید مدلول متحد المال نمره ۱۹۴۲۴/۱۰۴۲ مورخه ۲۱-۷-۱۳۰۹ را با طلاع اشخاص ذی نفع برسانید

۲ــ بمامورین حوزه مسئولیت خود تاکید نمائید که متصدی ویزای تذکره میباشند اکیداً قدغن نمائید که مدلول متحد المال فوق الذکر را به اشخاصیکه عازم ایران هستند و میخواهند ویزا تحصیل نمایند ... اشعار نمائید ...

... این وسایل دارندگان اسناد تحصیلی در ایران دچار اشکالات نگردند

شماره سند: ۷۶

تاریخ: ۱۳۱۳ هـ. ش [۳ اوت ۱۹۳۴]

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت امورخارجه مصر

موضوع: انجام تسهیلات در ایران برای محصلین مصری و آموزش زبان فارسی

نمره: ۲۲۳

شمارهٔ ۲۲۳

یادداشت

طی یادداشت شمارهٔ (۳۵۹) ۱۴/۱۲-۲۱ ، مورخ ۲۹ ژوئیه ۱۹۲۴، وزارت پادشاهی امورخارجه خواستار اعلام ابراز تمایل وزیر آموزش عمومی جهت دانستن تسهیلاتی است که می‌تواند در ایران برای دانش‌آموزان مصری دیپلمه یا غیردیپلم، مورد توافق قرار گیرد، همچنین هزینه و تشریفات پذیرش دانشگاههایی که این دانش‌آموزان در آن پذیرفته می‌شوند.

سفارت ایران از بیان این مطلب خوشوقت است که کوشش‌های آن به منظور بهتر شناساندن ایران در مصر، به ثمر رسیده است، زیرا که دولت پادشاهی مصر در صدد کمک به پیشرفت عده‌ای از جوانان مصری در جهت برخورداری از فرهنگ فارسی به عنوان ثروت عظیم دو کشور شرقی است؛ و سفارت از هم اکنون به وزارت پادشاهی امورخارجه اطمینان می‌بخشد که از دانش‌آموزان مصری عازم به ایران، مقارن با مهمان‌نوازی بسیار، پذیرایی گرمی به عمل آورد و توجه دولت ایران به آنان کمتر از توجه گروه آموزشی ایران نخواهد بود.

سفارت، جزئیات و اطّلاعات مورد نظر وزیر آموزش عمومی را از تهران سؤال کرده است و خشنود خواهد شد که به محض اخذ این اطّلاعات، آنها را به وزیر پادشاهی ابلاغ نماید.

سفارت ایران فرصت را جهت تجدید احترامات فائقه به وزارت پادشاهی امور خارجه، مغتنم می‌شمارد.

رمله، ۳ اوت ۱۹۳۴

سفارت پادشاهی امورخارجه

No 234

N O T E.

Par Note en date du 29 juillet 1934, No 81-14/12 (359) le Ministère Royal des Affaires Etrangères a bien voulu faire part à la Légation de Perse du désir exprimé par le Ministère de l'Instruction Publique de connaître les facilités qui pourraient être accordées en Perse à des étudiants égyptiens, diplômés ou non diplômés, pour l'étude de la langue persane, les Universités où ils seraient admis, ainsi que les frais et les formalités d'admission.

La Légation de Perse est heureuse de constater que ses efforts en vue de mieux faire connaître la Perse à l'Egypte ont produit leurs fruits, puisque le Gouvernement Royal Egyptien pense pousser une partie de la jeunesse égyptiennes à se nourrir de la culture persane, pour le plus grand bien des deux pays orientaux, et la Légation s'empresse d'assurer

./.

MINISTERE ROYAL DES AFFAIRES ETRANGERES.

dès maintenant le Ministère Royal des Affaires Etrangères que les étudiants égyptiens qui voudraient se rendre en Perse, y rencontreront, en même temps qu'une large hospitalité, l'accueil le plus cordial et seront l'objet des soins particuliers tant du Gouvernement Persan lui-même que du corps enseignant de Perse.

La Légation s'est empressée de demander à Téhéran les détails et les renseignements que désire avoir le Ministère de l'Instruction Publique et elle se fera un plaisir de les communiquer au Ministère Royal dès qu'elle les aura reçus.

La Légation de Perse saisit l'occasion pour renouveler au Ministère Royal des Affaires Etrangères les assurances de sa haute considération.

Ramleh, le 3 août 1934.

شماره سند: ۷۷

تاریخ: ۱۳۱۶

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: آقای کفیل وزارت معارف ایران

موضوع: معرفی کارمندان فرهنگستان ایران به مجمع زبان عربی[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۱۶.

اداره .... نمره (٦)

وزارت امور خارجه

رونوشت .... نمره .... مورخه .... وزارت/اداره که اصل آن به نمره .... ثبت شده

آقای کفیل .

باکمال افتخار باستحضار خاطر شریف جنابعالی میرساند که بموجب فرمان وزارتی نمره ۴۹۳۹ مورخه ۱۱ سپتامبر ۱۹۳۸ جناب آقای وزیر معارف مصر آقایان ایرانی نامبرده ذیل را بسمت ~~ککککک~~ اعضاء مراسلین در فرهنگستان فواد اول زبان عرب در مصر تعیین نموده اند .

اولا ــ جناب آقای حسین سمیعی نایب رئیس فرهنگستان زبان ایرانی

ثانیا ــ جناب آقای اسمعیل مرات کفیل وزارت معارف .

ثالثا ــ آقای دکتر قاسم غنی عضو فرهنگستان زبان ایرانی

رابعا ــ آقای استاد رشید یاسمی عضو فرهنگستان زبان ایرانی .

لفا سواد فرمان مزبور را برای استحضار خاطر شریف ایفاد میدارد .

باعنوان مراتب فوق از جنابعالی خواهشمند است احترامات فائقه دوستار را قبول فرمایند .

شماره سند: ۷۸

تاریخ: ۱۳۱۶ [۱۹۳۸/۹/۱۱]

فرستنده: وزیر معارف عمومی ـ محمدحسین هیکل

گیرنده: ــ

موضوع: اسامی اعضاء مکاتبه‌ای انجمن زبان عربی (فؤاد اول)

نمره: ۴۹۳۹

بخشنامه وزارتی

وزیر معارف عمومی (آموزش و پرورش)

پس از آگاهی از نامهٔ وارده از رئیس (انجمن زبان عربی فؤاد اوّل) در مورد نامزدی چهارتن از مردان علم و فضل از دولت ایران جهت عضویت مکاتبه‌ای در انجمن و بنابه دلایل مندرج در این نامه و پس از آگاهی از مادهٔ هشتم فرمان صادره در ۱۳ دسامبر سال ۱۹۳۲ درخصوص تأسیس انجمن مقرر گردیده است.

(ماده نخست)

نامبردگان ذیل به عنوان عضو مکاتبه‌ای انجمن زبان عربی فؤاد اول منصوب می‌گردند:

۱. عالیمقام حسین سمیعی — نایب رئیس انجمن (فرهنگستان) زبان فارسی

۲. جناب آقای اسماعیل مرآت — جانشین وزیر معارف عمومی

۳. دکتر سیدقاسم غنی — عضو انجمن زبان فارسی

۴. استاد سید رشید یاسمی — عضو انجمن زبان فارسی

ماده دوم

اجرای این بخشنامه برعهده نماینده وزیر است.

وزیر معارف عمومی

محل امضاء: (محمدحسین هیکل)[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۱۶.

اداره .... نمره (۱)

وزارت امور خارجه

رونوشت .... نمره .... مورخه .... وزارت/اداره که اصل آن به نمره .... ثبت شده

قرار وزاری

رقم ٤٩٣٩ المورخ ١١/ ٩/ ١٩٣٨

وزير المعارف العموميه

بعد الاطلاع علي الكتاب الوارد اليه من رئيس (مجمع فواد الاول للغه العربيه) بترشيح اربعه من رجال العلم والفضل في دوله ايران ليكونوا اعضاء مراسلين للمجمع للاسباب المبينه بهذا الكتاب .

وبعد الاطلاع علي الماده الثامنه من المرسوم الصادر في ١٣ ديسمبر سنه ١٩٣٢ بانشاء المجمع .

قرر ما ياتـي

(الماده الاولي)

يعين عضوا مراسلا لمجمع فواد الاول للغه العربيه كل من حضرات .

١) صاحب المعالي حسين سميعي — نايب رئيس مجمع اللغه الفارسيه

٢) صاحب السعاده اسماعيل مرآت — وزير المعارف العموميه بالنيابه (كفيل)

٣) الدكتور السيد قاسم غنـــي — عضو مجمع اللغه الفارسيه

٤) الاستاد السيد رشيد ياسمي — عضو مجمع اللغه الفارسيه

الماده الثانيه

علي وكيل الوزراء تنفيذ هذا القرار .

وزير المعارف العموميه

التوقيع (محمد حسين هيكل)

شماره سند: ۷۹

تاریخ: ۱۷ مهرماه ۱۳۱۷

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: وزارت فرهنگ

موضوع: معرفی کارمندان فرهنگستان ایران به مجمع زبان عرب

نمره: ۳۵۴۳۵/۵۹۷۵

حاشیه:

ـ آقای قدیمی

با مراجعه سابقه مطابق اطلاعاتی که موضوع خواست پاسخ داده شود که فرهنگستان نامبرده بنام مرحوم فؤاد اول می‌باشد و اساس نامه آن هم وضع گردیده است.

۱۷/۸/۲۶

محل امضاء:[۱]

ـ ۱۵۲/۱۶

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۱۶.

وزارت امور خارجه

اداره یکم سیاسی
شماره ۵۵۴۵۰
تاریخ ۱۷/۷/۱۷

۱۵۲/۱۹

وزارت فرهنگ

به پیرو نامه ۷ ر۷ر۱۷ شماره ۲۲۷۱۴/۵۵۷۷ رونوشت ازیادداشت دوم اکتبر ۱۹۳۸ سفارت پادشاهی مصردرطهران شماره ۲۹۷ بپیوست فرمان پادشاه انگلیس درباره کارمندی وابسته درفرهنگستان فواد اول (درزبان عرب) نسبت بچهارنفرازآقایان ایرانی نامبرده درفرمان برای آگهی فرستاده میشود ظاهرا فرهنگستان فواد اول درزبان عربهمان فرهنگستان مصراست که البته دارای بخشهای مختلف میباشد وآقایان ایرانی رامطابق فرمان به بخش زبان عرب وابسته کرده اند فواد اول هم که بفرهنگستان اضافه شده بایت مربوط به تصمیم اخیرمصر باشد که بپاداشرزحمات فواد اول پدر پادشاه فعلی خواسته اند بپاره ازبنگاه ها و موسسات نام فواد اول راداده باشند برای آگهی قطعی نسبت باین دو نکته توضیح لازم ازسفارت شاهنشاهی درقاهره هم خواسته شده همینکه پاسخ برسد باگهی آن وزارتخانه خواهد رسانید.

ـــــــ

رونوشت ازنامه بالا بپیوست رونوشت ازیادداشت سفارت مصروفرمان پادشاه بسفارت شاهنشاهی درقاهره فرستاده میشود درباره "جمله فواد اول" و "درزبان عرب" که دریادداشت سفارت به "فرهنگستان" اضافه شده L'Academie Fuad 1er de la langue Arabe و توضیحی که وزارت امورخارجه درنامه بالا داده است بازجوئی وهرنظر که اتخاذ مینمایند گزارش دهند.

از طرف وزیر امور خارجه
[signature]

اداره کل ... ۲۰۹۰
تاریخ ۱۷/۸/۴ ، ۲۱/۱۰/۲۸

شماره سند: ۸۰

تاریخ: ۲۱ مهرماه ۱۳۱۷

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: معرفی کارمندان فرهنگستان ایران به مجمع زبان عرب

نمره: ۳۵۷۸۹/۶۰۷۷

حاشیه:

ـ آقای قدیمی

با مراجعه به پیشینه (سابقه) دستور بدهید که مراتب به وزارت مصر نوشته و در پاسخ به وزارت امورخارجه طهران مراتب اشعار گردد.

۱۷/۸/۱۰

محل امضاء:[1]

ـ ۱۵۲/۱۶

ـ قاهره

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۱۶.

اداره یکم سیاسی
شماره
تاریخ
پیوست

وزارت امور خارجه

قاهره

سفارت شاهنشاهی ایران

تاریخ ۱۷/۸/۷ - ۲۰۶۲

۲۸/۱/۲۹

به پیرو دستورهای گذشته

۱ ـ پذیرفته شدن آقایان زیر ۰

جناب آقای محمد حسین هیکل وزیر فرهنگ مصر

جناب آقای محمد رفعت پاشا رئیس فرهنگستان مصر

آقای دکتر منصور بیك فهمی کارمند فرهنگستان و رئیس کتابخانه مصر

آقای علی بیك الجارم کارمند فرهنگستان مصر

چهارتن کارمندان فرهنگستان مصر را به کارمندی وابسته

Membres Correspondants

درفرهنگستان ایران به مقامات مصری درقاهره اعلام دارید ۰

۲ ـ چهارتن آقایان زیر ۰

جناب آقای حسین سمیعی نایب رئیس فرهنگستان

جناب آقای اسمعیل مرات کفیل وزارت فرهنگ

آقای دکتر قاسم غنی کارمند فرهنگستان

آقای رشید یاسمی کارمند فرهنگستان

را رسما به مقامات وابسته درقاهره به کارمندی وابسته درفرهنگستان مصر معرفی نمائید ۰

۳ ـ درباره اعلام پذیرفته شدن چهارتن کارمندان فرهنگستان مصر به کارمندان وابسته در فرهنگستان ایران (موضوع ۱ بالا) وهمچنین برای معرفی چهارتن کارمندان فرهنگستان ایران بکارمندی وابسته در فرهنگستان مصر (موضوع ۲ بالا) در اینجا یادداشت بسفارت پادشاهی مصر نوشته شد درقاهره هم از طرف سفارت شاهنشاهی یادداشت بوزارت خارجه مصر نوشته شود ۰

وزارت امور خارجه

-۱-

۴- نتیجه اقدامی را که درسفارت بجا خواهید آورد بوزارت امورخارجه آگهی دهید ./

از طرف وزیر امورخارجه

شماره سند: ۸۱

تاریخ: ۱۷ بهمن ۱۳۱۷

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: استفاده از نام سیدجمال‌الدین اسدآبادی بجای افغانی

نمره: ۵۳۸۸۰/۹۰۸۲

حاشیه:

ـ آقای پیرنظر چه اقدامی شده اطلاع بدهید و بیاورید دستور بدهیم.

ـ باید به وزارت خارجه نوشته، با اشخاصی که در این باب صحبت شده، بیحد قبول دارند سیدجمال‌الدین ایرانی است ولی مشهور به افغانی است و اگر مضاف‌الیه افغانی را از نام برداریم مگر مشهوریت او از بین می‌رود ولی البته هرگاه کنفرانس راجع به این شخص داده شود و بگویند این شخص افغانی است البته اقدام در این باب خواهد شد، اینها که حاضر می‌شوند این شهرت را از روی مرحوم باید برداشت. امضاء

وزارت امور خارجه

اداره یکم سیاسی
شماره ۹۰۸۲ / ۵۰۸۱۰
تاریخ ۱۷/۱۱/۱۷
ضمیمه

قاهره

سفارت شاهنشاهی ایران

الاهرام قاهره بازهم در شماره ۱۶/ ۱/ ۲۹ اینطور نگاشته است .

" جمال الدین افغانی نام کتابی است که آقای محمد اسلام در ۲۵۸ صفحه بزرگ شرح حال فیلسوف و پیشوای بزرگ خاور مرحوم سید جمال الدین افغان را تالیف و انتشار داده اند "

سفارت شاهنشاهی بایستی در نظر داشته باشند که وزارت خارجه پس از آگهی از آنچه همین روزنامه در شماره ۱۴/ ۱۰/ ۱۹۳۸ خود زیر عنوان نام بزرگان برای خیابانها ، قاهره نگاشته بود دستوری بشماره ۲۹۱۴۸/۶۶۷۲ صادر کرد که جمال الدین افغانی نبوده و اسد آبادی و اهل همدان میباشد و انتظار داشت سفارت شاهنشاهی از نتیجه اقداماتی که در تصحیح این گفتار بعمل خواهند آورد وزارت را آگاه بدارند . اکنون بر خلاف انتظار چنین نگارشی دیده میشود . مقتضی است با در نظر گرفتن دستور اولیه گزارش اقدامات خود را هرچه زودتر بوزارت خارجه بفرستند .

وزیر امور خارجه

دفتر سفارت دولت علیه ایران
در مصر (قاهره)
نمره ۲۰۰۵۷
تاریخ ۲۹ بهمن ۱۳۱۷

۱۸ فوریه ۱۹۳۹

شماره سند: ۸۲

تاریخ: ۳۰ اسفند ۱۳۱۷

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت کبرای ایران در مصر

موضوع: برگزاری انجمن یادبود سیدجمال‌الدین در قاهره و درخواست ایران جهت تغییر نام افغانی به اسدآبادی

نمره: ۶۱۶۰۸/۱۰۰۴۱

حاشیه:

ـ آقای پیرنظر سؤال کنید آیا این مجلس منعقد شده است از آقای وزیر اوقاف سؤال.

۱۳۱۸/۱/۸

وزارت امور خارجه

اداره ...... یکم سیاسی
شماره ۱۰۰۴۱/ ۴/۱۴۰۸
تاریخ ۵/ ۱/ ۷
ضمیمه

دفتر سفارت دولت علیه ایران
در مصر (قاهره)
نمره ۵۹ تاریخ ۹ فروردین ۱۸

قاهره

سفارتکبرای شاهنشاهی ایران

البلاد بغداد در شماره ۲۹/۲/۲۷ زیر عنوان سید جمال الدین افغانی در مصر نوشته است چون روز نهم مارس مطابق با چهل و دومین سال وفات مرحوم سید جمال الدین افغانی است و شخص نامبرده از مردان بزرگ شرق و اسلام بشمار میاید لذا انجمنی تحت ریاست جناب وزیر اوقاف مصر و عده از بزرگان ان کشور برای یاد بود واحیاء نام ان راد مرد در قاهره تشکیل یافته است. این انجمن برای پذیرش هرگونه پیشنهاد در این باره حاضر میباشد.

وزارت امور خارجه یقین دارد سفارتکبرای شاهنشاهی در موقع خود با توجه بدستورات پیش این نکته را در نظر داشته اندکه مرحوم سید جمال الدین افغانی نبوده و بلکه اسد ابادی و همدانی است و روی همین اصل تذکر لازم بجاهای وابسته داده اند اکنون هم گرچه این نامه دیرتر از تاریخی که در روزنامه درباره تشکیل انجمن اشاره شده خواهد رسید معهذا ضرری ندارد که اقدام مقتضی معمول و نتیجه را بوزارت خارجه مرقوم فرمایند.

وزیر امور خارجه
[signature]

۱۳۲۸/۱/۸

شماره سند: ۸۳

تاریخ: ۱۱ اردیبهشت ۱۳۱۸

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: علت استفاده از نام افغانی برای سیدجمال‌الدین اسدآبادی

نمره: ۳۸۴

وزارت امورخارجه ـ اداره یکم سیاسی

بازگشت به نامه شماره ۶۰۶۰۸/۱۰۰۴۱ / ۱۷/۱۲/۳۰ موضوع سیدجمال‌الدین ایرانی آگهی می‌دهد که از جانب وزیر اوقاف مصر راجع به انعقاد انجمن برای ذکر چهل و دومین سال فوت سیدجمال نامبرده پرسش شده پاسخ دادند، چنین انجمنی دائر نشده است. ضمناً با جناب وزیر نامبرده مذاکرات لازمه در اینکه سیدجمال‌الدین ایرانی و متولد در اسدآباد همدان است نموده خاطرنشان ساخت که این شخص چنانچه همه می‌دانند افغانی نیست و اگر کلمه افغانی به آخر او اضافه شده است نباید اشتباه در جنسیت او شود همان پاسخهایی که سابقاً جناب معاون وزارت خارجه مصر داده و این سفارت کبری هم طی نامه شماره ۳۱۴ / ۱۳۱۸/۲/۲ در پاسخ نامه وزارت خارجه عرض کرده تکرار و علاوه نمودند که سیدجمال‌الدین به افغانی مشهور شده و اگر کلمه افغانی از نام او برداشته شود مشهوریت او از میان می‌رود.

مراتب را به وزارت خارجه آگهی داد و بعلاوه بنده همانطور که در نامه عرض کرده است باید به ترویج و تبلیغات بین دو کلمه افغانی را از نام سیدجمال‌الدین برداشت، بنده همین دو روزه مجدداً با شرح و تفصیل با وزیر اوقاف راجع به سیدجمال‌الدین مذاکره کردم و بطور لازم مراتب را خاطرنشان کردم.

امضاء: بهمن

امضاء: حسن پیرنظر

۱۰/۲/۲

حاشیه:

ـ ایشان

ـ ماشین شود.

شماره عمومی ۴۸۶ ع
شماره خصوصی
جزوه‌دان
رونده

سفارت شاهنشاهی ایران
قاهره

نوع مسوده
موضوع مسوده
پیوست
مسؤل پاکنویس

تاریخ نوشتن .... تاریخ پاکنویس .... تاریخ ثبت ۱۸/۲/۱۱ ۱۳

ماشین شود

وزارت امور خارجه — اداره [illegible]

بازگشت به نامه شماره ۲۰۲۰۱/۱۰۰۳۱ ع [illegible] سید جمال الدین ایرانی
۱۷/۱۱/۲۰
آگهی میدهد که قبلاً جناب آقای وزیر [illegible] مصر [illegible] راجع به [illegible]
[illegible] سید جمال الدین [illegible]
[illegible] است. ثانیاً جناب آقای وزیر [illegible] مذاکرات
[illegible] سید جمال الدین ایرانی [illegible] متولد در اسدآباد همدان بوده.
[illegible] که این [illegible] به افغانی [illegible] کلمه
افغانی [illegible] نام [illegible] اشتباه است. در حقیقت [illegible]
[illegible] جناب [illegible] وزارت [illegible]
[illegible] طی نامه شماره ۳۱۴ / ۱۳۱۸/۲/۲ [illegible] وزارت [illegible]
عرض [illegible] کرد [illegible] که سید جمال الدین به افغانی مشهور شده [illegible]
کلمه افغانی [illegible] وزارت [illegible]
[illegible] وزارت [illegible] لازم [illegible]
عرض [illegible] کلمه افغانی [illegible]
سید جمال الدین [illegible] وزارت [illegible]

اثاث [illegible]

راجع به سید جمال الدین [illegible] مراتب را [illegible]
۱۸/۲/۲

شماره سند: ۸۴

تاریخ: ۲۵ مهر ماه ۱۳۲۵

فرستنده: انجمن تبلیغات اسلامی ـ تهران

گیرنده: سفیر کبیر ایران در قاهره

موضوع: ارسال اسامی ایرانیان مقیم مصر جهت ارسال کتب

نمره: ۵۵/۵۷۶۷[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۵۹.

انجمن تبلیغات اسلامی
صندوق پستی ۱۵۳
تهران - ایران
اداره: خیابان هدایت
تلگرافی: تبلیغ اسلام

شماره ۵۵/۵۷۰۴۷

تهران - بتاریخ

ضمیمه

جناب آقای سفیرکبیر دولت شاهنشاهی ایران در ناهره

پس از عرض سلام و ارادت محترماً اشعار میدارد -

چون این انجمن میخواهد برخی کتب خودرا برای ایرانیان مقیم خارجه ارسال دارد وآنهارا بمراکز ورود مقصر خود آشنا کند تقاضا دارند دستور فرمائید صورتی از ایرانیان مقیم آن کشوربرای ما ارسال دارند . موجب مزید امتنان است .

البته از این کمک که موجب سرفرازی نام اسلام و ایران عزیز درجهان است مضایقه نخواهید فرمود .

آئین نامه واعلامیهٔ ما بچهار زبان فارسی وعربی وفرانسه وانگلیسی چاپ شده وبهرزبانی که بخواهید یک نسخه از آن خدمت شما ارسال میگردد . همچنین تاکنون متجاوز از بیست جلد کتب فارسی طبع کرده ایم که صورت مفصل آن خدمت شما ارسال خواهد شد . این کتب ازحیث تعداد بیان درشرق بی سابقه است وبرخی از آن مجموعاً بیکصدوپنجاه هزار جلد رسیده است وتعداد کارمندان ونمایندگان ما در ایران بالغ بربیست هزار نفر میشود .

خواهشمند است درصورت امکان نام اشخاصی راغیر از ایرانیان که مایلند دریافت آئین نامه بیکی از زبانها را نامبرده باشند بضمیمه آدرس آنها برای ما ارسال فرمائید .

درانتظار جواب خواهشمند است احترامات فائقه مارا بپذیرید .

۴۵۴۴ تاریخ ۲۵/۲/۲۷

شماره سند: ۸۵

تاریخ: ۲۸ آبان ۱۳۲۵

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: انجمن تبلیغات اسلامی ـ تهران

موضوع: اسامی ایرانیان مقیم مصر و جمعیتهای اسلامی قاهره

نمره: ۲۵۳۳/۵/۷

انجمن تبلیغات اسلامی

صندوق پستی شماره ۱۵۳ تهران

نامهٔ شماره ۵۵/۵۷۶۷ مورخ ۱۳۲۵/۷/۲۵ آن انجمن رسید و از مساعی شایان تقدیری که برای آشناکردن مردم به مرام و روش مقدس اسلام نموده‌اید قدردانی نموده توفیق و کامیابی آن انجمن را در این منظور شریف از درگاه خداوند متعال خواستار است.

اسامی عده‌ای از آقایان ایرانی مقیم مصر راکه به زبان فارسی آشنا دارند و می‌توانند از تشریفات آن انجمن استفاده کنند به پیوست ارسال می‌گردد. اسامی عده‌ای از انجمنهای اسلامی مصر را هم به پیوست می‌فرستد که نسخه‌هایی از آئین‌نامه انجمن را به زبان عربی برای اگهی آنها ارسال دارید. البته اگر خودشان طالب نسخه‌هایی بیشتر می‌باشند بهر زبانی که بخواهند ممکن است برای آنها ارسال فرمائید.

آذرمی

حاشیه:

- ۲۵۳۳/۵/۷
- ۲۵/۸/۲۸

۲۶۰۴/۸
۲۲/۰/۲۷

انجمن تبلیغات اسلامی

صندوق پستی شماره ۱۵۴ تهران

~~جواب~~ نامه شماره ۵۵/۵۲۶۷ مورخ ۱۳۲۵/۷/۱۵ [struck out] آن انجمن رسید

و از مساعی شایان تقدیری که برای آشنا کردن مردم به مرام و روش مقدس اسلام نموده‌اید

قدردانی نموده توفیق و کامیابی آن انجمن را در این منظور از درگاه خداوند

متعال خواستارست.

اسامی عده‌ای از آقایان ایرانی مقیم مصر را که بزبان فارسی آشنا دارند و میل دارند

از نشریات آن انجمن استفاده کنند بپیوست ارسال میگردد. اسامی عده‌ای از

انجمنهای اسلامی مصر را هم بپیوست میفرستد که [struck out] نسخه‌ای از آئین‌نامه

انجمن را بزبان [struck out] (بزبان عربی) برای آنها ارسال دارید البته اگر خودشان

طالب نسخه‌های بیشتری هم باشند که بخواهند ممکن است برای آنها ارسال داشته

آزادی

شماره سند: ۸۶

تاریخ: ۲۸ آبان ۱۳۲۵

فرستنده: سفارت ایران و مصر

گیرنده: انجمن تبلیغات اسلامی ـ تهران

موضوع: صورت اسامی عده‌ای از ایرانیان مقیم مصر

نمره: ـ

صورت اسامی عده‌ای از آقایان ایرانی مقیم مصر

آقای مهدی رفیع مشکی بک	حارة احمد السواری	بالسکة الجدیدة	القاهره
« عبدالحمید بک کازرونی	۲۲ شارع قصر النیل		القاهره
« عبدالمجید بک کازرونی	۲۲ شارع قصر النیل		القاهره
« محمدجعفر بیات	الممر التجاری	شارع فؤادالاول	القاهره
« منوچهر مؤدب‌زاده	مدیر روزنامه چهره‌نما	۱۴ شارع حسن‌الاکبر	القاهره
« مهدی عزیزبک	۲ شارع جعفر	عُمرة	القاهره
« حسین کشمیری بک	۲ شارع جعفر	عُمرة	القاهره
« محمود ناصر	حارة احمد السواری	بالسکة الجدیدة	القاهره
« عباس غالب مصطفوی	شارع العباسیه		القاهره
« حاج شکراله کاظم	بالسکة الجدیدة	مقابل الازهر.	القاهره
« پرویز خلیلی یزدی	بخان الخلیلی	بالقاهره	القاهره
« محمود کوجانی تبریزی	مخزن الجاجیه الایرانیه	شارع قصرالنیل	
« محمدحسن‌تبریزی‌تاجرالشای	بالسکة الجدیدة	القاهره	
« محمدحسن تبریزی بک	شارع فرن	الاسکندریه	
« عبدالغفار تبریزی بک	شارع فرن	الاسکندریه	

صورت اسامی عده‌ای از آقایان ایرانیان مقیم مصر

آقای سید [illegible] شیخ بک — حارة محمد الجواري بالسكة الجديدة القاهره
" عبدالحمید بک کازرونی — ۲۲ شارع قصر النیل القاهره
" عبدالمجید بک کازرونی — " " " "
" محمد جعفر بیات — المحل التجاری شارع فؤاد الاول "
" منوچهر مؤدب زاده مدیر روزنامه چهره نما — ۱۴ شارع حسن الاکبر "
" سعدی عزیز بک — ۲ شارع جعفر - غمرة القاهره
" حسین کشیری بک — ۲ شارع جعفر - غمرة القاهره
" محمود ناصر — حارة محمد الجواري بالسكة الجديدة القاهره
" عطا غالب مصطفوی — شارع العباسیه القاهره
" حاج شکرالله کاظم — بالسكة الجديدة - مقابل الازهر القاهره
" پرویز فصیح یزدی — مخزن الفصیح بالقاهره القاهره
" محمود کرجانی تبریزی — مخزن السجاد الایرانیه شارع قصر النیل
" محمد حسن تبریزی تاجرباشی — بالسكة الجديدة - القاهره
" محمد حسن تبریزی بک — شارع ~~[illegible]~~ فؤاد الاسكندريه
" عبدالغفار تبریزی بک — شارع فؤاد الاسكندريه

شماره سند: ۸۷

تاریخ: ۲۸ آبان ۱۳۲۵

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: انجمن تبلیغات اسلامی ـ تهران

موضوع: اسامی بعضی از جمعیتهای اسلامی در قاهره

اسامی بعضی از جمعیتهای اسلامی در قاهره

جمعية الشبان المسلمين ـ المركز العام به شارع الملكه نازلی ـ بالقاهره

جمعية الاخوان المسلمين قسم‌الاتصال بالعام الاسلامی

بالمركز العام ـ ميدان الحلمية الجديدة ـ القاهره

« الجهاد الاسلامی بجنة نشر الثقافة الاسلاميه

۱۳ شارع الناصرية ـ القاهره

« مكارم الاخلاق الاسلاميه ۴۰ شارع ابن الرشيد ـ شبرا ـ القاهره

« منع المسكرات المركزيه ۲۷ شارع راتب پاشا

بالحليمة الجديدة ـ القاهره

« المضارالسنة» المحمدية ـ القاهره

« شباب سيدنا محمد ـ القاهره

اتحاد مصر و ایران ۱۲ شارع العباسيه ـ القاهره

اسامی بعضی از جمعیت‌های اسلامی در قاهره

جمعیة شبان المسلمین - المرکز العام بشارع الملکة نازلی بالقاهره

جمعیة الاخوان المسلمین قسم الاتصال بالعالم الاسلامی

بالمرکز العام - بمیدان الحلمیة الجدیدة - القاهره

• [illegible] الاسلامی لجنة نشر الثقافة الاسلامیة

۱۴ شارع الناصریة - القاهره

• [illegible] الحقوق الاسلامیة ۲۰ شارع ابن الرشید - شبرا - القاهره

• [illegible] المرکزیة ۲۷ شارع راتب باشا

بالحلمیة الجدیدة - القاهره

• انصار السنة المحمدیة القاهره

• شباب سیدنا محمد القاهره

[illegible] ۱۲ شارع العباسیه القاهره

شماره سند: ۸۸

تاریخ: ۱۵ اسفند ۱۳۲۵

فرستنده: آذرمی (سفارت ایران در مصر)

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: انجمن ایجاد نزدیکی بین مذاهب اسلام

نمره: ۴۵۷۶/۶/۱۷

وزارت امورخارجه

در پیرو گزارش شماره ۲۴۵۳/۶/۱۷ [۱۳۲۵/۱۱/۳۰] راجع به جلسات جمعیت ایجاد نزدیکی بین مذاهب اسلام [جماعة التقریب بین‌المذاهب الاسلامیه] مجدداً جراید راجع به جلسه سوم جمعیت مزبور و تصویب اساسنامه آن شرحهائی نگاشته‌اند، قطعات جراید الاهرام والاخوان‌المسلمون و منیرالشرق محتوی شرح جلسه سوم جمعیت نامبرده و خلاصه اساسنامه با ترجمه فارسی آن به پیوست فرستاده می‌شود. بطوریکه ملاحظه می‌فرمائید در یک از مواد اساسنامه ذکر شده است که آقای محمدتقی قمی صاحب فکر تأسیس جمعیت و مؤسس دارالتقریب تا آخر عمر به دبیرکل این جمعیت و عهده‌داری رسیدگی بـه امـور دارالتقریب و کتابخانه آن انتخاب گردیده است.

محل امضاء: آذرمی

۲۵/۱۲/۱۵[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۵۹.

۴۴۷۵/۱۹

۱۳۲۵/۱۲/۱۵

وزارت امور خارجه

پیرو گزارش شماره ۲۴۵۴۴-۶.۱۷ (۳۰-۱۳۲۵/۱۱) راجع به جمعیت جمعیت
تقریب بین مذاهب اسلام (جماعة التقریب بین المذاهب الاسلامیة) محترماً
راجع به مطالب مرام جمعیت مزبور و التقریب است شماره آن زمان که نگاشته شده
قطعات جرائد الاهرام، الاخوان المسلمین، منبر الشرق، کوکب الشرق و صحیفه مرام
جمعیت نامبرده و صفحه اول شماره با ترجمه فارسی آن به پیوست ارسال میشود.
بطوریکه ملاحظه میفرمایند در یکی از مواد اساسنامه ذکر شده است که آقای محمد تقی قمی
صاحب فکر تأسیس جمعیت و رئیس دارالتقریب که آقای ... همواره در این جمعیت
و عهده داری ریاست که با مدد دار التقریب و کتابخانه آن انتخاب گردیده است.

آذری
۲۵/۱۲/۱۵

شماره سند: ۸۹

تاریخ: ۱۳۲۵ هـ.ش [۱۵ / فوریه ۱۹۴۷]

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: ارسال ترجمه روزنامه اخوان المسلمون درباره انجمن ایجاد نزدیکی بین‌المذاهب

حاشیه:

- روزنامه الاهرام مورخه ۴۷/۲/۱۶ (۱۳۲۵/۱۱/۲۷) نیز خبری به همین معنی انتشار داده است.[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۵۹.

ترجمه مندرجات روزنامه الاخوان المسلمین ۱۶/۲/۴۷ (۲۶/۱۱/۱۳۲۵)

انجمن ایجاد نزدیکی بین مذاهب اســـــلام

انجمن ایجاد نزدیکی بین مذاهب اسلامی دیشب ساعت شش بعدازظهر با حضور آقایان نمایندگان مذاهب شافعی وحنفی ومالکی وحنبلی وامامیه وزیدیه در دارالتقریب جلسهای تشکیل داده راجع به مسائلی که دارالتقریب بایدنخست بانجام آن قیام نماید — مذاکراتی بعمل آورده وسائلی راکه برای وصول بمنظوردارالتقریب یعنی رفع اختلافات موهـوم بین مسلمین موثرومفیداست موردبررسی ومطالعه قراردادند .

جناب آقای علویه پاشا اظهارنمودندکه اختلافات موجودبین دستجات مذهبی هـــم شبیه به اختلافات موجوده بین احزاب سیاسی مختلف میباشدو آقای شیخ عبدالمجیدســـلیم اظهارداشتندکه اساس اختلافات مذهبی درحقیقت همانا مسائل واختلافات سیاسی بوده اســت وبس ومردم یادرنتیجه جهل ونادانی یادراثرتعصب وعنادباین اختلافات گرویده اند . آقـــایان شیخ محمدعبداللطیف درازوشیخ محمودشلتوت وشیخ عیسی منون وشیخ حناتی وشیخ سبکـــی واحمدعلویه بك نیز دراینمذاکرات شرکت نمودند .

وپس ازتبادل نظرراجع به قسمت اعظم اموری که موردبحث ومطالعه بودجلسه خاتمـه پیداکرد .

روزنامه الاهرام مورخه ۱۶/۲/۴۷ (۱۱۲۷/۳۲۵) نیزخبری بهمین معنی انتشارداده است

الأهرام الخميس ١١/٢٥/٢٤ ١٩٤٧

لجنة التقريب

بين المذاهب الإسلامية

اجتمعت لجنة التقريب بين المذاهب الاسلامية بدار التقريب فى الساعة السادسة من مساء يوم ١٤ فبراير سنة ١٩٤٧ ممثلا فيها علماء المذاهب من الشافعية والحنفية والمالكية والحنبلية والامامية والزيدية وتناولت النواحي التى تبدأ بها دار التقريب عملها وحددت الوسائل التي تتبعها لتحقيق غايتها فى القضاء على الخلافات الوهمية بين المسلمين وجاء فى كلام علوبة باشا أن الحزبية المذهبية هي الحزبية السياسية أشد ما يكون خطراً على الأمة الاسلامية وقرر فضيلة الشيخ عبد المجيد سليم ان الخلافات المذهبية أساسها — فى الواقع — السياسة وقد أخذ الناس بها إما عن جهل أو عناد واشترك فى المناقشات أصحاب الفضيلة والعزة الشيخ محمد دراز والشيخ محمود شلتوت والشيخ عيسى منون والشيخ الحنانى والشيخ السبكى واحمد علوبة بك . ورفعت الجلسة بعد الاتفاق على كثير من المسائل التى طرحت على بساط البحث

شماره سند: ۹۰

تاریخ: ۱۳۲۵ هـ. ش

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: ترجمهٔ روزنامهٔ منیرالشرق درباره انجمن ایجاد نزدیکی بین‌المذاهب

اتحاد کل مسلمین

یک قدم مهم در راه یک منظور مهمتر

جماعة التقریب بین‌المذاهب الاسلامیه [جمعیت ایجاد نزدیکی بین مذاهب اسلامی] مرکب از بزرگان رجال علم و دین در دارالتقریب واقعه در ۱۹ خیابان حشمت‌پاشا در زمالک ساعت شش بعدازظهر روز ۳۰ ربیع‌الاول ۱۳۶۶ مطابق ۲۱ فوریه ۱۹۴۷ [۱۳۲۵/۱۲/۲] تشکیل گردید.

در موعد مقرر آقایان کارمندان مؤسس جمعیت و نمایندگان تمام مذاهب اسلامی برای مذاکره در پیرامون اساسنامه دارالتقریب در مرکز جمعیت نامبرده حضور بهم رسانیدند، و همینکه عده حاضرین تکمیل شد اساسنامه ماده دوم اساسنامه ذکر شده است که از جمله مرامهای جمعیت آنستکه برای ایجاد اتحاد و هم‌آهنگی بین مذاهب اسلامی [طوائف اسلامی] که آرائی ـ که در عین حالیکه با اصول عقائدی که باید مسلمین بدان ایمان داشته باشند تماس ندارد ـ موجب دوری و تفرقه آنها گردیده است، مساعی لازمه مبذول دارند.

در ماده سوم آن راجع به راههائی که این جمعیت برای وصول به منظورهای خود خواهد پیمود وسائل نامبرده زیر را ذکر نموده است:

۱. نشر کتاب و رساله‌ها

۲. تبلیغ و دعوت بوسیله مطبوعات و سخنرانی و رادیو

۳. تبادل مراسلات و نشریه‌ها با انجمنهای دینی و فرهنگی موجود در کشورهای اسلامی مختلف

۴. عقد کنگره‌های عمومی اسلامی با حضور پیشوایان دینی و اجتماعی ملل اسلامی

۵. بذل مساعی نزد دانشگاههای اسلامی موجود در کلیه کشورها که فقه مذاهب اسلامی را در آن دانشگاه‌ها تدریس کنند و این دانشگاه‌ها را حقاً دانشگاههای اسلامی عمومی نمایند.

در ماده ششم این اساسنامه ذکر شده است که به موجب این قانون آقای محمدتقی قمی (که صاحب فکر تأسیس این جمعیت و مؤسس اول دارالتقریب می‌باشند) تا آخر عمر دبیرکل جمعیت و عهده‌دار رسیدگی دارالتقریب و کتابخانه آن باشند.

و در ماه [ماده] شانزدهم اساسنامه ذکر شده است که منظورهای این جمعیت دینی و اجتماعی است.

ساعت ۹/۳۰ که جمعیت اساسنامه را تصویب نمودند و مقرر داشتند که مرکز جمعیت در دارالتقریب باشد و کتابخانه مخصوص برای تسهیل منظورهای جمعیت تأسیس شود مجلس برگزار گردید. جمعیت بعد از این نیز برای عملی نمودن منظورهای عالی که برای رسیدن به آن این جمعیت تأسیس گردیده است جلسات خود را مرتباً تشکیل خواهد داد.[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۵۹.

نیر اشرق ۲۸، ۲۸/۲/۱۹۴۷ (۱۳۲۵/۱۲/۹)

اتحاد مسلمین

یک قدم مهم در راه یک منظور مقدس

جماعة التقریب بین المذاهب الاسلامیه (جمعیت برای نزدیک کردن مذاهب اسلامی) مرکب از بزرگان رجال علم و دین در دار التقریب واقعه در ۱۹ خیابان حشمت پاشا در زمالک ساعت شش بعدازظهر روز ۲۰ ربیع الاول ۱۳۶۶ مطابق ۱۲ فوریه ۱۹۴۷ (۱۳۲۵/۱۲/۲) تشکیل گردید

در موعد مقرر آقایان کارمندان مؤسس جمعیت و نمایندگان تمام مذاهب اسلامی برای مذاکره در پیرامون اساسنامه دار التقریب که مرکز جمعیت نامبرده است حضور بهم رسانیدند و بنا به تقاضای حاضرین نخست اساسنامه ماده بماده قرائت شد و در اطراف هریک از مواد قانون مذاکره لازم بعمل آمد.

در ماده دوم اساسنامه ذکر شده است که از جمله مرامهای جمعیت آنستکه سعی در ایجاد هم آهنگی بین مذاهب اسلامی (طوائف اسلامی) که آراء شان - که در عین حالیکه با اصول عقایدی که همه مسلمین بدان ایمان داشته باشند تماس ندارد - موجب دوری و تفرقه آنها گردیده است مساعی لازمه مبذول دارند

در ماده سوم آن راجع به راههائی که این جمعیت برای حصول منظورها بکار خواهد برد وسائل نامبرده زیر را ذکر کرده است:

۱. نشر کتب و رسائل
۲. تبلیغ دعوت بوسیله مطبوعات و سخنرانی و رادیو
۳. تبادل مراسلات و نشریات با انجمنهای دینی و فرهنگی مربوط به گروههای اسلامی مختلف
۴. عقد کنگره‌های عمومی اسلامی با شرکت پیشوایان دینی و اجتماعی ملل اسلامی

هدف [illegible] دانشگاه‌ها از لحاظ ترتیب دانشجو [illegible] گذشته جذاب [illegible]
به آن دانشگاه‌ها تدریجاً [illegible] و این دانشگاه‌ها با [illegible] دانشگاه‌ها [illegible] .
...... [illegible] این [illegible] ماده ذکر شده است که بموجب این قانون [illegible] [illegible]
(که [illegible] تأسیس این جمعیت [illegible] دارای [illegible] تدریجاً [illegible] باشند) [illegible]
جمعیت [illegible] تدریجاً [illegible] که [illegible] آن باشد .

در ماده [illegible] از [illegible] ماده ذکر شده است که منظور از این جمعیت [illegible] اجتماعی [illegible]

[illegible] ۹،۲۰ که جمعیت [illegible] را تدریجاً [illegible] داشته که [illegible]
جمعیت [illegible] تدریجاً باشد [illegible] [illegible] [illegible] جمعیت
تأسیس [illegible] برگزار گردد .
جمعیت [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] تأسیس گردید
[illegible] [illegible] [illegible] خواهد [illegible]

شماره سند: ۹۱

تاریخ: ۱۳۲۵ هـ. ش [۱۹۴۶/۹/۱۹]

فرستنده: محمودرضا ناصر [رئیس انجمن جوانان ایران در مصر]

گیرنده: سفیر کبیر ایران در مصر

موضوع: انجمن جوانهای ایران ـ مصر

ترجمه:

جناب آقای سفیر کبیر دولت شاهنشاهی ایران در قاهره

پس از تقدیم درود و احترام مفتخراً به آگهی آنجناب می‌رساند که اتحادی از جوانهای ایران ـ مصر در قاهره تأسیس گردیده که نخبه‌ای از جوانان تحصیل کرده دو کشور برادر مصر و ایران در آن عضویت دارند از جمله منظورهای این اتحاد تشیید روابط دوستانه بین آنها و نشر فرهنگ و ایجاد آشنائی می‌باشد.

ما امیدواری کامل داریم که این مؤسسه مورد توجه و عواطف دولت شاهنشاهی ایران و جناب سفیر کبیر محترم ایران در مصر باشد.

با تقدیم احترامات فائقه

رئیس محمودرضا ناصر[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۵۹.

اتحاد الشباب الايراني المصري

١٢ شارع العباسيه بالقاهرة

القاهرة في ١٩/٩/١٩٤٦

حضرة صاحب السعادة سفير دولة ايران العليه

بالقاهرة

بعد التحية والاحترام أتشرف بافادة سعادتكم انه قد تألف بمدينة القاهرة اتحاد للشباب الايراني والمصري يضم نخبة من الشبان المثقفين من القطرين الشقيقين مصر وايران

ومن ضمن اغراض الاتحاد تنمية روابط الصداقة بينهم ونشر الثقافة والتعارف

ونحن لنا وطيد الامل في ان تنال هذه المؤسسة عطف الحكومة الامبراطورية الايرانية وسعادة سفيرها المحترم بالقطر المصري .

وتفضلوا يا صاحب السعادة بقبول فائق الاحترام ،

الرئيس

[signature]

دفتر سفارت کبرای دولت شاهنشاهی ایران
در مصر (قاهره)
نمره ۲۰۱ تاریخ ۲۳/۷/۱۳۲۵

ترجمه

جناب آقای سفیر کبیر دولت شاهنشاهی ایران — قاهره

پس از تقدیم درود و احترام مسرور است باطلاع آنجناب برساند که اتحادیه از جوانان ایران و مصر در قاهره تأسیس گردیده که عده‌ای از جوانان تحصیلکرده دو کشور برادر مصر و ایران در آن عضویت دارند

از جمله منظورهای این اتحادیه تشدید روابط دوستی بین آنها و نشر فرهنگ و [illegible] آشنائی میباشد.

و امید دارد که [illegible] این مؤسسه مورد توجه و عواطف دولت شاهنشاهی ایران

شماره سند: ۹۲

تاریخ: ۱۳۲۷ [۱۹۴۸/۲/۲۴]

فرستنده: محمودرضا ناصر (رئیس انجمن جوانان ایران و مصر)

گیرنده: سفیر ایران در مصر

موضوع: انجمن جوانهای ایران ـ مصر

نمره: ـ

حضرت جناب آقای سفیر دولت علیه ایران

مصر ـ قاهره

پس از سلام و احترام، احتراماً به استحضار می‌رساند که انجمن جوانان ایران و مصر که در مارس سال ۱۹۴۶ تأسیس یافته مورد قدردانی و عطوفت دولت اعلیحضرت شاهنشاه قرار گرفته است ثبت انجمن در وزارت امور اجتماعی در قاهره به شماره ۶۳۹ سال ۱۹۴۷ انجام یافته است. این امر انجمن را تشویق می‌نماید تا با استعانت از خداوند و محبت جناب عالی و توجه متولیان امر به راه خود ادامه دهد.

احترامات ما را پذیرا باشید.

رئیس انجمن

محمودرضا ناصر[1]

حاشیه:

ـ ۲۶/۱۲/۹

ـ ۲۷۴۳

ـ $\frac{۶}{۱۳}$ / ۲۵

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۵۹.

اتحاد الشباب الايرانى المصرى
١٢ شارع العباسية
بالقاهرة

رقم ٦٢٩ ر

القاهرة في [illegible] سنة ١٩٤

حضرة صاحب السعادة سفير دولة ايران العليـــة
بمصر — القاهــــــرة

بعد التحية والاحترام . أتشرف بافادة سعادتكم ان اتحاد الشباب الايراني المصري المكون في القاهرة في مارس سنة ١٩٤٦ والذى شملتـــه حكومة حضرة صاحب الجلالة الشاهنشاه بالتقدير والرعاية ، قد تمت موافقة تسجيله بوزارة الشئون الاجتماعية بالقاهرة تحت رقم ٦٣٦ لسنة ١٩٤٧ الامر الذى يشجع الاتحاد على المضى في طريقه مستعينا بعون اللـــــه وعطف سعادتكم ورعاية اولى الامر .

وتفضلوا يا صاحب السعادة بقبول فائق الاحتـــرام ،

رئيس الاتحــــاد

شماره سند: ۹۳

تاریخ: ۱۷ اسفند ۱۳۲۶

فرستنده: سفیر ایران

گیرنده: استاد محمودناصر

موضوع: انجمن جوانهای ایران ـ مصر

نمره: ۲۷۴۳/۶/۱۳

جناب آقای استاد محمودناصر

رئیس محترم انجمن جوانان ایران و مصر

۱۲ خیابان عباسیه ـ قاهره

پس از سلام

با شادمانی فراوان نامهٔ مورخ ۲۴ فوریه ۱۹۴۸ شما را دریافت کردم که در آن به من اطلاع دادید انجمن خجسته‌تان را در وزارت اموراجتماعی ثبت نموده‌اید. (من از این بابت) مشعوف شده‌ام، امیدوارم خداوند در پیمودن این راه درست جهت تقویت علائق دوستی و برادری میان دو کشور برادر مصر و ایران مؤفق بدارد و گامهای شما را در جهت رسیدن به هدف والایتان مستحکم نماید.

مراتب دوستی و احترام خالصانه مرا بپذیرید.

سفیر ایران[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۵۹.

٢٧٤٤/٩/١٢

٢١/١٢/١٧
٤٨/٣/٩

حضرة المفضال الاستاذ محمود ناصر
رئيس اتحاد الشباب للايراني المصرى المحترم
١٢ شارع العباسية - القاهرة

بعد التحية

تلقيت بكل سرور كتابكم المؤرخ ٢٤ فبراير ١٩٤٨ رقم
تخبروننى بتسجيل اتحادكم المبارك فى وزارة الشؤون الاجتماعية
وقد اخذت بذلك وأرجوان يوفقكم الله تعالى فى المضى
فى طريقكم القويم لتوثيق اواصر الصداقة والاخوة بين
البلدين الشقيقين مصر وايران وان يسدد خطاكم فى
الوصول الى هدفكم السامى

وتقبلوا خالص ودى واحترامى

سفير ايران

شماره سند: ۹۴

تاریخ: ۱۳۰۱

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت دولت ایران در مصر

موضوع: درخواست ارسال تخم پنبه مصری

نمره: ۱۷۴۷/۴۲۹

سفارت دولت علیّه ایران

از وزارت جلیله فواید عامّه لایحه به وزارت امورخارجه رسیده و تقاضا نموده‌اند مقداری تخم پنبهٔ امریکایی و مصری از واشنگتن و قاهره برای وزارت معزّی‌الیها تهیه شود، سواد مراسلهٔ واصله لفاً ارسال می‌گردد. متمنّی است برطبق تقاضای وزارت فواید عامّه صد کیلوگرم از بهترین تخم پنبه مصری تهیّه و ارسال فرمائید.

محل امضاء اعطاءالملک[1]

حاشیه:

ـ قاهره

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۵۹.

قاهره

وزارت امور خارجه

اداره [illegible] دائره

مورخه ۲۹ میزان ۱۳۰۱

نمره ۴۲۹ ۱۷۴۷

ضمیمه

[illegible]

از وزارت جلیله فوائد عامه [illegible] وزارت [illegible] و تقاضا نموده اند مقداری

تخم پنبه [illegible] مصری [illegible] قاهره [illegible] وزارت [illegible] تهیه شود [illegible]

[illegible] تقاضای وزارت [illegible]

تخم پنبه مصری تهیه [illegible]

[illegible]

concernant les
graines de coton

فصل سوم ـ اسناد اقتصادی

شماره سند: ۹۵

تاریخ: ۱۳۰۱

فرستنده: وزارت فواید عامه

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: سواد مراسلهٔ وزارت فواید عامه درخصوص ارسال تخم پنبه مصری و امریکایی به ایران

نمره: ۴۵۱۸

چون مقداری تخم پنبه امریکائی و مصری برای این وزارت خارجه لازم است متمنّی است به نمایندگان دولت علیّه مقیم واشنگتن و قاهره دستور داده شود که معادل چند کیلو از بهترین تخم پنبه امریکایی (مِڈ) و معادل چند کیلو مرغوبترین تخم پنبه مصری تهیّه نموده هرچه زودتر توسّط آن وزارت جلیله یا مستقیماً به عنوان وزارت فلاحت ارسال و قیمهٔ [قیمت] آنرا هم اطّلاع بدهند که پس از وصول حواله تلگرافی بشود. (عمیدالسلطنه)

سواد مطابق اصل است.

محل مهر: وزارت جلیله امور خارجه

ادارهٔ سوم سیاسی[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۳.

وزارت امور خارجه

اداره: ...

سواد مراسله وزارت فوائد عامه

مورخه ۸ عقرب ۱۳۰۱

نمره ۱۰۹۵/۴

چون مقداری تخم پنبه امریکائی و مصری برای امتحان لازم است خواهشمندم بنمایندگان دولت علیه مقیم واشنگتن

و قاهره دستور داده شود که مقداری چند کیلو از بهترین تخم پنبه امریکائی و مصری و مقداری چند کیلو از بهترین

تخم پنبه مصری تهیه نموده هر چه زودتر توسط آن وزارت جلیله مستقیماً بعنوان وزارت فلاحت

ارسال و قیمت آنرا هم اطلاع بدهند که پس از وصول حواله آن کارسازی شود

شماره سند: ۹۶

تاریخ: ۹ حوت ۱۳۰۱

فرستنده: وزارت فلاحت و تجارت

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: ارسال تخم پنبه مصری و دستورکشت و برداشت آن

نمره: ۸۰۵/۲۴

این وزارت خانه در نظر دارد که مقداری تخم پنبه مصری و امریکایی تحصیل کرده و با دستورهای لازمه بین رعایا و ملاکین نقاطی که می‌توان کشت پنبه نمود تقسیم کند. چندی قبل مقداری تخم پنبه از خارجه وارد و امتحان شده است و تخمهای مزبوره نتیجه رضایت‌بخش داده‌اند از این جهة تمنی دارد تلگرافاً به سفارت دولت علیه در واشنگتن و قاهره قدغن فرمائید که هر یک معادل پنجاه کیلو تخم پنبه خوب ارسال داشته و ضمناً دستور جامعی در ترتیب کشت و برداشت و آبیاری آن در ممالک اتازونی و مصر تهیه کرده بفرستند که با توزیع تخم پنبه دستورهای لازمه هم منتشر گردد، قیمت و مخارج محل آن از طرف این وزارت خانه پرداخته خواهد شد.

محل امضاء: عطاءالملک

محل مهر: ادارهٔ سوم سیاسی[1]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۳.

وزارت امور خارجه

اداره سوم سیاسی - تجارت
سواد مراسله به وزارت فلاحت و تجارت
مورخه ۹ حوت [illegible]
نمره ۸۰۵۸ / ۲

اینک از آنجا که در نظر دارند مقداری تخم پنبه مصری و امریکائی تحصیل کرده و با دستورهای
مخصوصی به رعایا و مالکین نقاطی که مستعد کشت پنبه هستند تقسیم کنند چون قبلاً مقداری تخم پنبه از
[illegible] وارد شده است و نتیجه آن رضایت‌بخش نبوده است [illegible] دارد
متمنی است به سفارت [illegible] در [illegible] و [illegible] هر یک مقداری [illegible]
تخم پنبه خوب [illegible] و [illegible] به ترتیب کشت [illegible]
آن [illegible] تهیه کرده تقدیم [illegible] تخم پنبه [illegible] بیشتر
گردد قیمت و مخارج حمل آن [illegible] خواهد

شماره سند: ۹۷

تاریخ: ۲۶ دلو ۱۳۰۱

فرستنده: ـ

گیرنده: ـ

موضوع: لایحه انعقاد قرارداد تجارتی با مصر

لایحهٔ انعقاد قرارداد تجارت با مصر

مادهٔ واحده

مجلس شورای ملی به دولت اجازه می‌دهد که با دولت مصر قرارداد موقتی تجارتی که مبنی بر اجرای حقوق دول کاملة الوداد بطور معامله متقابله نسبت به محصولات طرفین باشد با شرط امکان الغای آن از طرفین که شش ماه قبل از فسخ اعلام گردد منعقد نماید و در خاتمه به استحضار مجلس مقدس می‌رساند که تنظیم و عقد این قرارداد بوسیلهٔ مبادله یادداشت مابین سفارت ایران و مصر و وزارت خارجه مصر خواهد بود. اینکه مسوده یادداشت جوابیه که وزیر مختار ایران در قبول این قرارداد به وزارت خارجه مصر خواهد نوشت لفاً تقدیم می‌دارد.

پروژهٔ یادداشت

مأموریت سیاسی ایران توقیراً وزارت امورخارجه را از وصول یادداشت مورخه امروز مستحضر می‌دارد اشعار داشته بودند دولت مصر تصمیم نموده موقتاً دربارهٔ کلیّه محصولات ایرانی در مسائل تنباکو و توتون هم باشد در مصر رفتار با محصولات دول کاملة الوداد را به استثنای رفتاری که با محصولات سودان می‌شود به عمل آورد و نظر به معامله متقابله مابین رفتار در ایران باید با محصولات مصری بشود و این قرارداد موقتی ممکن است از طرف دولت مصر با دولت ایران مشروط بر اینکه شش ماه قبل از فسخ، اطلاع داده شود الغاء گردد. مأموریت سیاسی ایران مراتب تشکر خود را ازین اطلاع مودت‌آمیز تقدیم و توقیراً اشعار می‌دارد که در موضوع این فقره کاملاً موافق می‌باشد.

۲۶ برج دلو ۱۳۰۱

[illegible]

یادداشت

[illegible] موقتی [illegible] جواز [illegible]

[illegible] نسبت به [illegible] که [illegible] قبل از فسخ [illegible]

[illegible] این قرارداد [illegible] یادداشت [illegible]

[illegible] وزارت امور خارجه [illegible] یادداشت جوابیه که وزیر مختار ایران [illegible] قبول این قرارداد

بوزارت خارجه [illegible] خواهد نوشت لفاً تقدیم میسازد

پروژه یادداشت

مأموریت سیاسی ژاپن توقیراً وزارت امور خارجه را از وصول یادداشت مورخه [illegible] مستحضر میسازد [illegible]

[illegible] دولت [illegible] تصمیم [illegible] موقتی در باره [illegible] مصونیت اتباع [illegible] باشد در مصر

[illegible] مصونیت [illegible] که با مصونیت [illegible] بعمل آورده و نظر به [illegible]

[illegible] در ایران [illegible] مصونیت [illegible] بشود و این قرارداد موقتی ممکن است از طرف دولت [illegible]

دولت ژاپن [illegible] قبل از فسخ [illegible] مأموریت سیاسی ژاپن [illegible] تشکر خود را [illegible]

[illegible] تقدیم [illegible] توقیراً [illegible] که [illegible] موافق [illegible] .

۲۶ برج دلو ۱۳۰۶

شماره سند: ۹۸

تاریخ: ۱۳۰۲ [۱۲ مه ۱۹۲۳]

فرستنده: وزارت امورخارجهٔ مصر

گیرنده: سفارت ایران در قاهره

موضوع: برخورد با کالاهای ایرانی توسط دولت مصر و بالعکس

نمره: (۸۶۶) ۱/ ۱.۱۴

یادداشت وزارت امورخارجه مصر به سفارت ایران در قاهره

شمارهٔ (۸۶۶) ۱/ ۱.۱۴

عطف به یادداشت ارسالی توسط نمایندگی دیپلماتیک ایران به شمارهٔ ۴۹۷ مورخ ۲۶ نوامبر ۱۹۱۹، وزارت امورخارجه مفتخراست، سفارت شاهنشاهی را مطلع سازد از اینکه دولت مصر تصمیم دارد موقتاً همان رفتار با دولت کاملة الوداد را در مورد کلیه کالاهای ایران که در اینجا شامل تمباک (مخلوط مس و روی Tombac) و توتون می‌شود، اتخاذ نماید.

از سوی دیگر، موافقت حاصل است که رفتار اتخاذ شده توسط دولت مصر در مورد کالاهای سودان در این شمار محسوب نمی‌شود. در مقابل، دولت ایران باید همان رفتار را درخصوص کلیه کالاهای مصر در ایران متعهد شود.

این توافق موقت می‌تواند ۶ ماه جلوتر یا توسط دولت مصر و یا دولت ایران، اعلام شود.

قاهره، ۱۲ مه ۱۹۲۳

وزیر امورخارجه

امضاء: الف ـ حشمت

سفارت ایران

Publié par le Ministère des Affaires Etrangères

— 1 —

NOTE ADRESSÉE PAR LE MINISTÈRE DES AFFAIRES ETRANGÈRES D'EGYPTE A LA LÉGATION DE PERSE AU CAIRE.

No. 1.14/1 (866)

En se référant au mémorandum présenté par l'Agence Diplomatique de Perse en date du 26 Novembre 1919, No 497, le Ministère des Affaires Etrangères a l'honneur d'informer la Légation Impériale que le Gouvernement Egyptien a décidé d'appliquer provisoirement à tous les produits persans, y compris le tombac et le tabac, le traitement de la nation la plus favorisée.

Il est entendu, d'autre part, que le traitement accordé par le Gouvernement Egyptien aux produits Soudanais n'entre pas en ligne de compte. Par réciprocité, le Gouvernement Persan devera s'engager à agir de même en ce qui concerne tous les produits Egyptiens en Perse.

Cet arrangement provisoire pourra être dénoncé, soit par le Gouvernement Egyptien, soit par le Gouvernement Persan, par un préavis de six mois.

Le Caire, le 12 Mai 1923.

Le Ministre des Affaires Etrangères,

Signé: A. Hechmat.

A LA LÉGATION DE PERSE.

شماره سند: ۹۹

تاریخ: ۱۳۰۲ [۱۲ مه ۱۹۲۳]

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت امورخارجه مصر

موضوع: برخورد با کالاهای مصری توسط دولت ایران

نمره: ۵۱

یادداشت سفارت ایران در قاهره به وزارت امورخارجه مصر

شمارهٔ ۵۱

سفارت شاهنشاهی ایران مفتخر است دریافت یادداشت مورخ امروزِ وزارت پادشاهی امورخارجه را به استحضار برساند، درخصوص اینکه دولت مصر تصمیم دارد که کلیه کالاهای ایران که در اینجا شامل تمباک (مخلوط مس و روی Tombac) و توتون می‌شود، بطور موقت از همان رفتار با دولت کاملةالوداد در مصر، بدون تضمین رفتار اتخاذی در مورد کالاهای سودان، بهره برد و اینکه متقابلاً همین رفتار باید توسط ایران درخصوص کالاهای مصر اتخاذ شود و این توافق موقت بایستی ۶ ماه جلوتر یا توسط دولت ایران و یا دولت مصر اعلام شود.

سفارت شاهنشاهی ایران با تشکر مجدد از دولت مصر برای این مکاتبهٔ دوستانه، مفتخر است موافقت کامل خود را درخصوص این توافق به استحضار رساند.

قاهره، ۱۲ مه ۱۹۲۳

وزیر تام‌الاختیار ایران

امضاء: فتحا... ع. الف

NOTE ADRESSÉE PAR LA LÉGATION DE PERSE AU CAIRE AU MINISTÈRE DES AFFAIRES ETRANGÈRES D'EGYPTE

No 51

La Légation Impériale de Perse a l'honneur d'accuser réception au Ministère Royal des Affaires Etrangères de sa note en date de ce jour l'informant que le Gouvernement Egyptien a bien voulu décider que, provisoirement, tous les produits persans, y compris le tombac et le tabac, jouiront en Egyple du traitement de la nation la plus favorisée, sous réserve du traitement accordé aux produits Soudanais, et que, par réciprocité, le même traitement devra être appliqué en Perse aux produits Egyptiens, et que cet arrangement provisoire pourra être dénoncé, soit par le Gouvernement Persan, soit par le Gouvernement Egyptien, par un préavis de six mois.

La Légation Impériale de Perse remercie beaucoup le Gouvernement Egyptien pour cette communication amicale et a l'honneur de l'informer qu'elle est entièrement d'accord avec lui sur cet arrangement.

Le Caire, le 12 Mai 1923.

Le Ministre Plénipotentiaire de Perse,

(Signé): Fatoullah E. A.

MINISTÈRE ROYAL DES AFFAIRES ETRANGÈRES.

شماره سند: ۱۰۰

تاریخ: ۱۳۰۴ هـ. ش [۱۹ اکتبر ۱۹۲۵]

فرستنده: کاردار ایران

گیرنده: رئیس اداره تلفن قاهره

موضوع: اشتراک تلفن

۱۹ اکتبر

جناب آقای رئیس:

در پاسخ به نامهٔ شما مورخ ۱۴ ماه جاری، شمارهٔ ۳۴-۹/۴۰۰۳ مفتخرم به اطلاع رسانم، جناب آقای وزیر [مختار] ایران اکنون طی مأموریت ویژه‌ای در حجاز بسر می‌برند و تا دهم یا بیستم نوامبر آینده به مصر باز نخواهند گشت. در بازگشت ایشان، اینجانب موضوع نامهٔ شما را به عرضشان می‌رسانم. خواهشمند است تا این تاریخ با ادامهٔ سرویس خط مربوط به ما، برای تعیین اشتراک سالانهٔ سفارت منتظر باشید.

جناب آقای رئیس، عالی‌ترین مراتب ارادت مرا بپذیرید.

کاردار ایران[۱]

جناب آقای رئیس ادارهٔ تلفن قاهره.

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۸.

19 octobre

Monsieur le Directeur,

En réponse à votre lettre du 14 courant, N° 34-9/4003, j'ai l'honneur de vous informer que S.E. le Ministre de Perse se trouve actuellement au Hedjaz en mission spéciale et qu'il ne sera de retour en Egypte que vers le 10 ou 20 novembre prochain. Je ne manquerai pas, à son retour, de lui communiquer le contenu de votre dite lettre. Vous voudrez bien donc attendre jusqu'à cette date pour le règlement de l'abonnement annuel de la Legation, tout en nous continuant le service de la ligne qui nous concerne.

Veuillez agréer, Monsieur le Directeur, l'assurance de ma considération très distinguée.

Le Chargé d'Affaires de Perse,

Monsieur le Directeur
de l'Administration des Téléphones.
Le Caire.

شماره سند: ۱۰۱

تاریخ: ۱۳۰۴ هـ. ش [۱۹ اکتبر ۱۹۲۵]

فرستنده: کاردار ایران

گیرنده: رئیس اداره تلفن قاهره

موضوع: اشتراک تلفن

۱۹ اکتبر

جناب آقای رئیس:

در پاسخ به ۲ نامهٔ شما مورّخ ۳ سپتامبر گذشته و ۱۶ اکتبر ماه جاری، شمارهٔ ۴۰۰۳/۹-۳۴، مفتخرم به اطلاع رسانم، مبلغی معادل یک £ در ماه مه ۱۹۲۵ بعنوان ذخیره‌ای جهت هزینهٔ ارتباطات بین شهری به ادارهٔ شما پرداخت شده است، همچنین این مبلغ از طرفی به صورت حساب مخصوص شما در همین ماه مه مربوط می‌شود که در آن هزینه‌ها به ۰/۲۲۵ m/m £ افزایش پیدا کرده است.

صورت حساب بعدی با این تاریخ و به مبلغ ۰/۳۰۰m/m £ اصلاً به دست من نرسیده است.

بنابراین می‌توانید بخشی از مبلغی را که به عنوان ودیعه سهم شما تلقی می‌شود، برداشت کرده و باقیماندهٔ آن نزد شما حکم اعتبار سفارت را پیدا می‌کند.

جناب آقای رئیس، عالی‌ترین مراتب ارادت مرا بپذیرید.

کاردار ایران[1]

جناب آقای رئیس ادارهٔ تلفن قاهره.

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۸.

19 octobre

Monsieur le Directeur,

En réponse à vos deux lettres des 3 septembre écoulé et 16 octobre courant. N° 34-9/4003, j'ai l'honneur de vous informer qu'une somme de £.1 a été payée à votre Administration au mois de mai 1925 à titre de provision pour les frais de communication interurbaine, ainsi que cela résulte d'ailleurs de votre propre relevé du même mois de mai, dont les frais se sont élevés à £.0,225m/m.

Le relevé postérieur à cette date de £.0,300m/m. ne m'est jamais parvenu.

Vous voudrez bien par conséquent prélever la somme qui vous revient sur le montant du dépôt dont le reliquat continuera à figurer chez vous au crédit de la Légation.

Veuillez agréer, Monsieur le Directeur, l'assurance de ma considération très distinguée.

Le Chargé d'Affaires de Perse,

Monsieur le Directeur de
l'Administration des Téléphones.
Le Caire.

شماره سند: ۱۰۲

تاریخ: ۱۳۰۴ هـ. ش [۲۲ اکتبر ۱۹۲۵]

فرستنده: رئیس ادارهٔ تلفن قاهره

گیرنده: کاردار ایران

موضوع: اشتراک تلفن

قاهره ۲۲ اکتبر ۱۹۲۵

جناب آقای کاردار ایران

سفارت شاهنشاهی ایران

قاهره ـ خیابان منیرا ـ شمارهٔ ۳۱

جناب آقای کاردار:

در پاسخ به مرقومهٔ شما، شمارهٔ ۲۰۲، مورخ ۱۹ اکتبر، مفتخرم دستورات مربوط به چگونگی استفاده از Trunks را گزارش کنم ـ صفحهٔ ۹ لیست مشترکین.

ودیعهٔ Trunks، یک ودیعهٔ تضمینی است که نزد اداره برای طول مدّتی که مشترک، درخواست ارتباط را دارد، نگه داشته می‌شود.

بنابراین، برای اخذ صورت حسابهای ما، طبق دستورات مذکور، باید هزینهٔ ارتباطات تلفنی بین شهری، ماه به ماه برای ما پرداخت شود.

درخصوص صورت حساب ماه ژوئیهٔ جاری که به £ ۰/۳۰۰ m/ms افزایش پیدا کرده، این افزایش طبق معمول، اوایل ماه اوت ۱۹۲۵ برای شما ارسال می‌شود.

بی‌نهایت از شما سپاسگزار خواهیم بود اگر هرچه سریعتر ودیعه برای مبالغ قابل پرداخت افزایشی به £ ۰/۲۲۵ m/ms و £ ۰/۳۰۰ m/ms مورد بحث را، برای ما ارسال فرمائید تا امکان بستن حسابهایمان فراهم شود.

جناب آقای کاردار، در این فرصت احترامات فائقهٔ مرا بپذیرید.[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۳۸.

E.S.R.C—485—23-24—6000 MINISTRY OF COMMUNICATIONS No. H 11

EGYPTIAN STATE TELEPHONES

In reply please quote
No. 34-9/4003

Telegraphic address: "Telephones"

Cairo, le 22 Octobre 192

Monsieur le Chargé d'Affaires de Perse,

Légation Impériale de Perse,

31, Rue Mounira, Le Caire.

Monsieur le Chargé d'Affaires.

En réponse à votre estimée No.202 du 19 ct., j'ai l'honneur de vous référer aux Instructions relatives à l'usage du Trunks - Page IX de notre Liste des Abonnés.

Le dépôt Trunks est un dépôt de garantie qui est détenu par devers l'Administration pour toute la période durant laquelle les communications seraient requises par l'abonné.

Le paiement du coût des communications téléphoniques intérurbaines doit conséquemment nous être effectué mensuellement à la reception de nos relevés, conformément aux Instructions précitées.

Quant au relevé du mois de Juillet écoulé s'élevant à £.0.300 m/ms, ce relevé vous fut expédié comme d'habitude vers le commencement du mois d'Août 1925.

Nous vous serions infiniment obligés si vous voudrez bien nous faire parvenir remise pour les sommes dues s'élevant à £.0.225 m/ms et £.0.300 m/ms, en question, au plus tôt possible, pour nous permettre de clôturer nos compt.

Dans cette attente, nous vous prions d'agréer, Monsieur le Chargé d'Affaires, l'assurance de notre parfaite considération.

شماره سند: ۱۰۳

تاریخ: ۱۳۰۵ هـ. ش [۱۴ ذیحجه ۱۳۴۵]

فرستنده: میرزامهدی‌رفیع مشکی رئیس اطاق تجارتی

گیرنده: وزیر مختار ایران در مصر، آقامیرزاغفارخان جلال

موضوع: قالی و بافت آن

نمره: ۳۹۴

حضور مبارک حضرت اجل امجد عالی آقای آقامیرزاغفارخان جلال وزیر مختار دولت علیه در مصر

با کمال تجلیل در جواب نامه مبارکه مرقومه ۶ خرداد ۱۳۰۶ نمره ۲۳۰ که راجع به پشم‌هائی که در قالیهای بافت خارجه بکار می‌برد بوده معروض می‌دارد که اطاق تجارتی خواهش نموده بود از آقای عبدالحمید بک کازرونی نائب رئیس که در این باب تحقیقاتی نماید و راپورت لازم مرقوم و به اطاق تجارتی ارسال دارد که به سفارت علیه تقدیم شود حالا باز هم بجناب ایشان تأکید شده که این مسئله زودتر انجام داده شود زیاده شعائر اجلال و احترام را خدمتتان تقدیم می‌دارم.

محل امضاء: رئیس اطاق تجارتی

میرزا محمدرفیع مشکی[1]

حاشیه:

- نمره ۳۹۴.
- ۱۳۰۶/۳/۲۹
- ۱۹۲۷/۶/۲۰

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۴

اطاق تجارتي ايرانيان

مصر

تليفون رقم ۳۲۹۲
بوستة الغوريه صندوق نمرة ۱

قاهره در ۱۴ ماه جون سنة ۱۹۲۷ موافق ۱۴ ماه ذیحجه سنة ۱۳۴۵ نمرة

حضور مبارک حضرت اجل اکرم عالی آقای میرزا غفارخان جلال وزیرمختار دولت علیه در مصر

با کمال تجلیل در جواب نامه مبارکه مرقومه ۶ خرداد ۱۳۰۶ نمره ۲۰۰ راجع به پیشنهاداتی که در [illegible] وزارت خارجه [illegible] فرموده بودند

معروض میدارد که اطاق تجارتی خواهش نموده بود از [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] تقاضا نماید [illegible] لازم

مرقوم و با اطاق تجارتی ارسال دارد که به وزارت جلیله تقدیم شود حال باز هم بجناب ایشان تأکید شده که به [illegible] زودتر انجام گشته

زیاده شما را اطلاع داده احترامات فائقه تقدیم میدارم

۳۹۲
۱۳۰۶/۳/۲۹
۱۹۲۷/۶/۲۰

دفتر سفارت دولت علیه ایران
در مصر (قاهره)
نمره ۵ تاریخ ۱۳۰

مرکز اطاق تجارتی ایرانیان مصر ملك ورثة المرحوم الحاج میرزا محمد رفیع مشکی بالسکة الجدیده بمصر

شماره سند: ۱۰۴

تاریخ: ۱۳۰۵

فرستنده: رئیس اطاق تجارتی ایرانیان در مصر

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: تجدید شراکت

به موجب شهادتنامه که از طرف جناب آقامحمدعلی‌بک قللی به تاریخ ۲۸ این ماه به این اطاق تجارتی تقدیم گردیده و مشعر بر اینکه شراکتی که فیمابین ایشان و آقاجعفر افندی محمدعلی تبریزی برای دادوستد قالی و قالیچه و همه انواع فرش بوده بتازه‌گی [بـه تـازگی] تجدید شده لهذا تصدیق می‌کنیم بدون تحمل مسئولیت هرچه باشد که جناب آقاجعفر افندی محمدعلی تبریزی با مصر در ترکیه مشغول این تجارت می‌باشند.

رئیس اطاق تجارتی ایرانیان در مصر

محل امضاء:[۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۲.

اطاق تجارتي ايرانيان

مصر

تليفون رقم ٣٢٩٢
بوستة الفوريه صندوق نمرة ٨١

قاهره در ٢٨ ماه جون سنة ١٩٢٧ موافق ٢٨ ماه ذيحجه سنة ١٣٤٥ نمرة

بموجب شهادتنامه که از طرف جناب آقا محمد علی بک در تاریخ ٨ این ماه باین اطاق تجارت

تقدیم گردیده و شهادت براینکه شراکتی که فیمابین ایشان و آقا جعفر افندی محمد علی تبریزی برای دادوستد

قالی و قالیچه و جمیع انواع فرش بوده تا بازده تجدید شده لهذا تصدیق میکنیم بدون تحمل مسئولیت

هیچ یا بنده که جناب آقا جعفر افندی محمد علی تبریزی با مصر در ترکیه مشغول به تجارت میباشد

مركز اطاق تجارتى ايرانيان مصر بملك ورثة المرحوم الحاج ميرزا محمد رفيع مشكي بالسكة الجديدة بمصر

شماره سند: ۱۰۵

تاریخ: ۱۳۰۶

فرستنده: رئیس اطاق تجارتی میرزامحمد رفیع مشکی

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: قالی ایران

نمره: ۱۰۹۰

مقام منیع سفارت محترمه دولت علیه ایران

باکمال تجلیل معروض میدارد   در جواب رقیمه شریفه نمره ۱۰۱۴ اولاً آنچه راجع به راپورت جامعی برای پشم ایرانی که وعده شده بود از این اطاق که به مقام سفارت علیه تقدیم شود در جلسه چهارشنبه ۲۶ اکتوبر [اکتبر] از جانب عبدالحمیدبک کازرونی مجدداً خواهش شده که هرچه زودتر مرقوم دارند و ارسال نمائید. دیگر راجع به سواد مرقومه و سؤال نامه که از طرف وزارت خارجه رسید و درخصوص قالی و قالیچه می‌باشد. از این سؤال نامه یک سوادی بهر عضوی فرستادیم که بعد از جمع اطلاعات لازمه در عرض نه روز جواب صحیح را به اطاق تجارتی بفرستند که در جلسه روز دوشنبه ۷ نومبر این جوابات را مراجعه شود و تقریر صحیح را نوشته و تقدیم بشود به سفارت زیاده با تقدیم احترام ختم می‌نمایم.

محل امضاء: رئیس اطاق تجارتی

میرزامحمدرفیع مشکی[1]

حاشیه:

- نمره ۱۰۹۰
- ۱۳۰۶/۱/۱۱
- ۱۹۲۷/۱۱/۳

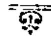
---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۴

اطاق تجارتي ايرانيان

مصر

تليفون رقم ۳۲۹۲
بوستة الغوريه صندوق نمرة ۱

قاهره در ۲۹ ماه اکتوبر سنة ۱۹۲۷ موافق ...... ماه ...... سنة ۱۳۳ نمرة ......

مقام منیع سفارت محترمه دولت علیه ایران

با کمال تجلیل معروض میدارد ... در جواب رقیمه شریفه نمره ۱۰۱۴ اولاً آنچه راجع به راپورت جامعی برای پیشرفت [illegible] ایران

که وعده داده شده بود از این اطاق به مقام سفارت علیه تقدیم شود. در جلسه چهارشنبه ۲۶ اکتبر از جناب عبدالحمید بیک

[illegible] مجدداً خواهش شد که هرچه زودتر مرقوم دارند و ارسال نمایند. دیگر راجع به سواد رقیمه و سؤالنامه

که از طرف وزارت خارجه رسیده و در خصوص قالی و قالیچه میباشد. از این سؤالنامه یک سوادی به اعضا فرستادیم

که بعد از جمع اطلاعات لازمه در خصوص آن [illegible] جواب صحیح که به اطاق تجارت بنویسند که در جلسه روز دوشنبه ۷

نوامبر این جوابات که مراجعه شود و تقریر صحیح نوشته و تقدیم به آن سفارت شود. زیاده با تقدیم احترام ختم میکنم

رئیس اطاق تجارت [signature]

دفتر سفارت دولت علیه ایران

نمره (......)

۱۰۹۰

۲۴۳

۱۳۰۶/۸/۱۱

۱۹۲۷/۱۱/۳

مركز اطاق تجارتي ايرانيان مصر عمارة ورثة المرحوم الحاج ميرزا محمد رفيع مشكي بالسكة الجديدة بمصر

شماره سند: ۱۰۶

تاریخ: ۱۳۰۵

فرستنده: عبدالحمید کازرونی

گیرنده: وزیر مختار ایران در مصر

موضوع: اصلاحات لازمه در ترقی صناعت قالی ایران [۱]

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۰۲.

صورت خطابه وپیشنهاد های آقای عبدالحمید کازرونی

راجع باصلاحات لازمه درترقی صناعت قالی ایران

****

جناب آقای وزیر مختار آقایان محترم

بسیار منتظر و آرزومند چنین روز مبارکی بودم که هریك از ماها ادراك کند

درمقابل هیئتی که میان آنها زندگانی میکنم واجباتی ومسئولیتی دارد وبداند

تعالی وترقی افراد منوط به تعالی وترقی آن هیئت است تنزل وخواری هیئت

تنزل وخواری افراد خواهد بود ٠

جای بسی تاسف است با اشخاصی زندگانی شده که قصدشان خود نمائی

وسعی برای فائده شخصی است فایده جمعیات واشتراك درآرآء را ادراك نکردیم

سالها دراین حالت جهالت ودلبستگی بفائده شخصی ازجهتی وظلم حکام و

پادشاهان سابق ازجهتی دیکر کرفتار وپریشان بودیم تا آنکه خداوند تبارك وتعالی

بوجود اقدس اعلیحضرت همایون شاهنشاه بزرك عادل شاه رضا پهلوی ماهارا از

ورطه نادانی وپریشانی نجات بخشید وبه زندکانی تازهٔ با نشاطی برسانید

واز اثرات آن اجتماع ماها امروز درحضور جناب آقای راد وزیر مختار دولت اعلیحضرت

همایون شاهنشاهی ایران است که درموضوع بهترین وسائل ترقی صناعت قالی

ایران مذاکره وتبادل آرآء بنمائیم ونظریات برادران خودمان را که درلندن بتجارت

قالي علاقه دارند بشنویم ــ و بخواست خداوند و همّت و اهتمام شما و سایرین صنعت

قالي ایران مقام بلند ممتاز قدیم خود را ثانیا بین جمیع انواع قالي عالم بازگشت کند .

حقیقت این راپورتي که خوانده شد بسیار خوش وضع و از روی علم و آگاهي

اسباب کم شدن مقدار فروش قالي در بازارهای خارجه وراه تدارك وعلاج آن مرقوم

شده است . این جانب هم چند پیشنهاد دارد هرگاه آقایان حاضرین موافقت

بنمایند ازجناب آقای راد وزیر مختار دولت اعلیحضرت همایون شاهنشاهي استدعا نمایم

که بجهات اختصاص بفرستند :

پیشنهاد اول ــ غیر از کتابي که در راپورت برای اشتهار و ابلاغ خوبي قالي ایران پیشنهاد

شده که طبع و در خارج توزیع کردد کتابي دیکر برای داخل ایران وراه نمائي اهل صنعت

قالي طبع کردد وبهترین وسائل خوبي قالي را بنمایانند واهمّ مقصد از کتاب معاونت

صانع به بهترین رسومات جدید که امروز در عالم مطلوب است دارا باشد رسوماتي

که اداره صناعتي رسم نموده رسومات قالیهای قدیمي اصلي که در موزه های ممالك عالم

ونزد هواخواهان قالي قدیم موجوداست رسومات خوب هر شهری که خودشان میبافند

در بازار خارجه شهرت یافته پسند میباشد این رسومات را فتوغرافي یا قلمي بطور رمز بیات

وبحجم عقده طبع و با نمره در آن کتاب درج کنند هر صانعي یا صاحب صنعتي حق

داشته باشد رسومات بزرك آن رسوم را از اداره صناعتي بطلبد واختیار رنك آمیزی

بخود صانع واگذار کردد و اگر دونه رنگها نیز رسوم بزاولک نقشکنند البته بهتر خواهد بود

پیشنهاد دوّم – راجع بشستن قالی بعد از اتمام بافتن آن است در سال ۱۹۲۷

پیشنهادی تقدیم وجریدهٔ چهره نما و بعضی جراید ایران همان اوقات درج و نشر نمودند

این طریقه ایست که الآن در صناعت قالی چینی و اسپرتا وغیره معمول میدارند فایده

شستن قالی این است که رنگهای قالی روشن وپشم آن نرم و براق میکردد .

پیشنهاد سوّم – تهیه رسومات جدیدی برای قالی و قالیچه بافت جنوب ایران

مثل شیرازی وافشاری است که بسبب مشابهت آنها خریدهاشان در بازارها بسیار کم

کشته وعوض آنها قالی جاهای دیگرکه رنگهای واز روشن دارد طالب وخریداری مینموده اند

باین سبب قیمت آنها طوری تنزل کرده که با نوع پشم وصنعت بافت آنها موافقت ندارد

در این صورت تهیه رسومات دیگری وجدیدی لازم است .

رسم تازه مودرن که چندان دقت در صناعت وخوبی پشم لازم ندارد وفقط ارزان تمام

نمودن وخوبی سلیقه در تنظیم رسم میخواهد که آنهم در قالیهای سمت جنوب وفور دارد

یقین است باین وسیله مقدار صدور قالی سمت جنوب بخارج متضاعف میکردد ورسومات

حالیه شیرازی وافشاری تقلیل می یابد وسبب زیاد شدن قیمت آنها وفایده بافندگان

خواهد بود . رسم مودرن تازه عبارت است از اینکه زمینه قالی یک رنگ است فقط

بعض مربعات ومستطیلات بالوان مختلفه متفرقه باشکال هندسیه لطیف موافق ذوق این

اوقات روی آن است و بیشـــتر رنگها از رنگهای واز روشن وکمی در بعضی جاها از رنگهای

ســـیر یا رنگ ســـیاه میباشـــد .

امروز بمناسبت حضور و اجتماعمان در این مجلس وقت را غنیمت میـــدانم از آقای وزیر مختار

اذن و اجازه میطلبم و میخواهم در بعضی شئونات تجاری و موقف خودمان مذاکره و تبادل نظریات

بنمائیم —

۱ — راجع بتعدیلاتیکه حکومت مصـــر بخصوص رسوم گمرک فرش قالی در نظر دارد .

۲ — راجع بشرکت سهامی فرش ایران و انحصار آن که درماه اسفند ۱۳۱۵ جمیع فرش

بتصرف و اختیار و زیر اداره شـرکت خرید وجمع آوری فرش در ایران و فروش و

وصدور آن بخارج از حقوق شـــرکت خواهد بود .

۳ — مذاکره شود هیئتی بین خودمان برای تبلیغ برپاکنده فرش تعیین بنمائیم که

آن هیئت بواسطه نشریات محسنات و ممتازی قالی ایران را در انظار عموم جلوه

دهد چنانکه برای چای هیئتی تشکیل و بانواع وسائل نشریات منتشر میدارند

همه شماها درجراید از (شیخ شریب الشای) خوانده اید وکذلک از

اختصاصات آن بوده باشد که اگرکسی بضد قالی ایران اقدامی کند یا چیزی

بنویســـد آن هیئت دفاع از قالی بنماید چنانکه آن اوقات که وزارت اوقاف

مصـــر قالی تبریزی را برای فرش روضه مطهره نبوی علیه السلام اختیار و مقا

آنرا اعلان کرد بعضی اشخاص اقداماتی بر ضد قالی ایران نمودند و اظهار دا

قالي ایران دوام وتحمل ندارد زود ضایع میشـــود یکنفر از ماها درجواب

ورّد بر آن اقدام نکرد از ترس اینکه شاید دفاع از قالي ایران را قالی بشدت

وخسارت صنعت محلي بنمایند لکن اگر هیئت یا نماینده معتمد میفرستید و اقدام میکرد

مورد هیچگونه اعتراض نبود .

درموضوع اول راجع به تعدیلات رسوم گمرکي درمصـــر از قراریکه شنیده شده

حکومت تصمیم دارد درجاتي برای قالي معین و هر درجه‌ئي را بدو قســم سنگین وزن و سبك وزن

منظور و رسوم برای هر قســمي مقرر دارد قالیها که ۹ عقده وکمتر دریك سانتیم مربع است

بحسب تفاوت وزن رسوم مقرر دارد سنگین وزن رسومي وسبك وزن رسومي دیگر کذلك قالیهائي

که از ۱۰ عقده الی ۱٦ عقده است وآنهائیکه از ۱۷ عقده الی زیادتر میباشـــــد

بهمین منوال هر رقم سنگین وزن رسومي وسبك وزن رسومي دیگرخواهد داشت .

بنظر این جانب این نظام بعضي بمصلحت تجار وارد کننده وبعضي بخلاف مصلحت آنهاست

بر قالي شیرازی افشاری ومثل آنها ظلم میشود وبرای قالي اسپرتا وچیني وبعضي دیگر فایده

خواهد داشت هرگاه رسومي عادلانه بخواهند قالیهائي که نخ طول ونخ عرض آنها پشم

باشد شیرازی یا افشاری یا موصل یا همدان یا افغان یا بلوچ یا بخارا یا شیروان یا بختیاری

هر نوع مال هرجا اعلا یا وسط استثنا ندارد رسومي علاحده بر آنها مقرر دارند قالیهائي

که نخ طول ونخ عرض آنها پنبه است آنکه ۱٦ عقده وکمتر دریك سانتیم است رسومي وآنکه

۱۷ عقده وزیادتر میباشــــد رسومی دیکر مقرردارند این وضع رسوم کمرکی بهتر و آسانتر

و ظلمی بر بوعی از آنها واقع نشـــده وعادلانه است ٠

امّا موضوع دوم راجع بشرکت وانحصار قالی چون مصلحت ماها همه یکی وبا همدیکر

مشترك میباشـــیم لازم است همـه متحد ومتفق وهم رأی بوده باشیم هرکاه شخصی

یا شرکتی بخواهد خودش داخل موضوع وکالت از شرکت انحصار قالی بشود یا اتفاقی بنماید

باید باتفاق وموافقت با همه ماها اقدام کند والّا همـه ماها شکایت واحتجاج بشرکت خواهیم

نمود ٠

امّا موضوع سوّم راجع باشتهار خوبی وممتازی قالی ایران و دفاع از آن چنین به

نظر می آید مندوبی مخصوص این کار تعیین شود ووقت ضرورت دو نفر دیکر که معین بنمایند

مساعده ومعاونت با آن بنمایند واقدامات لازمه بشود واکر موقعی صعب بنظرشان بیاید

اجتماع هیئت تجارهای علاقه نموده اظهار کنند وبرای عمومی جاری کردد مصروف این کار هم

در اجتماع هیئت تجار مقرر خواهد شد ٠

البته بر آقایان حاضرین پوشیده نیست در سال ۱۹۳۰ وقت تعیین رسومات کمرکی

در مصــــر وبعد از آن راجع باجرت راه آهن از اسکندریه تا مصــــر که بر قالی بافت دست

وقالی بافت ماشین مقرر داشته بودند چه نتائج خوبی از اتحاد حاصل نمودیم ٠

در این دو موضوع این جانب بشرف وثوق واعتماد آقایان فائز بودم وبه نیابت آقایان

و مساعده آنها حکومت مصـــر را قانع داشتم که قالی ایران تحفه ممتاز و مطلوب سـواحین آ سنت

وحکومت مبالغ زیادی برای تشویق و تشجیع آنها بآمدن مصـــر صرف مینماید رسوم ومخارجی

که علاوه بر قیمت قالی ایران میشود سبب محرومی آنها از این تحفه که از مصــــر بدست میآورند

خواهد بود و برای حمایت قالی محلی هیچگونه خوفی از قالی ایرانی نباید تصور بنمائید زیرا

رسوم ونقشه های قالی محلی همـه عربی وفرعونی ومشهور میباشد اختلاف زیادی با رسوم

ونقشهای قالی ایرانی دارد وانگهی هرکس اثاث منزل نوع عربی یا فرعونی تهیه مینماید

البته قالی هم مطابق همان نوع رسوم عربی یا فرعونی خواهد خرید ولو هر قدر قالی ایرانی هم

بهتر و ارزان تر باشــــد باین گونه عبارات و مذاکرات حکومت را قانع نموده رسوم گمرکی

قالی ایران را مطابق کمترین رسومی که بر سایر اجناس ضروری که برای مصالح بلاد مصـــر لازم است

مقرر داشـــتند ۰ همچنین اجرت نقل با راه آهن از اسکندریه تا مصــــر بعد از ملاقات

ومذاکرات با جهات اختصاص پنج جنیـه که از هر طن قالی ایران از اسکندریه الی مصــــر

میگرفتند به یك جنیـه مقرر وجاری کردید ۰

درخاتمه حضور مبارك جناب آقای راد وزیر مختار دولت اعلیحضرت همایون شاهنشاه

ایران عرض امتنان و شکرانیت از طرف خودم و بالنیابه از آقایان محترمین حاضرین از اهتمامشان

درخوبی و ترقی صناعت ایران که همـه وقت مساعی شایانی مبذول فرموده اند تقدیم میدارم ۰

==================

شماره سند: ۱۰۷

تاریخ: اول تیر ۱۳۰۷

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: انجمن خیریه ایرانیان

موضوع: محاسبات انجمن خیریه

نمره: ۴۶۳

به انجمن خیریه ایرانیان

مشروحه جوابیه مورخه ۳ محرم‌الحرام ۱۳۴۷ راجع به محاسبات انجمن خیریه ایرانیان واصل شد. اینکه نوشته‌اید که مطابق ماده هیجدهم نظامنامه انجمن خیریه ایرانیان سفارت بایستی از اعضاء محسن و مفتخر و مشترک پانزده روز به عید نوروز مانده دعوت نماید تا محاسبه در جمعیت عمومه رسیدگی شود صحیح است ولی این نکته را به انجمن خیریه تذکر می‌دهم که مادامی این دعوت بعمل خواهد آمد که از طرف انجمن صورت کلیه اعضاء سه گانه قبل از عید نوروز هر سال به سفارت ارسال شود چه ممکن است از طرف هر سال بعهدهٔ اعضاء سه گانه مذکوره علاوه شده باشد و سفارت اسامی آنها را نداند[1] و اگر انجمن خیریه رعایت این نکته را نموده بود هرساله محاسبات انجمن رسیدگی می‌شد، ولی متأسفانه با تذکرات و تأکیدات عدیده سفارت در این باب برای ارسال صورت محاسبات نزدیک سه سال است که ابداً محاسبات رسیدگی نشده و انجمن خیریه از انجام این تکلیف نظامنامهٔ و وجدانی خود متأسفانه کوتاهی کرده است[2] با ذکر مراتب فوق نظر به فوریت امر مقتضی است در ظرف امروز و فردا صورت اعضاء محسن و مفتخر و مشترک انجمن خیریه را با آدرس آنها ارسال دارید که قرار دعوت آنها برای روز دوشنبه آینده داده شود.

محل امضاء: حسن پیرنظر[3]

---

۱. این خط در حاشیه نوشته شده بود که بوسیله علامت × به هم مرتبط شده بودند.

۲. همان مطلب بالا.

۳. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۹.

دفتر ... دولت علیه ایران (قاهره)

نمره ۷۷ تاریخ

نوع مسوده	**سفارت دولت علیه ایران** در مصر	مقوی ۱
موضوع		لفافه ۱۵
ضمیمه		نمره ۴۶۳

تاریخ اول تیر ۱۳۰۷ مطابق ۲۲ / ۶ ۱۹۲۸

تابعه

انجمن خیریه ایرانیان

مراسله جوابیه مورخه ۳ محرم الحرام ۱۳۴۷ راجع به حسابات انجمن خیریه ایرانیان واصل شد.

چنانکه در سابق [illegible] انجمن خیریه ایرانیان سفارت [illegible] اعضاء [illegible] روز عید نوروز [illegible] در [illegible] رسیدگی شود [illegible] است ولی اینک هم آنچه را انجمن خیریه [illegible] دعوت [illegible] از طرف انجمن صورت [illegible] کلیه اعضاء [illegible] از عید نوروز ارسال سفارت [illegible] انجمن خیریه [illegible] این [illegible] ارسال حسابات انجمن رسیدگی شده [illegible]

[illegible] ولی [illegible] با تذکرات [illegible]

چه کلیه [illegible] ارسال [illegible] اعضاء [illegible] سفارت [illegible]

نوع مسوده	سفارت دولة علیه ایران در مصر	مقوی
موضوع		لفافه
ضمیمه		نمره

تاریخ ۱۳ مطابق ۱۹

مدیر سفارت در جواب با ارسال صورت ثلاث [illegible] شده لازم است [illegible]

ثلاث به یک [illegible] ~~[illegible]~~

با ذکر [illegible] و نیز صورت در [illegible] است در ظرف امروز و فردا صورت

اضافه [illegible] ملحوظ [illegible] [illegible] آنها ارسال دارید [illegible]

[illegible] آنها [illegible] روز [illegible]

حسین [illegible]

و [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

شماره سند: ۱۰۸

تاریخ: ۱۳۰۷ هـ. ش [۵ محرم ۱۳۴۷]

فرستنده: رئیس انجمن خیریه ایرانیان در مصر

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: رسیدگی به حساب جمع و خرج صندوق

مقام سفارت دولت علیه ایران در مصر

در جواب رقیمه سفارت مرقومه ۲۳ ژون حالی نمره ۴۶۳ که راجع به حسابات انجمن خیریه ایرانیان بوده معروض می‌دارد که در جلسه انجمن مذکور که امروز ساعت یازده فرنگی قبل از ظهر منعقد شده قرار شد که جواب ذیل از طرف انجمن خیریه برای سفارت ارسال گردد :ـ

اولاً: انجمن از اینکه سفارت اخیراً اقرار به صحت بند هیجدهم نظامنامه انجمن خیریه ایرانیان نموده نهایت متشکر است. ولیکن متأسفانه سفارت در عین وقتیکه صحت بند مذکور را اعلان می‌دهد مرقوم می‌فرماید که انجمن خیری از انجام این تکلیف نظامنامه و وجدانی خود متأسفانه کوتاهی کرده. حال اینکه ورقه چاپ شده که حاوی حساب و اسامی متبوعین بوده دو دفعه برای سفارت ارسال گردیده و دفعه آخرین در [در] جوف عریضه مورخهٔ ۲۴ جراید که بطور سفارشی برای سفارت ارسال گردیده تقدیم شده و هنوز برای موعد انعقاد انجمن بر طبق ماده هیجدهم نظامنامه بیشتر از پانزده روز باقی داشتند و انجمن در عریضه مذکوره به سفارت تذکر داده که اجتماع چنین انجمنی لازم است و سفارت نباید مانند سال قبل فراموش نماید. حال محض آگاهی سفارت اسامی متبوعین که در ورقه چاپ شده اسمایشان [اسامیشان] نوشته بوده با اسامی متبوعین که بعد از آن جزو متبوعین انجمن گردیدند در ورقه جوف ارسال است.

و چون روز دوشنبه مطابق هفتم محرم است و اغلب اعضای انجمن در این چند روزه محرم مشغول انجام وظایف خودشان و خدمتگذاری و عزاداری حضرت خامس آل عبا هستند

لهذا انجمن خواهشمند است که جلسه را در روز یکشنبه سیزدهم محرم مطابق اوّل جـولائی مقرر فرمائید و انجمن خیریه را نیز مطلع دارید زیاده تصدیع نمی‌دهد.

محل امضاء: رئیس انجمن خیریه ایرانیان مصر

میرزامحمدرفیع مشکی

اسامی متبوعین که در ورقه جوف مذکور است

۱. جناب آقای آقا میرزامحمدعلی بک فضل‌اله عبدالجواد الحسینی

۲. 〃 〃 〃 میرزا مهدی‌بک رفیع مشکی

۳. 〃 〃 〃 میرزا محسن‌بک رفیع مشکی

۴. 〃 〃 〃 محمدرضابک قزوینی

۵. جناب آقای حاج میرزاعبدالجواد مشکی

۶. جناب آقای میرزااحمدبک الحسینی

۷. جناب آقای احمدبک عبدالرسول شیرازی

۸. 〃 〃 اسماعیل بک علی قزوینی

۹. جناب آقامحمدجعفربک بیات شیرازی

۱۰. 〃 〃 عبدالحمید کازرونی بک

۱۱. 〃 〃 حسن‌بک طهرانی

۱۲. 〃 〃 حسن‌بک یزدی

انجمن خيري ايرانيان

بمصر

تليفون رقم ۹۲
بوستة الغوريه صندوق نمرة ۲

دفتر [illegible] سفارت دولت علیه ایران
موافق نمرة ۸ تاریخ [illegible] ماه (محرم) سنة ۱۳۴۷ ۱۳۰

نمرة ....

قاهره در ۲۳ ماه ژون سنة ۱۹۲۸

مقام سفارت جلیله ایران دامت شوکتها

در جواب رقیمه سفارت مرقومه ۲۲ ژون حال نمره ۴۶۲ که راجع بمساعدت انجمن خیریه ایرانیان [illegible] بود که در جلسهٔ انجمن
مذکوره که امروز ساعت یازده فرنگی قبل از ظهر منعقد شده قرار شد که جواب ذیل از طرف انجمن خیریه برای سفارت ارسال گردد :
اولا. انجمن از اینکه سفارت اجرا اقرار بصحت بند ششم نظامنامه انجمن خیریه ایرانیان نموده نهایت متشکر است. ولکن متاسفانه سفارت
در عین وقتیکه صحت بند مذکور را اعلان میدهد مرقوم میفرمایند که انجمن خیری از انجام این تکلیف نظامنامه و وجدانی خود متاسفانه
کوتاهی کرده. حال اینکه ورقه چاپ شده که حاوی حساب واسامی متبرعین بوده ۵ دفعه برای سفارت ارسال گردیده. و دفعه اخیرش در
در جوف عریضه مورخه ۲۴ فبرایر که بطور سفارشی برای سفارت ارسال گردیده تقدیم شده و هنوز بنای موعد انعقاد انجمن بر طبق ماده
ششم نظامنامه بیشتر از پانزده روز باقی داشته. وانجمن در عریضه مذکوره بسفارت تذکر داده که اجتماع جمعی انجمن لازم است
و سفارت نمایندهٔ خود مانند سال قبل بفرستند. حال محض آگاهی سفارت اسامی متبرعین که در ورقه چاپ شده اسامیشان نوشته
بوده با اسامی متبرعینیکه بعد از آن جزو متبرعین انجمن گردیدند در ورقه جوف ارسال است ——————
و چون روز دوشنبه مطابق نهم محرم است و اغلب اعضای انجمن در این چند روزه محرم مشغول انجام وظایف خودشان در خدمتگذاری
و عزاداری حضرت خامس آل عبا هستند لهذا انجمن خواهشمند است که جلسه را در روز یکشنبه سیزدهم محرم مطابق اول جولای مقرر فرمایند
و انجمن خیریه را نیز مطلع دارند زیاده تقدیم نمیدهد رئیس انجمن خیریه ایرانیان

اسامی متبرعین که در ورقه جوف مذکور است

(۱) جناب تقوی آقا میرزا محمد علی خان فضل الله عبد الجواد الحسینی
(۲) « « « میرزا ابوالقاسم خان رفیع مشکی
(۳) « « « میرزا الحسن خان رفیع مشکی
(۴) « « « محمد رضا خان قزوینی
(۵) جناب آقای حاج میرزا عبد الجواد شیخ
(۶) جناب آقای میرزا احمد خان الحسینی
(۷) جناب آقای محمد خان عبد الرسول شیرازی
(۸) « « اسماعیل خان علی قزوینی
(۹) جناب آقا محمد جعفر خان حاجی قزوینی
(۱۰) « « عبد الحمید کازرونی
(۱۱) « « حسن خان طهرانی
(۱۲) « « حسین خان یزدی

مرکز انجمن خیری ایرانیان در مصر ملک ورثة المرحوم الحاج میرزا محمد رفیع مشکی بالسکة الجدیده

شماره سند: ۱۰۹

تاریخ: ۱۲۰۷ هـ.ش [۳ محرم ۱۳۴۷ هـ.ق]

فرستنده: رئیس انجمن خیریه ایرانیان در مصر

گیرنده: مقام سفارت دولت علیه ایران در مصر

موضوع: درباب رسیدگی به حساب جمع و خرج صندوق

مقام محترم سفارت دولت علیه ایران در مصر

پس از احترام در جواب رقیمه شریفه مرقومه ۲۹ خرداد سنه ۱۳۰۷ نمره ۴۳۴ معروض می‌دارد که دیروز مجلس انجمن خیریه ایرانیان مصر منعقد گردیده در ساعت چهارونیم بعدازظهر و مضامین رسالهٔ سفارت قرائت و مطرح شده و قرار شد که جواب ذیل از طرف انجمن به سفارت ارسال گردد.

چون ماده هیجدهم نظامنامه انجمن خیری ایرانیان که در سنه ۱۳۳۲ هجری بطبع رسیده این است (در هر سال پانزده روز به عید نوروز مانده برحسب دعوت جناب وکیل سیاسی دولت علیه ایران و در تحت ریاست جناب معظم‌له باید جمعیت عمومیه مرکب از اعضای محسن و اعضای مفتخر و اعضای مشترک منعقد شده هیئت مجلس ادارهٔ اعمال سالیانه و حساب جمع و خرج صندوق را بجمعیت تقدیم و تصدیق جمعیت عمومیه را استحصال بکند)

لهذا به موجب این نظامنامه و به موجب این ماده فوق سفارت باید از اعضای محسن و اعضای مفتخر و اعضای مشترک فقط دعوت نموده و هیئت مجلس به حسابی که در این جلسه از طرف انجمن تقدیم می‌شود رسیدگی و تصدیق نماید. در ختام خواهشمندیم چنانچه انجمن تاکنون به وظیفه مقدسه خود و نظامنامه عمل نموده سفارت هم بموجب نظامنامه مذکور عمل نماید. زیاده احترامات فائقه را تقدیم می‌دارد. محل امضاء: رئیس انجمن خیریه ایرانیان مصر [۱]

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۵۹.

تلیفون رقم ۳۲۹۲
بوستة القوریه صندوق نمرة ۱

انجمن خیری ایرانیان

بمصر

قاهره در ۲۱ ماه جون سنة ۱۹۲۸ موافق ۳ ماه محرم سنة ۱۳۴۷ نمرة ......

مقام محترم سفارت علیه ایران در مصر

پس از احترام در جواب رقیمهٔ شریفه مرقومه ۲۹ خرداد سنه ۱۳۰۷ نمره ۴۲۴ معروض میدارد دیروز مخصوصاً مجلس انجمن خیریه ایرانیان مصر منعقد گردیده در ساعت چهار روز بعد از ظهر و مضامین مراسلهٔ سفارت قرائت و مطرح شده و قرار شد که جواب ذیل از طرف انجمن بسفارت ارسال گردد.

چون مادهٔ چهارم نظامنامهٔ انجمن خیریه ایرانیان که در سنه ۱۳۳۶ هجری بطبع رسیده این است (در هر سال پانزده روز بعید نوروز مانده برحسب دعوت جناب وکیل سیاسی دولت علیه ایران و در تحت ریاست جناب معظم له باید جمعیت عمومیه مرکب از اعضای محسن و اعضای ممتاز و اعضای مشترک منعقد شده هیئت مجلس ادارهٔ اعمال سالیانه و حساب جمع و خرج صندوق را بجمعیت عمومیه تقدیم و تصدیق جمعیت عمومیه را استحصال کنند)

لهذا بموجب این نظامنامه و بموجب این ماده فوق سفارت باید از اعضای محسن و اعضای ممتاز و اعضای مشترک فقط دعوت نموده و هیئت مجلس حساباتی که در این جلسه از طرف انجمن تقدیم میشود رسیدگی و تصدیق نماید.

در ختام خواهشمندیم چنانچه انجمن تاکنون بوظیفه مقدسه خود و نظامنامه عمل نموده سفارت هم بموجب نظامنامه مذکور عمل نماید. زیاده احترامات فائقه را تقدیم میدارد

رئیس انجمن خیریه ایرانیان

مرکز انجمن خیری ایرانیان در مصر عمارة ورثة المرحوم الحاج میرزا محمد رفیع مشکی بالسكة الجديدة

شماره سند: ۱۱۰

تاریخ: ۱۲ شهریور ۱۳۱۸

فرستنده: شرکت سهامی مرکزی

گیرنده: سفیر ایران در مصر

موضوع: انعقاد پیمان معاملات تجارتی

نمره: ۱۲۴۵۹

حاشیه:

- سفارشی دو قبضه
- نمره ۱۴۵۵
- ۷ مهر ۱۳۱۸
- ۱۲۳۹/۹/۳۰

عنوان تلگرافی :
مرکزی ـ طهران
شماره تلفن ۱۱۰۳ و ۲۲۸۶

شرکت سهامی مرکزی

شماره ثبت ۴۵۰
سرمایه ۶۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال
تادیه‌شده ۳۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال

طهران ۲۳/۶/ ماه ۱۸ ۱۳

شماره ۱۲۴۵۱

ضمیمه

سفارشی ـ وثیقه

جناب اقای بهمن سفیرکبیر دولت شاهنشاهی ایران در مصر

قاهره

بموجب تصویب هیئت دولت شاهنشاهی وابلاغ رسمی وزارت بازرگانی پیمان معاملات تجارتی پایاپای خصوصی باجناب اقای حسین صبری پاشا در مصر منعقد میگردد .

پیمان مزبور بهمانطوریکه ازوزارت بازرگانی ابلاغ شده تنظیم وبامضای مدیران مجمع شرکت سهامی مرکزی رسیده ، اینک درچهارنسخه برای امضای جناب اقای حسین صبری پاشا ارسال میشود .

خواهشمند است هرچهارنسخه رابامضای جناب اقای حسین صبری پاشا رسانده ، یك نسخه اینشان نگاهدارند ۳ نسخه امضا شده دیگررا امرفرمائید بشرکت سهامی مرکزی بفرستند که برای ارسال بوزارت های مربوطه وبایگانی شرکت لازم است .

باتقدیم احترامات فائقه .

شرکت سهامی مرکزی .

۱۴۵۵

۱۲۱۸ / ۷

۱۳۲۹/۹/۲

شماره سند: ۱۱۱

تاریخ: ۷ مهر ۱۳۱۸

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: شرکت سهامی مرکزی

موضوع: پیمان نامه تجاری بین شرکت مرکزی و صبری پاشا

نمره: ۱۴۵۵

شرکت سهامی مرکزی

نامه سفارشی شماره ۱۲۴۵۹/ ۱۸/۶/۱۲ با چهار نسخه پیمان معاملات تجارتی پایاپای خصوصی با جناب آقای حسین صبری پاشا در مصر رسید، بطوریکه خواسته بودند فوراً هر چهار نسخه پیمان نامبرده را بامضای جناب حسین صبری‌پاشا رسیده و یک نسخه آن به ایشان تسلیم و اینک سه نسخه دیگر پیوست اعاده می‌شود.

امضاء: علی بهمن

و

حسن پیرنظر

۱۸/۷/۱۶

حاشیه:

- پاکنویس نمائید.

نوع مسوده		شماره عمومی ۱۴۱۵
موضوع مسوده	سفارت شاهنشاهی ایران	شماره خصوصی ....
پیوست [illegible]	قاهره	جزوه‌دان ....
مسئول پاکنویس		پرونده ....

تاریخ نوشتن .... تاریخ پاکنویس .... تاریخ ثبت ۷ / ۸ / ۱۳

۱۳۲۹ / ۹ / ۴

بانک [illegible] مرکزی

نامه سفارشی شماره ۱۲۴۵۹ / ۱۸/۶/۱۲ : چهار نسخه [illegible]

[illegible] حسین حمدی پاشا [illegible]

[illegible] حسین حمدی پاشا رسید و یک نسخه

آن [illegible]

[illegible]

۱۸/۷/۱

شماره سند: ۱۱۲

تاریخ: ۱۱ شهریور ۱۳۱۸

موضوع: رونوشت پیمان نامه تجاری بین شرکت مرکزی و صبری‌پاشا

نمره: ۱۲۳۸۰

حاشیه:

- رونوشت پیمان

رونوشت پیمان

تاریخ ۱۳۱۸/۶/۱۱
شماره ۱۲۳۰۰

پیمان

بین شرکت مرکزی که بعدا برای اختصار مرکزی نامیده میشود از یکطرف وجناب آقای حسین صبری پاشا که بعدا برای اختصار پاشا نامیده میشود پیمان حاضر منعقد میگردد •

۱ـ برای معاملات صادراتی ووارداتی پاشا در ایران یک حساب پایاپای خصوصی برقرار میشود •

۲ـ کالاهائیکه پاشا صادر میکند بدو قسمت تقسیم میشود •

قسمت اول کالاهائیکه منحصرا باید دربازار مصروسودان مصرف شود وان عبارت است ازفرش وخرما واقسام خشکبار باستثنای بادام •

قسمت دوم کالاهائیکه فروش ومصرف ان علاوه برمصروسودان دربازار سایرکشورها نیز مانعی ندارد وان عبارتست ازتوتون ـ پارچجهای ابریشمی ـ نباتات دبی واقسام کالاهائیکه بنام کالاهای درجه (۳) شناخته شده است پاشا متعهد است که فرش وخشکبار وخرمائیکه ازایران صادر میکند ازگمرکات مصر یا سودان وارد مصر یا سودان نموده منحصرا دربازار مصر یا سودان بفروش برسانند و اسناد گمرکی مربوطه را مرتبا بشرکت مرکزی ارسال نماید •

مقدار صدور هریک ازاقلام نامبرده محدود بمیزانی است که درمصر وسودان قابل مصرف بوده و خریدار داشته باشد •

۳ـ پاشا برای کالاهائیکه صادر میکند طبق مقررات ایران تعهد ارزی میسپارد وگواهینامه صدور دریافت مینماید • گواهینامه صدور برطبق مقررات قابل فروش ببانک ملی ایران خواهد بود •

معادل بهای سیف کالاهائیکه پاشا بایران وارد میکند ازتعهدات ارزی ایشان توسط کمیسیون ارز باطل میشود •

۴ـ پاشا متعهد است کمعادل صادرات فرش ـ خشکبار ـ خرما ازکالاهای نامبرده زیر وارد ایران نموده بفروش برساند •

آهن آلات مشمول شماره ۶ سهمیه ـ سایرفلزات مشمول شماره ۴۴ چای مشمول ۱۶ کاغذ مشمول ۴۸و ۴۹ ماشین آلات مشمول شماره ۶۴ ـ لوازم مجازساختمان راه وراه آهن • کالاهای نامبرده برطبق سهمیه واردات سال اقتصادی ۱۳۱۸ ـ ۱۳۱۹ خواهد بود •

۵ـ درمقابل صدور کالاهای مشمول قسمت دوم ماده ۲ این قرارداد پاشا میتواند درحدود سهمیه واردات اقسام کالاهای مجاز را وارد کند •

۶ـ واردات پاشا برطبق مقررات کشور ایران ودرحدود سهمیه با دادن گواهینامه صدور تحصیل موافقت نامه بعمل خواهد امد اعم ازاینکه مبداء ان مصر یا کشورهای دیگر باشد •

۷ـ پاشا میتواند واردات خود راقبل ازصادرات یا بعدازصادرات بعمل اورد • اگرقبل ازصادرات

صفحه ۲ بقیه پیمان

بنماید معادل واردات خود میتواند ازکالاهای نامبرده بترتیب مذکور دراین قرارداد صادر نموده تعهد ارزی انرا بابت واردات قبلی خود محسوب دارد واگربعداز صادرات بعمل اورد ازتعهد ارزی ان کسر وباطل خواهد شد •

۸ـ حساب تعهدات ارزی پاشا وتصفیه ان بترتیب مذکور دراین قرارداد توسط کمیسیون ارز درتهران نگاهداشته میشود وماخذان درقسمت صادرات تعهدات ارزی است کهمطابق معمول بوسیلهگمرک گرفته میشود ودرقسمت واردات پروانه های ورودی است کهازگمرک مستقیما بکمیسیون ارزفرستاده میشود •

۹ـ درنتیجه فروش کالاهای ایرانی دربازار مصروسودان یا سایر کشورها اگرکمترازمیزان مبالغ تعهدی عاید گردد برطبق مقررات ایران باارائه اسناد معادل کسروصولی ازمیزان تعهدارزی پاشا که درموقع صدورکالاهای مربوط سپرده است کسرخواهد شد •

۱۰ـ پاشا هرششماه یکمرتبه صورت جامعی ازکلیه خرید وصدور فرش وخشکبار وخرما وورود وفروش ان در بازارمصر وسودان باتصدیق گمرک بنادر مصر ویاسودان راجع بورود هرمرسله یکشور مصر درسه نسخه توسط شرکت مرکزی بوزارت بازرگانی تسلیم خواهد نمود بعلاوه گزارش جامع وصورتحساب عملیات سالیانه خودرا دراخرخرداد هرسال توسط شرکت مرکزی بوزارت بازرگانی تسلیم مینماید •

۱۱ـ پاشا تقبل میکند کهنسبت بفروش وترویج فرش ایران درمصر باواردکنندگان فرش ایرانی که درمصراقامت دارند ومستقیما فرش ایران وارد مینمایند تحتنظرسفارت شاهنشاهی ایران یك شرکت یاترتیبی برقرار نماید که رقابت غیرعادله تولید نشود ونتیجه اقدام خودرا دراین باب هرچه زودتر توسط شرکت مرکزی بوزارت بازرگانی اطلاع دهد •

۱۲ـ پاشامیتواند این قرارداد رامستقیما عمل وبموقع اجرا گذارد یابشرکتی کهبرطبق قوانین مصرتشکیل وتابعیت ان کشوررا داشته باشد برگذار نماید •

۱۳ـ پاشایکنفر درایران بسمت نماینده رسمی خود بشرکت مرکزی ووزارت بازرگانی معرفی خواهد نمود •

۱۴ـ اختلافات حاصله بطورد وستانه حل درصورت عدم موافقت بطریق حکمیت برطبق قوانین حکمیت ایران درتهران قطع وفصل ورای حکمیت برای طرفین قطعی خواهد بود •

۱۵ـ برای شناساندن محصولات ایران دربازارهای مصروکشورهای همجوار پاشا تبلیغات لازمه رابعمل خواهداورد •

۱۶ـ مدت این قرارداد حاضر ازتاریخ امضای ان تاپنجسال شمسی خواهد بود لیکن چنانچه درمقررات بازرگانی ایران تغییراتی حاصل شود مندرجات ان قرارداد متناسب باتغییرات نامبرده اصلاح خواهد شد •

حسین صبری پاشا
محل امضاء

شرکت سهامی مرکزی
محل امضاء   محل امضاء

شماره سند: ۱۱۳

تاریخ: ۱۳ شهریور ۱۳۱۸

فرستنده: وزارت بازرگانی

گیرنده: سفارت ایران در مصر

موضوع: قرارداد معاملات پایاپای بین صبری پاشا و شرکت مرکزی

نمره: ۲۱۹۹۹

حاشیه:

ـ آقای پیرنظر اقدام شود.

وزارت بازرگانی

اداره دفتر وزارتی
شماره ۲۱۹۹۹
تاریخ ۱۴ / ۹ / ۱۱
پیوست

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران ـ مصر

بطوریکه مستحضرند برحسب پیشنهاد جناب آقای حسین صبری پاشا وتصویب دولت شاهنشاهی طرح قرارداد معاملات پایاپای خصوصی بین معزی الیه وشرکت سهامی مرکزی تنظیم گردیده که از طـــرف شرکت طرح نامبرده مستقیما نزد آن سفارت کبری ارسال شده است که بامضای جناب صبری پاشا برسانند اینک متمنی است در انجام تقاضای شرکت مرکزی بذل توجه فرموده وپس از آنکه طرح مــزبــور بامضا رسید مقرر فرمائید زودتر عودت دهند موجب مزید امتنـــان خواهــد بـــود .

دفتر سفارت دولت علیه ایران
در مصر (قاهره)
نمره ۱۴۰۵ تاریخ ۱۳۱۸/۹/۲۹

ع

شماره سند: ۱۱۴

تاریخ: ۸ مهر ۱۳۱۸

فرستنده: سفارت ایران در مصر

گیرنده: وزارت بازرگانی

موضوع: قرارداد معاملات پایاپای بین حسین صبری پاشا و شرکت مرکزی

نمره: ۱۴۰۵

وزارت بازرگانی

بازگشت نامه شماره ۲۱۹۹۹ مورخه ۱۸/۶/۱۳ موضوع طرح قرارداد معاملات پایاپای مخصوص بین جناب آقای حسین صبری پاشا در مصر و شرکت سهامی مرکزی طهران آگهی می‌دهد که طرح قرارداد نامبرده در چهار نسخه از طرف شرکت سهامی مرکزی مستقیماً باین سفارت کبری رسیده و فوراً بطوریکه آن وزارت خانه خواسته بودند روی انجام تقاضای شرکت سهامی اقدام بعمل آمده و پس از امضای نسخه‌ای قرارداد نامبرده از طرف آقای حسین‌صبری‌پاشا اینک آنها در پاسخ شرکت سهامی مرکزی به پیوست این نامه می‌فرستد تا اگر این قرارداد همان طرحی است که موجب تصویب دولت شاهنشاهی و ابلاغ آن وزارت خانه بین آقای حسین‌صبری پاشا و شرکت سهامی مرکزی تنظیم گردیده قدغن نمائید به شرکت نامبرده برسانند.

امضاء: بهمن

حاشیه:

- رونوشت بالا برای آگهی وزارت امورخارجه - ادارهٔ اقتصادیات فرستاده می‌شود.
- شماره ۱۴۶۰ ۸ مهر ۱۳۱۸ - ۱۹۳۹/۱۰/۱
- بطوریکه ملاحظه می‌فرمایند مراتب بالا طی نامه شماره نمره ۱۴۶۰ - ۸ مهر ماه ۱۳۱۸ به وزارت امورخارجه اداره اقتصادیات عرضی شده است - صدر

نوع مسوده	
موضوع مسوده	
پیوست	
مسؤل پاکنویس	

سفارت شاهنشاهی ایران

قاهره

شماره عمومی	ج ـ خ ۱
شماره خصوصی	
جزوه‌دان	
پرونده	

تاریخ نوشتن .... تاریخ پاکنویس .... تاریخ ثبت ۱۳۱۸/۷/۹

وزارت بازرگانی

بازگشت بنامه شماره ۲۱۹۹۹ مورخه ۱۸/۶/۱۳ طبق طرح قرارداد معاملات با پارچه‌فروشان بین جناب آقای حسین صبری پاشا در لوور و شرکت سهامی [illegible] دکتر رسیده که طرح قرارداد نامبرده در صورتی که از طرف شرکت سهامی مرکزی تصویب شود بایستی به امضای سفارت کبری رسیده و فوراً [illegible] وزارت خانه فرستاده شود [illegible] تقاضای شرکت سهامی اقدام شده است و پس از آنکه [illegible] قرارداد [illegible] آقای حسین صبری پاشا [illegible] شرکت سهامی [illegible] [illegible] قرارداد [illegible] طرح [illegible] وزارت خانه [illegible] آقای حسین صبری پاشا و شرکت سهامی [illegible] تقدیم [illegible] شرکت [illegible]

[illegible signature]

وزارت [illegible] وزارت [illegible] اقتصادیات [illegible]

[illegible signature]

۱۴۶۰
شماره
۸ مهر ۱۳۱۸
۱۹۳۹/۱۰/۱

[illegible] بالطبع [illegible]
۱۴۶۰ به وزارت امور خارجه [illegible] اقتصادیات [illegible] ۱۰
۸ مهر ۱۳۱۸
۹۰ صدید

شماره سند: ۱۱۵

تاریخ: ۱۴ آذر ۱۳۱۸

فرستنده: وزارت بازرگانی

گیرنده: سفارت ایران

موضوع: قرارداد بازرگانی صبری پاشا و شرکت مرکزی

دوست محترم عزیزم

نامهٔ گرامی مورخ ۱۳۱۸/۸/۱۹ زیب وصول ارزانی داشته و از بذل ملاطفت قلبی کمال تشکر حاصل شد. امیدوار است وجود محترم عالی نیز همواره مقرون بصحت و عافیت خواهد بود درخصوص قرارداد بازرگانی بین جناب آقای صبری پاشا و شرکت مرکزی شمهٔ مرقوم فرموده بودند، البته این قرارداد که با مساعدت و توجه مخصوص جنابعالی منعقد گردیده منشاء ترقیات عمده در امور بازرگانی بین کشور شاهنشاهی ایران و مصر بوده و امید است برای توسعه و ترویج تجارت بین دو کشور تأثیرات حسنه دربرخواهد داشت.

راجع به مسافرت آقای توفیق شلحت نماینده جناب آقای صبری پاشا و ژاک ماتوسیان شریک معزی‌الیه به ایران اشعار فرموده بودند و ایشان فقط یک روز در طهران توقف نموده و بدون اینکه ملاقات حاصل شود با هواپیما حرکت کرده‌اند. البته چنانچه در مراجعت به طهران بیایند بقسمی که مرقوم فرموده‌اید همه نوع مساعدت ممکنه نسبت به مطالب آنها بعمل خواهد آمد. همواره وصول مرقومات شریفه و نوید سلامت وجود محترم را با کمال اشتیاق متوجه است.

امضاء:[1]

حاشیه:

- خصوصی است.
- $\frac{۱۹۵}{۲۰}$
- آقای پیرنظر جواب نامه سفارت است با نامه صادره بایگانی شود.

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۱۹.

وزارت بازرگانی

اداره ...
شماره ...
تاریخ ۱۲ ۹ ۱۳۱۸
پیوست ...

خصوصی

۱۹۵
۲۰

دوست محترم عزیزم

نامه گرامی مورخ ۱۹/۸/۱۳۱۸ زیب وصول ارزانی داشته و از وصول خط [illegible] کمال تشکر حاصل گردید. امیدوارست وجود محترم عالی نیز همواره قرین صحت [illegible] خواهد بود.

در خصوص قرارداد بازرگانی بین جناب آقای صبری پاشا و شرکت مرکزی شرحی مرقوم رفته بود البته این قرارداد که با مساعدت و توجه مخصوص جنابعالی منعقد گردیده نشانه ترقیات عمده در امور بازرگانی کشورهای ایران و مصر بوده و مسلم است برای توسعه و ازدیاد تجارت بین دو کشور تأثیرات حسنه در بر خواهد داشت.

راجع به مسافرت آقای توفیق شلحت نماینده جناب آقای صبری پاشا و [illegible] شرکت مصری به ایران شرح مرقوم رفته بود. ایشان فقط یک روز در طهران توقف نموده و بدون اینکه ملاقات حاصل شود با هواپیما حرکت کردند. البته چنانچه دوباره [illegible] به طهران بیایند [illegible] مرقوم رفته بود هرنوع مساعدت ممکنه نسبت به ایشان معمول خواهد شد.

همواره وصول مرقومات شریفه و خبر سلامت وجود محترم را با کمال اشتیاق منتظر است.

شماره سند: ۱۱۶

تاریخ: ۹ اردیبهشت ۱۳۲۷

فرستنده: مدیرکل وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت کبرای ایران ـ قاهره

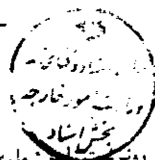
موضوع: برگرداندن باغات مرکبات

نمره: ۴/۱۲۶۷/۳۳۳۷

رونوشت

اداره اقتصادیات
شماره ۴/۱۲۶۷/۳۳۳۷
تاریخ ۹/۲/۲۷

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران
قاهره

بالارسال رونوشت نامه شماره [illegible] مورخه [illegible] وزارت دارائی [illegible] به برگرداندن اراضی باغات مرکبات قسمت شمال از لحاظ فنی خواهشمند است دستور فرمائید تحقیقات لازمه نموده واز نتیجه وزارت امور خارجه آگاه فرمایند تامراتب بوزارت دارائی نگاشته شود ـ

مدیرکل وزارت امور خارجه مسعود معاضد

شماره سند: ۱۱۷

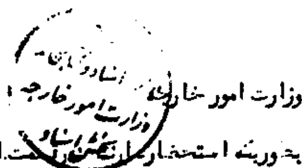
تاریخ: اردیبهشت ۱۳۲۷

فرستنده: وزیر دارایی

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: برگرداندن اراضی و باغات مرکبات[1]

رونوشت

وزارت امور خارجه

بطوریکه استحضار دارند [illegible] املاک متعلق بدولت درنواحی شمال مقدار زیادی باغات مرکبات موجود میباشد که از لحاظ فنی مراقبت در نگاهداری آنها وبرگرداندن اراضی آن باغات هرچند سال یکمرتبه وکندن علف های زائد دارای اهمیت میباشد وچون باوسائل متداوله امروز یعنی بیل زدن با دست کمتر نتیجه حاصل وبعلاوه دارای هزینه زیادتری میباشد وبرگرداندن زمین باوسائط ماشینی وتراکتور نیز ممکن است آسیبی بریشه اشجار برساند لذا چنین درنظر گرفته شد که از اطلاعات ورویه عملی که درباغات مرکبات فلسطین معمول میباشد استفاده شود

بنابراین خواهشمند است بیکی از کنسولگریهای ایران در فلسطین دستور فرمایند از مأمورین ومتصدیان محلی اطلاعات جامعی دراینباب تحصیل ونحوه عملیاتیکه در درباغات مرکبات برای شخم زدن وبرگرداندن اراضی این باغات معمول است تحقیق واطلاع فرمایند که درنواحی شمال مورد استفاده قرارداده شود. ـ

وزیر دارائی

---

۱. اسناد وزارت امورخارجه، کارتن ۱۷۰.

شماره سند: ۱۱۸

تاریخ: ۳۰ اردیبهشت ۱۳۲۷

فرستنده: سفارت کبری ایران ـ قاهره

گیرنده: سرکنسولگری ایران ـ بیت‌المقدس

موضوع: برگرداندن اراضی باغات مرکبات

نمره: ۵۳۴/۶۱

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

قاهره

شماره ـ ۵۳۴/۶۱

تاریخ ـ ۲۷/۲/۳۰

پیوست ـ ندارد

سرکنسولگری دولت شاهنشاهی ایران

بیت المقدس

وزارت امورخارجه رونوشت نامه ای را که وزارت دارائی راجع به برگرداندن اراضی باغات مرکبات از لحاظ فنی بآن وزارت فرستاده‌اند باین سفارت ارسال داشته اند چون دراصل نامه وزارت دارائی تقاضاشده است که دراینباب یکی از کنسولگریهای دولت شاهنشاهی درفلسطین مراجعه شود ـ رونوشتی از نامه مزبوررا برای اقدام مقتضی بآن سرکنسولگری ارسال میدارد ۰

علاوه براین راجع به اینموضوع از ادارات باغات وزارت کشاورزی مصر استعلام شد ونتیجه به وزارت امورخارجه گزارش داده خواهد شد ۰

سفیر کبیر

In the Name of God

A Selection of Political Documents on Iran and Egypt

Vol. 2

Unit for Documentary Publication

Tehran-1997

شابک: ۴-۴۷-۶۰۵۶-۶-۹۶۴

اسناد / ۴۳

از این سری منتشر شده است:

گزیدهٔ اسناد خلیج فارس - اداره انتشار اسناد
(جلد اول و دوم و سوم و چهارم و پنجم)

گزیدهٔ اسناد سیاسی ایران و عثمانی - اداره انتشار اسناد
(جلد اول و دوم و سوم و چهارم و پنجم و ششم و هفتم)

اسناد معاهدات دو جانبه ایران با سایر دول - اداره انتشار اسناد
(جلد اول و دوم و سوم و چهارم و پنجم و ششم و هفتم و هشتم «قسمت اول و دوم»)

فهرست اسناد تاریخی وزارت امور خارجه (دوران قاجاریه) - اداره انتشار اسناد
(جلد اول و دوم و سوم و چهارم)

دیدگاههای جهانی جمهوری اسلامی ایران

مجموعه سخنرانیهای وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در مجامع بین‌المللی

گزیدهٔ اسناد سیاسی ایران و افغانستان (جلد اول) - اداره انتشار اسناد

گزیدهٔ اسناد ایران و پاکستان (سیاسی، اقتصادی، فرهنگی) - اداره انتشار اسناد

گزیدهٔ اسناد روابط خارجی ایران و مصر (جلد اول) - اداره انتشار اسناد

گزیدهٔ اسناد روابط ایران و آمریکا - اداره انتشار اسناد

گزیدهٔ اسناد دریای خزر و مناطق شمالی ایران در جنگ جهانی اول - اداره انتشار اسناد

گزیدهٔ اسناد دریای خزر و مناطق شمالی ایران در جنگ جهانی دوم - اداره انتشار اسناد

جهادیه (فتاوی جهادیه علما و مراجع عظام در جنگ جهانی اول)

اسنادی از روابط ایران و فرانسه در دوره فتحعلی شاه قاجار - اداره انتشار اسناد

گزیده اسناد روابط ایران و آلمان - اداره انتشار اسناد

فهرست نسخ خطی فارسی گنجینه انستیتوی شرق شناسی ابوریحان بیرونی - تاشکند
(بخش اول از جلد اول - تاریخ)

مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

نمایشگاه و فروشگاه مرکزی: صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۶۳۵۳